ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

6

ΙΟΥΝΗΣ 1949

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ—ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β' | *ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 6* | *ΙΟΥΝΗΣ 1949*

Ο ΕΛΙΓΜΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Τοῦ σ. ΜΗΤΣΟΥ ΒΛΑΝΤΑ. Ὑποστράτηγου

Πρίν μπῶ στήν κριτική τοῦ τελευταίου ἐλιγμοῦ μας στή Βόρεια Πίνδο θεωρῶ ἀπαραίτητο νά δώσω μερικές ἐντυπώσεις πιό μπροστά καί κατά τόν ἐλιγμό.

Στό Γράμμο ἔφτασα στίς 22 τοῦ Μάρτη, κατά τό μεσημέρι Ξανά λοιπόν στό δοξασμένο Γράμμο. Παρά τήν ἄνοιξη, ἡ φύση εἶχε χειμωνιάτικη μορφή. Τό χιόνι, ἀκόμα καί στά χαμηλώματα, ἦταν ἀπό ἕνα ὡς δυό μέτρα πάχος. Τά κατσάβραχα στίς κορφές εἶχαν ἐξαφανιστεῖ μέσα σέ πολλά μέτρα χιόνι. Τήν ἴδια νύχτα ψιλοχιόνιζε. Ἔξω ἀπό τό ἀμπρί μου οἱ πυκνές ὀξυές ὀρθόνονταν σάν λαμπάδες. Τά κλαριά τους εἶσαν γυμνά ἀπό φυλλωσιά, μά ὁλάσπρα ἀπό τό νέο χιόνι. Χιόνιζε, μά κανείς θόρυβος δέν τάραζε τή νύχτα. Μόνο πρός τό Ταμποῦρι ἀκούγονταν μέ διακοπές, πυρά πολυβόλων καί ἐκρήξεις βλημάτων ἀπό βαρειά ἐχθρικά πυροβόλα, πού ἔβαζαν ἀπ'τό Νεστόρι. Ἔβαζαν ἀπό φόβο, στοῦ «Καραγκιόζη τό γάμο». Ἡ φωτιά σιγόκαιγε στό αὐτοσχέδιο τζάκι τ'ἀμπριοῦ. Ἡ σκέψη, δουλεύοντας τά τωρινά προβλήματα, ἔκανε ἀναδρομή στά παληά.

Ἀπό τίς 20 τοῦ Αὐγούστου 1948 πού κάναμε κεῖνο τόν περίφημο ἐλιγμό ἀπό τό Γράμμο στό Βίτσι, περάσαν κάτι παραπάνω ἀπό 7 μῆνες. Σ'αὐτό τό χρονικό διάστημα τμήματά μας πολεμοῦσαν συνέχεια στό Γράμμο καί κρατοῦσαν λεύτερο μεγάλο μέρος του. Στό 7μηνο αὐτό διάστημα πῆγα στό Γράμμο γιά λίγες μέρες, κάμποσες φορές. Μά κεῖνο πού ποθοῦσα ἦταν ἡ ἀνάθεση σέ μένα μιᾶς σαβαρῆς ἀποστολῆς στή Βόρεια Πίνδο. Νοσταλγοῦσα λοιπόν τή Βόρεια Πίνδο. Αὐτή τή νοσταλγία αἰσθανόμουν κάθε φορά πού περνοῦσε κάμποσο χρονικό διάστημα, ἀπό τότε πού εἶχα φύγει ἀπό ἕνα μέρος πού ἔζησα καί πάλαιψα μέ μεγάλες δυσκολίες. Θά ἤθελα π.χ. νά πέρναγα σάν ἐπισκέπτης ἀπό τίς φυλακές πού ἔκανα φυλακισμένος, ἀπό τά ξερονήσια πού ἔμεινα ἐξόριστος, ἀπό τό κάτεργο τοῦ Καλπακιοῦ πού δούλεψα σάν φαντάρος καταναγκαστικά ἔργα, ἀπό τά πολλά σπίτια πού ἔμεινα σάν καταδιωκόμενος. Π ι σ τ ε ύ ω π ώ ς τ έ τ ο ι α ν ο σ τ α λ γ ί α π ι ά ν ε ι κ ά θ ε ἀ γ ω ν ι σ τ ή ὅ τ α ν ἡ σ κ έ ψ η γ υ ρ ν ά ε ι σ τ ά π ε ρ α σ μ έ ν α. Σέ κάθε τέτοιο μέρος ἔχουμε ἀφήσει ἕνα κομμάτι ἀπ' τή ζωή μας. Ἀναμνήσεις ἀπό τό χαμό ἀξέχαστων συντρόφων μας πού πέθαιναν εἴτε καί ἀνοιχτά δολοφονήθηκαν μέσα στά ὑγρά καί σκοτεινά μπουντρούμια. Ἀναμνήσεις ἀπό τό ξύλο, ποικίλα βασανιστήρια κι' ἐξευτελισμούς, πολλές φορές κατα-

ναγκαστικά ἔργα, μόνιμη πεῖνα κλπ. πού μᾶς ὑπέβαλαν οἱ δήμιοι τοῦ καθεστῶτος. Ἀναμνήσεις ἀπό τήν πάλη πού κάναμε μέσα σ' αὐτά τά κάτεργα, ἐνάντια στούς προδότες πού βρίσκονταν στίς γραμμές μας, ἐνάντια σ' αὐτούς πού λόγιζαν, προσπάθειες γιά νά μήν κατρακυλίσουν μερικοί λιπόψυχοι στήν προδοσία. Ἀποτυχίες, ἐπιτυχίες, γκρέμισμα κείνου πού μέ κόπους καί κινδύνους ἔχτιζες «γιά νά ξαναρχίσεις ἀπό τήν ἀρχή». Κοντολογῆς σκληρή θυελλώδικη ζωή. Πῶς νά ξεχάσει κανείς τούς τόπους πού ἔδωσε μεγάλο, τό καλύτερο μέρος τῆς ζωῆς του, πῶς νά ξεχάσει κανείς αὐτούς τούς τόπους, πού σφυρηλατήθηκε, μέσα σέ τραγικές συνθῆκες σ' ἀγωνιστή;

Γράμμος. Πόσες ἀναμνήσεις δέν ἔχει καθένας πού πάλαιψε στή Βόρεια Πίνδο. Ἐδῶ πέρυσι ξετυλίχτηκε μιά πραγματική ἐποποιΐα, πού τό μεγαλεῖο, σ' ὅλο τό μέγεθος, σ' ὅλο τό βάθος, σ' ὅλη τήν τραγικότητα, σ' ὅλη τήν ἄτρομη παλληκαριά, μόνο ἕνας πού τήν ἔζησε μπορεῖ νά τό νοιώσει πέρα γιά πέρα. Αὐτή ἡ ἐποποιΐα σέ κάνει ν' ἀγαπᾶς σάν ἐρωτευμένος τό καθετί, ἀπό τή Βόρεια Πίνδο. Τίς περήφανες κορφές. Τό κάθε τσουγκάρι. Τό κάθε δέντρο. Τό κάθε διάσελο. Τήν κάθε ρεματιά. Τήν ἄσπρη χειμωνιάτικη, τήν πρασινόγκριζη ἀνοιξιάτικη, τήν καφεδί φθινοπωρινή στολή της. Ἀκόμα καί τίς ἀτέλειωτες ἀπελπιστικές λάσπες τῶν μονοπατιῶν της. Ἐδῶ ἡ γῆ εἶναι ἱερή, ὄχι μόνο γιατί εἶναι Ἑλληνική ἀλλά πρό πάντων γιατί εἶναι κυριολεχτικά ζυμωμένη μέ δικό μας αἷμα, σπαρμένη μέ δικά μας κόκκαλα, ποτισμένη μέ δικό μας ἱδρῶ καί δάκρυ. Εἶναι σπαρμένη μέ μπόλικο σίδερο, ἀμερικαναγγλικῆς μάρκας! Εἶναι γῆ δοξασμένη μ' ἀμέτρητα κατορθώματα γεμάτα μεγαλεῖο. Τό ὕψωμα Χάρος πού ἀπό τό γκρεμό του τό 1947 πήδηξαν τραγουδῶντας τρεῖς μαχητές τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, ἀφοῦ ἔκαψαν ὅλα τά πυρομαχικά τους, γιά νά μήν πέσουν στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ καί πού ἄντεξε στά 1948 ὁλόκληρες 70 μέρες, χωρίς νά κατορθώσει ὁ ἐχθρός νά πάρει αὐτό τό ὕψωμα. Τό ὕψωμα Κλέφτης πού στά 1948 ἔγινε θρῦλλος καί πού πρέπει νά πάρει τό ὄνομα τοῦ ἀξέχαστου ὑπερασπιστή του Καπετάνιου Εὐριπίδη. Τί νά ἱστορήσει κανείς γιά κάθε κορφή, γιά κάθε διάσελο, γιά κάθε ἀντέρεισμα τῆς δοξασμένης Βόρειας Πίνδου. Τό ὄνομα Γράμμος ξεπέρασε τά ὅρια τῆς Ἑλλάδας. Ὁ Γράμμος ἔγινε: Ἡ καρδιά τῆς Ἑλλάδας. Ὁ μαγνήτης πού τραβάει τή σκέψη τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ τρόμος, ἡ ἀπελπισία γιά τούς τυράννους. Ἡ ἐλπίδα τῶν σκλάβων τῆς Ἑλλάδας. Τό ἐργαστῆρι πού τορνεύει τίς λεύτερες συνειδήσεις, πού σφυρηλατεῖ ἀτρόμητους, ἀκατάβλητους πολεμιστές, «πού καί ὅταν πέφτουν νικοῦν», τούς καταλυτές τῆς σκλαβιᾶς, τούς οἰκοδόμους μιᾶς λεύτερης εὐτυχισμένης Ἑλλάδας.

Φαίνεται πώς τό ἔχει ἡ μοίρα τῆς Ἑλλάδας νά γράφονται οἱ πιό ἐπικές σελίδες τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας πάνω στά βουνά της. Χωρίς ὑπερβολή, πάνω στ' ἀπέραντα βουνά τῆς Ἑλλάδας διαμορφώθηκε ἡ νεοελληνική ἱστορία. Δέν ξέρω ἄλλη χώρα, πού νά ἔχει τόσα καί τόσα δοξασμένα βουνά, τόσο χιλιοτραγουδημένα ἀπό τή λαϊκή μοῦσα. Καί εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι κάθε φορά πού βροντοῦσαν τ' ἅρματα πάνω στά βουνά τῆς Ἑλλάδας, αὐτό γίνονταν ἐνάντια σ' ἕναν καταχτητή πούχε πάντα σύμμαχο τό ντόπιο ἐκμεταλλευτή τοῦ λαοῦ. Τά χρόνια περνοῦν. Ἄνθρωποι πεθαίνουν κι' ἄλλοι γεννιῶνται. Μά μερικά πράμματα δέν ἀλλάζουν. Ὁ ἰμπεριαλιστής ἅρπαγας καταχτητής ὅποια ράτσα καί χρῶμα κι' ἄν ἔχει παραμένει ἕνας ἀνελέητος μακελάρης καί ληστής. Ὁ ντόπιος πλουτοκράτης παραμένει πάντα ἡ βδέλλα πού ρουφάει τό λαϊκό αἷμα, τό ἄθλιο ὄργα-

νέτο κάθε καταχτητή. Ἡ φλόγα τῆς λευτεριᾶς παραμένει ἄσβεστη στίς λαϊκές καρδιές, ἀκόμα κι' ὅταν τή σκεπάζει παχύ στρῶμα σιάχτης. Ἥρωες πέφτουν, ἥρωες γεννιοῦνται. Ἡ ἱστορία προχωρεῖ, παρά τίς πρόσκαιρες παλινδρομήσεις. Αὐτή εἶναι ἡ λογική τῆς ταξικῆς πάλης.

***

Κάθε πολεμιστής ξέρει τί θά πεῖ νά ζεῖς τόν πυρετό τῆς προετοιμασίας μιᾶς μάχης καί πρό πάντων ὅταν αὐτή παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες. Κούραση δέ νοιώθεις καί ὕπνος δέ σοῦ κολλάει. Μέσα σ' αὐτό τόν πυρετό, ἡ σκέψη ἀπό τά περασμένα πετάει κοντά στούς ὑπέροχους σεμνούς μαχητές μας, πού ἐχτελοῦν τό δύσκολο ἐλιγμό. Ἀπό τό Βίτσι ὡς τή Βόρεια Πίνδο δέν εἶναι μεγάλη ἡ ἀπόσταση ὅταν κάθεται κανείς πάνω σ' ἀεροπλάνο, εἴτε σ' αὐτοκίνητο, εἴτε ὅταν ἐπί τέλους βαδίζει στίς δημοσιές. Μά ὅταν πορεύεται μιά μεγάλη φάλαγγα μέ βαριοφορτωμένα σκελετωμένα μεταγωγικά, ἔξω ἔστω κι' ἀπό μονοπάτια, μέσα σέ παχύ στρῶμα χιονιοῦ, νύχτα, πού πολλές φορές δέ βλέπεις «οὔτε τή μύτη σου» πού λένε, μέσα ἀπό ποτάμια σάν τόν Ἀλιάκμονα πού τόν περνᾶς μέ νερό ὡς τό λαιμό, μέσα ἀπό ἐχθρικές γραμμές πού ὁ παραμικρός θόρυβος μπορεῖ νά σοῦ στοιχίσει τό βασικότερο, τόν αἰφνιδιασμό σέ βάρος τοῦ ἐχθροῦ, τότε τό πρᾶμμα διαφέρει. Σκεφτεῖτε μιά πορεία νυχτερινή, φάλαγγας ταξιαρχίας κατά ἄντρα. Κολυμπάει μέσα ἀπό μεγάλα ποτάμια καί ὅταν τά περάσει, τά ροῦχα κοκκαλιάζουν παίρνοντας τό σχῆμα σιδερένιας, ἀλύγιστης φόρμας, πού κάτω ἀπ' αὐτή χτυπάει μιά καρδιά πού τήν κινάει ἡ πίστη στά ἰδανικά. Δρασκελάει ἀτέλειωτες ἀνηφόρες καί κατηφόρες. Διασχίζει πυκνά δάση. Σπρώχνει τά ἀποσταμένα μεταγωγικά. Παραμένει ὅλη μέρα καλυμμένη μέσα σέ δάσος πάνω στό χιόνι, χωρίς φαγητό, χωρίς οὔτε ἕνα ξεροκόμματο, ἐπί πολλές μέρες, καί ὅμως κανείς γογγυσμός, καμμιά ἐκδήλωση φιλοτομαρισμοῦ. Ἀντίθετα σ' αὐτές τίς βασανιστικές πορεῖες ἀκοῦς ψιθυριστά τά πιό νόστιμα καλαμπούρια. Βλέπεις τά πιό ὑπέροχα παραδείγματα ἀλληλεγγύης. Εἶδα π.χ. τήν πορεία φάλαγγας τῆς 108 ταξιαρχίας μας. Μερικές κοπέλες εἶχαν ἀποστάσει. Οἱ πιό γεροί μαχητές εἶχαν πάρει τά ὅπλα καί πυρομαχικά τους. Μερικοί σήκωναν 3—4 ὅπλα κι' ἐνθάρρυναν τούς ἀδύνατους. «Ἔχει πολύ ἀνήφορο συναγωνιστή;» μέ ρώτησαν μερικοί ἀποσταμένοι. Καί πρίν νά ἀπαντήσω, εἶπε ὁ καλαμπουρτζῆς: «Ὕστερα ἀπό πέντε λεπτά ἀρχίζει ἀσφαλτόδρομος. Ξέρεις νά περπατᾶς σ' αὐτόν; Πρόσεξε. Ἀπό τό πεζοδρόμιο». Ἡ Σχολή ἀνθυπολοχαγῶν τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου πέρασε μέ τήν πλάτη τά βαρειά της ὅπλα ἀπό τό διάσελο τοῦ Γκρέκο στό Σμόλικα. Τό χιόνι ἐκεῖ ἔφτανε τά τρία μέτρα. Ἀδύνατο νά περάσουν μεταγωγικά. Ἡ VIII Μεραρχίας μας πέρασε ἀνάμεσα ἀπό τίς ὀχυρωμένες ἐχθρικές θέσεις Ὄρλα—Ἅη Κωνσταντίνο Γοργογοποτάμου—Ἅη Λιά Πυρσόγιαννης καί ἔπιασε τίς θέσεις πού καθόριζε ἡ διαταγή, ἀκριβῶς στήν ὥρα πού καθορίζαμε, μόνο μ' ἕνα νεκρό. Αὐτό δέν ἐμπόδισε τούς προβοκάτορες τῆς Ἀθήνας νά ποῦν ὅτι ἔφτασε στό Κάμενικ «μέσω Κορυτσᾶς—Ἐρσέκας», παρ' ὅλο πού κι' οἱ πέτρες τοῦ Γράμμου ξέρουν πώς ἡ VIII Μεραρχία μας βρίσκονταν στό Γράμμο ἀπ' τόν ἐλιγμό τῆς Μουργκάνας. Μπορεῖ νά φανταστεῖ κανείς τίς δυσκολίες, ὅταν ποῦμε ὅτι ἀπό τό Σγοῦρο ὡς τό Κάμενικ, 35 χιλόμ. πάνω στόν ἐπιτελικό χάρτη, πάνω ἀπό 80 χιλ. πάνω στό ἔδαφος, οἱ μαχητές μας ἄνοιξαν ἕνα χαντάκι στό χιόνι, πλάτος δυό μέτρα καί βάθος ἀπό ἕνα ὥς τρία μέτρα. Μέσα ἀπ' αὐτό τό χαντάκι βάδιζαν οἱ φάλαγγες, γιά νά φτάσουν στά σημεῖα πού καθόριζε ἡ διαταγή.

βάδιζαν: Τό χιόνι στόν πάτο τοῦ χαντακιοῦ πάγωνε τή νύχτα καί βάδιζες κουτρουβαλώντας. Τό μεγάλο δράμα ἦταν τά ζῶα κι' οἱ ἡμιονηγοί τους. Ὅταν λευτερωθεῖ ἡ Ἑλλάδα, ἡ λαϊκή ἐξουσία πρέπει νά στήσει ἕνα θεόρατο μνημεῖο, στόν ἥρωα μουλάρι. Ποῦ ἔβρισκαν τή δύναμη αὐτά τά σκελετωμένα ζωντανά; Σάν νἄνοιωθαν τήν ἀνάγκη καί ἐπιστράτευαν ὅλες τους τίς δυνάμεις. Πολλά ἔπεσαν γιά πάντα σ' αὐτό τό φοβερό χαντάκι. Καί ἦταν δράμα σωστό, τό πῶς θά τά ἔβγαζες ἀπό τό χαντάκι, γιά νά περάσουν ἄνθρωποι καί ζῶα. Ναί! Τέτοιος ἦταν ὁ ἑλιγμός πρός τή Βόρεια Πίνδο, πού κατά τούς προβοκάτορες τῆς Ἀθήνας «ἔγινε μέσω τῆς Ἀλβανίας». Ναί! Τέτοιοι τιτάνες ἔκαναν αὐτόν τόν ἑλιγμό. Εἶναι κεῖνοι, πού οἱ πουλημένοι τῆς Ἀθήνας τούς ὀνομάζουν «μίσθαρνα ὄργανα τῶν σλάβων». Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ μισθοφόροι τοῦ Τροῦμαν, ἐκτός ἀπό τήν προβοκατόρικη φύση τους πού τούς κάνει ἱκανούς νά ποῦν τούς πιό ἐπίθανους παραλογισμούς, δέ μποροῦν οὔτε κἄν νά φανταστοῦν πώς εἶναι δυνατός ἕνας τόσος δύσκολος ἑλιγμός μας. Ὁ «μεγάλος» στρατηγός, διοικητής τῆς IX μοναρχοφασιστικῆς μεραρχίας κ. Μανιδάκης, ἀπό τίς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη πορεύεται ἀπό τήν Πρέβεζα πάνω σ' αὐτοκίνητα κι' ἀκόμα νά φτάσει στήν Κόνιτσα. Ἐχτός ἀπό τά χάλια τους, εἶναι ἀλήθεια πώς στό Γράμμο βρωμάει μπαροῦτι καί οἱ κακές γλῶσσες λένε ὅτι ὁ κ. Μανιδάκης φτάνει πάντα στό πεδίο τῆς μάχης, ὅταν ἄλλοι ἔχουν βγάλει τά κάστανα ἀπ' τή φωτιά. Κι' ἄν δέν ἔφτασε τελικά στό Γράμμο τούτη τή φορά, αὐτό ὀφείλεται στό ὅτι τά κάστανα δέν ἔβγαιναν ἀπ' τή φωτιά τοῦ Γράμμου, παρά τίς 12.000 περίπου ἀπώλειες πού εἶχε ὁ μισθοφορικός στρατός τοῦ Τροῦμαν.

Κεῖνο πού ἐπιδίωκε τό Γ.Α. μέ τόν ἑλιγμό μας στή Βόρεια Πίνδο ἦταν: Νά ὑποχρεώσει τόν ἐχθρό νά δώσει ἐκεῖ μιά μεγάλη μάχη, γιά τήν ὁποία δέν ἦταν προπαρασκευασμένος καί οὔτε κἄν τήν περίμενε καί πού δέν μποροῦσε νά ἀποφύγει, γιατί ἡ ὁλοκληρωτική ἀπώλεια τῆς Βόρειας Πίνδου ἦταν πολύ ἐπικίνδυνη γιά τόν ἐχθρό. Νά ἐπιβάλει στόν ἐχθρό μιά γενική ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεών του, πρός ὄφελος τοῦ Δημοκρατικοῦ στρατοῦ γενικά καί ἰδιαίτερα σέ σειρά περιοχές πού ὑποχρεωτικά θ' ἀδυνάτιζε ὁ ἐχθρός. Νά προκαλέσει στόν ἐχθρό μεγάλες ἀπώλειες. Νά λευτερώσει ὁλοκληρωτικά τό Γράμμο καί νά δημιουργήσει ἐκεῖ ἐνάντια στόν ἐχθρό ἕνα σοβαρό μέτωπο, πού σέ συνέχεια θά δεσμεύαμε ἐκεῖ καί θά φθείραμε μεγάλες δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ. Νά στραπατσάρει σοβαρά τά σχέδια πού εἶχε καταστρώσει ὁ ἐχθρός γιά τό 1949. Σ' αὐτά ἀπέβλεπε τό Γ. Α.

Ἕνας τέτοιος ἑλιγμός, κάτω ἀπό τίς συνθῆκες πού ἔγινε - π.χ. πολλά χιόνια, ἑλιγμός μέσα ἀπό ἐχθρικές γραμμές, μεγάλες ἀποστάσεις κλπ. - ἀπαιτοῦσε λεπτομερειακή ὁλόπλευρη προπαρασκευή, μυστικότητα καί ὁλόκληρο σχέδιο παραπλάνησης τοῦ ἐχθροῦ. Ὅλα αὐτά τά ἐπεξεργάστηκε τό Γ.Α. Γιά τήν παραπλάνηση θά φέρω τρία παραδείγματα: Πρῶτο: Τό Γ.Α. διέταξε κίνηση σοβαρῶν δυνάμεων τοῦ Κλιμακίου στή Νότια Ἑλλάδα πρός Ἄρτα. Ὁ ἐχθρός μετέφερε ἐκεῖ σοβαρές δυνάμεις του, ἀπό τήν περιοχή τῆς Βόρειας Πίνδου καί ἀπό ἀλλοῦ. Δεύτερο: Τό Γ.Α. διέταξε προπαρασκευή ἐπιχείρησης κατά τῆς Φαλτσάτας. Κι' ἐνῶ γίνονταν ὅλη αὐτή ἡ «προπαρασκευή» ἄφησε νά μάθει ὁ ἐχθρός αὐτή μας τήν «πρόθεση». Ὁ ἐχθρός συγκέντρωσε τήν προσοχή του στή Φαλτσάτα κι' ἔτσι πέρασαν οἱ ταξιαρχίες μας κάτω ἀπ' τή μύτη του, χωρίς νά τίς ἀντιληφθεῖ. Τρίτο: Τό σχέδιο κίνησης τῶν τμημάτων μας πρός τή Βόρεια Πίνδο ἔγινε ἔτσι, πού εἶδε τήν κίνηση ἀργά καί σέ συ-

νέχεια τοῦ δημιουργήσαμε τήν ἐντύπωση ὅτι πᾶμε γιά τά Γρεβενά.

Ἀπό πολιτική ἄποψη, ὁ ἐλιγμός μας στή Βόρεια Πίνδο ἔγινε στήν κατάλληλη στιγμή. Μέσα σέ πλατειές μάζες τῆς σκλάβας Ἑλλάδας καί σέ πρώτη γραμμή στούς δημόσιους ὑπαλλήλους ὡρίμαζε ἕνα μεγάλο ἀπεργιακό κίνημα, πού ξέσπασε, κατά τή διεξαγωγή τῶν σοβαρῶν μαχῶν στό Γράμμο, ἡ δημοσιοϋπαλληλική ἀπεργία. Τά σκάνδαλα συναλλάγματος κλπ. εἶχαν ξεσκεπαστεῖ, σάν ἀπαίσιος ὀχετός πού μέσα σ' αὐτόν ἦταν βουτηγμένος ὅλος ὁ μοναρχοφασιστικός πολιτικός κόσμος καί τό ἴδιο τό παλάτι. Μέσα σ' αὐτή τήν κατάσταση, ὁ ἐλιγμός μας στή Βόρεια Πίνδο καί τά βαρειά χτυπήματα πού ἀκολούθησαν ἐνάντια στόν ἐχθρό, μεγάλωσαν τή φαγωμάρα καί τή σύγχιση μέσα στό ἀντίπαλο στρατόπεδο. Καί μόνο τ' ἀμερικάνικο μαστίγιο ἐμπόδισε πάλι τή διάλυση τοῦ «νέου» κυβερνητικοῦ κατασκευάσματος τῆς ἀμερικανοκρατίας.

Ὁ ἐλιγμός μας στή Βόρεια Πίνδο ἐξελίχθηκε βασικά ὅπως προβλέπαμε. Παραπλανήσαμε τόν ἐχθρό. Προκαλέσαμε μιά γενική ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεών του. Τόν μπλέξαμε σέ μιά μεγάλη μάχη φθορᾶς. Τοῦ προκαλέσαμε ὡς τά τώρα σοβαρές ἀπώλειες. Δώσαμε ἀκόμα ἕνα δυνατό χτύπημα στό ξεπεσμένο ἠθικό τῶν φαντάρων του. Λευτερώσαμε καί κρατᾶμε τό Γράμμο. Δημιουργήσαμε καί διατηροῦμε στό Γράμμο ἕνα σοβαρό μέτωπο ἐνάντια στό μοναρχοφασισμό, πού διχάζει ἀκόμα πιό πολύ τίς δυνάμεις του. Μέ τίς νίκες μας στό Γράμμο ἀναπτερώθηκε τό ἠθικό τοῦ λαοῦ στή σκλάβα Ἑλλάδα καί σά συνέπεια βοηθήσαμε στό ξέσπασμα λαϊκῶν ἀγώνων. Μεγαλώσαμε τή σύγχιση καί φαγωμάρα στό μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο. Ὑποχρεώσαμε τό μοναρχοφασισμό νά δηλώσει ἀνοιχτά ὅτι δέ μπορεῖ νά τά βγάλει πέρα μέ τό Δημοκρατικό Στρατό, κάνοντας ἀπελπισμένες ἐκκλήσεις νάρθει ἀμερικάνικος στρατός. Γενικά στραπατσάραμε σοβαρά τά σχέδιά του γιά τό 1949. Ὁ ἐχθρός π.χ. λογάριαζε νά ξεμπερδέψει μέ τίς δυνάμεις τοῦ Κλιμακίου τοῦ Γ.Α. στή Νότια Ἑλλάδα καί σέ συνέχεια νά συγκεντρώσει ὅλες του τίς δυνάμεις στό Βίτσι, γιά νά «τελειώσει» καί κεῖ. Τώρα ὅμως φθάρηκε ἄσχημα στό Γράμμο. Καί μπαίνει στό δίλημμα. Γράμμος, Κλιμάκιο, Βίτσι; Ποῦ νά πρωτοπάει; Καί μέ τί δυνάμεις; Καί τί θά κάνει ὁ Δημοκρατικός Στρατός, ὅταν σοβαρά θά ἔχει μπλεχτεῖ σ' ἕνα ἀπό τά τρία αὐτά σοβαρά μέτωπα;

Ὁ ἐλιγμός μας στή Βόρεια Πίνδο μᾶς δίνει πολλά διδάγματα. Μ' αὐτό τό ἄρθρο δέν εἶναι δυνατόν νά βγοῦνε ὅλα αὐτά τά διδάγματα. Αὐτό θά εἶναι ἔργο ὅλων πού πῆραν μέρος σ' αὐτό τόν ἐλιγμό καί διεξήγαγαν τίς σκληρές, ἀλλά νικηφόρες μάχες, πού ξετυλίγονται τώρα καί 41 μέρες. Ἐγώ θά βγάλω ὅσα διδάγματα μπορῶ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Ἀπό ἄποψη ταχτικῆς τό νέο σ' αὐτό τόν ἐλιγμό εἶναι: *Μέ πλατύ κυκλωτικό ἐλιγμό, κατάληψη μέ ταχύτητα καί μυστικότητα βασικῶν στρατηγικῶν σημείων, βαθειά στήν ἐχθρική διάταξη, μέ σκοπό κύκλωσης σοβαρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, γιά ἐξόντωσή τους ἀπό ἄλλα τμήματά μας.* Αὐτό ἔγινε μέ τόν ἐλιγμό πού κρίνουμε. Μέ ἕνα τέτοιο πλατύ κυκλωτικό ἐλιγμό καταλάβαμε τά βασικά στρατηγικά σημεῖα [illegible] Φούρκας—Ταμποῦρι—Ὕψ. 1700—[illegible]φτισσα—Πουλιάνα-Πέργο Στράτσανη—Ὑψώματα Ἀμάραντου—Κάμενικ—

Ταμπούρ—Στενό—Καρδάρι—Γκόλιο, κυκλώνοντας ἔτσι τήν 75 μοναρχοφασιστική ταξιαρχία. Τήν ἴδια στιγμή πού τμήματά μας ἐκτελοῦσαν αὐτόν τόν ἐλιγμό, ἄλλα τμήματά μας ἔφταναν μπρός στούς ἐχθρικούς στόχους πού βρίσκονταν μέσα σ' αὐτόν τόν πλατύ κλοιό. Ἀποστολή τῶν πρώτων τμημάτων ἦταν νά κρατήσουν αὐτά τά στρατηγικά σημεῖα, ἀποκρούοντας ἀποφασιστικά ὅλες τίς ἐχθρικές ἐπιθέσεις ἀπ' ἔξω κι' ἀπό μέσα, πού θά εἶχαν σά σκοπό νά σπάσουν τόν κλοιό. Ἀποστολή τῶν δεύτερων τμημάτων ἦταν νά ἐξοντώσουν διαδοχικά τά ἐχθρικά τμήματα πού βρίσκονταν μέσα στόν κλοιό καί ν' ἀποκαταστήσουν ἑνότητα χώρου μεταξύ ἀρχικοῦ χώρου ἐξόρμησής τους καί στρατηγικῶν σημείων πού κατέλαβαν τά πρῶτα τμήματα. Ἡ ταχτική τῶν τμημάτων μας πού ἔκαναν τόν κλοιό ἦταν ἡ ἐνεργητική ἄμυνα. Ἡ ταχτική τῶν τμημάτων μας πού θά ἐξόντωναν τόν κυκλωμένο ἐχθρό ἦταν ἐπιθετική. Αὐτή ἡ ταχτική πλατειῶν κυκλωτικῶν ἐλιγμῶν, μελλοντικά θά ἔχει ἀκόμα πιό μεγάλη σημασία. Γι' αὐτό χρειάζεται ἐξαντλητική μελέτη τῆς πείρας πού μᾶς δίνει ὁ ἐλιγμός πού κρίνουμε. Ἡ οὐσία αὐτῆς τῆς ταχτικῆς βρίσκεται σέ τοῦτο: Ἀντί νά ἐπιτίθεσαι μόνο μετωπικά, γιά νά ἐξοντώσεις διαδοχικά τίς ἐχθρικές ἀντιστάσεις κάνεις πλατύ κυκλωτικό ἐλιγμό στό βάθος ἐχθρικῆς διάταξης καί μέσα στόν κλοιό σου κλείνεις σοβαρές ἐχθρικές δυνάμεις, πού τίς ἐξοντώνουν διαδοχικά ἄλλα τμήματά σου. Αὐτή ἡ ταχτική ἀποτελεῖ κάτι τό νέο γιά τό στρατό μας, ὄχι ὅμως καί γιά ἄλλους στρατούς. Τό πιό περίφημο παράδειγμα τέτοιας ταχτικῆς εἶναι ὁ σοβιετικός ἐλιγμός τοῦ Στάλινγκραντ, ἄν καί ἡ κύκλωση κείνων τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων δέ συγκρίνεται μέ τή δική μας καί δέν ἔγινε μέ ὅμοιο τρόπο. Ἡ τέτοια ταχτική μᾶς δίνει τ' ἀκόλουθα πλεονεχτήματα. Καταλαμβάνεις ἀναίμαχτα, εἴτε σχεδόν ἀναίμαχτα, σπουδαῖα στρατηγικά σημεῖα, ἐπωφελούμενος ἀπό τό γεγονός ὅτι δέν τά κατέχει ὁ ἐχθρός, εἴτε γιατί τά κατέχει μέ ἐλάχιστες δυνάμεις. Ἀπαγορεύεις στόν ἐχθρό νά ἐνισχύσει τά κυκλωμένα του τμήματα. Διευκολύνεις τά ἄλλα σου τμήματα νά ἐξοντώσουν τόν κυκλωμένο ἐχθρό. Ὑποχρεώνεις τόν ἐχθρό σέ κίνηση γιά νά σπάσει τόν κλοιό καί τόν τσακίζεις στήν κίνησή του. Ρίχνεις τό ἠθικό τῶν κυκλωμένων ἐχθρικῶν δυνάμεων καί συνεχῶς κάνεις πιό εὐάλωτους τούς κυκλωμένους ἐχθρικούς στόχους. Προκαλεῖς στόν ἐχθρό τίς μεγαλύτερες δυνατές ἀπώλειες μέ τίς λιγότερες δικές σου ἀπώλειες. Αἰχμαλωτίζεις σοβαρές ἐχθρικές δυνάμεις, πού αὐτό εἶναι πιό ὀδυνηρό γιά τόν ἐχθρό καί πιό ὠφέλιμο γιά σένα. Πέφτει στά χέρια σου ὁ ὁπλισμός καί ὅλος ὁ ἐφοδιασμός τοῦ κυκλωμένου ἐχθροῦ, πού αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία εἰδικά στό τωρινό στάδιο τοῦ ἀγώνα μας. Ὅμως, τέτοιοι ἐλιγμοί ἀποτελοῦν δίκοπο μαχαίρι. Μπορεῖ π.χ. ἀντί νά κυκλώσεις ἐσύ τόν ἐχθρό νά βρεθοῦν κυκλωμένα τά τμήματα πού ἔχουν ἀποστολή νά φτάσουν κλοιό ἀπέναντι σ.όν ἐχθρό. Συνεπῶς, γιά νά ἔχουν ἐπιτυχία τέτοιοι ἐλιγμοί εἶναι ἀπαραίτητα τά ἀκόλουθα:

Πρῶτο: Νά ἔχεις ἕνα σωστό σχέδιο ἐνέργειας. Γιά νά εἶναι σωστό τό σχέδιο πρέπει: Νά ἔχεις μιά ὅσο γίνεται πιό πλήρη γνώση τῶν δυνάμεων, τῆς διάταξης, τῆς ὀχύρωσης τοῦ ἐχθροῦ. Τῆς δυνατότητας πού ἔχει ὁ ἐχθρός νά κινήσει γρήγορα δυνάμεις καί μέσα. Σωστό ὑπολογισμό τοῦ ἀπαιτούμενου χρόνου γιά τόν ἑλιγμό σου. Σωστό ὑπολογισμό τῶν ἀπαραίτητων δυνάμεων καί μέσων πού ἀπαιτεῖ ἕνας τέτοιος ἑλιγμός. Σωστή κατανόηση τῶν ἀναγκῶν, γιά διάθεση δυνάμεων καί μέσων.

Δεύτερο. Σοβαρή καί ὁλόπλευρη προετοιμασία τῶν τμημάτων πού θά κάνουν τέτοιο ἑλιγμό. Τέτοιοι ἑλιγμοί ἀπαιτοῦν ἐπιστράτευση ὅλων τῶν σωματικῶν, ψυχικῶν, πνευματικῶν δυνάμεων καθενός. Ὅμως αὐτή ἡ ἐπιστράτευση ἔρχεται σάν ἀποτέλεσμα σοβαρῆς ἄσκησης, σοβαρῆς πολιτικῆς δουλειᾶς.

Τρίτο: Γνώση τῶν κανόνων πού διέπουν τέτοιους ἑλιγμούς. Αὐτοί οἱ κανόνες μποροῦν νά συνοψιστοῦν στά ἀκόλουθα: Ἐξασφάλιση μυστικότητας τῆς κίνησης, πού αὐτή εἶναι συνδεδεμένη μέ τήν ἄσκηση γιά τήν κίνηση, μέ τή σωστή ἐκλογή τῶν χώρων πορείας πού ὁ ἐχθρός δέν ὑποψιάζεται, μέ τήν ἐξασφάλιση συνοχῆς τῶν φαλάγγων, ἐπαγρύπνησης πρίν καί κατά τόν ἑλιγμό. Παραπλάνηση τοῦ ἐχθροῦ, μιά πού στή ζωή τέτοιοι ἑλιγμοί δέν εἶναι δυνατό νά γίνουν ἐντελῶς ἀπαρατήρητοι ἀπό τόν ἐχθρό. Ταχύτητα, γιά νά μήν μπορέσει ὁ ἐχθρός νά ἐμποδίσει τόν ἑλιγμό, γιά νά μήν μπορέσει ν' ἀντιληφθεῖ τόν ὄγκο τῶν δυνάμεων πού ἑλίσσονται.

Τέταρτο: Ἀποφυγή ἐμπλοκῆς μέ ἐχθρικές δυνάμεις κατά τόν ἑλιγμό. Οἱ διοικητές σέ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ξεχνοῦν τό σκοπό τοῦ ἑλιγμοῦ. Τό τονίζω αὐτό, γιατί κατά τόν ἑλιγμό μπορεῖ νά παρουσιαστοῦν περιπτώσεις τέτοιας ἐμπλοκῆς, περιπτώσεις πού σοῦ δίνεται ἡ δυνατότητα μιᾶς εὔκολης νίκης σέ βάρος ἑνός ἐχθρικοῦ τμήματος, κατά τή διάρκεια τοῦ ἑλιγμοῦ, ἀλλά πού κατά κανόνα χάνεις χρόνο, πού τόν κερδίζει ὁ ἐχθρός γιά νά φέρει στό μέρος τέτοιας ἐμπλοκῆς σοβαρές δυνάμεις, πού τότε καί εὐνοϊκή νά εἶναι ἡ ἔκβαση τῆς δοσμένης μάχης, ἐσύ ξεστρατίζεσαι ἀπό τήν ἀποστολή σου.

Πέμπτο: Ἀποφασιστικότητα. Καί ἡ παραμικρή ταλάντευση μπορεῖ νά ἔχει ἀνεπανόρθωτες συνέπειες γιά ὅλο τόν ἑλιγμό.

Ἕχτο: Σοβαρή ἐφεδρεία στά χέρια τῆς διοίκησης πού διευθύνει τή μάχη, πού ἔρχεται σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ἑλιγμοῦ. Κι' ἄλλη φορά μιλήσαμε γιά τή σημασία τῆς ἐφεδρείας. Ἐδῶ ὅμως στίς περιπτώσεις τέτοιων ἑλιγμῶν, ἡ ἐφεδρεία ἔχει ζωτική σημασία. Ὅμως, ἐφεδρεία ἐδῶ δέ θά πεῖ ψιλοπράμματα.

Ἡ ἐφεδρεία πρέπει νά εἶναι σοβαρή δύναμη. Ἀπό ποῦ πηγάζει ἡ ἀνάγκη σοβαρῆς ἐφεδρείας σέ τέτοιους ἑλιγμούς; Κατά τή γνώμη μου ἀπό τά ἀκόλουθα: Δέν εἶναι δυνατό νά κάνεις, ἕνα πέρα γιά πέρα σωστό ὑπολογισμό τῶν ἐχθρικῶν ἀντενεργειῶν, τῶν ἐχθρικῶν δυνατοτήτων γρήγορης καί σοβαρῆς ἐπέμβασης. Δέν εἶναι πάντα δυνατόν οἱ ἐκτελεστές τοῦ σχεδίου σου νά τά κάνουν ὅλα μέ ἀκρίβεια, πολύ περισσότερο, γιατί οὔτε ὅλοι διαθέτουν τήν ἀπαιτούμενη πείρα, καί οὔτε τέτοιοι ἑλιγμοί ἀποτελοῦν ἕνα περίπατο σέ ἀσφαλτοστρωμένη λεωφόρο. Ἀντίθετα, ἀπό ἄποψη ἐμπειρίας τῶν στελεχῶν μας βρισκόμαστε πολύ χαμηλά γιά τέτοιους ἑλιγμούς. Στήν ἐπιλογή τῶν στελεχῶν πού θά κάνουν τέτοιους ἑλιγμούς κάνουμε κι ἀκουτα-

μάρες. Τέτοιοι ἑλιγμοί γίνονται μέσα σέ ἀπίστευτα δύσκολες συνθῆκες. Καί διοικήσεις τέτοιων ἑλιγμῶν καί μαχῶν καί πλούσια ἔμπειρες, δέν διαθέτουμε. Ὅλα αὐτά ἐπιβάλουν ὕπαρξη σοβαρῆς ἐφεδρείας.

Ἕβδομο: Τέλος, ἀλύγιστη ἐπιμονή γιά ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς, κάτω ἀπ' ὅλες τίς συνθῆκες. Αὐτό τό τελευταῖο ἔχει πάντα μεγάλη σημασία. Ἐδῶ ὅμως, ἡ σημασία τῆς ἐπιμονῆς εἶναι ἀποφασιστική.

Ἐπίσης ἀπό ἄποψη ταχτικῆς ὑπάρχει καί τοῦτο τό νέο. Ἡ ἐκπόρθηση ἑνός φυσικοῦ καί γερά ὀργανωμένου ὀχυροῦ ἀπαιτεῖ χρονομετρική μπορῶ νά πῶ ἀκρίβεια, στό συντονισμό κίνησης καί πυρῶν. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τόν Ἄη-Λιά Ὀξιᾶς. Ἐκεῖ ἡ διαμόρφωση τοῦ ἐδάφους κάνει αὐτό τό ὕψωμα φυσικό ὀχυρό. Π. χ. ἀπότομες καταπτώσεις τοῦ ἐδάφους, ἡ διαμόρφωση τοῦ ὑψώματος δέ σοῦ ἐπέτρεπε ἀνάπτυξη πολλῶν δυνάμεων καί ἀπό πολλές κατευθύνσεις. Ἡ ἐχθρική ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους ἦταν ἐξαιρετικά καλή καί αὐτό δυνάμωνε πολύ τό φυσικό ὀχυρό. Π. χ. πολλά γερά καί κλιμακωμένα πολυβολεῖα, 15 μ. φάρδος συρματόπλεγμα, πυκνά ναρκοπέδια, σχέδιο πυρός πού θέριζε τά σημεῖα πού προσφέρονταν γιά ἀνάπτυξη δικῶν μας ἐπιθέσεων. Τέτοιο φάρδος συρματοπλεγμάτων δέν ἦταν δυνατό νά σπάσει μέ μιά φορά πού ἔριχνες σταυρούς μέ τυποποιημένα. Αὐτή ἡ δουλειά ἔπρεπε νά ἐπαναληφθεῖ πολλές φορές. Ὅμως ἀφοῦ ὁ ἐχθρός κατόρθωνε νά δημιουργεῖ φραγμό πυρός μπρός ἀπό τά συρματοπλέγματά του, προπάντων μέ χειροβομβίδες πού ἔριχνε μέσα ἀπό τά χαρακώματά του ἦταν ἀδύνατο νά πλησιάσεις τά συρματοπλέγματα, πρίν ἐξουδετερώσεις σέ σημαντικό βαθμό αὐτά τά πυρά. Ὁ ἐχθρός, ὅταν ἔπαυε ὁ δικός μας καταιγισμός πυρῶν στά πολυβολεῖα καί στά χαρακώματα πηδοῦσε ἔξω ἀπό τά ἀμπριά ἔμπαινε στά χαρακώματα καί ἔριχνε χειροβομβίδες πάρα πολλές, πού αὐτές κυρίως ἐμπόδιζαν νά πλησιάσουμε τά συρματοπλέγματα σέ ἀπόσταση πού νά φθάνουν οἱ σταυροί πού πετούσαμε πάνω τους. Ὅμως, ἡ ζωή ἀπόδειξε ὅτι ἀνάμεσα στή δική μας διακοπή πυρῶν καμπύλης τροχιᾶς πάνω στά χαρακώματα καί στό πιάσιμο τῶν χαρακωμάτων ἀπό τόν ἐχθρό, μεσολαβεῖ, ἔστω λίγο χρονικό διάστημα. Τό ὅλο πρόβλημα εἶναι πῶς θά μεγαλώσεις καί πῶς θά ἐκμεταλλευτεῖς αὐτό τό χρονικό διάστημα, γιά νά προφτάσεις νά ἐκσφενδονίσεις τούς σταυρούς πάνω στά συρματοπλέγματα. Μά αὐτό ἀπαιτεῖ, ὅπως εἴπαμε χρονομετρικό συντονισμό κίνησης καί πυρῶν. Τέτοια χρονομετρική ἄς ποῦμε ἀκρίβεια μπορεῖς νά πετύχεις, ἄν διαθέτεις σκοπευτές πολυβόλων καί ἀντιαρματικῶν πού θά βάλουν στίς θυρίδες τῶν ἐχθρικῶν πολυβολείων καί ὁλμιστές καί πυροβολητές πού θά βάλουν μέ ἀκρίβεια πάνω στά ἐχθρικά χαρακώματα. Ἄν διαθέτεις ἐξασκημένους καλά μαχητές πού σβέλτα νά κολᾶν τούς σταυρούς στά συρματοπλέγματα καί σβέλτα νά τραβιῶνται πίσω, ἔξω ἀπό τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ καί προπάντων ἔξω ἀπό τήν ἀχτίνα ἐνέργειας τῶν ἐχθρικῶν χειροβομβίδων. Ἐδῶ στήν οὐσία πρόκειται γιά σωστή ἐκμετάλλευση μερικῶν λεφτῶν γιά νά μήν πῶ μερικῶν δευτερολέφτων. Εἶναι φανερό ὅτι ὅταν ἔχεις σκοπευτές πού δέ ρίχνουν ἴσα στίς θυρίδες τῶν ἐχθρικῶν πολυβολείων, τά ἐχθρικά πολυβόλα θά βάλουν. Ὅταν οἱ ὁλμιστές καί πυροβολητές βάζουν τό ἕνα βλῆμα πέρα ἀπό τά ἐχθρικά χαρακώματα καί τό ἄλλο μπρός

ἀπό τά ἐχθρικά συρματοπλέγματα, τότε ὁ ἐχθρός δέν ἔχει λόγο νά φύγει ἀπό τά χαρακώματα, οἱ μαχητές σου μέ τούς σταυρούς θά διστάζουν νά πλησιάσουν ὅσο εἶναι ἀπαραίτητο τά ἐχθρικά συρματοπλέγματα, ἀπό τόν κίνδυνο ὅτι θά δεχτοῦν πάνω στά κεφάλια τους τά βλήματα τῶν δικῶν μας ὅλμων, εἴτε θά πλησιάσουν μέ κίνδυνο νά ἐξοντωθοῦν. Ἔτσι μένουν μακρυά ἀπό τά συρματοπλέγματα τοῦ ἐχθροῦ καί δέν προφθαίνουν νά κάνουν τή δουλειά τους στό χρονικό διάστημα πού χρειάζεται νά συνέλθει ὁ ἐχθρός ἀπό τό δικό μας καταιγισμό πυρῶν. Συνεπῶς καί τά πυρά γιά νά ἔχουν ἀκρίβεια καί ἡ κίνηση γιά νά γίνεται μέ ταχύτητα καί τέχνη, ἀπαιτοῦν ἄσκηση διαρκῆ στό χρόνο πού δέ μάχεσαι. Μποροῦμε νά πετύχουμε αὐτά τά δυό; Χωρίς ἀμφιβολία μποροῦμε νά τα πετύχουμε. Καί τώρα ἔχουμε πολυβολητές, πυροβολητές, ὀλμιστές πού μέ ἀκρίβεια χτυπᾶν. Συνεπῶς τέτοιοι μποροῦν νά γίνουν ὅλοι οἱ πολυβολητές, ὀλμιστές καί πυροβολητές μας μέ διαρκῆ ἄσκηση. Καί ὅλοι οἱ μαχητές μας μποροῦν νά κατακτήσουν τήν τέχνη τῶν ἁλμάτων, τήν ἱκανότητα γενικά σωστῆς χρησιμοποίησης τοῦ ἐδάφους, τήν ἀπαιτούμενη σβελτάδα, τήν ἱκανότητα σωστῆς χρησιμοποίησης τῆς προστασίας πού τούς δίνουν τά πυρά τῶν βαρειῶν μας ὅπλων. Μά γιά ὅλα αὐτά χρειάζεται διαρκής ἄσκηση. Πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ὅμως ἀπό τώρα, ὅτι ἡ ἔλλειψη τοῦ ἀπαιτούμενου συγχρονισμοῦ κίνησης καί πυρῶν δέν ἀποτελεῖ τή μοναδική αἰτία πού δέ μᾶς ἐπέτρεψε νά καταλάβουμε τό ὀχυρό τοῦ Ἀη—Λιά Ὀξυᾶς.

Τό βασικότερο στοιχεῖο αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἑλιγμοῦ ἦταν ἡ ἐπίτευξη στρατηγικοῦ καί τακτικοῦ αἰφνιδιασμοῦ σέ βάρος τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτό τό πετύχαμε. Ὁ ἐχθρός αἰφνιδιάστηκε στρατηγικά καί τακτικά. Ἐπί πολλές μέρες ἦταν ἔκδηλη ἡ νευρικότητα, ἡ σπασμωδικότητα, ἡ ζαλάδα τῆς μοναρχοφασιστικῆς ἡγεσίας. Αὐτά εἶναι ἀποδειχτικά στοιχεῖα ὅτι αἰφνιδιάστηκε στρατηγικά καί τακτικά. Ἡ νευρικότητα κλπ. ἐκδηλώνονταν καί ἀπό τόν τρόπο πού κινοῦσε κι' ἔριχνε στή μάχη τίς δυνάμεις της ἡ μοναρχοφασιστική στρατιωτική ἡγεσία. Εἶναι π. χ. χαρακτηριστικό ὅτι ὡς τίς 22 τοῦ Ἀπρίλη ἔρριξε στή μάχη 24 τάγματα πεζικοῦ καί τρεῖς μοῖρες ΛΟΚ, πού ἀνῆκαν σέ 14 ταξιαρχίες. Αὐτό σημαίνει πώς τά γεγονότα πῆραν σβάρνα τή μοναρχοφασιστική στρατιωτική ἡγεσία κι'ἔτσι μόλις οἰκονομοῦσε ἕνα τάγμα τό ἔρριχνε στή μάχη. Ἡ μοναρχοφασιστική στρατιωτική ἡγεσία, ἀκριβῶς γιατί ἔχασε τήν ψυχραιμία δέν ἔκανε κεῖνο πού ἔλεγε ἡ λογική. Νά κρατήσει μέ τίς ὑπάρχουσες δυνάμεις της στή Βόρεια Πίνδο τήν κατάσταση, ἔστω μέ ἐλαστική ἄμυνα καί νά συγκεντρώσει τίς διαθέσιμες δυνάμεις της γιά ἕνα δυό σοβαρά χτυπήματα. Στήν οὐσία, ἡ μοναρχοφασιστική στρατιωτική ἡγεσία ἐνήργησε ὅπως ὁ χασάπης πού κόβει στό μύλο του τόν κιμᾶ, πού γιά νά τόν ψιλοκόψει ρίχνει τό κρέας λίγο-λίγο. Καί πραγματικά ὁ μοναρχοφασιστικός κιμᾶς βγῆκε ἐντελῶς ψιλοκομένος ἀπό τόν κρεατόμυλο πού ἔστησε ὁ στρατός μας, μέ τόν ἑλιγμό μας στή Βόρεια Πίνδο.

Ἡ τακτική τῶν τμημάτων μας γενικά παρουσιάστηκε ἀνώτερη σ' αὐτή τήν ἐπιχείρηση ἀπό ἄλλες προηγούμενες ἐπιχειρήσεις. Π.χ. ταχύτητα, μυστικότητα, παραπλάνηση κατά τόν ἑλιγμό, σωστή ἐφαρμογή τῆς τακτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, μαστόρικες καταπληκτικές ἐπιθέσεις, συνδυασμός κίνησης καί πυρῶν κλπ. Τέλος, τό σχέδιο ἐνέργειας ἦταν σωστό βασικά.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Αὐτά εἶναι κατά τή γνώμη μ

βασικότερα διδάγματα ἀπό τή θετική πλευρά, ὅμως καί τό σχέδιο εἶχε ἀδύνατες πλευρές καί ἡ ἐκτέλεση παρουσίασε σοβαρές ἀδυναμίες. Θά σταθοῦμε στίς πιό βασικές ἀδυναμίες.

Μιά ἀρχική ἔλλειψη πού τελικά ἔβαλε ἀρνητικά τή σφραγίδα της στήν ὅλη ἐξέλιξη τῆς ἐπιχείρησης ἦταν ἡ ἀνεπάρκεια τῶν δυνάμεων πού διατέθηκαν, γιά μιά τόσο μεγάλη ἐπιχείρηση. Αὐτό τώρα φαίνεται καθαρά. Μά καί τότε πού καταστρώναμε τό σχέδιο ἦταν εὔκολο νά τό δοῦμε, ἄν λίγο βασανίζαμε παραπάνω τή σκέψη μας. Στήν ἐξέλιξη μιᾶς ἐπιχείρησης εἶναι φανερό ὅτι ὅλα, κατά κανόνα, δέν ἐξελίσσονται μέ ἀκρίβεια. Καί λάθη μπορεῖ νά κάνει ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης καί πολύ περισσότερα λάθη μπορεῖ νά κάνουν οἱ παρακάτω διοικήσεις. Καί ὅλες τίς σκέψεις τοῦ ἐχθροῦ δέν μπορεῖ κανείς νά ἰσχυρισθεῖ πώς μπορεῖ νά τίς ἀντιληφθεῖ. Ἐμεῖς πάλι τά καταφέραμε νά μήν ἔχουμε τήν ἀπαιτούμενη ταχτική ἐφεδρεία, ἐ ν ῶ μ π ο ρ ο ύ σ α μ ε ν ά τ ή ν ἔ χ ο υ μ ε ἀ π ό τ ί ς δ υ ν ά μ ε ι ς μ α ς σ τ ό Β ί τ σ ι. Μιά καί δυό ταξιαρχίες μπορούσαμε νά ἔχουμε ἀκόμα στή Βόρεια Πίνδο. Ἄν εἴχαμε αὐτές τίς δυνάμεις θά πιάναμε τόν Τάλιαρο καί θά συντρίβαμε ἐκεῖ τήν 77η μοναρχοφασιστική ταξιαρχία, πού ἀπό κεῖ μᾶς ἦρθε στό Σμόλικα καί ἀκόμα θά συμπληρώναμε μέ τήν κατοχή τοῦ Τάλιαρου τόν κλοιό ἐνάντια στήν 75η μοναρχοφασιστική ταξιαρχία καί τέλος θά εἴχαμε ἀρκετή ἐφεδρεία γιά νά ἐξουδετερώσουμε τά στραπάτσα πού μᾶς ἔκανε ἡ διοίκησή μας στό Σμόλικα. Αὐτή ἡ ἔλλειψη ἀρκετῶν δυνάμεων ἀποτελεῖ τή βασικότερη ἀδυναμία μας σ' αὐτή τή μεγάλη ἐπιχείρηση. Αὐτή ἡ ἀδυναμία ἔχει σχέση, μέ κεῖνο πού εἶναι σ' ἄλλο μέρος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου, ὅτι γιά νά ἔχεις σωστό σχέδιο, πρέπει νά κάνεις καί σ ω σ τ ό ὑ π ο λ ο γ ι σ μ ό τ ῶ ν ἀ π α ρ α ί τ η τ ω ν δ υ ν ά μ ε ω ν κ α ί μ έ σ ω ν. Τέτοιος σωστός ὑπολογισμός δέν ἔγινε. Αὐτό πρέπει νά μᾶς γίνει μάθημα.

Δεύτερη σοβαρή ἀδυναμία εἶναι ἡ διεξαγωγή τῆς ἐπιχείρησης, ἀπό τήν πλευρά τοῦ Σμόλικα. Ἐδῶ β α σ ι κ ά ἀποτύχαμε, παρ' ὅλο πού καί οἱ δυνάμεις ἦσαν ἀρκετές καί προπάντων ἐπίλεχτες καί τό σχέδιο ἦταν σωστό. Τί ἔφταιξε; Ἔφταιξε ἡ διοίκηση πού εἴχαμε ἐκεῖ καί σέ συνέχεια ἡ ἔλλειψη ἀρκετῆς ἐφεδρείας στά χέρια τῆς διεύθυνσης τῆς ἐπιχείρησης νά ἐξουδετερώσει τά στραπάτσα πού μᾶς ἔκανε ἡ διοίκησή μας στό Σμόλικα. Ἐμεῖς ἔχουμε μιά βασική καί πολύ παληά ἀδυναμία μέ τά στελέχη. Κάμποσα στελέχη μᾶς ἔχουν κάνει σειρά στραπάτσα ἀπαράδεχτα. Ὅμως ἐμεῖς δέν τά απομακρύνουμε. Στήν πράξη ἐμεῖς ἀφίνουμε νά παραξεχειλίσει τό ποτήρι. Καθένα ἀπ' αὐτά τά στελέχη, ἄν δέν μᾶς κάνει καί τήν τελευταία ζημιά πού μπορεῖ νά κάνει δέν τό ἀντικαταστήνουμε. Αὐτό ἔγινε μέ τό διοικητή μας στό Σμόλικα. Ἕνας στοιχειώδικα σκεπτόμενος διοικητής δέν θά παρουσίαζε τό θέαμα πού παρουσίασε ὁ διοικητής μας στό Σμόλικα. Μά καί τά παρακάτω ἀπ' αὐτόν στελέχη δέν τά ἔφτιασαν καλύτερα. Ὁ διοικητής στό Σμόλικα δέν ἔπιασε τό Τσιρί Ιραχο, παρ' ὅλο πού τοῦ ὑποδείχτηκε σέ προσωπική συζήτηση καί παρ' ὅλο πού ἐπί τόπου στό Σμόλικα τοῦ τό ὑπόδειξαν κατώτερα στελέχη καί μαχητές. Δέν διάθεσε στό Ταμπούρι τίς δυνάμεις πού πρόβλεπε τό σχέδιο. Δέν κρατοῦσε στά χέρια του ὅλα τά τμήματα. Μέ ἐλάχιστη ἐχθρική πίεση ἐγκατέλειψε τό Σμόλικα καί πέρασε μέ τά τμήματα ἀπό τήν ἄλλη μεριά τοῦ Σαραντάπορου, ἐνῶ τά ἴδια τμήματα ξαναγύρισαν καί παρέμειναν στό Σμόλικα ἐπί 15 μέρες καί προξένησαν στόν ἐχθρό μεγάλες ἀπώλειες. Ὕστερα ἀπό ἐπέμβαση τῆς ἐφεδρείας μας. Ἕνας ταγματάρχης ἐγκαταλείπει τή Ρόφτισ

σα—Πολιάνα, χωρίς καμμιά έχθρική πίεση, έπειδή λέει είχε χάσει έπί 4 μέρες τήν έπαφή μέ τήν παραπάνω διοίκησή του καί τό τμήμα δέν τροφοδοτήθηκε έπί 4 μέρες. Ένας άλλος ταγματάρχης μας έγκατέλειψε τόν Άη—Λιά Φούρκας, χωρίς να ρίξει ντουφεκιά. Τίς ντουφεκιές πού ρίχτηκαν έκεί, τίς έρριξε ένας διμοιρίτης, πού πολύ σωστά θεώρησε ότι τό λιγότερο ήταν ντροπή νά φύγουν χωρίς έστω μιά ντουφεκιά. Ένας άλλος ταγματάρχης διέκοψε τή μάχη στό άντέρεισμα τοϋ Κάντσικου, γιατί λέει τόν πήρε ή μέρα καί θά είχε ζημιά άπό τήν άεροπορία. Έτσι ό έχθρός συνήλθε καί πρόβαλε κατόπιν άντίσταση μεγαλύτερη, πού μάς δυσκόλεψε καί μάς έφαγε πολύτιμο χρόνο γιά νά τόν ξυλώσουμε άπ' αύτό τό άντέρεισμα. Καί μετά τήν άλλαγή τής διοίκησης στό Σμόλικα, ή νέα διοίκηση δέν μπόρεσε ν' άλλάξει τήν κατάσταση. Αύτό βέβαια πού χρειάζονταν ήταν, άντί νά γυρίσουμε στό Σμόλικα τό τμήμα πού έφυγε, έπρεπε νά στείλουμε άλλο, άλλά δέν διαθέταμε. Δηλαδή, τό όλο πρόβλημα δέν ήταν άλλαγή τής διοίκησης, άλλά όλου τοϋ τμήματος. Όμως, παρ' όλ' αύτά καί ή νέα διοίκηση ταλαντεύονταν. Τή στεναχωροϋσε ό χώρος τοϋ Σμόλικα, δηλαδή μιά κάποια έδαφική μειονεχτικότητα γιά μάς, πού δημιουργήθηκε μετά άπό τήν κατάληψη, άπό τόν έχθρό τοϋ Ταμπουριοϋ, τής Γύφτισσας, τής Πουλιάνας, καί τοϋ Άη-Λιά Φούρκας. Τό άποτέλεσμα ήταν, κυρίως γιά λόγους έλλειψης έπαγρύπνησης, νά φύγουμε άπό τό Σμόλικα άταχτα. Παρά τήν συγκεκριμένη καί έγκαιρη προειδοποίησή μας, ό έχθρός μάς αίφνιδίασε έκεί μέ λοκατζήδες, ένώ στοιχειώδικα άν έκανε ή έκεί διοίκησή μας καλά τή δουλειά της θά καταστρέφαμε μιά ολόκληρη μοίρα λοκατζήδων. Έδώ πρέπει νά τονίσουμε καί τοϋτο. Ή μειονεχτικότητα τοϋ έδάφους είναι πάντα σοβαρή. Όμως ή «θεωρία» ότι γιά νά κρατήσουμε ένα μέρος πρέπει νά βρισκόμαστε άπαραίτητα στά πιό ψηλά ύψώματα δέν είναι σωστή. Άκριβώς στό Σμόλικα χρεωκόπησε αύτή ή «θεωρία», γιατί κρατήσαμε στό Σμόλικα στά χαμηλώματα παρ' όλο πού ό έχθρός είχε τά ψηλώματα. Πιό μπροστά ό έχθρός είχε χρεωκοπίσει αύτή τή «θεωρία», γιατί κατά κανόνα στέκεται στά χαμηλώματα καί μείς στά ψηλώματα, χωρίς νά μπορούμε νά τόν βγάλουμε άπό σειρά τέτοια χαμηλώματα. Πάντως ένα είναι τό γεγονός. Τούς διοικητές μας τούς στεναχωρεί ή παραμονή στά χαμηλώματα. Είναι άπαραίτητο νά ύπερνικήσουμε αύτή τή νοοτροπία. Τέλος πάντων, δέν είναι δυνατό πάντα νά βρίσκεσαι άπό πάνω. Ούτε ό πόλεμος θά τελειώσει έτσι. Όταν π.χ. θά πάμε παρακάτω λευτερώνοντας νέες περιοχές, τόν έχθρό θά τόν βρίσκουμε σέ πλεονεκτικότερα έδαφικά σημεία. Τί θά κάνουμε; Δέ θά πάμε παρακάτω; Θά θεωρήσουμε ότι ή κατάληψη τών πιό ψηλών κορφών άποτελεί πρωταρχικό όρο γιά νά προχωρήσουμε; Κλείνοντας τήν κριτική γιά τίς μάχες στό Σμόλικα πρέπει νά ύπογραμμίσω, ότι παραεπιμείναμε έκεί. Άφοϋ χάσαμε βασικές θέσεις, έπρεπε νά περάσουμε άπό τήν άλλη μεριά τοϋ Σαραντάπορου, άφήνοντας έκεί ένα τμήμα γιά άνταρτοπόλεμο. Έτσι θά είχαμε περισσότερες δυνατότητες νά ξεκαθαρίσουμε τό έχθρικό προγεφύρωμα στόν Άη-Λιά Όξυάς—Θεοτόκο—Πάτωμα, πού αύτό θά είχε μεγάλη σημασία, γιά όλη τήν παραπέρα πορεία τών μαχών τοϋ Γράμμου.

Τρίτη σοβαρή άδυναμία είναι τό λάθος μας, σάν διεύθυνση, τής έπιχείρησης στόν Άη—Λιά Όξυάς. Ποιό είναι αύτό τό λάθος; Τό λάθος μας είναι ότι έπιτεθήκαμε στόν Άη—Λιά Όξυάς, πρίν ξυλώσουμε τόν έχθρό άπό τό Θεοτόκο. Τό σωστό ήταν νά ξυλώσουμε τόν έχθρό άπό τό Θεοτόκο.

ν' ἀπομονώσουμε ἔτσι τό τσουγκάρι τοῦ Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς. Ἔτσι θά ἀφαιρούσαμε ἀπό τόν ἐχθρό τή δυνατότητα νά χρησιμοποιήσει τό χῶρο τῆς Θεοτόκου σάν προγεφύρωμα ἀπό τό ὁποῖο ἀνεφοδίαζε ὅλες τίς κυκλωμένες κατά τά ἄλλα δυνάμεις του στή Θεοτόκο—Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς —Πάτωμα. Μέ τήν ἀπομόνωση τοῦ Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς θά ψοφοῦσε ὁ ἐχθρός ἀπό τήν πείνα μόνο, σάν τό ποντίκι στή φάκα. Ἄν κάναμε ἔτσι, δέν θά φθείραμε ἄσκοπα δυνάμεις μας σέ ἐπιθέσεις μας στόν Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς. Ὅταν βέβαια κάναμε τήν πρώτη ἐπίθεση στόν Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς, κρατούσαμε τή Γύφτισσα—Πουλιάνα κι' ἔτσι δυνάμεις δέν μποροῦσε νά στείλει ὁ ἐχθρός στή Θεοτόκο. Μά καί ἔτσι, ἦταν λάθος πού ἐπιτεθήκαμε στόν Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς. Καί τό λάθος γίνεται πιό ἐξώφθαλμο, ὅταν συνεχίσαμε τίς ἐπιθέσεις μας στόν Ἄη—Λιά καί μετά τήν κατάληψη ἀπό τόν ἐχθρό τῆς Γύφτισσας—Πουλιάνας, πού τοῦ ἔδινε πιά τή δυνατότητα νά περνάει δυνάμεις στό χῶρο τῆς Θεοτόκου. Αὐτό τό λάθος μᾶς στοίχισε ἀρκετά. Εἴχαμε ἄσκοπες ἀπώλειες. Χάσαμε πολύτιμο χρόνο. Δεσμεύσαμε ἐκεῖ μιά ὁλόκληρη ταξιαρχία, πού θά μποροῦσε νά ἐπεμβεῖ ἀποφασιστικά στό Σμόλικα. Ποιός συλλογισμός μᾶς ὁδήγησε σ' αὐτό τό λάθος; Ἀντικειμενικά, ἡ «θεωρία» τῆς ἀπαραίτητης κατοχῆς τῶν πιό ψηλῶν σημείων. Κάναμε τή σκέψη ὅτι ἄν ἔπεφτε ὁ Ἄη—Λιᾶς Ὀξυᾶς δέν στεκότανε ἡ Θεοτόκος. Αὐτό εἶναι σωστό. Μά πιό σωστό ἦταν ὅτι ἄν ἔπεφτε ἡ Θεοτόκος, πού ἦταν πολύ πιό εὔκολο νά πέσει δέν μποροῦσε νά παραμείνει ὁ ἐχθρός στό τσουγκάρι τ' Ἄη—Λιά, γιατί οὔτε μέ τήν ἀεροπορία μποροῦσε νά ἐφοδιάζεται. Χωρίς τροφή, νερό, πυρομαχικά, εἴτε θά παραδίνονταν, εἴτε θά ψοφοῦσε καί τέλος μιά ἐνέργειά μας, κάτω ἀπό τέτοιες συνθῆκες γιά τόν ἐχθρό, θά εἶχε ἐπιτυχία ἐξασφαλισμένη μέ ἐλάχιστες δικές μας ἀπώλειες. Ἡ μή κατάληψη τοῦ Ἄη—Λιά Ὀξυᾶς ὀφείλεται καί σέ λάθη τῆς διοίκησης πού διεύθυνε τίς ἐπιθέσεις ἐκεῖ. Π. χ. ἡ πρώτη ἐπίθεση ἔγινε μέ ἐλάχιστα μέσα. Γενικά δέν εἴχαμε συντονισμό κίνησης καί πυρῶν, δέν εἴχαμε τήν ἀπαιτούμενη καί λογική ἀποφασιστικότητα. Ὑπογραμμίζω τό λογική, γιατί σέ πολλές περιπτώσεις εἴχαμε ἀποφασιστικότητα αὐτοκτονίας.

Τέταρτη σοβαρή ἀδυναμία ἦταν στό ἀριστερό τῆς παράταξής μας. Ἐδῶ εἴχαμε γελοῖα πράμματα. Π.Χ. ἐνῶ καταλάβαμε αἰφνιδιαστικά τό ἕνα ὕψωμα τοῦ Πύργου Κοτύλης καί ἡ διαταγή μας καθόριζε νά ἔχουμε ἐκεῖ λόχο ἐγκαταστημένο μέ γερή βάση πυρός, ἡ διοίκηση κείνου τοῦ τομέα ἔκανε τήν «ἐξυπνάδα» νά σκορπίσει τό λόχο σέ ἄλλα δυό ὑψώματα παρακάτω, μιά πού δέν τά κρατοῦσε ὁ ἐχθρός. Ἐδῶ δηλαδή προσπάθησε νά πιάσει στή μιά μασχάλη τρία καρπούζια, μέ ἀποτέλεσμα νά τῆς πέσουν καί τά τρία. Ἐδῶ ἔχουμε ἀνάπτυξη πρωτοβουλίας τῆς διοίκησης τοῦ τομέα ἀπό τήν ἀνάποδη. Ἄλλο πού ἔγινε σ' αὐτό τόν τομέα εἶναι ὅτι ἡ διοίκηση αἰφνιδιάστηκε ἀπό τήν κατεύθυνση τῶν τριῶν συνόρων, καί μετά ἔβγαλε τό συμπέρασμα ὅτι φταίει ἡ διαταγή μας γιά τή διάταξη τῶν δυνάμεων τοῦ τομέα πού δέν πρόβλεπε πιάσιμο τῶν τριῶν συνόρων, δηλαδή δέν πρόβλεπε σκόρπισμα τῶν δυνάμεών μας σ' ἐκεῖνο τόν τομέα. Ὅμως σύμφωνα μ' αὐτή τή λογική, γιά νά μήν αἰφνιδιαστοῦν ἔπρεπε νά ἔχουμε διάταξη στό Καρασούλι, στά Γκρέκια, στήν Παλιόστρουγκα, στά Γούπατα, γιατί κι' αὐτά δέν τά εἶχε ὁ ἐχθρός κι' ἔτσι θά εἴμαστε κοντά στή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ, γιά νά μή μᾶς αἰφνιδιάσει. Ὅμως κείνη ἡ διοίκησή μας ξέχασε τούτη τή «λεπτομέρεια» ὅτι δέν ἔφτανε τό πάπλωμα. Ἄν εἴχαμε

τίς ἀπαιτούμενες δυνάμεις δέν ἤθελε καί πολύ σοφία νά καταλάβει κανένας ὅτι ἔπρεπε νά πιάσουμε τά Γούπατα καί ταυτόχρονα νά ἐπιτεθοῦμε καί νά ξυλώσουμε τόν ἐχθρό ἀπό τό Χάρο, ἀπό τή Γκοροῦσια, ἀπό τόν ὑπόλοιπο Πύργο. Ἐδῶ βγαίνει τό συμπέρασμα, ὅτι μερικές διοικήσεις μας βλέπουν τό ζήτημα τῆς διάταξης τῶν δυνάμεών τους ἐκτός τόπου καί χρόνου πού λένε. Ἄσε πού ὁ αἰφνιδιασμός στήν προκειμένη περίπτωση δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τή διάταξη. Ὁ αἰφνιδιασμός ἔχει σχέση μέ τά μέτρα ἀσφάλειας. Μήπως π.χ. ἐμπόδισε ἡ διάταξη νά στείλουν μιά ὁμάδα ἀνιχνευτῶν, μ' ἕνα ἀσύρματο φορητό στά Γούπατα καί πιό κάτω, ἀνάμεσα Γκοροῦσια καί Ἅη-Λιά Γκοροῦσιας, γιά νά μάθουν τήν κίνηση τοῦ ἐχθροῦ ἀκόμα ἀπό τότες πού ἦταν στό Κοπάντσε καί νά τοῦ στήσουν σοβαρή ἐνέδρα σέ κατάλληλο σημεῖο, πέρα ἀπό τά τρία σύνορα, γιά νά τόν ἐξοντώσουν; Ἔτσι ἀπό ἔλλειψη ἐπαγρύπνησης αἰφνιδιάστηκαν, ἔχασαν τά τμήματα ἀπό τά χέρια τους καί σέ συνέχεια ἔχασαν ἐντελῶς ἀδικαιολόγητα τήν ὀχυρή θέση Ἅη-Λιά Μυροβλήτη. Ἐδῶ γενικά ἔχουμε ἀνικανότητα τῆς διοίκησης τοῦ τομέα. Ἔπρεπε καί ἐδῶ νά ξεχειλίσει τό ποτήρι, γιά νά πάρουμε μέτρα.

Πέμπτη σοβαρή ἀδυναμία ἦταν ἡ ἔλλειψη ἀπαιτούμενων πλευρικῶν χτυπημάτων, κυρίως ὅταν μάχεσαι μέ τακτική ἐνεργητικῆς ἄμυνας. Αὐτό ὀφείλεται βασικά στό γεγονός ὅτι στή σκέψη πολλῶν διοικητῶν μας, τό πλευρικό χτύπημα μπορεῖ νά γίνει μέ σοβαρές δυνάμεις, πού πρός τό παρόν δέν τίς διαθέτουμε. Ὅμως ἡ ζωή ἀπόδειξε καί τώρα στό Γράμμο, ὅτι πλευρικά χτυπήματα μπορεῖ νά γίνονται καί μέ τριμελεῖς ὁμαδοῦλες. Τέτοια χάλια ἔχει ὁ ἐχθρός. Κι' ἐδῶ πάλι τό πλευρικό χτύπημα δέν πρέπει νά τό βλέπουμε ἐκτός τόπου καί χρόνου. Πάντα πρέπει νά παίρνουμε ὑπόψη μας τήν κατάσταση τοῦ ἐχθροῦ.

Ἕχτη σοβαρή ἀδυναμία ἦταν ἡ μή αἰχμαλώτιση ὅσο ἦταν δυνατό πιό μεγαλύτερου ἀριθμοῦ φαντάρων κι' ἀξιωματικῶν τοῦ ἐχθροῦ. Κι' ἐδῶ ἀντικειμενικά, οἱ διοικητές μας θεωροῦν ἀρκετό τό ξύλωμα τοῦ ἐχθροῦ ἀπό ἕνα στόχο, εἴτε τήν ἀνατροπή μιᾶς ἐχθρικῆς ἐπίθεσης. Στή σκέψη τους δέν ἔχει κεντρική θέση ἡ ἰδέα τῆς αἰχμαλώτισης τοῦ ἐχθροῦ. Ὅμως ὁ διοικητής ὅταν κάνει ἐπίθεση σ' ἕνα ἐχθρικό στόχο, εἴτε ὅταν ἀντιμετωπίζει μιά ἐχθρική ἐπίθεση, πρέπει νά μελετάει τήν ἐξέλιξη τῆς μάχης γιά ν' ἀντιληφθεῖ ἔγκαιρα τήν κρίσιμη στιγμή γιά τόν ἐχθρό καί νά πάρει ἔγκαιρα τά μέτρα του γιά αἰχμαλώτιση τῶν ἐχθρικων δυνάμεων πού θά προσπαθήσουν νά διαφύγουν. Γιατί δέν σκέφτονταν καί δέν ἐνεργοῦσαν ἔτσι, μᾶς ἔφυγαν ἐπανειλημμένα καί ἀδικαιολόγητα πολλές ἑκατοντάδες ἐχθροῦ ἀπό τήν Πυρσόγιαννη, ἀπό τό Κάντσικο, ἀπό τόν Πύργο Στράτσανης. Αὐτούς πού μπορούσαμε νά εἴχαμε αἰχμάλωτους, γιατί δέν πήραμε τά ἐπιβαλόμενα μέτρα, τούς ξαναντιμετωπίζαμε, παρακάτω, γιατί οἱ ἐχθρικές διοικήσεις τούς ἀνασυγκροτοῦσαν στά μετόπισθέν τους καί μᾶς τούς ξανάστελναν.

Ἕβδομη ἀδυναμία, πρό πάντων στήν ἀρχή, ἦταν ὁ μικροπόλεμος. Ὁ μικροπόλεμος, παρά τά βήματα πού ἔγιναν ὕστερα ἀπό ἐπιμονή μας, ἦταν καί εἶναι ἀνεπαρκής. Καί ὅμως εἶναι φανερό ὅτι αὐτός ὁ μικροπόλεμος, ὅταν τόν κάνουμε ἀδιάκοπα καί μαστορικά, ἀποτελεῖ συμπλήρωμα τῶν μεγάλων μαχῶν, φοβερή πληγή γιά τόν ἀντίπαλο, τόσο ἀπό τήν ἄποψη τῶν ἀπωλειῶν, ὅσο καί ἀπό τήν πλευρά ἠθικοῦ. Ὁ μικροπόλεμος ἀποτελεῖ τό δόκανο πού παραμονεύει καί παρακολουθεῖ τόν ἐχθρό, στόν ὕπνο καί στόν ξύπνιο του. Γι' αὐτό, ἐκτός ἀπό

τή φθορά, σπάει καί τά πιό γερά νεῦρα, λυγίζει καί τήν πιό δυνατή ἐχθρική θέληση, ἀρκεῖ νά γίνεται ἀδιάκοπα καί μαστορικά. Ἡ ζωή καί ἡ δράση τοῦ Δ.Σ.Ε. ἀποδείχνει ὅτι αὐτός ὁ μικροπόλεμος μπορεῖ καί πρέπει νά γίνεται καλύτερα.

Ὄγδοη ἀδυναμία, ἀλλά καί ἀπό τίς σπουδαιότερες, ἦταν ἡ ἀνεπάρκεια τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στά τμήματά μας, ἡ ἀνεπάρκεια τῆς διαφωτιστικῆς μας δουλειᾶς στούς φαντάρους καί ἀξιωματικούς τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Ἐδῶ εἴχαμε τό φαινόμενο, ὄχι σπάνιο σ' ὅλες τίς ἀνάλογες περιπτώσεις, στήν ἔνταση τῶν μαχῶν νά πέφτει πολλές φορές ἡ στάθμη τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς, ἀντί ν' ἀνεβαίνει. Αὐτό ἀντικειμενικά σημαίνει πώς οἱ ΠΕ μας δέ βλέπουν τήν πολιτική δουλειά ἀποφασιστικό συστατικό στοιχεῖο τῆς μάχης.

Αὐτές ἦταν οἱ πιό βασικές μας ἀδυναμίες. Στή βάση ὅλων αὐτῶν τῶν ἀδυναμιῶν ὑπάρχει τό πρόβλημα τῆς καθοδήγησης. Αὐτές ὅμως οἱ ἀδυναμίες σέ καμμιά περίπτωση δέ μποροῦν νά σβύσουν τή μεγάλη ἐπιτυχία μας.

Ὕστερα ἀπό τήν παραπάνω κριτική ἀνάλυση τοῦ ἐλιγμοῦ καί τῶν μαχῶν πού ξετυλίχτηκαν μποροῦμε νά καταλήξουμε σέ δυό βασικά συμπεράσματα. **Π ρ ῶ τ ο**: Παρά τίς ἀδυναμίες πού παρουσιάσαμε, **β α σ ι κ ά** πετύχαμε. **Δ ε ύ τ ε ρ ο**: Μπορούσαμε νά ὁλοκληρώσουμε τήν ἀποστολή μας, ἄν δέν κάναμε μερικά λάθη καί δέν παρουσιάζαμε τίς σοβαρές ἀδυναμίες πού ἀναφέραμε.

Ποιά εἶναι τώρα ἡ κατάσταση στή Βόρεια Πίνδο; Αὐτό τό ἐρώτημα θέλει ἀπάντηση καί γιά τό λόγο ὅτι ὁ ἐχθρός προσπαθεῖ νά παραστήσει ἔτσι τά πράγματα ρόδινα γι' αὐτόν. Οὔτε λίγο οὔτε πολύ εἶπε ὅτι ξεκαθάρισε τό Γράμμο, ἐξόντωσε τίς δυνάμεις μας, ἐκτός ἀπό κάτι «ὑπολείμματα» πού γυρίζουν «κυνηγημένοι» σέ κάτι χαράδρες. Ἡ ἀλήθεια ὅμως δέ μπορεῖ νά κρυφτεῖ. Τήν κατάσταση στή Βόρεια Πίνδο μποροῦμε νά τή συνοψίσουμε στά ἀκόλουθα.

Π ρ ῶ τ ο: Βασικά καθαρίσαμε καί κρατᾶμε ὅλο τό Γράμμο καί ἄλλα κομμάτια τῆς Βόρειας Πίνδου π.χ. Κάμενικ, μέρος τοῦ Βόϊου κλπ. **Δ ε ύ τ ε ρ ο**: Ὁ ἐχθρός, παρά τή συγκέντρωση ἐχθρικῶν δυνάμεων του στή Βόρεια Πίνδο ἀπότυχε καί παράτησε τίς ἐπιθετικές του ἐνέργειες, πού τόσο πολύ τοῦ στοίχισαν. **Τ ρ ί τ ο**: Γιά νά ἀποφύγει νέες λαχτάρες στή Βόρεια Πίνδο ἀναγκάστηκε νά βάλει σέ διάταξη μεγάλες δυνάμεις του στό χῶρο τῆς Βόρειας Πίνδου, πού αὐτό τόν ἀδυνατίζει σ' ἄλλα μέτωπα. **Τ έ τ α ρ τ ο**: Παρά τίς σκληρές μάχες πού δώσαμε, διατηροῦμε ἀκμαῖες τίς δυνάμεις μας στό Γράμμο. Ὀργανώνουμε τό ἔδαφος. Διεξάγουμε ἕναν ἀνελέητο ἀδιάκοπο μικροπόλεμο ἐνάντια στά τμήματα τοῦ ἐχθροῦ γύρω ἀπό τή Βόρεια Πίνδο. Μ' ἄλλα λόγια τοῦ ματώνουμε συνέχεια τή μεγάλη πληγή πού τοῦ ἀνοίξαμε. **Π έ μ π τ ο**: Ὁ Γράμμος ἐπιφυλάσσει ἀκόμα πολλές τραγικές λαχτάρες στό μοναρχοφασισμό, εἴτε πάρει ἀπόφαση νά συγκεντρώσει ἐκεῖ τό μεγαλύτερο μέρος τῶν δυνάμεών του γιά ἐπιθέσεις, εἴτε συγκεντρώσει τίς δυνάμεις του πρός ἄλλη κατεύθυνση. Πάντως τώρα τό 1949 δέν εἶναι 1948. Τόν τρόμο τοῦ μοναρχοφασισμοῦ πού μέ τόση ἐπιμέλεια κρύβει τό Γ.Ε.Σ. καί ὁ ραδιοσταθμός τῆς Ἀθήνας, τόν ἔφερε στή δημοσιότητα ὁ ἀδιαμφισβήτητος φίλος τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, ἄγγλος συντηρητικός βουλευτής κ. Μπίμις πού στό τελευταῖο ἄρθρο του πού δημοσιεύτηκε στή συντηρητική ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου «Νταίηλυ Τέλεγκραφ» γράφει: «Οἱ ἕλληνες—δηλαδή οἱ μοναρχοφασίστες—ἀντιμετωπίζουν καί πάλι τή δυνατότητα νά δώσουν τήν νέαν μάχην τοῦ Γράμμου καί θά τήν δώσουν ἴσως καί τοῦ χρόνου. Ὁ πόλεμος παρατείνεται χωρίς νά ἔχει τέλος».

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Τοῦ σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ Π.Ε. τοῦ Γ. Α., Ὑποστράτηγου

1. Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ 1949 ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ

Τή νύχτα τῆς 1ης πρός τή 2α τοῦ Ἀπρίλη ἄρχισε ἡ μάχη τοῦ Γράμμου 1949. Σοβαρές δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ μ' ἕνα θαυμάσιο ἑλιγμό πέρασαν ἀπό τό Βίτσι στό Γράμμο, κατέλαβαν ὀχυρές θέσεις, χτύπησαν καί ἐξόντωσαν ἕνα μεγάλο μέρος τῆς 75ης μοναρχοφασιστικῆς Ταξιαρχίας καί ἀνάγκασαν τόν ἐχθρό νά δώσει μάχη στό Γράμμο. Ὁ μοναρχοφασισμός ἔφερε ἐσπευσμένα στό χῶρο τοῦ Γράμμου—Ρέῖσου—Σμόλικα, ἐκτός ἀπ' τίς πέντε ταξιαρχίες πού εἶχε, ἄλλες πέντε ταξιαρχίες καί ὁρισμένες μονάδες (τάγματα) ἀπό τρεῖς ἀκόμα ταξιαρχίες καί δυό μοῖρες ΛΟΚ. Ἡ πρώτη φάση τῆς μάχης τοῦ Γράμμου 1949 τέλειωσε στά τέλη τοῦ Ἀπρίλη. Ὁ ἐχθρός εἶχε σοβαρότατες ἀπώλειες, 15 000 περίπου νεκρούς, τραυματίες καί αἰχμαλώτους, χωρίς νά μπορέσει νά μᾶς βγάλει ἀπό τό Γράμμο. Τελικά, ἔπειτα ἀπ' τίς θριαμβολογίες του πέρασε στήν ἄμυνα. Ἡ δράση ὅμως τοῦ ΔΣΕ θά τόν ἀναγκάσει πάλι νά δώσει μάχες στό χῶρο αὐτό, ὅπου τά τμήματά μας, διδαγμένα ἀπ' τίς περυσινές μάχες τοῦ Γράμμου—Βίτσι καί τή χειμωνιάτικη ἐκστρατεία τοῦ ΔΣΕ, εἶναι σέ θέση νά καταφέρουν καινούργια, πιό ἀποφασιστικά χτυπήματα στό μοναρχοφασισμό.

Πέρυσι ἡ ΠΔΚ καί τό ΓΑ τοῦ ΔΣΕ εἶχαν ὑποσχεθεῖ μέ τίς ἡμερήσιες διαταγές τους στούς μαχητές μας καί τόν ἑλληνικό λαό ὅτι θά ξαναγυρίσουμε στό Γράμμο. Καί πραγματικά ξαναγυρίσαμε. Τά τμήματά μας βρίσκονται σ' ἕνα ἰσχυρότατο στρατηγικό χῶρο, ἀπ' τόν Προφήτη Ἠλία Κόμενικ, τόν κυρίως Γράμμο, μέχρι τήν Γκίνοβα. Κι' ἔχουμε τήν ἀπόφαση νά κρατήσουμε ὄχι μόνο τό χῶρο αὐτό, μά καί νά ματώσουμε ἐξαντλητικά τόν ἐχθρό καί νά προχωρήσουμε παραπέρα, σύμφωνα μέ τό γενικώτερο σχέδιο τοῦ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ.

Ἡ σημασία τῆς φετεινῆς μάχης τοῦ Γράμμου εἶναι ὁλοφάνερη. Μέ τήν ἐπιχείρησή μας αὐτή ἀνατρέψαμε τά σχέδια τοῦ ἐχθροῦ γιά τό 1949, τόν αἰφνιδιάσαμε καί τόν ἀναγκάσαμε νά δώσει μάχη ἐκεῖ πού δέ μᾶς περίμενε, ἐπεχτείναμε τό χῶρο μας καί δημιουργήσαμε δυό γερά φρούρια ἐξόρμησης στό Βίτσι καί τό Γράμμο. Ἐνῶ δυνάμεις μας τοῦ ΚΓΑΝΕ χτυποῦν διαρκῶς τόν ἐχθρό στή Ν. Ἑλλάδα καί ἡ ΥΙ Μεραρχία μας ἔδωσε ἕνα σκληρό μάθημα στό μοναρχοφασισμό, στό Πετρίτσι. Πολιτικά ἡ μάχη τοῦ Γράμμου ἀναστάτωσε τόν ἐχθρό, μεγάλωσε τή σύγχισή του καί προκάλεσε μαζί μέ ἄλλες αἰτίες τήν πτώση τῆς Κυβέρνησης.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου 1949 μᾶς ἔδωσε καινούργια πλούσια πεῖρα, ἰδίως στόν τομέα τῆς ταχτικῆς. Μέ τό ζήτημα τῆς ταχτικῆς δέ θά ἀσχοληθοῦμε στό ἄρθρο μας αὐτό. Θά σταθοῦμε ἰδιαίτερα στά προβλήματα τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς στό Γράμμο. Ἡ μάχη ὅμως αὐτή ἔχει πλευρές πού πρέπει νά τίς προσέξουμε πολύ. Ὅπως π.χ. τό ζήτημα τῆς μεταφορᾶς τροφίμων, πυροβόλων καί ἄλλου πολεμικοῦ ὑλικοῦ μέ δυό καί τρία μέτρα χιόνι καί λάσπη μέχρι τόν ὦμο. Ἐδῶ οἱ μεταγωγικοί μας καί ὅλοι οἱ μαχητές ἔκαναν θαύματα. Ἔπειτα τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας πού σημείωσε μεγάλη πρόοδο σέ σχέση μέ τίς προηγούμενες μάχες. Ἀρκεῖ νά ἀναφέρουμε ὅτι τά 22ο)ο τῶν τραυματιῶν μας γύρισαν στά τμήματα σέ 15 μέρες, τά 55ο)ο σέ ἕνα μήνα καί ξαναπολεμοῦν τόν ἐχθρό, τά 21ο)ο θά γυρίσουν σέ δυό ἤ τρεῖς μῆνες καί μόνο ἕνα 2ο)ο θά μείνουν ἀνάπηροι. Φυσικά ἐκεῖνο πού ἔδειξε γιά ἄλλη μιά φορά ὁ Γράμμος εἶναι ἡ ἀποφασιστικότητα, ἡ ὁρμή καί ἡ μεγάλη ἀντοχή τῶν μαχητῶν μας καθώς καί τό ἀνώτερο ἠθικό τους. Οἱ μαχητές μας πού ἔγραψαν τήν καινούργια ἐποποιΐα στόν Πύργο Στράτσανης καί ξύλωσαν μέ μαστοριά τόν ἐχθρό ἀπ' τόν "Ἅγιο Κων)νο" Γοργοποτάμου, Ὄρλια, Πεύκο, Ἀσημοχώρι, Χιονάδες, Βούρμπιανη καί Πυρσόγιαννη, ἔμειναν 5 καί 7 μέρες νηστικοί καί μέσα στόν πάγο. Μέ τήν ἴδια καί μεγαλύτερη παλληκαριά πολέμησε στό Σμόλικα ἡ ΣΑΓΑ πού ἄν εἶχε ὁρισμένα ἀτυχήματα, αὐτά ὀφείλονται κυρίως στήν ἀναποφασιστικότητα καί τά λάθη τῆς Διοίκησής της. Τό ἴδιο μποροῦμε νά ποῦμε γιά ὅλες τίς μονάδες πού πολέμησαν στό Γράμμο.

2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Ἡ πολιτική καί ἰδεολογική προετοιμασία τῆς μάχης τοῦ Γράμμου ἔγινε μέ βάση τά συμπεράσματα τῆς σύσκεψης τῶν ΠΕ πού ἔγινε στό Βίτσι στίς 20 τοῦ Μάρτη 1949. Ἐκεῖ ὁ σ. Ζαχαριάδης ὑπογράμμισε ὅτι πρέπει νά κάνουμε μιά καθημερινή καί ἀδιάκοπη προσπάθεια γιά νά σηκώνουμε καί νά κρατᾶμε

τήν πολιτική μας δουλειά στό ύψος τῶν ἀναγκῶν καί ὅτι τό κύριο πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζουμε σήμερα εἶναι πῶς θά καλυτερέψουμε τή δουλειά τοῦ ΠΕ καί πῶς θά σηκώσουμε τό ρόλο του μέσα στό ΔΣΕ. Ἡ σύσκεψη τῶν ΠΕ τοῦ Βίτσι ὑπογράμμισε ἐπίσης τήν ἀνάγκη ἀκόμα μεγαλύτερης ψυχικῆς ἐπαφῆς, τήν καλυτέρεψη τῆς δουλειᾶς τῶν δημοκρατικῶν συνελεύσεων, τήν ἀνάπτυξη τῆς κομματικῆς δουλειᾶς, περισσότερη προσοχή στά ζητήματα τῶν μαχητῶν καί μαχητριῶν, καλύτερη ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς στίς γυναῖκες, τούς νέους κλπ. κλπ. Μέ δυό λόγια ἡ σύσκεψη αὐτή τῶν ΠΕ μέ τά ἰδιαίτερα ἀχτίφ καί τίς δημοκρατικές συνελεύσεις πού ἐπακολούθησαν, μᾶς βοήθησε πολύ γιά νά προετοιμάσουμε πολιτικά—ἰδεολογικά τή μάχη τοῦ Γράμμου 1949.

Ἡ Διεύθυνση Ἐπιχειρήσεων Γράμμου ἔδωσε μεγάλη σημασία στήν πολιτική δουλειά. Μέ ἀντιπροσώπους της πού ἔστειλε στά τμήματα, μέ εἰδικές συσκέψεις στελεχῶν καί τῶν γυναικῶν, μέ τίς προσωπικές ἐπαφές καθώς καί μέ γράμματα καί ἄλλες ὑποδείξεις, τόνιζε τόν ἀποφασιστικό ρόλο πού θά παίξει ἡ πολιτική δουλειά στή μάχη τοῦ Γράμμου. Τό γράμμα στούς ΠΕ τῆς 6)4)49 ἔλεγε: «Τό κύριο περιεχόμενο τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς αὐτή τή στιγμή στό Γράμμο εἶναι ἡ πάλη ἐνάντια στίς δυσκολίες γιά τήν ὁλοκληρωτική πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς μας. Ἡ πολιτική μας δουλειά πρέπει νά ἀνοίξει μέτωπο ἐνάντια στίς δυσκολίες, ἐνάντια σέ κείνους πού δέν ἐφαρμόζουν τίς διαταγές ἤ ἐγκαταλείπουν ὑψώματα χωρίς διαταγή, νά δημιουργήσουμε τήν πεποίθηση ὅτι ὁπωσδήποτε θά πραγματοποιήσουμε τήν ἀποστολή μας...

Τό Γράμμα τῆς Διεύθυνσης Ἐπιχειρήσεων Γράμμου τῆς 9)4)49 καθόριζε πιό συγκεκριμένα τά καθήκοντα: Ἠθικοπολιτική προετοιμασία γιά τίς μεγάλες μάχες πού δίναμε. Πολιτική προετοιμασία γιά τήν ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους. Νά ὀργανωθεῖ καλά ἡ τροφοδοσία καί ὁ ἀνεφοδιασμός τῶν μαχητῶν. Νά τούς προφυλάξουμε ἀπό κρύο. Χτύπημα τοῦ συνθηκολόγου ὀππορτουνισμοῦ, πού μπροστά στίς δυσκολίες, ἔβγαζε θεωρίες ὅτι «δέ θά ἀντέξουμε», «θά φτάσει ὁ ἐχθρός στίς Ἀρένες κλπ». Χωρίς συζήτηση ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν.

Ἀπ' τήν πρώτη στιγμή κατατοπίσαμε τούς ΠΕ ὅτι ἡ ἐπιχείρηση τοῦ Γράμμου, θἆναι δύσκολη, πολύ δύσκολη καί θά πρέπει νά προετοιμάσουμε μαχητές καί στελέχη γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν. Ὅλοι ὅσοι ζήσαμε τίς πρῶτες 20 μέρες τοῦ Γράμμου θά θυμούμαστε γιά πολύ τίς δυσκολίες αὐτές. Οἱ μαχητές μας πάγωναν, γιατί κοιμόταν πάνω στό χιόνι χωρίς κουβέρτες, τηλεφωνικό δίχτυ δέν εἴχαμε, τά ζῶα δέ μᾶς ἔφταναν, ἀνοίγαμε τή μέρα δρόμο καί τό βράδυ τόν ἔκλεινε τό χιόνι, κάθε 100 μέτρα καί ἀπό ἕνα ψόφιο ζῶο, ἡ μεταφορά τῶν τραυματιῶν πολύ δύσκολη, λόγω τοῦ καιροῦ καί γιατί δέν εἴχαμε τραυματιοφορεῖς, τά τρόφιμα καί τά πολεμοφόδια ἀνεπαρκῆ κλπ. Καί ὅλη ἡ δουλειά ἔπρεπε νά γίνεται μέ μεγάλη μυστικότητα γιά νά πετύχουμε τό στρατηγικό καί τακτικό αἰφνιδιασμό πού ἐπιδιώξαμε.

Ἡ πολιτική μας δουλειά ἔπρεπε νά ἀντιμετωπίσει ὅλες αὐτές τίς δυσκολίες καί οἱ ΠΕ μέ τό παράδειγμά τους, μέ τήν αὐτοθυσία τους καί τήν καλή ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς τους νά βοηθοῦν καί νά ἐμψυχώνουν τούς μαχητές στήν ἐκπλήρωση τῆς δύσκολης ἀποστολῆς τους. Ἡ Διεύθυνση τῶν Ἐπιχειρήσεων τοῦ Γράμμου ἔκανε αὐστηρή κριτική σέ ὁρισμένους ΠΕ Ταξιαρχιῶν γιατί ζαλίστηκαν καί ἄφησαν νά τούς καβαλήσουν οἱ δυσκολίες καί τούς κάλεσε «νά σκεφτοῦν σάν κομμουνιστές καί νά συνέλθουν». Οἱ ΠΕ ἔπρεπε νά δουλέψουν περισσότερο τήν ψυχή τῶν μαχητῶν μας καί νά κρατᾶνε γερά τήν ἠθικοπολιτική στάθμη τῶν τμημάτων μας. Αὐτό ἀπαιτοῦσε ὁ δύσκολος, σκληρός καί ἡρωικός ἀγώνας πού ἀρχίσαμε ἀπό τίς 2 τοῦ Ἀπρίλη στό Γράμμο.

3. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ. Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΠΕΙΡΑ

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου (κι' ἐδῶ μιλᾶμε γιά τήν πρώτη φάση της), παρόλο πού δέν πραγματοποιήσαμε ὁλοκληρωτικά τήν ἀποστολή μας (χάσιμο τοῦ Σμόλικα καί ὁρισμένες εἰσοχές τοῦ ἐχθροῦ στό χῶρο μας, ὅπως τά Πατώματα καί ὁ Προφ. Ἠλίας Ὀξυᾶς), παρόλα τά λάθη καί τίς ἀδυναμίες πού σημειώθηκαν, ἦταν γενικά μιά πετυχημένη μάχη. Καί στήν ἐπιτυχία τῆς μάχης αὐτῆς βοήθησε πολύ ἡ πολιτική μας δουλειά.

Ἡ σύσκεψη τῶν ΠΕ τοῦ Γράμμου πού ἔγινε ὕστερα ἀπό τήν πρώτη φάση της στίς 6 τοῦ Μάη 1949 ἔδωσε σωστή ἐκτίμηση τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό Γράμμο. Γενικά γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπιχείρησης βοήθησε ἡ πολιτική δουλειά ὅπως καί γιά τίς ἀδυναμίες πού παρουσιάστηκαν, γιά τή μή ὁλοκληρωτική πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς, σημαντικό μερτικό φέρνει ἡ πολιτική μας δουλειά. Ἡ σύσκεψη τῶν ΠΕ τῆς 6)5)49 τόνισε ὅτι ἔχουμε ἐπιτυχίες πού δέν πρέπει νά μᾶς ζαλίσουν τό μυαλό καί ὅτι πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας στό ξεπέρασμα τῶν ἀδυναμιῶν πού εἶναι πολλές καί μεγάλες. Ἔχουμε παραδείγματα ΠΕ ὅπως ὁ ΠΕ τάγματος ὁ Μενέλαος Χατζηνικολάου (καλή ὁ ἔλεγχος τοῦ ΠΕ), οἱ ΠΕ Λόχων Ἀμπατζῆς, Ζήσος, Παππᾶς, ὁ βοηθός τοῦ ΠΕ τῆς ΣΑΓΑ ὁ Βασίλης Μπαλαφούτος, οἱ ΠΕ Τσιριμιράκης, Κωστέλλας, Ἀηδά-

νης, ὁ σ. Μπολιάτρας καί πολλοί ἄλλοι πού μαζί μέ τούς ἡρωϊκούς διοικητές τους, σάν τόν Ταγματάρχη Ἰσακείμ καί τούς λοχαγούς Ἀνδρεάδη καί Παπαδημητρίου, ἔδειξαν ἀλύγιστη ἐπιμονή καί ἀποφασιστικότητα στίς μάχες καί μέ τό πολύτιμο αἷμα τους συντέλεσαν στή μεγάλη ἐπιτυχία τῆς μάχης τοῦ Γράμμου. Οἱ διοικητές αὐτοί καί οἱ ΠΕ πολεμοῦσαν τραυματισμένοι καί πεθαίνοντας φώναζαν: «Ζήτω τό Κόμμα μας. Ζήτω ὁ ΔΣΕ». Ἔχουμε ὅμως καί παραδείγματα ΠΕ πού δέν στάθηκαν στό ὕψος τους, δέ μπόρεσαν νά προσαρμοστοῦν στά καινούργια καθήκοντα, τά χάσανε καί τούς ἀντικαταστήσανε. Γιά ἄλλη μιά φορά ἀποδείχτηκε ὅτι κριτήριο γιά τό ἄν πάει καλά ἤ ὄχι ἡ πολιτική μας δουλειά εἶναι ὁ πόλεμος, ἡ πολεμική ἐπίδοση.

Πολύ καλά παραδείγματα πολιτικῆς δουλειᾶς στό Γράμμο εἴχαμε στήν 8η Μεραρχία καί τήν 108 Ταξιαρχία πού κράτησαν καί τό κύριο βάρος τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐδῶ κατανόησαν τό κύριο περιεχόμενο τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς πού ναι ἡ ἠθικοπολιτική προετοιμασία τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν πρίν ἀπ' τή μάχη καί σ' ὅλες τίς φάσεις τῆς μάχης. Τί τό καινούργιο μᾶς ἔδωσε ἡ πολιτική δουλειά στίς μάχες μας αὐτές; Αὐτό τό καινούργιο στήν 8η Μεραρχία μας ἐκφράζεται μέ τά παρακάτω: Ἡ πολιτική μας δουλειά βοήθησε νά γίνει μέ μεγάλη ταχύτητα καί μέσα σέ μιά νύχτα ἡ πορεία ἀπό τόν τελευταῖο χῶρο κάλυψης, τό δάσος Σκοτάδι, μέχρι τόν Πύργο Στράτσανης. Ἡ πολιτική μας δουλειά βοήθησε γιά νά ὀργανωθεῖ καλά ἡ ὀχύρωση στόν Πύργο Στράτσανης, στό Κάμενικ καί στό 1615, στόν Ἅη-Χριστόφορο κλπ. Οἱ μαχητές καί τά στελέχη τή μέρα πολεμοῦσαν καί τή νύχτα ἔφτιαχναν τά ὀχυρά τους, ἔβαζαν συρματοπλέγματα καί νάρκες. Ἡ πολιτική μας δουλειά βοήθησε στήν ἀξιοποίηση ὅλου τοῦ ἔμψυχου ὑλικοῦ μας, στή σωστή χρησιμοποίηση ὅλων τῶν ἀνθρώπων, γιά νά παίξουν τά στελέχη μας τό ρόλο τους. Ὁ Γράμμος ἔδειξε ὅτι τό νά κρατηθοῦν τά ὑψώματα εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὑπόθεση στελεχῶν καί ἠθικοῦ τῶν μαχητῶν. Στόν Ἅγιο Χριστόφορο π.χ. δυό ὁμάδες δικές μας ἀντιμετώπισαν νικηφόρα διλοχία τοῦ ἐχθροῦ. Δέν μιλάω γιά τόν Πύργο Στράτσανης πού ξαναζωντάνεψε καί ξεπέρασε 27 ὁλόκληρες μέρες τό ἔπος τοῦ περυσινοῦ Κλέφτη. Ἐκεῖ, στόν Πύργο τῆς Στράτσανης, ποτέ δέν εἴχαμε περισσότερο ἀπό ἕνα λόχο, πού ὅμως ἀντιμετώπισε τρία ἐχθρικά τάγματα καί τίς τελευταῖες μέρες τρεῖς ἐχθρικές Ταξιαρχίες! Ἄς μᾶς δείξει ὁ μοναρχοφασισμός ἔστω καί ἕνα μόνο παρόμοιο παράδειγμα σάν ἐξαίρεση.

Ἡ ἀξιοποίηση τῶν ἀνθρώπων καί ἡ πολεμική πατσοριά φάνηκε στόν Πύργο τῆς Στράτσανης. Τά στελέχη μας πολεμοῦσαν μέ τό μυαλό τους. Ὅταν ὁ ἐχθρός ἔκανε ἐπίθεση ἀπό τρία σημεῖα, τά στελέχη μας ἄφηναν μόνο 2—3 ἄνδρες στή μιά καί τήν ἄλλη μεριά μέ βαρειά ὅπλα καί συγκέντρωναν ὅλη τήν ὑπόλοιπη δύναμή τους στήν κύρια κατεύθυνση τῆς ἐπίθεσης τοῦ ἐχθροῦ. Ἐτσιτσάκιζαν τόν ἐχθρό. Τά ἰσιώματα, ἕνα πλατύ ὕψωμα κάτω ἀπ' τόν Πύργο Στράτσανης, τό κρατοῦσαν ὅλη μέρα ὁ ἐπιμελητής, ὁ μάγειρας, ὁ σύνδεσμος, καί ἡ νοσοκόμα. Μόνο 4 ἄνθρωποι ἀντιμετώπιζαν τά μοναρχοφασιστικά λεφούσια.

Ἡ πολιτική δουλειά βοήθησε στήν ἀξιοποίηση ὅλων τῶν μέσων μας. Στή διάρκεια τῆς μάχης κατορθώσαμε μαζί μέ τά λάφυρα πού πήραμε νάχουν ἀνά δυό μας ἄνδρες (ἕνας μαχητής καί μιά μαχήτρια) κι' ἀπό ἕνα ὁπλοπολυβόλο χωρίς ν' ἀφήσουν τόν ἀτομικό τους ὁπλισμό καί τίς χειροβομβίδες. Νά ἕνα παράδειγμα. Ἡ σ. Σταυρούλα Σκεύη πολέμησε μέ τό ὁπλοπολυβόλο, τό ἀτομικό ὅπλο, τό πάντζερ, τίς χειροβομβίδες και στό τέλος φεύγοντας ἀπ' τόν Πύργο Στράτσανης κουβάλησε στόν ὦμο της τό σωλῆνα τοῦ ὁμαδικοῦ ὅλμου.

Ἡ πολιτική μας δουλειά ἀνέβασε τό πνεῦμα τῆς πειθαρχίας, νά μήν ἐγκαταλείπουν τά ὑψώματα χωρίς διαταγή. Π.χ. τό ὕψωμα 1615 καί ἕνα ἄλλο ὑψωματάκι, τό κρατοῦσαν μόνο 3 μαχητές μ' ἕνα ὁπλοπολυβόλο καί δέν ἔφυγαν χωρίς διαταγή. Ἡ πολιτική μας δουλειά ξεσήκωσε τό μαχητικό πνεῦμα τοῦ Στρατοῦ μας. Οἱ τραυματίες μας πήγαιναν στούς σταθμούς ἐπίδεσης καί γύριζαν ἀμέσως πίσω. Ἄλλοι δέν πήγαιναν καθόλου. Οἱ νοσοκόμες μας μετέφεραν τούς τραυματίες μας μέσα σέ χαλάζι βομβῶν. Ἀπ' τό Γράμμο ἔλειψε κάθε ὑποτίμηση στίς γυναῖκες πού μέ τήν παλληκαριά τους ἔδειξαν ὅτι εἶναι ἰσότιμες μέ τόν ἄνδρα. Παληότερα οἱ διοικητές τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ.Ε. Ἠπείρου ἔλεγαν, ἔχω δύναμη τόσους μαχητές καί δέν ἀνέφεραν τίς γυναῖκες· ἤ λίγο ἀστεῖα ἀπαντοῦσαν: Ξέχασα, ἔχω καί τρεῖς γυναῖκες. Τώρα ἀναγκάζονται ν' ἀποκαλύπτουν μπροστά στόν ἄφθαστο ἡρωϊσμό καί τό πνεῦμα τῆς ὑπέροχης θυσίας πού διακρίνει τίς μαχήτριές μας.

Παράλληλα προσέχονταν ἡ ψυχαγωγία τῶν μαχητῶν καί ἡ διαφωτιστική δουλειά. Ὁ λόχος τῆς ΕΠΟΝ στόν Ἅη-Χριστόφορο Πυρσόγιαννης ἔφκιασε καί πίστα χοροῦ. Ἐπειδή τίς πρῶτες μέρες δέν ἔφταναν ἔγκαιρα τά «Καθημερινά Νέα», ἔπαιρναν τά νέα ἀπό ραδιόφωνο καί τά μετέδιδαν στούς μαχητές ἀπό ἀμπρί σέ ἀμπρί. Πάντοτε κινητοποιοῦσαν οἱ ΠΕ τίς κομματικές ὀργανώσεις καί οἱ κομμουνιστές ἔπαιξαν τόν πρωτοποριακό τους ρόλο. Σ τίς δύσκολες στιγμές καί ἀπιονές καί στίς ἀντεπιθέσεις διακρίθηκαν οἱ κομμουνιστές. Γενικά στήν 8η Μεραρχία μας οἱ Π.Ε. βοήθησαν τούς διοικητές τους στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τους. Φυσικά καί ἐ-

καί ἡ πολιτική μας δουλειά παρουσίασε ἀδυναμίες. Οἱ Π.Ε. τῆς 8ης φέρνουν εὐθύνη γιατί δέν εἴχαμε ἐξακριβωμένες πληροφορίες, γιατί καθυστέρησε ὁ μικροπόλεμος καί τό σαμποτάζ καί γιατί φούσκωσε τό κεφάλι μερικῶν στελεχῶν τους πού, ὅταν τούς ἔκανες κριτική, τσίνιζαν καί ἀπαντοῦσαν ὅτι ὅλα πᾶνε θαυμάσια στή δουλειά τους, κρατοῦν τόν παλμό τῆς κατάστασης, καί ἐπιβάλουν τή θέλησή τους στόν ἐχθρό.

Σοβαρή πολιτική δουλειά ἔγινε καί στήν 108 ταξιαρχία μας. Ἐκεῖ ἔγινε, πρίν ἀρχίσει ἀκόμα ἡ μάχη, μιά πολύ καλή ἰδεολογική προετοιμασία. Στίς ἀσκήσεις φιλοδοξοῦσαν οἱ μαχητές ποιός θἄρθει πρῶτος. Ὁ καθένας προετοιμάζονταν νά ἐκτελέσει ὁποιαδήποτε ἀποστολή. Ἡ πολιτική δουλειά καλλιεργοῦσε τό πνεῦμα τῆς ἐπίθεσης. Μέ τό τραγοῦδι βάδιζαν οἱ μαχητές μέχρι τή μέση στή λάσπη καί νηστικοί. Οἱ ἡμιονηγοί ἔπεφταν κάτω ἀπ' τίς κοιλιές καί σήκωναν τά ζῶα.

Στίς ἐπιθετικές μάχες πού ἔδωσε ἡ 108 ταξιαρχία φάνηκαν οἱ ἱκανότητες τῶν Διοικητῶν καί Π.Ε. (ἀπ' τόν ταξίαρχο μέχρι τό διμοιρίτη) πού στάθηκαν στό ὕψος τους. Ἡ ὁρμητικότητα τῶν μαχητῶν ἦταν κάτι τό ἀφάνταστο. Τά στελέχη τῆς 108 ταξιαρχίας, ἰδίως στήν πρώτη φάση τῆς ἀποστολῆς τους, πολέμησαν μέ μαστοριά, ὅπως ζητοῦσε ἡ Στρατιωτικοπολεμική σύσκεψη τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. (5—6 Μάρτη 1949) καί κατάλαβαν μέ τήν τέχνη τους ὀχυρά σάν τήν Ὄρλα, τό Πίτσιο καί τόν ὀχυρωμένο στόχο τῆς Πυρσόγιαννης.

Οἱ Π.Ε. τῆς ταξιαρχίας αὐτῆς ἔδειξαν μεγάλη δραστηριότητα καί ἐνδιαφέρον γιά τούς μαχητές γιά νά τούς στεγάσουν σέ ἀμπριά, νά μήν κρυώνουν κλπ. Καί μέ τή δικιά τους δουλειά τά τμήματα πετοῦσαν ὅταν ἔπαιρναν ἀποστολές. Βοήθησαν τούς διοικητές τους καί δέν παρατηρήθηκε στίς μάχες αὐτές ἀποδιοργάνωση τῶν τμημάτων. Ἔδειξαν, ὅπου χρειάστηκε, ἐξαίσια πρωτοβουλία. Π.χ. ὁ Π.Ε. διμοιρίας σ. Ἰσαάκ, ὅταν ἔμεινε ἀκέφαλος ὁ λόχος του ἔπιασε ἕνα διμοιρίτη καί τοῦ εἶπε «Ἐσύ διοικητής Λόχου κι' ἐγώ Π.Ε.» καί ὁδήγησαν καλά τό λόχο τους στή μάχη. Τά στελέχη μας ἔδειξαν ὅτι κατάλαβαν τή σημασία τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Ὅταν ὁ ταγματάρχης καί ὁ Π.Ε. φώναξαν στούς φαντάρους τοῦ Ἀσημοχωρίου ὅτι «εἴμαστε ἀδέλφια, δέν πειράζουμε κανέναν» τότες 50 φαντάροι μ' ἐπικεφαλῆς τόν ἀνθυπολοχαγό τους Βαληάνο παραδόθηκαν. Εἶναι χαρακτηριστικές οἱ ἀπώλειες τῆς ταξιαρχίας αὐτῆς. Τά 1)4 (νεκροί καί τραυματίες) εἶναι στελέχη, τό 1)4 σλαβομακεδόνες, τό 1)4 γυναῖκες καί 1)4 ὅλοι οἱ ἄλλοι. Φυσικά καί στήν ταξιαρχία αὐτή ἡ πολιτική δουλειά παρουσίασε ἀδυναμίες. Τίς πρῶτες μέρες δέν προσέχτηκε ἡ μετακομιδή τῶν τραυματιῶν. Ἔχουμε ὁρισμένες καταγγελίες πάνω στό ζήτημα αὐτό πού τίς ἐξετάζουμε. Ἕνας τραυματίας καταγγέλει ὅτι ὁ λοχαγός τοὖπε ὅταν τραυματίστηκε «νά ψοφήσεις» πράγμα πούναι ἀπαράδεχτο γιά τό Δ.Σ.Ε. καί ἡ πολιτική μας δουλειά δέν πῆρε χαμπάρι γιά τό ἐπεισόδιο αὐτό. Ἐπίσης οἱ λιποταξίες της εἶναι ἀρκετές κλπ.

Καλά παραδείγματα πολιτικῆς δουλειᾶς παρουσιάστηκαν καί σ' ἄλλα τμήματα. Στό πυροβολικό μας ἦταν ἕνας ὁλόκληρος ἆθλος ἡ μεταφορά τῶν πυροβόλων μας σέ κεῖνες τίς καιρικές συνθῆκες. Ἡ πολιτική δουλειά, τό παράδειγμα τῶν διοικητῶν καί Π.Ε. ἐμψύχωνε τούς πυροβολητές καί ἡμιονηγούς νά στρώνουν τίς κουβέρτες καί τίς μανδύες τους γιά νά περνοῦν τά ζῶα καί νά τά συγκρατοῦν μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις γιά νά μήν πέσουν.

Οἱ μαθητές τῆς Σ.Α.Γ.Α. καί τά στελέχη μας πολέμησαν μέ παλληκαριά καί αὐτοθυσία καί σήκωσαν στήν πλάτη τους μεγάλο στρατιωτικό ἔργο. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὅλοι οἱ Π.Ε. ταγμάτων, λόχων καί διμοιριῶν σκοτώθηκαν ἤ τραυματίστηκαν. Ἐλάχιστα στελέχη μας δέν ἔδειξαν καλή στάση. Ἡ Σ.Α.Γ.Α. θά πολεμοῦσε πιό καλύτερα ἄν, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, ἡ πολιτική δουλειά θἆταν πιό ἔντονη. Ἐδῶ θά ποῦμε δυό λόγια γιά τόν Π.Ε. τῆς Σχολῆς. Δέν εἶχε καμμιά ψυχική σύνδεση μέ τούς μαχητές. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ μαχητές τόν ὀνόμαζαν πικραμύγδαλο. Τίς πρῶτες μέρες δέν φρόντιζε νά μαγειρευτεῖ ζεστό φαγητό στούς μαθητές γιά νά μήν τούς δεῖ... ὁ ἐχθρός. Ἐνῶ ἦταν ἀπέναντι σ' αὐτόν καί κάναν μάχη. Δέν φρόντισε γιά νά μήν κρυώνουν οἱ μαχητές. Ἄφηνε ἄταφους νεκρούς κλπ. Ἔπειτα ἀπ' τήν αὐστηρή κριτική πούτοὖκανε ἡ Διεύθυνση Ἐπιχειρήσεων, ἔδειξε μιά ὁρισμένη δραστηριότητα. Ὅμως Π.Ε. πού δέν ἔχει ψυχική σύνδεση μέ τούς μαχητές, πού δέν τόν ἀγαποῦν γιατί δέν νοιώθει τά ζητήματα πού τούς ἀπασχολοῦν καί τόν πόνο τους θά ἀποτύχει 100ο)ο.

Ὁ ρόλος τοῦ ΠΕ φάνηκε στή μάχη τοῦ Γράμμου 1949. Οἱ ΠΕ μας, ἐκτός ἀπό ἐξαιρέσεις, πάλαιψαν γιά νά πραγματοποιήσουν τίς ὑποδείξεις τῆς σύσκεψης τῶν ΠΕ στό Βίτσι τῆς 20)3)49. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται σήμερα εἶναι διαρκῶς νά καλυτερεύουμε τή δουλειά τους καί νά σηκώνουμε τό ρόλο τους στό ΔΣΕ. Γιά νά ὀργανώνουν καλύτερα τήν ἠθικοπολιτική δουλειά στά τμήματα, νά κρατοῦν τόν παλμό τῶν μαχητῶν, νά τούς προετοιμάζουν γιά δυσκολότερες μάχες, νά παλεύουν ἐνάντια στίς λιποταξίες κλπ. Νά προσέξουν ἀκόμα περισσότερο τή δουλειά στίς γυναῖκες καί τούς νέους. Νά ἀναδείχνουμε διαρκῶς νέους ΠΕ γιατί ἔχουμε μεγάλες ἀπώλειες σέ ΠΕ. Χρειάζεται νά σηκώσουμε πραγματικό μέτωπο ἐνάντια σέ ὁρισμένους ΠΕ τοῦ ἐπα

ναπαύονται, πού φουσκώνει τό κεφάλι τους ἀπό τίς ἐπιτυχίες τους ἤ τά γαλόνια τους, τούς πνίγει ὁ ἐγωϊσμός κι' εἶναι ἕτοιμοι νά πούνε ψέμματα στήν καθοδήγησή τους. Οἱ ΠΕ εἶναι παράγοντες ἠθικοπολιτικῆς διαπαιδαγώγησης καί ἀνάπλασης μαχητῶν καί στελεχῶν καί πρέπει νά εἶναι οἱ ἴδιοι ἀψεγάδιαστοι, νά δίνουν σ' ὅλα τό παράδειγμα. Ὁ μοναρχοφασισμός ἔνοιωσε τό ρόλο τῶν ΠΕ γενικά καί στό Γράμμο. Γι' αὐτό οὐρλιάζει καί βρίζει ἀπτά μεγάφωνά του τούς ΠΕ καί καλεῖ τούς μαχητές μας «Νά σκοτώσουν τούς ΠΕ». Ἡ στάση αὐτή τοῦ ἐχθροῦ δείχνει πώς βρισκόμαστε σέ καλό δρόμο πού πρέπει ὅμως νά τόν περάσουμε μέ ἐπιτυχία μέχρι τό τέλος.

4. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Ἡ καθημερινή πολιτική δουλειά στό Γράμμο γίνεται πάνω σέ τούτη τή βάση:

Π ρ ῶ τ ο: Ἐνημερώνονται καθημερινά οἱ μαχητές καί τά στελέχη πάνω στήν πορεία τῶν ἐπιχειρήσεων στό Γράμμο καί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Καί στίς πιό δύσκολες στιγμές τῶν μαχῶν οἱ μαχητές μάθαιναν τά νέα γιά τά τμήματά μας πού πολεμοῦσαν ὅπλα τους ἀπό ειδικά τηλεγραφήματα πού ἔστελνε ἡ Διεύθυνση τῶν Ἐπιχειρήσεων Γράμμου ἤ τίς πληροφορίες πού δίνονταν μέ τό τηλέφωνο. Στό ζήτημα τῆς καθημερινῆς ἐνημέρωσης τῶν μαχητῶν δίνουμε πολύ μεγάλη σημασία.

Ἡ πολιτική κατατόπιση τῶν μαχητῶν γίνεται μέ τήν καθημερινή ἐφημερίδα τοῦ ΔΣΕ «Πρός τή Νίκη» πού τώρα πηγαίνει σχετικά ἔγκαιρα στούς μαχητές καί ἀπό τήν καθημερινή ἔκδοση «Καθημερινά Νέα» πού κυκλοφόρησε τόν Ἀπρίλη συνολικά σέ 40.000 ἀντίτυπα καί τόν Μάη σέ 60.000 ἀντίτυπα. Ἐπίσης πολύ ἄλλο διαφωτιστικό ὑλικό (βιβλία, μπροσοῦρες, προκηρύξεις) κυκλοφορεῖ ἀνάμεσα στούς μαχητές. Τό ὑλικό αὐτό ἔρχεται ἀπό τή διαφώτιση τοῦ ΓΑ εἴτε βγαίνει ἐπί τόπου Καί ρίχνεται τό περισσότερο στούς φαντάρους πού τό διαβάζουν μέ προσοχή. Ἡ δουλειά τῆς διαφώτισης καί τῆς πολιτικῆς ἐνημέρωσης ὀργανώνεται καλύτερα τώρα στό Γράμμο, γιά νά δώσουμε πολύ περισσότερο καί ποιοτικά ἀνώτερο ἔντυπο ὑλικό.

Δ ε ύ τ ε ρ ο: Ἔχουμε μιά ὀργανωτική δραστηριοποίηση ὅλων τῶν τμημάτων. Ἀμέσως ἀπό τό ἀχτίφ τῶν ΠΕ Γράμμου ἔγιναν παντοῦ ἀχτίφ σέ ὅλες τίς μονάδες ὅπου μελετήθηκε ἡ πεῖρα τῶν μαχῶν καί τά συμπεράσματα ἀπό τήν πολιτική δουλειά. Ἐπακολούθησαν δημοκρατικές συνελεύσεις πού τίς χαρακτήριζε ἡ ζωντάνια καί πολλές ἄλλες μαζικές ἐκδηλώσεις. Π.χ. μιά ταξιαρχία μας πού δέν πρόφτασε νά πάρει μέρος στήν πρώτη φάση τῶν μαχῶν τοῦ Γράμμου ἔκανε συγκεντρώσεις καί συνελεύσεις ὅπου μίλησαν διοικητές καί ΠΕ τῆς VIIIης Μεραρχίας μας πού διακρίθηκαν στόν Πύργο Στράτσανης καί τόν Ἅγιο Χριστόφορο. Ἡ μέθοδος αὐτή εἶχε πολύ καλά ἀποτελέσματα. Στήν ἴδια ταξιαρχία ἔγινε μιά θαυμάσια γιορτή ὅπου ἀνακοινώθηκαν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἅμιλλας τῆς ταξιαρχίας. Πολύ βοήθησε στήν πολιτική μας δουλειά ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου τῆς ΠΔΚ καί τῶν ὑπουργῶν της. Ἡ ἐπίσκεψη αὐτή εὐχαρίστησε περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο τούς μαχητές γιατί εἶδαν τούς ἡγέτες τους κοντά νά τούς χαιρετοῦν καί νά τούς καταστοπίζουν στήν πορεία τοῦ ἀγώνα.

Τ ρ ί τ ο: Οἱ ΠΕ προσέχουν περισσότερο τά ζητήματα καί τή ζωή τῶν μαχητῶν καί παίρνουν πολλά μέτρα γιά νά βελτιωθεῖ. Τό ἐνδιαφέρον καί ἡ στοργή μεγάλωσε. Ἀναφέρω ἕνα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Μέσα σ' ἕνα μῆνα ἦρθαν στό Γράμμο ὁρισμένες ἀποστολές ἀπό ΚΓΑΝΕ. Οἱ φάλαγγες αὐτές ὀνομάστηκαν φάλαγγες ἀνικάνων, ἀρρώστων καί μέ πολλά ἄλλα ὀνόματα (Ὁρισμένοι λέγονται ἀναμεταξύ τους ΛΟΚα-ξηδ-ς). Μέσα στούς ἀνθρώπους καλλιεργήθηκε κακῶς ἡ ψυχολογία ὅτι αὐτοί ἐκπλήρωσαν τήν ἀποστολή τους καί πρέπει τώρα νά ἀναπαυθοῦν. Φ υ σ ι κ ά ξ ε κ ο ύ ρ α σ η γ ι ά τ ό ν λ α ό δ έ ν μ π ο ρ ε ῖ ν ά ὑ π ά ρ ξ ε ι π ρ ί ν ἀ π τ ή ν ί κ η. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἔπρεπε νά πολεμήσουν καί στήν ἀρχή τά 'βαζαν μέ τήν καθοδήγηση στή Θεσσαλία καί φώναζαν ἀνοιχτά «ὅτι τούς γέλασαν κλπ». Μπήκαν στά τμήματά μας τοῦ Γράμμου καί μέσα σέ λίγο καιρό μέ τό ἐνδιαφέρον τῶν διοικήσεων καί μέ τήν καλή συμπεριφορά τῶν μαχητῶν γίνονται καινούργιοι ἄνθρωποι πού δέν τούς γνωρίζει οὔτε κεῖνος πού τούς εἶδε πρίν 15 μέρες. Ὅταν ἦρθαν ἔμοιαζαν σάν ἄνθρωποι πού ἔχασαν τόν ἑαυτό τους. Καί τώρα κρατοῦν λεβέντικα τό ὅπλο τά ἄξια αὐτά παιδιά τῆς ἡρωικῆς Θεσσαλίας καί Ρούμελης. Φυσικά ἡ καλή δουλειά πού ἄρχισε στούς συντρόφους αὐτούς πρέπει νά ὁλοκληρωθεῖ. Οἱ μαχητές καί οἱ μαχήτριές μας στό Γράμμο εἶναι καθαρά ντυμένοι καί μέ γεμάτη τήν κοιλιά, μέ γερή σωματική καί ψυχική ρώμη.

Τ έ τ α ρ τ ο: Ἡ πολιτική μας δουλειά προετοιμάζει τούς μαχητές καί τά στελέχη γιά τίς καινούργιες ἐπιθετικές μας ἐνέργειες καί τίς ἀμυντικές μάχες στό Γράμμο. Ἡ ἰ δ ε ο λ ο γ ι κ ή π ρ ο ε τ ο ι μ α σ ί α γ ι ά τ ί ς μ ά χ ε ς ε ἶ ν α ι τ ο ύ τ η τ ή σ τ ι γ μ ή τ ό π ι ό ἀ π ο φ α σ ι σ τ ι κ ό κ α θ ῆ κ ο ν τ ῆ ς π ο λ ι τ ι κ ῆ ς δ ο υ λ ε ι ᾶ ς στό Γράμμο. Ὁ Γράμμος γίνεται τεράστιο φρούριο πού νά καταστρέψουμε μέ μεγάλες δυνάμεις προπαντός μέ τήν ψυχή τῶν [illegible] μαχητῶν μας. Φιλοδοξία καί προσπάθεια τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς εἶναι μέ τό νεκροπόλεμο, τό μικροπόλεμο καί ἰδίως μέ διάφο-

ρες ἐπιθετικές ἐνέργειες (μεγάλες καί μικρές) νά ἀναγκάσουμε τόν ἐχθρό νά ξαναδώσει μάχη στό Γράμμο γιά νά τόν συντρίψουμε. Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση δουλεύουν οἱ κομματικές μας ὀργανώσεις καί οἱ Δημοκρατικές Συνελεύσεις. Καί φαίνονται τά πρῶτα καλά ἀποτελέσματα. Παράλληλα θά πρέπει νά σφυρηλατήσουμε τήν ψυχική σύνδεση στελεχῶν καί μαχητῶν. Νά προσέξουμε περισσότερο, τήν εἰδική δουλειά στίς γυναῖκες καί τούς νέους γιά νά γίνουν παράγοντες ἐνθουσιασμοῦ, πολεμικῆς ἔξαρσης, νοικοκυροσύνης καί περισσότερης ἠθικοπολιτικῆς ἑνότητας στά τμήματά μας. Νά ἐξαλείψουμε τούς πολιτικούς λόγους πού προκαλοῦν ὁρισμένες λιποταξίες.

Πέμπτο: Ἡ πολιτική μας δουλειά προσέχει τό πρόβλημα τῶν προαγωγῶν καί τῶν ἄλλων ἠθικῶν ἀμοιβῶν. Ἴσως εἶναι γιά πρώτη φορά πού ὑποβάλλονται τόσο ἔγκαιρα προτάσεις γιά προαγωγές καί ἄλλες ἠθικές ἀμοιβές στήν πορεία τῶν μαχῶν καί λίγο ὕστερα ἀπ' αὐτές. Μέχρι τώρα ὑποβλήθηκαν πάνω ἀπό 400 προτάσεις γιά προαγωγές, 60 προτάσεις γιά παράσημα ἀνδρείας, 70 γιά παράσημα Ἠλέκτρας, λιγότερα γιά τούς πυροβολητές ἀνιχνευτές καί γιά κατάρριψη ἀεροπλάνων. Οἱ περισσότερες ἀπ' τίς προτάσεις αὐτές ἔγιναν δεχτές ἀπό τήν ΠΔΚ καί οἱ ὑπόλοιπες σύντομα θά ἐγκριθοῦν γιατί εἶναι σύμφωνες μέ τό Νόμο ἀριθ. 21 καί τήν πολιτική τῆς Κυβέρνησής μας.

Μέχρι τό τέλος τοῦ μήνα θά ὑποβληθοῦν καί συμπληρωματικές προτάσεις κι' ἔτσι ὅλοι ὅσοι διακρίθηκαν στίς μάχες τοῦ Γράμμου 1949 θά τιμηθοῦν ὅσο χρειάζεται. Οἱ διοικητές μας καί οἱ ΠΕ στό Γράμμο κατάλαβαν ἐπί τέλους τή σημασία τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν γιά τόν πόλεμο πού κάνουμε. Γι' αὐτό συγκεντρώνουν τά σχετικά στοιχεῖα αὐτῶν πού διακρίθηκαν καί τά ὑποβάλλουν στίς ἀνώτερες διοικήσεις καί τό ΓΑ. Ἡ ἠθική ἐπιβράβευση τοῦ ἀξιέπαινου ἔργου τῶν πολεμιστῶν μας εἶναι ἕνα σοβαρό κομμάτι τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς.

5.— Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΟΥΣ ΦΑΝΤΑΡΟΥΣ

Ἔπειτα ἀπό μικρή καθυστέρηση ἄρχισε ἡ δουλειά τῶν τμημάτων Γράμμου ἀνάμεσα στούς φαντάρους. Χρησιμοποιώντας ὅλα τά γνωστά μέσα, ἀπό τόν τηλεβόα, τό ἔντυπο ὑλικό κλπ μέχρι τήν προσωπική ἐπαφή μέ τούς φαντάρους. Σέ ὅλες τίς μονάδες ὑπάρχουν ὑπεύθυνοι γιά τή δουλειά στούς φαντάρους καί ἡ γραμμή μας εἶναι νά διαθέσουμε ὅσες δυνάμεις χρειάζονται στό σοβαρό αὐτό τομέα τῆς δουλειᾶς μας. Ὁρισμένες ταξιαρχίες βγάζουν εἰδικό δελτίο μέ τά πιό σοβαρά νέα πού τό μεταδίδουν μέ τηλεβόες στούς ἀπέναντι φαντάρους. Σίγησαν τά μεγάφωνα πού εἶχε στήσει ὁ ἐχθρός, σέ ὅλη τή γραμμή τοῦ μετώπου, μέ τίς ἀποστομωτικές ἀπαντήσεις πού ἔδωσαν οἱ τηλεβόες μας. Ρίχνουμε στίς γραμμές τοῦ ἐχθροῦ πολύ ἔντυπο ὑλικό. Ἀπ' ὅλες τίς πληροφορίες πού ἔχουμε ἡ πολιτική μας δουλειά ἔχει σοβαρή ἐπίδραση στούς φαντάρους τοῦ Γράμμου. Περιμένουν μέ λαχτάρα τί θά γίνει μέ τίς προτάσεις τῆς ΠΔΚ, τί θά κάνει ὁ Πορφυρογένης μέ τόν Ἔβατ κλπ.

Ἐκεῖνο πού χρειάζεται τώρα στό Γράμμο εἶναι νά ὀργανωθεῖ καλύτερα ἡ δουλειά στό ΜΦΣ, νά βροῦμε καινούργιες μέθοδες δουλειᾶς (καί πρός τήν κατεύθυνση αὐτή ἔχουμε τά πρῶτα ἀποτελέσματα) γιά νά ὀργανώσουμε τίς δημοκρατικές δυνάμεις, τήν ΔΟΣΕ στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Ἡ Διεύθυνση τῶν Ἐπιχειρήσεων Γράμμου πῆρε τά παρακάτω μέτρα γιά νά προωθήσει τή δουλειά στό ΜΦΣ.

1) Διάθεσε ἕνα σύντροφο πού μαζί μέ τούς ΠΕ Μεραρχιῶν— Ταξιαρχιῶν καί τούς βοηθούς τους γιά τή δουλειά στούς φαντάρους θά συντονίζει καί θά παρακολουθεῖ τή δουλειά στό ΜΦΣ.

2) Ἔδωσε συγκεκριμένες ὁδηγίες γιά τόν τρόπο πού πρέπει νά πλησιάσουμε τούς φαντάρους καί νά ὀργανώσουμε τήν ΔΟΣΕ.

3) Θά βγάλει εἰδική ἐφημεριδούλα. «Ὁ φαντάρος τοῦ Γράμμου» πού θά πιάνει ζητήματα ἀπ' τή ζωή καί τίς ζυμώσεις ποῦ γίνονται στούς φαντάρους τοῦ Γράμμου.

4) Δίπλα στό πλούσιο ὑλικό πού βγάζει ἡ διαφώτιση τοῦ ΓΑ γιά τό σκοπό αὐτό, ν' ἀναπτύξει ποσοτικά καί ποιοτικά τήν ἔκδοση ἐπί τόπου ὑλικοῦ γιά τούς φαντάρους.

5) Νά ὀργανώσει σύντομα μιά σύσκεψη τῶν ὑπευθύνων τοῦ Γράμμου γιά τή δουλειά αὐτή.

6. —ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στό σημερινό μας ἄρθρο πιάσαμε μόνο ὁρισμένες πλευρές τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς. Ὑπάρχουν καί ἄλλες, ἴσως πιό σοβαρές πού θά γραφτοῦν ἀπό ἄλλους συντρόφους. Ἀπό τήν πολιτική δουλειά πού ἔγινε μέχρι τώρα στό Γράμμο μποροῦν νά βγοῦν τά παρακάτω συμπεράσματα.

Πρῶτο: Ἡ ἠθικοπολιτική ἀνωτερότητα τοῦ ΔΣΕ ἐπιβεβαιώθηκε γιά ἄλλη μιά φορά, μέσα στίς δυσκολίες καί τίς μάχες. Θά μποροῦσε νά φέρει κανένας χιλιάδες παραδείγματα. Νά ἕνα χαρακτηριστικό. Ἕνας βαρειά τραυματίας μας χτυποῦσε μέ τό πολυβόλο του τόν ἐχθρό καί τραγουδοῦσε τό τραγούδι «Χαλάλι τό αἷμα μου γιά τόν ἀγώνα», μέχρι τή στιγμή πού ξεψύχησε.

Δεύτερο: Ἔχουμε μιά [illegible] πολιτική ἀνάπτυξη τοῦ Στρατοῦ μας [illegible] ρχει καί στόν τομέα [illegible], ὅπου παρουσιάζ[illegible] ζουμε τίς μεγαλύτερες [illegible] ἀδυναμίες, καί στήν ὅλη δουλειά καί τήν ἐσωτε-

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗΣ

Τοῦ σ. ΒΑΓΓΕΛΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Φωκᾶ), Συνταγματάρχη πεζικοῦ

Ὁ Πύργος Στράτσιανης (ὑψ. 1395) εἶναι ἕνα αὐτοτελές καί ξεκομμένο ὕψωμα πού τό περικλείουν Β. ὁ Βαθύλακος, Α. ὁ Σαραντάπορος Ν. οἱ ἀπότομες χαραδρώσεις καί ξεκόμματα πρός Ἁγία Βαρβάρα καί μόνο Δυτικά κατεβαίνει κάπως ὁμαλά πρός Ἰσιώματα μέ κάποια στενή ἐδαφική συνέχεια πρός τόν αὐχένα τοῦ Ἁη—Γιάννη, ὅπως περνάει ὁ δρόμος Λεντρά Ξεβόρου. Ἀμάραντο καί ὑψ. 1615. Ὁ Πύργος εἶναι δασωμένος καί μόνο μιά λωρίδα στήν κορφή ἔχει γυμνή. Εἶναι παντοῦ βατός καί μόνο σ' ἕνα σημεῖο Νότια πρός ὑψ. 1172 εἶναι σχεδόν ἀδιάβατος. Ἀπό μακρυά φαίνεται σάν ἕνα ὁμαλό κωνικό ὕψωμα μέ μόνη κορφή τόν ὑψοδείχτη 1395. Ὅμως γύρω ἀπό τόν κυρίως Πύργο σέ ἀπόσταση 200-400 μέτρα ἰδιαίτερα Ν. καί Α. εἶναι 4-5 Πυργίσκοι βασικά ὑψώματα πού καταλήγουν στά γυμνά καί βραχώδη ὑψώματα Β. καί Β.Α. Στράτσιανης Α.Β.Α. τοῦ Πύργου πρός Σαραντάπορο καί Β. πρός ὑψ. 1133 Βαθύλακο.

Ἀπό τή διαμόρφωσή του καί τή θέση του, ὁ Πύργος ἀποχτάει ἰδιαίτερη στρατηγική σημασία γιατί: 1) Δεσπόζει στό Σαραντάπορο καί στό δρόμο Κόνιτσας—Πυρσόγιαννης. 2) Δέν ἐπιτρέπει στόν ἐχθρό νά κάνει συγκέντρωση καί ἀνάπτυξη δυνάμεων (ὅταν ὑπάρχουν πάνω σ' αὐτόν βαρειά ὅπλα) καί 3) Εἶναι σπουδαῖο στήριγμα γιά ἐπιθετικές ἐνέργειες ἰδιαίτερα πρός Νότο (Κόνιτσα). Γι' αὐτό τό λόγο ὅταν δόθηκε ἡ ἀποστολή στήν 137 Ταξιαρχία νά καταλάβει τή γραμμή Πύργος—Ἰσιώματα, 1615, Κάμενικ, ἰδιαίτερη σημασία καί προσοχή δόθηκε στόν Πύργο, γιατί πρός τήν κατεύθυνση αὐτή θά ἐνεργοῦσε ἄμεσα ὁ ἐχθρός, ἐπειδή ἦταν δύσκολη ἡ συγκέντρωση δυνάμεων πρός ὑψ. 1615—Κάμενικ καί γιατί τά ὑψώματα αὐτά, ἰδιαίτερα τό Κάμενικ εἶχαν πολύ χιόνι.

Τό βράδυ 1)4)49 μέ μιά καλή προετοιμασία τά τμήματα ξεκίνησαν ἀπό Σκαλάδι Πληκατιοῦ γιά τήν κατάληψη τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν. Ἡ πορεία ἦταν δύσκολη, διότι ἡ ἀπόσταση ἦταν ἀρκετά μεγάλη, ὁ δρόμος σέ πολλά σημεῖα δύσβατος, σέ πολλά σημεῖα μέ λάσπες καί χιόνια, ἔπρεπε νά περάσουμε κοντά καί ἀνάμεσα ἀπ' τήν ἐχθρική διάταξη, ἀπό Πληκάτι μέχρι Ἁηλιά Πυρσόγιαννης. Ὅπως ἔλεγαν μερικοί πού ἤξεραν τό δρομολόγιο αὐτό, ἦταν ἀδύνατο νά φτάσουμε σέ μιά νύχτα, ἀλλά θά μᾶς πάρει τό μεσημέρι. Κανένας σχεδόν δέ γνώριζε τό ἔδαφος πού θά περνούσαμε καί πού θά πιάναμε. Σάν ὁδηγούς εἴχαμε τρεῖς ἀνιχνευτές πού μόνο μιά φορά νύχτα εἶχαν πάει στόν Πύργο καί ὄχι ἀπ' τόν κυρίως δρόμο. Χάρη ὅμως στήν καλή προετοιμασία πού ἔγινε μέ μιά πολύ σύντονη, κανονική καί ὑποδειγματική πορεία, παρ' ὅλο πού ὁ ἐχθρός μᾶς ἀντιλήφθηκε καί μᾶς ἔβαλε στό Γοργοπόταμο καί στόν Ἁηλιά Πυρσόγιαννης καί ἀπό σημεῖο αὐτό καί πέρα σάν μόνο προσανατολισμό εἴχαμε τόν ὄγκο τοῦ Πύργου, τήν [illegible] πρωϊνή τό τμῆμα εἶχε συμπληρώσει τή διάταξή του στόν Πύργο καί συνέχεια καταλάβανε καί τήν ὑπόλοιπη γραμμή.

Ἡ διάταξή μας ἦταν ἡ παρακάτω: Πύργος λόχος μέ ὅλμο, πολυβόλο. Ἰσιώματα καί ὕψωμα 1172, λόχος καί Κάμενικ—1615 λόχος

ρική ζωή τοῦ ΔΣΕ.

Τρίτο: Ἡ πολιτική μας δουλειά προχώρησε. Πρέπει ὅμως νά χτυπήσουμε κάθε πνεῦμα ἐπανάπαυσης καί αὐτοϊκανοποίησης πού φουσκώνει τά μυαλά μερικῶν συντρόφων μας.

Τέταρτο: Πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς στίς ἀδυναμίες μας καί νά καλυτερέψουμε τή δουλειά τῶν ΠΕ. Νά προετοιμάζουμε καλύτερα τίς μάχες. Νά ἀνεβάζουμε τήν ἠθικοπολιτική στάθμη τοῦ Στρατοῦ μας. Ν' ἀναπτύσσουμε τή σιδερένια πειθαρχία κλπ. Ὁ Γράμμος πρέπει νά γίνει φρούριο ἐξόρμησης γιά καινούργιες ἐπιθετικές ἐπιχειρήσεις καί νίκες. Πρέπει ν' ἀναγκάσουμε τόν ἐχθρό νά ξανάρθει στό Γράμμο καί νά τόν τσακίσουμε.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στό ἄρθρο τοῦ σ. Β. Μπαρτζιώτα μέ τόν τίτλο «Τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ» πού δημοσιεύτηκε στό προηγούμενο φύλλο τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ», πρέπει νά γίνει ἡ παρακάτω διόρθωση:

Στή σελίδα 296, στήλη πρώτη, γραμμή 25η, ἐκεῖ πού λέει: «δέν ἐκπληρώσαμε τήν ἀποστολή μας» νά διαβαστεῖ «δέν ἐκπληρώσαμε ὁλοκληρωτικά τήν ἀποστολή μας».

μέ ένα όλμο καί πολυβόλο στό 1615. 'Απτήν ίδια μέρα ό έχθρός νοιώθοντας τή σημασία τοῦ Πύργου κινεῖται έσπευσμένα γιά τήν κατάληψή του καί άπτή μέρα αὐτή ἀρχίζουν οί μάχες τοῦ Πύργου.

Ἡ μάχη τοῦ Πύργου κράτησε ἀπό 2-27)4)49 ὁπότε τό τμῆμα μας ὕστερα ἀπό διαταγή συμπτύχθηκε.

Τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Πύργου Στράτσιανης μποροῦμε νά τίς χωρίσουμε σέ τρεῖς φάσεις.

Α) Φάση ἀπό 2-12)4)49. Στή φάση αὐτή ὁ ἐχθρός ρίχνοντας διαδοχικά δυνάμεις καί μέσα προσπαθεῖ μέ συνεχεῖς ἐπιθέσεις νά καταλάβει τόν Πύργο ὡς τίς 12)4)49 πού κάνει τή μεγάλη προσπάθεια καί τσακίζεται κυριολεχτικά.

Β) Φάση ἀπό 13-24)4)49. Στή φάση αὐτή ὁ ἐχθρός δέν κάνει μεγάλες ἐνέργειες, ἀλλά ἀνασυγκροτεῖ τά τσακισμένα καί διαλυμένα τμήματά του, προσπαθεῖ νά τούς ἀνεβάσει τό ἠθικό, συγκεντρώνει νέες δυνάμεις καί μέσα καί προωθεῖ τίς θέσεις του περισφίγγοντας τόν Πύργο. Σ' ὅλη τή διάρκεια αὐτή συνεχῶς παρενοχλεῖ τά τμήματά μας μέ πολυβόλα, ὅλμους, πυροβολικό καί ἀεροπορία.

Γ) Φάση ἀπό 24—27)4)49. Ὁ ἐχθρός ὅλες αὐτές τίς μέρες ἐνεργεῖ μέ ὅλα τά μέσα καί μεγάλες δυνάμεις ἀπ' ὅλες τίς κατευθύνσεις λυσσασμένα καί ἀποφασιστικά.

Δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ.

Ἀρχικά ὁ ἐχθρός κάλυπτε τή γραμμή ἀπό αὐχένα Μαρίας-Γκορίτσας, Γκορίτσα-Ἁγία Βαρβάρα-γέφυρα Στράτσιανης-Ταμπακόμυλο μέ ένα τάγμα τῆς 74 Ταξιαρχίας καί 2 πεδινά πυροβόλα μεταξύ γέφυρας Στράτσιανης καί Ταμπακόμυλο (συμβολή Κερτσοβίτικου—Σαραντάπορου). Σέ συνέχεια ὁ ἐχθρός ἔρριξε διαδοχικά στή μάχη τό 583 ΤΠ, τήν 76 Ταξιαρχία, τήν 45 Ταξιαρχία, τό 527 τάγμα, μιά Ταξιαρχία ΛΟΚ καί πιθανόν καί τμήματα τῆς 72 Ταξιαρχίας πού μετέφεραν στήν περιοχή τῆς Κόνιτσας. Μετέφερε τό 101 καί 105 καί τήν 141 ΜΟΠ περίπου 40 κανόνια. Τέλος στή μάχη ἔρριξε ὅλη τή διαθέσιμη ἀεροπορία του.

Δυνάμεις δικές μας:

Στήν ἀρχή λόχος μέ έναν ὅλμο καί πολυβόλο μέ λίγα βλήματα καί πυρομαχικά, σέ συνέχεια ἐνισχύθηκε μέ τό τμῆμα πού ἦταν στά Ἰσιώματα. Ἀπό τίς 6 μέχρι τέλους ὁ Πύργος ἐνισχύθηκε μέ 3 πολύ μικρούς λόχους συνολικῆς δύναμης 80 ἀνδρῶν, ένα ὅλμο καί 2 πολυβόλα καί μέ έναν καναδέζικο ὁλμίσκο καί ἀρκετά ὁπλοπολυβόλα πού ἐγκατέλειπε ὁ ἐχθρός στό πεδίο τῆς μάχης. Γενικά ὅλη ἡ δύναμη πού πῆρε μέρος στόν Πύργο ἀπτήν ἀρχή μέχρι τέλους, δέν ἦταν περισσότεροι ἀπό 200.

Ἐνέργειες καί ταχτική τοῦ ἐχθροῦ:

Ὁ ἐχθρός ἀντιληφθείς τήν κίνησή μας κίνησε τμῆμα χωροφυλακῆς ἀπό Στράτσιανη νά καταλάβει τόν Πύργο, ὥσπου νάρθουν τμήματα στρατοῦ. Τό τμῆμα φυσικά αὐτό ἀνατράπηκε καί διαλύθηκε μέ ἀρκετές ἀπώλειες στήν κίνησή του.

Τήν ἄλλη μέρα προσπαθεῖ νά περάσει τό 583 ΤΠ πρός Πυρσόγιαννη, χτυπιέται στό Σαραντάπορο—γέφυρα Στράτσιανης, διαλύεται καί μέ πολλές ἀπώλειες συμπτύσσεται ἐγκαταλείποντας πολύ ὑλικό.

Πιάνοντας τά ὑψώματα Στράτσιανης ἐνεργεῖ μέ τάγμα. Σέ συνέχεια πιάνει τό ὕψωμα 987 καί ἐνεργεῖ ἀπό Νότο καί μέ ταυτόχρονη ἐνέργεια ἀπό ὑψώματα Στράτσιανης. Στίς προσπάθειές του ἀποτυγχάνει. Ὕστερα ἀπό τήν κατάληψη ἀπτόν ἐχθρό τῆς Γκόριτσας—Μπουλιάνας ὁ ἐχθρός κινεῖται πιό ἄνετα, καταλαμβάνει τά Β.Α. ὑψώματα Πύργου καί ἀπτήν κατεύθυνση αὐτή ἐνεργεῖ, κυρίως ἔπειτα διότι τοῦ προσφέρεται καλύτερα.

Ἀπτίς 12)4)49 ὁ ἐχθρός προωθεῖ τίς θέσεις του πλησιάζοντας 200-400 μ κοντά στίς θέσεις τίς δικές μας καί στίς 24)4)49 καταλαμβάνει τό 1133. Στίς 24)4)49 ἐνεργεῖ πρός 1615, καταλαμβάνει τό βραχῶδες ὑψ. Μπάρμπα (Β. Ἀμάραντου) καί τά Λουτρά Ισιδόρου. Ἔτσι τοῦ ἀνοίγεται δρόμος πρός Ἰσιώματα καί περνάει τμήματα ΟΚ πού καταλαμβάνουν τό Α τοῦ αὐχένα πρός Ἰσιώματα ἀντέρεισμα. Μ' αὐτόν τόν τρόπο ὁ ἐχθρός περισφίγγει ἀπό παντοῦ τόν Πύργο, ἐμποδίζει κάθε κίνησή μας τήν ἡμέρα καί μέ συνεχή καί ἰσχυρή προπαρασκευή ἀρχίζει στίς 26)4)49 τή μεγάλη ἐπίθεση πρός Πύργο.

Συνηθισμένη ταχτική τοῦ ἐχθροῦ ἦταν προώθηση καί συγκέντρωση τῶν δυνάμεών του ὅσο τό δυνατό κοντά στίς θέσεις μας, γερή προπαρασκευή μέ ὅλα τά μέσα καί ἐπίθεση κατά κύματα. Ἐνεργοῦσε ἀπ' ὅλες τίς κατευθύνσεις γιά νά βρεῖ τό ἀδύνατο σημεῖο τῆς διάταξής μας. Ὅλες τίς κινήσεις του τίς ἔκανε νύχτα καί προσπαθοῦσε νά μή δείχνει τίς προετοιμασίες του. Προσπαθοῦσε νά σπάσει τή διάταξή μας ἐνεργώντας αἰφνιδιαστικά τή νύχτα. Ὅταν ὁ ἐχθρός κατέλαβε τά γύρω τοῦ Πύργου ὑψώματα, χρησιμοποίησε σέ μεγάλη κλίμακα ὅλμους καί ὁλμίσκους μέ ἀφθονία βλημάτων, ὅταν πλησίαζε στίς θέσεις μας χρησιμοποιοῦσε ...α νέου τύπου γιά τήν καταστροφή τῶν ὀχυρῶν μας.

Ταχτική δική μας. Μελετώντας καλά τό ἔδαφος, τίς δυνάμεις μας, τά μέσα καί τόν ἐχθρό ταχτοποιήσαμε τή διάταξή μας καί ἀνάλογα μέ τήν ταχτική τοῦ ἐχθροῦ προσαρμόζαμε καί μεῖς τή δική μας. Μέ τίς δυνάμεις πού διαθέταμε ἦταν ἀδύνατο νά κρατᾶμε συνεχή γραμμή. Πιάστηκαν μέ ἐλαφρά τμήματα καί προσπαθήσαμε νάχουμε τή μεγαλύτερη ἀεροδρεία. Ἡ διαμόρφωση τοῦ ἐδάφους καί ἡ διάταξή μας τό ἐπέβαλλε αὐτό.

Ἡ ἐφεδρεία ἦταν πάντα στά χέρια τῆς Δ)σης ἐξασφαλισμένη ἀπό ἐχθρικά πυρά καί σέ τέτοια θέση πού μποροῦσε ὁποιαδήποτε στιγμή καί σέ ὁποιαδήποτε κατεύθυνση νά κινεῖται καί νά ἐπεμβαίνει μέσα σέ 10΄. Ἐξοικονομοῦνταν πάντα ἐφεδρεία ἀπό τόν τομέα πού ὁ ἐχθρός δέν ἐξασκοῦσε πίεση.

Ὀ χ ύ ρ ω σ η. Ἰδιαίτερη προσοχή δόθηκε στήν ὀχύρωση. Παρά τίς μεγάλες δυσκολίες, τίς καθημερινές μάχες, τή λίγη δύναμη, τήν ἔλλειψη μέσων, ἀπ' τήν πρώτη στιγμή ἔγιναν βασικά χαρακώματα καί σέ συνέχεια πολυβολεῖα, ὁλμοβολεῖα, ὀρύγματα συγκοινωνίας ἀπό θέση σέ θέση, γερά ἀμπριά, ἀποθῆκες πυρομαχικῶν καί ἕνα ὄρυγμα συγκοινωνίας κατά μῆκος τῆς γυμνῆς λωρίδας (ὑψ. 1395), ἐκκαθαρίστηκαν τά παληά ναρκοπέδια τοῦ ἐχθροῦ, ἔγιναν σέ ὁρισμένα σημεῖα ἀποψίλωση καί δενδροτομίες, ἔγιναν νέα ναρκοπέδια καί συρματοπλέγματα. Δέν συμπληρώθηκαν ἀπό ἔλλειψη σύρματος καί ναρκῶν. Πολύ βοήθησαν καί ἔπαιξαν σπουδαῖο ρόλο στίς μάχες τά χαρακώματα καί τά ὀρύγματα καί εἴχαμε ἔτσι μεγάλη οἰκονομία αἵματος. Αὐτό φάνηκε καθαρά στίς μάχες 1615 ὅπου ἐκεῖ δέν εἶχαν γίνει.

Χ ρ η σ ι μ ο π ο ί η σ η τ ο ῦ ὁ π λ ι σ μ ο ῦ μ α ς. Στόν Πύργο πετύχαμε τό συντονισμό καί τή συνεργασία ὅλων τῶν ὅπλων πού διαθέταμε. Στήν ἀρχή λιγότερο, ἀργότερα σέ μεγάλο βαθμό πετύχαμε τήν πειθαρχία πυρός, ἐφαρμόζοντας πάντα τό σχέδιο πυρός.

Τά πάντζερ οἱ χειροβομβίδες, τυποποιημένα καί πεταχτές νάρκες τελερμάϊν χρησιμοποιήθηκαν πάντα τήν κατάλληλη στιγμή καί μέ καλά ἀποτελέσματα. Χρησιμοποιήθηκαν ἄμεσα τά λάφυρα τοῦ ἐχθροῦ ἀντικαθιστῶντας τά κατεστραμμένα αὐτόματά μας καί αὐξάνοντας κατά πολύ τήν ἰσχύ τῶν πυρῶν μας.

Τ ρ ό π ο ς ἀ ν τ ι μ ε τ ώ π ι σ η ς τ ο ῦ ἐ χ θ ρ ο ῦ. Ἀπ' τήν πρώτη στιγμή φάνηκε καθαρά ὅτι δέν πρέπει νά δοθεῖ ἡ μάχη στόν κυρίως Πύργο, ἀλλά ὅσο τό δυνατό χαμηλότερα πρός Σαραντάπορο—Στράτσιανη—1172, γιατί ἔτσι α) ἐλέγχαμε καλύτερα τό δρόμο Κόνιτσας—Πυρσόγιαννης ἐκπληρώνοντας ἔτσι τήν ἀποστολή μας νά μήν ἐπιτρέψουμε πέρασμα ἐχθροῦ πρός Πυρσόγιαννη. β) Κρατώντας τόν ἐχθρό μακρυά ἀπ' τίς θέσεις μας δέν μποροῦσε νά ἀγκιστρωθεῖ καί νά ὀχυρωθεῖ κοντά μας, ὥσπου νά φθάσει κοντά στίς βασικές μας θέσεις, φθείρονταν, κουράζονταν, καί εὔκολα μέ ἀντεπίθεσή μας θά ἀνατρέπονταν. γ) Δέν μποροῦσε νά μεταφέρει πολλά ἐφεδρικά πυρ)κά, ξόδευε ἀρκετά ὥσπου νά πλησιάσει καί στήν τελική του ἐξόρμηση θά τοῦ παρουσιάζονταν πολλές ἐλλείψεις καί δ) Κρατώντας τόν ἐχθρό μακρυά ἀπ' τίς θέσεις μας, μᾶς δίνονταν εὐκαιρία νά συμπληρώνουμε τήν ὀχύρωσή μας.

Στίς πρῶτες μέρες δέν ἀφήσαμε τόν ἐχθρό νά ἀγκιστρωθεῖ Α. τοῦ Σαραντάπορου καί στά ὑψώματα Στράτσιανης, ἀλλά μέ συνεχεῖς ἀντεπιθέσεις τούς πετοῦσαμε πέρα ἀπό ποτάμι. Ὕστερα ὅμως πού οἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ μεγάλωσαν καί ἡ ἐφεδρεία ἡ δική μας λιγόστευε καί ὁ ἐχθρός εἶχε καταλάβει τήν Πολιάνα, Γύφτισσα, Καστάνιανη, καί ἔπιασε κατά σειράν τά ὑψώματα Στράτσιανης, τά Α. καί ΒΑ ὑψώματα Πύργου καί τίς τελευταῖες μέρες τό 1133 καί τό Α. τοῦ αὐχένα ὕψωμα πρός Πασώματα, ὀχυρώθηκε καί ἦτο δύσκολη ἡ ἀνακατάληψή των μέ τίς δυνάμεις πού διαθέταμε.

Τίς πρῶτες μέρες ἀναπτύχθηκε ὁ μικροπόλεμος μέ ἀρκετα καλά ἀποτελέσματα. Ὅταν ὅμως ἀργότερα ἀγκιστρώθηκε ὁ ἐχθρός κοντά στίς θέσεις μας δέν κάναμε μικροπόλεμο καί οἱ ἀντεπιθέσεις μας ἦταν τοπικές καί περιορισμένες. Καί τίς τελευταῖες μέρες εἴχαμε πέσει στήν παθητική ἄμυνα. Στίς μάχες αὐτές τό κάθε μας τμῆμα εἶχε ἀπό προηγούμενα ἕνα σχέδιο ἐνέργειας, ὅλοι οἱ μαχητές ἤξεραν πότε καί πῶς θά χτυπήσουν τόν ἐχθρό μέχρι πού θά τόν ἀφήσουν νά πλησιάσει καί πότε καί πῶς θά γίνει ἡ ἀντεπίθεση. Οἱ ἀντεπιθέσεις ὅλες γίνονταν μελετημένες καί ὅταν ἔπρεπε.

Δέν π όκειται νά περιγράψουμε τίς μάχες Πύργου Στράτσιανης. Ἁπλῶς θά τονίσουμε ὁρισμένα θετικά καί ἀρνητικά πού παρουσίασαν οἱ μάχες αὐτές.

Θ ε τ ι κ ά. 1) Ὁ ρόλος τῶν στελεχῶν. Τά στελέχη στίς μάχες αὐτές πρωτοστάτησαν. Βρέθηκαν πάντα δίπλα στούς μαχητές, τούς βοήθησαν καί τούς καθοδήγησαν σωστά καί μέ τήν μαχητικότητά τους καί τό παράδειγμά τους, κατόρθωσαν νά κρατήσουν ἀμείωτο, τό μαχητικό παλμό τῶν τμημάτων τους ἀπ' τήν ἀρχή ὥς τό τέλος. Ἀνέπτυξαν πάντα πρωτοβουλία. Μέ ἐπιτυχή μαστοριά καί τέχνη ἐκπλήρωναν πάντα τίς ἀποστολές πού παίρναν. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι πολλά στελέχη μάλωναν ποιός θά κάνει ἀντεπίθεση 2) Οἱ μαχητές μας, παρά τίς δυσκολίες (ἰδιαίτερα στήν ἀρχή) κούραση, πεῖνα, καθημερινές μάχες, ἔλλειψη ἐφεδρειῶν καί πυρ)κῶν ἔδειχναν ἀπ' τήν ἀρχή μέχρι τέλος ἀντοχή, ἐπιμονή, πεῖσμα καί μαχητικότητα. Ἐκτελοῦσαν πάντα πειθαρχικά τίς διαταγές. Δούλεψαν σκληρά στήν ὀχύρωση. Γενικά ἀπ' τήν ἀρχή ὥς τό τέλος πολέμησαν μέ ἡρωϊσμό, αὐτοθυσία καί αὐταπάρνηση.

3) Οἱ μαχήτριες πολέμησαν μέ τό ἴδιο πεῖσμα, ἀντοχή καί μαχητικότητα καί δέν ὑστέρησαν καθόλου ἀπό τούς μαχητές. Ὁπουδήποτε κι' ἄν χρησιμοποιήθηκαν σάν ὁμαδάρχες, σκοπευτές, ὁλμιστές κλπ ἀπέδωσαν πάντοτε. 4) Παίρνονταν πάντα ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα ἀσφάλειας ἔτσι πού ὁ ἐχθρός δέν κατόρθωσε παρά τίς προσπάθειές του νά μᾶς αἰφνιδιάσει. 5) Οἱ περισσότεροι τραυματίες μας παρέμεναν μαχόμενοι στίς θέσεις τους ἡ ἐπιδένονταν καί ξαναγύριζαν καί ὅσοι ἦταν πολύ βαρειά καί

ὑπέκυψαν ξεψυχώντας μέ τό τραγούδι καί τό χαμόγελο στά χείλη. 6) Οἱ ἀπώλειες μας ὄχι μόνο δέν μείωναν τό ἠθικό τῶν μαχητῶν, ἀλλά ἀπεναντίας αὔξαιναν τό πείσμα καί τήν μαχητικότητά τους καί οἱ ἴδιοι ἀναπλήρωναν τά κενά. 7) Ὅλοι οἱ μαχητές καί μαχήτριες ἤξεραν νά χειρίζονται ὅλα τά ὅπλα πεζικοῦ καί ὅταν πολλές φορές ἔμειναν μόνοι τους στό χαράκωμα χρησιμοποιώντας ὅλα τά ὅπλα μέ τέχνη καί γρηγοράδα ἀπό διάφορες θέσεις κράτησαν τόν ἐπιτιθέμενο ἐχθρό πού δέν ἀπεῖχε παρά λίγες δεκάδες μέτρα ἀπ' αὐτούς. 8) Ἀξιοποιήθηκαν καί ἀπόδωσαν πολύ ὅλοι οἱ μαχητές τῶν μετόπισθεν ἀνεφοδιάζοντας τά τμήματα σέ πυρομαχικά, τρόφιμα, μεταφέροντας τούς τραυματίες, βοηθώντας στήν ὀχύρωση καί ὅταν χρειάστηκε πολέμησαν παλληκαρίσια καί πολέμησαν ἡρωϊκά πολύ. Γι' αὐτούς ὁρισμένοι δέν εἶχαν καί τόση ἐμπιστοσύνη. 9) Διατηρήσαμε τή συνεχή σύνδεση καί ἐπαφή μέ ὅλα τά τμήματα καί μόνο τήν τελευταία μέρα κόπηκε ἡ τηλεφωνική ἐπικοινωνία. 10) Ἔγινε ἀρκετή δουλειά στούς φαντάρους καί στή μάχη καί στήν ἀνάπαυλα, ἰδιαίτερα στή δεύτερη φάση τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐκτός ἀπ' τίς καθημερινές ὁμιλίες οἱ ἐπιτροπές συναδέλφωσης γνωρίστηκαν μέ ἐπιτροπές τῶν φαντάρων, μίλησαν φιλικά καί προετοίμασαν συνάντηση πού δέν πραγματοποιήθηκε λόγω ἐπιχειρήσεων. Ἐπιδέθηκαν ἀρκετοί φαντάροι πού ἦταν βαρειά τραυματίες. Ἡ συμπεριφορά μας στούς φαντάρους ἦταν πολύ καλή. Δυό φορές προτείναμε ἀνακωχή γιά νά θάψουμε τούς νεκρούς τοῦ ἐχθροῦ πού ἦταν μεταξύ τῶν δυό γραμμῶν χωρίς αὐτός νά δεχτεῖ. Τέλος σκορπίστηκε στίς γραμμές τοῦ ἐχθροῦ ἀρκετός τύπος. 11) Ἔγινε σοβαρή πολιτική δουλειά στή διάρκεια τῶν μαχῶν, στό χαράκωμα, στό πολυβολεῖο στό ἀμπρί. Ἔγκαιρα διαβάζονταν τό δελτίο καί ὁ τύπος μας καί κάθε φορά γίνονταν κριτική καί συζήτηση γιά προηγούμενη μάχη. 12) Στή διάρκεια τῶν μαχῶν γίνονταν ἐκπαίδευση σέ νέα ὅπλα (πολυβόλα βαστελόβ, Σκόντα, ὅπλα Μπράουνιγκ καί νέα ὅπλα ἀμερικάνικα) καί 13) Σπουδαῖος ἦταν ὁ ρόλος καί ἡ δουλειά τῶν κομματικῶν μελῶν καί ἰδιαίτερα τῶν στελεχῶν πού ξεχώριζαν πάντα ἰδιαίτερα στίς κρίσιμες στιγμές μέ τό παράδειγμά τους.

Ἀ ρ ν η τ ι κ ά 1) Στάλθηκε τμῆμα νά κάνει ἀντεπίθεση μέσα ἀπό παληό ναρκοπέδιο, πού σάν ἀποτέλεσμα ἦταν νά ἀποτύχει ἡ ἐπίθεση καί νάχουμε 10 μαχητές ἐκτός μάχης. 2) Ἕναν διμοιρίτη τόν διέκρινε διστακτικότητα καί ἀναποφασιστικότητα, δέν κινήθηκε ἔγκαιρα σύμφωνα μέ διαταγή πού πῆρε, σάν ἀποτέλεσμα ἦταν νά χάσουνε μερικές δεκάδες αἰχμαλώτους τοῦ ἐχθροῦ. 3) Ὁρισμένα στελέχη δέν ἔδωσαν τήν ἀπαιτούμενη προσοχή στήν ὀχύρωση, ἰδιαίτερα στίς θυρίδες καί πόρτες τῶν πολυβολείων καί εἴχαμε ἄσκοπες ἀπώλειες. 4) Δέν ἀναπτύχθηκε ἰδιαίτερα, στή δεύτερη φάση, ὅσο ἔπρεπε ὁ μικροπόλεμος πού μπορούσαμε νά κάνουμε μεγάλη ζημιά στόν ἐχθρό καί νά μήν τόν ἀφήνουμε νά προωθεῖ τίς θέσεις του καί προστοιμάζεται. 5) Οἱ ἐνισχύσεις πού ἔρχονταν ἦταν πάντα κομματιαστές καί μικρές, πού δέν συμπλήρωναν οὔτε τά κενά καί τελευταία δέν ὑπῆρχε ἐφεδρεία. 6) Δέν ὑπῆρχε ἀντιαεροπορική ἄμυνα στήν ἀρχή καθόλου καί ἀργότερα 2 μόνο πολυβόλα. 7) Ἀπό ἔλλειψη τραυματιοφορέων δέν γίνονταν κανονική διακομιδή τῶν τραυματιῶν. Εἴχαμε στό διάστημα τῶν μαχῶν τοῦ Πύργου μιά σειρά ἐλλείψεις καί δυσκολίες πού βασικά ὀφείλονται στήν ἔλλειψη ἐφεδρειῶν καί γενικά κόσμου. Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ὁ Πύργος μποροῦσε νά κρατηθεῖ ἐάν ὑπῆρχε ἕνας λόχος ἐφεδρεία, γιατί ὁ ἐχθρός ἔσπασε μόνο ἀπό δεξιά. Τό δεξιά ἦταν τό πιό ἀδύνατο σημεῖο τῆς διάταξής μας γιατί οὔτε ἐπαρκή ὀχύρωση εἶχε καί τό τμῆμα ἐκεῖνο ἦταν τό πιό μικρό καί ἀδύνατο. Ἀκόμα ξέραμε ὅτι ὁ ἐχθρός ἀπ' τό σημεῖο αὐτό θά ἔκανε σοβαρή προσπάθεια. Εἴχαμε πολλά στοιχεῖα γι' αὐτό. Ὅμως δέν μπορέσαμε, οὔτε μπορούσαμε νά ἐνισχύσουμε τόν τομέα αὐτόν γιατί ἡ πίεση ἦταν γενική καί ἐφεδρεία δέν ὑπῆρχε καθόλου. Ἀρκεῖ νά σημειωθεῖ ὅτι ὅταν ὁ ἐχθρός ἔσπασε στό σημεῖο αὐτό δέν ὑπῆρχαν παρά μόνο 7 μαχητές καί συνολικά στόν Πύργο δέν ἦταν περισσότεροι ἀπό 50.

Ἀ π ο τ ε λ έ σ μ α τ α. 1) Ὁ ἐχθρός μέ τήν κατάληψη τοῦ Πύργου αἰφνιδιάστηκε. Στήν ἀρχή κινοῦσε τίς δυνάμεις του νευρικά, βεβιασμένα, κομματιαστά κι' ἔτσι μᾶς ἔδωσε τή δυνατότητα νά τούς τσακίσουμε εὐκολώτερα καί νά ξεσηκωθεῖ τό ἠθικό τῶν τμημάτων μας. 2) Ὁ ἐχθρός στόν Πύργο τσακίστηκε, μάτωσε, διαλύθηκε καί ἔπαθε μεγάλη φθορά. Ἔπεσε τό ἠθικό του καί ἀναγκάστηκε νάρθει ἡ ἀνώτατη ἡγεσία του γιά νά ξεσηκώσει τό πεσμένο ἠθικό. 3) Κατάλαβαν ὅλοι οἱ φαντάροι καί ὁ λαός ὅτι ὁ ΔΣΕ εἶναι ἰσχυρός καί ἀκατανίκητος. 4) Μέ τίς ἐπιχειρήσεις αὐτές ἀναγκάστηκε ὁ μοναρχοφασισμός ὄχι μόνο νά μιλήσει γιά Γράμμο (πού τόσο ἐπιμελῶς ἔκρυβε), μά νά ὁμολογήσει ὅτι οἱ μάχες αὐτές, ἰδιαίτερα τοῦ Πύργου ἦταν μιά ἀπ' τίς μεγαλύτερες μάχες πού ἔδωσε ὁ στρατός τους. 5) Μπροστά στήν πεισμένη ἀντίσταση τοῦ Πύργου, Ἅγιο Χριστόφορου 1615 καί ὕστερα ἀπ' τή μεγάλη αἱμορραγία πού εἶχε ὁ ἐχθρός ἀναγκάστηκε νά σταματήσει τίς ἐπιχειρήσεις στό Γράμμο καί 6) Γενικά μέ τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου—Σμόλικα χαλάσαμε τά σχέδια πού εἶχε φτιάξει ὁ μοναρχοφασισμός γιά τό 1949.

Παράγοντες πού συντέλεσαν στήν ἐπιτυχία τῶν μαχῶν.

1) Ἡ ἀδελφική ἀγάπη καί ἀλληλεγγύη μεταξύ τῶν μαχητῶν μας.

2) Ἡ ἀγάπη καί τό ἐνδιαφέρον τῶν στελε-

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΑΧΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Τοῦ σ. ΖΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ἀντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

«Σωστή ταχτική μας στό δοσμένο στάδιο τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου πού περνᾶμε, εἶναι μέ τολμηρές διεισδύσεις, γιά ἀπομόνωση μεγάλων ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἐξασφαλίζοντας μ' αὐτό τόν τρόπο δικιά μας ὑπεροχή, ἀπαραίτητη γιά τήν ἐπιτυχία».

Ἡ τετοιουείδους ταχτική μᾶς ἐξασφαλίζει τή δυνατότητα γιά μεγάλες ἐπιθετικές ἐνέργειες πού μ' αὐτές θά μπορέσουμε νά πραγματοποιήσουμε τούς μερικούς στρατηγικούς μας σκοπούς καί τόν τελικό πού εἶναι γιά τό ΔΣΕ ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας.

Ἄν ἐξετάσουμε αὐτή τήν ταχτική πού ἀκολουθήσαμε καί ἀκολουθᾶμε στό δοσμένο στάδιο τοῦ πολέμου γιά ν' ἀλλάξουμε τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων ἀπό μιά ἄποψη πρός ὄφελος δικό μας θά δοῦμε πώς ἡ ταχτική αὐτή δικαιώθηκε στήν πράξη πιό πολύ ἀπό κάθε ἄλλη περίπτωση στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Δυτικοῦ Γράμμου.

Τά σφάλματα πού παρατηρήθηκαν καί σέ ἄλλες ἐπιχειρήσεις καί ἐδῶ εἶχαν τίς ρίζες τους σέ δικές μας ὑποκειμενικές ἀδυναμίες καί δέν ἀλλάζουν καθόλου τήν ὀρθότητα τῆς τέτοιας ταχτικῆς μας.

χῶν πρός τούς μαχητές.

Κανένα κρούσμα δέν εἴχαμε ποτέ κακῆς συμπεριφορᾶς. Ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν μαχητῶν πρός τά στελέχη καί ἡ ἀγάπη πρός αὐτά. Στόν Μόργο οἱ μαχητές πάντα φρόντισαν νά μήν ἐκθέσουν τά στελέχη σέ κίνδυνο καί προτιμοῦσαν νά θυσιάζονται αὐτοί γιά νά τά προφυλάξουν. 3) Ἀπό προηγούμενα εἶχε γίνει μιά σοβαρή πολιτική καί στρατιωτική δουλειά, ἔτσι πού οἱ μαχητές μας νἆναι ἕτοιμοι νἀναλάβουν ὁποιαδήποτε ἐπιχείρηση καί ἀνοργάνωτα καί ὀργανωμένα στίς συνελεύσεις τους ζητοῦσαν αὐτό ἀπ' τίς διοικήσεις τους. 4) Βοήθησε πολύ ἡ πεῖρα τῶν προηγούμενων μαχῶν καί ἰδιαίτερα τῆς Μουργκάνας, καθώς καί ἡ καλή ἱστορία τῆς Μεραρχίας μας. Ἀρκετά συντέλεσε καί ἡ βοήθεια πού δόθηκε ἀπ' τίς παραπάνω διοικήσεις στά στελέχη καί στούς μαχητές. (Μεραρχία—Διεύθυνση ἐπιχειρήσεων), καί 5) Σπουδαῖος καί ἀποφασιστικός παράγοντας πού βοήθησε τά στελέχη τῆς Μεραρχίας καί σέ συνέχεια στούς μαχητές ἦταν ἡ ἐπίσκεψη ἀνώτερων καθοδηγητικῶν στελεχῶν καί ἡ ἀνάλυση σέ ἀχτίφ στελεχῶν τῶν ἀποφάσεων τῆς 5ης Ὁλομέλειας.

Ἡ ταχτική πού ἀκολουθάει ἕνας ἐπαναστατικός στρατός σ' ἕνα δοσμένο στάδιο πρέπει νά ἔρχεται σέ ἁρμονία μέ τήν ἱκανότητα πού διαθέτει γιά τήν ἐφαρμογή της στήν πράξη, καί θά πρέπει πρός αὐτή τήν κατεύθυνση νά ἐργάζεται. Ὅλα τά φουριά θά πρέπει νά χτυπᾶνε ἐδῶ στό νά ἀποχτήσουνε τά στελέχη μας καί τά τμήματά μας τήν ἱκανότητα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ταχτικῆς μας στήν πράξη, καί αὐτό εἶναι πού δίνει τήν τόση μεγάλη σημασία καί ἀπό ἄποψη ταχτικῆς στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Δυτικοῦ Γράμμου.

Ἄν συσχετίσουμε τίς μάχες τῆς Φλώρινας καί τοῦ Γράμμου, διαπιστώνεται ἡ ἀφομοιωτική ἱκανότητα τοῦ στρατοῦ μας πού πραγματικά τόν ἀναδείχνει σάν Λαϊκοεπαναστατικό Στρατό πού ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιά τή νίκη.

Ἡ τέτοια ταχτική μας στό Δ. Γράμμο στά συστατικά της μέρη μοιάζει σέ πολλά μέ τίς μάχες πού μέχρι τώρα κάναμε, στό σύνολό της ὅμως διαφέρει, γιατί ἀπό ἄποψη ταχτικῆς εἶναι ἀνώτερη, καί εἶναι ἀνώτερη γιατί συνδυάζει πολλές ἀπό τίς μορφές μάχης πού μέχρι τώρα χρησιμοποιήσαμε, κι' αὐτό προϋποθέτει ἐπ' τελική ἀνάπτυξη τῶν στελεχῶν καί ἀνώτερη ἐκπαίδευση τῶν τμημάτων. Ἄς δοῦμε τώρα τί συνδυάζει ἡ μάχη τοῦ Δ. Γράμμου.

α) Παραπλανητικές κοπιαστικές πορεῖες ἑλιγμοῦ μέσα σέ ἐχθρικό ἔδαφος πού γίνανε σέ δύσκολες καιρικές συνθῆκες. β) Ἐνεργητική πεισματάρικη ἄμυνα. γ) Σαμποτάζ. δ) Μικροπόλεμο, μιά σειρά ἐπιθετικές ἐνέργειες σέ τέλεια ὀχυρωμένες τοποθεσίες, σέ ὑψώματα καί κατοικημένους τόπους. Ἐδῶ δέν πρόκειται ν' ἀσχοληθοῦμε μέ τή μάχη τοῦ Γράμμου σέ ὅλη της τήν ἔκταση, παρά θά μελετήσουμε τήν ἐκτέλεση τῆς ἐπιθετικῆς ἐνέργειας στήν κύρια κατεύθυνση καί θά μιλήσουμε γιά ζητήματα μερικότερης ταχτικῆς μας.

Στίς 29)3)49 ἡ 108 ταξιαρχία ἀπό Παλαιοχώρι μέσον Ζνούρου, Μυροβλήτη, Πευκόφυτο ἔφτασε στίς 31)3)49 στό Καμπότσιο μέ σύντονη πορεία μέσα σέ 80 ἑκ. χιόνι καί ἀλλοῦ σέ λασπωμένο δρόμο μέ ἀδύνατα καί λίγα ζῶα μεταφέροντας βαρειά ὅπλα καί βλήματα. Ἀπ' Καμπότσιο μέσα σέ μιά νύχτα μέσω Αετομηλίτσας ἔφτασε τίς πρωινές ὧρες στήν Πλίκατη ὅπου καί καλύφθηκε. Στό χῶρο αὐτό εἶχαν καλυφθεῖ καί τά τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας. Μέ βάση τό γενικότερο σχέδιο τά τμήματα τῆς

108 ταξιαρχίας ένεργοῦσαν γιά τήν έξόντωση τῶν έχθρικῶν δυνάμεων πού θά κυκλώναμε. Τά τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας θά διείσδυαν ἀνάμεσα ἀπό τήν ἐχθρική διάταξη, θά πιάνανε τόν Πύργο Στράτσιανης Γκόλιο, Κάμενικ, Στενό καί Ἅγιο Χριστόφορο. Ἄλλα τμήματα θά κατελάμβαναν τό Ταμπούρι, Γόφτισσα, Πολιάνα καί θά χτυποῦσαν νά καταλάβουν τό Κάντσικο. Ἡ διείσδυση τῶν τμημάτων τῆς VIII Μεραρχίας καί αὐτῶν πού ἀπό τό Βίτσι κινήθηκαν παραπλανητικά δέν εἶναι πράγματι κάτι τό νεώτερο στό ΔΣ. Πάντως όμως ἄν ἐξετάσουμε τά δρομολόγια καί τίς συνθῆκες πού κινήθηκαν γιά νά μή γίνουν ἀντιληπτά, τόν ὁπλισμό πού μεταφέρανε καί τό ἀξιόμαχο τῶν τμημάτων ὕστερα ἀπό τήν πορεία διαπιστώνει κανένας. α) Τή συστηματική μελέτη καί ὀργάνωση δρομολογίων κίνησης. β) Τήν ἀντοχή καί συνοχή τῶν τμημάτων στήν πορεία. γ) Τήν πίστη τους γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Γράμμου καί δ) Τήν ἀφοσίωσή τους στήν ἐκτέλεση τῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς. Τά τμήματα στή διείσδυσή τους πρόλαβαν καί κατέλαβαν ὄχι μόνο ἐπίκαιρα σημεῖα ἀλλά καί ἀπομόνωσαν τελείως τήν 75 ἐχθρική ταξιαρχία πού κατεῖχε τό συγκρότημα Ὄρλας, Πτέτσιου, Ἅη—Λιά Χιονάδων, Ἅγιο Κων)ντῖνο Βούρμπιανης, Πυρσόγιαννη μέ τά ΒΔ. ὑψώματα ὅπου καί ἡ ἕδρα της στά Τρία Αὐγά, Ἅη—Λιά Ὀξυᾶς, Θεοτόκο, Ἅη—Γιώργη Λυκόραχης καί Πάτωμα.

Χτυπήσανε τόν ἐχθρό ἀπ' τίς πλεονεκτικές θέσεις πού καταλάβανε στόν Ἅη—Χριστόφορο Πύργο Στράτσανης, 1615 καί Ἰσώματα κοντά ἕνα μῆνα καί τοῦ προξένησαν τεράστιες ἀπώλειες. Ἡ τακτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας πού χρησιμοποίησαν τά τμήματά μας ἐδῶ μοιάζει μέ τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας πού χρησιμοποίησε ὁ ΔΣΕ στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου τοῦ 1948, μόνο πού ἐδῶ θά πρέπει νά τή δοῦμε ἀνεβασμένη καί προσαρμοσμένη στίς νέες συνθῆκες. Στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές φαίνεται ἡ ἀναμφισβήτητη ἱκανότητα πού ἔχει ὁ ΔΣ γιά νά διεισδύει, (εἶναι στό αἷμα του, στήν ἀντάρτικη προέλευσή του) μά ἀκόμα ἀναδείχνεται τελείως μάστορας τῆς ἐνεργητικῆς πεισματάρικης ἄμυνας.

Τά τμήματα τῆς κύριας κατεύθυνσης ἐνήργησαν πρῶτα στό συγκρότημα Ὄρλα, Ἀσημοχῶρι, Χιονιάδες, Πτέτσιο. Ἀρχικά ἡ ἐπίθεση ἐκδηλώθηκε στίς 2)4)49 στόν Ἅη—Κων)ντῖνο τήν 6η πρωϊνή μέ σύγχρονη κατάληψη τοῦ ἀπέναντι ἀντερείσματος 1154 (Στρούγκες). Ἔτσι πού ὅλο τό συγκρότημα μέ τό πέσιμο τοῦ Ἁγίου Κων)ντίνου καί σέ συνδυασμό μέ τήν κίνηση τῆς Διλοχίας γιά τήν κατάληψη τοῦ Πτέτσιου Ἀσημοχωρίου νά εἶναι κυκλωμένο.

Διαλέχτηκε ὁ Ἅγιος Κων)νος Γοργοποτάμου σάν πρῶτος στόχος πού θά ἐκδηλωνόταν ἡ ἐπίθεση, ὄχι γιατί συγκέντρωνε ἐδαφικά πλεονεχτήματα ὑπεροχῆς σέ σύγκριση μέ τούς ἄλλους στόχους, ἀλλά γιατί στή γενικώτερη κύκλωση πού ὁ ἐχθρός ἔπαθε στό Δ. Γράμμο στό συγκρότημα τῆς Ὄρλας Ἀσημοχῶρι Πτέτσι προσθέταμε καί τή δεύτερη κύκλωση ἀπό τά τμήματα πού ἐνεργοῦσαν γιά τό ξεκαθάρισμα τῶν ἀπομονωμένων ἐχθρικῶν δυνάμεων. Τό πέσιμο τοῦ Ἁγίου Κωσταντίνου εἶχε συνέπειες γιά τόν ἐχθρό, ὄχι μόνο γιατί τόν ἀποκόψαμε, ἀλλά γιατί τοῦ χαλάσαμε τό σταθμό διοίκησης, τή φωληά τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στό χῶρο αὐτό. Αὐτό ἀποτελεῖ ἕνα δεύτερο σημεῖο πού πρέπει νά παίρνεται ὑπόψη στήν ἐπίθεση. Τό χτύπημα τῶν σταθμῶν Δ)σης θά πρέπει νά ἐπιζητεῖται πάντα, γιατί ἔτσι χτυπιέται τό κεφάλι τοῦ τρομοκρατικοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἐχθροῦ ἔτσι πού ὅταν τόν κυκλώσουμε δέν μπορεῖ παρά νά διασαλεύονται τά πλοκάμια τῆς τρομοκρατικῆς κλίκας. Καί μόνο ἡ λέξη κυκλωθήκαμε πού μπορεῖ νά τήν πεῖ ὁ φαντάρος, ἀσκεῖ ἀποφασιστική ἐπίδραση στό ἠθικό τοῦ Στρατοῦ.

Ὁ ἐχθρός ἔχει τή διάταξή του ἔτσι πού νά μπορεῖ νά μάχεται κυκλωμένος σ' ἕνα περιορισμένο στόχο, δέν ἀντέχει ὅμως σ' ἕνα συγκρότημα στόχων ἀπομονωμένος, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά τοῦ καταλάβεις ἕναν ἤ δυό καί τοῦ κάνεις καί μικρότερη κύκλωση. Αὐτό μᾶς ἔδειξε ἡ μάχη τῆς Ὄρλας πού στούς Χιονάδες καί Πτέτσιο ὁ ἐχθρός παραδόθηκε.

Ἄν ἔρθουμε στήν Πυρσόγιαννη θά δοῦμε ὅτι ὁ πανικός πού ἔπιασε τόν ἐχθρό δέν ἦταν ἄσχετος καί μέ τήν κίνηση τῆς Διλοχίας πρός Ἅγιο Θανάση, ἄν καί δέν παρουσιάστηκαν σοβαρές καί ἀδικαιολόγητες ἀδυναμίες καί κατόρθωσε στό μεγαλύτερο μέρος του νά διαφύγει. Συμπερασματικά μποροῦμε νά καταλήξουμε σ' ἕνα συμπέρασμα πάνω στήν ἐκλογή τῆς κατεύθυνσης τῆς ἐπίθεσης σ' ἕνα συγκρότημα στόχων ἀπομονωμένου ἐχθροῦ. Θά πρέπει ἡ κατεύθυνση νἆναι τέτοια πού μέ τό πέσιμο τῶν πρώτων ἀντιστάσεων νά ἀποκόβεται καί νά κυκλώνεται γιά δεύτερη φορά τό συγκρότημα πού χτυπιέται. Δέν πρέπει νά μᾶς παρασέρνουν τά ἐδαφικά πλεονεχτήματα μιᾶς θέσης γιά ν' ἀποτελέσει αὐτή ἡ θέση τήν κατεύθυνση τῆς ἐπίθεσής μας.

Τή δοκιμασμένη πιά αὐτή ταχτική τῆς μεγαλύτερης κύκλωσης δέν τήν ἐφαρμόσαμε στόν Ἅη-Λιά τῆς Ὀξυᾶς. Ἐδῶ μᾶς παρέσυρε τό ἐδαφικό πλεονέχτημα τοῦ Ἅη-Λιά Ὀξυᾶς στό ἀντέρεισμα τοῦ Γράμμου πρός Θεοτόκο μέχρι Σαραντάπορο. Ὁ ἐχθρός φοβήθηκε τήν κύκλωση καί φρόντισε νά μαζέψει τίς δυνάμεις του ἀπό τά Τρία Αὐγά, ἐπεδίωξε νά δώσει ἀπεγνωσμένα τή μάχη στόν Ἅη-Λιά πού τόν ἐνίσχυσε καί μέ τή δύναμη πού πῆρε ἀπό τά Τρία Αὐγά. Ἐμεῖς τόν κολλήσαμε κατά μέτωπο καί ἐκεῖ πού περισσότερο θά ἐπιδίωκε αὐτός νά δώσει τή μάχη, ἡ κάποια προώθηση ἑνός Λόχου στά πλευρά του δέν ἐξασφάλιζε τήν κύκλωση τοῦ Ἅη—Λιά.

Τό χτύπημα καί ἡ κατάληψη τῆς Θεοτόκου ὄχι μόνον ἐξασφαλίζανε τήν κύκλωση κι' ἦταν εὐκολότερη, ἀλλά στεροῦσε ἀπό τόν ἐχθρό καί τά 2 πυροβόλα πού διέθετε. Παρά τά ἀδικαιολόγητα στραπάτσα τῆς Πολιάνας πού χαλάσωσαν τόν γενικώτερο κλοιό, ἡ συναίσθηση τῆς κύκλωσης δέν τοῦ εἶχε φύγει, α) Γιατί τόν ἐφοδίαζαν μέ ἀεροπλάνα καί ἦταν ξεκαθαρισμένη ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐχθροῦ νά ἐπικοινωνήσει μέ τά μέσα τμήματά του, β) γιατί στό 1700 καί 1642 γινόντανε μάχες ἀκόμα.

Ἡ κατάληψη τῆς Θεοτόκου δέν μπορεῖ παρά νά τοῦ ἀφαιροῦσε καί τή μικρότερη δυνατότητα ἀνεφοδιασμοῦ του. Ὁ Ἄη—Λιάς εἶναι δύσκολο καί μέ ἀεροπλάνα νά τροφοδοτηθεῖ. Ἔπειτα δέν θά μποροῦσε ὁ ἐχθρός νά περάσει δυνάμεις τή νύχτα, νά τίς κινήσει καί νά ἐνισχύσει τόν Ἄη—Λιά, γιατί τίς δυνάμεις αὐτές ἐνῶ θά μπορούσαμε νά τίς χτυπήσουμε στό πέρασμά τους ἀπό τό Σαραντάπορο πάνω στήν κίνηση καί νά τίς τσακίσουμε ἀργότερα τίς ἀντιμετωπίσαμε στό ὕψωμα. Ἔτσι πῆρε ἠθικό κάπως ὁ ἐχθρός, γιατί ἐνισχύθηκε, καί ἀκόμα γιατί ὅταν ἐμεῖς κάναμε ἐπίθεση γιά δεύτερη φορά στίς 9 τ' Ἀπρίλη, 3 ἐχθρικοί λόχοι μᾶς ἀπειλήσαν ἀπό τό ἐκκλησάκι. Ὄχι μόνο δέν μπορέσαμε νά καταλάβουμε τόν Ἄη-Λιά, ἀλλά μᾶς δημιούργησαν γιά μιά στιγμή δύσκολη κατάσταση γιατί τούς ἀντιμετωπίσαμε ὅταν τά τμήματα εἶχαν ἀποτύχει στήν προσπάθειά τους νά καταλάβουν τόν Ἄη—Λιά σέ ἀνοιχτό ἔδαφος καί σέ πολύ μειονεχτική θέση ἀπό ἄποψη ἐδαφική. Σ' αὐτά ἔχουν τά αἴτιά τους καί οἱ ἀποτυχίες μας στόν Ἄη—Λιά (1521).

Ἤτανε λάθος ὅμως νά μή δοῦμε τά μερικώτερα σφάλματα στήν ὀργάνωση καί ταχτική μας πού ἄν τ' ἀποφεύγαμε θά μπορούσαμε νά τόν καταλάβουμε ἀπ' τήν πρώτη φορά, καί θά μπορούσαμε γιατί ἐξασφαλίσαμε ἀρκετές δυνάμεις, γιατί μελετήθηκαν καλά οἱ κατευθύνσεις, γιατί τά τμήματά μας εἴχανε ἠθικό ὕστερα ἀπό τίς νίκες τους ἀνώτερο, ὁ ἐχθρός ἦταν ἀπελπισμένος, γιατί μάθαμε νά χρησιμοποιοῦμε τά μέσα μας. Τί ἔφταιξε; α) Ὅτι δέν ἐξασφαλίστηκαν τά ἀπαραίτητα μέσα πού μπορούσαμε καί ἔπρεπε νά 'χουμε. Αὐτό ἀπορρέει ἀπό κάποια ὑποτίμηση στόν ἐχθρό, καί μᾶς ἔκανε νά παρασυρθοῦμε ἀπό τό πεσμένο ἠθικό του. Ἀλλά ὅσο πεσμένο ἠθικό κι' ἄν ἔχει ἡ θά 'χει πρόθεση νά παραδοθεῖ μέ τήν πρώτη τουφεκιά ἤ θά πρέπει στήν πρώτη κιόλας ἐκδήλωσή σου νά αἰσθανθεῖ τή δύναμή σου γιά νά τοῦ σπιταραλιάσεις τά νεῦρα, νά κοιτάξει νά φύγει κι' ἔτσι νά τόν τσακίσει. Εἶναι χαραχτηριστικό, ὅτι ἐνεργήσαμε σ' ἕνα τέτοιο σοβαρό στόχο μέ τρία μόνο μικρά πάντζερ, 2 σταυρούς καί μέ 60 βλήματα ὄλμου καί σχεδόν χωρίς πυροβολικό. β) Γιατί τό τάγμα πού ἐνεργοῦσε ἀπό τό ἐκκλησάκι δέν μπόρεσε ν' ἀντιληφθεῖ ἔγκαιρα τή σύγχιση τοῦ ἐχθροῦ γιά νά τήν ἐκμεταλλευτεῖ καί γ) Γιατί στή δεύτερη προσπάθειά μας πού ἑτοιμάζαμε γιά τίς 7)4 ἐνῶ εἴχαμε ἐξασφαλίσει ὅλα τά μέσα, διαπράξαμε τό λάθος νά ἐγκαταλείψουμε τήν ἐπιχείρηση καί δώσαμε χρόνο στόν ἐχθρό νά συνέλθει. Νά γιατί ἀποτύχαμε τήν πρώτη φορά στόν Ἄη—Λιά. Ἀλλά ἐδῶ πού πέσαμε ἔξω γιά δεύτερη φορά εἶναι ὅτι ξαναπήγαμε στόν Ἄη Λιά καί δῶ εἶναι πού εἴμαστε τελείως ἀδικαιολόγητοι πού νομίσαμε πώς εἴχαμε τίς ἴδιες συνθῆκες γιά νά δώσουμε τή μάχη πού ἀφήσαμε. Ἀγνοήσαμε τίς συνθῆκες πού διαμόρφωσε ἡ γενικώτερη ταχτική κατάσταση (κατάληψη τοῦ 1202, 970, ἔφερε ὁ ἐχθρός ἐνισχύσεις πρός Θεοτόκο).

Ἄν ἐξετάσουμε ποιά εἶναι τά ἰδιαίτερα χαραχτηριστικά στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές βλέπουμε α) ὅτι οἱ περισσότερες ἐπιθέσεις γίνανε τήν ἡμέρα. Ἐδῶ μπαίνει τό ρώτημα: Μᾶς συνοεῖ νά ἐνεργοῦμε τήν ἡμέρα ἤ τή νύχτα; Ἡ ἀπάντηση εἶναι τήν ἡμέρα 1) Γιατί ἔχουμε τά μέσα πού δέν μποροῦμε τή νύχτα νά τά τοποθετήσουμε καί νά ἐξασφαλίσουμε ἕνα τέλειο σχέδιο πυρός ἐπίθεσης. 2) Ὁ ἐχθρός δέν μπορεῖ ν' ἀντιληφθεῖ τί τοῦ μαγειρεύουμε στά 100 ἤ τά 500 μέτρα. Ὁ ἀντιλαϊκός χαραχτήρας τοῦ στρατοῦ του δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά δεῖ πέρα ἀπό τά συρματοπλέγματα. Ἔτσι ἐμεῖς ἔχουμε πλήρη ἐλευθερία στίς ἐνέργειές μας στήν προπαρασκευή τῆς ἐπίθεσης. 3) Γιατί οἱ ὄλμοι καί τά πολυβόλα εἶναι δύσκολο νά κάνουν βολή νύχτα χωρίς προηγούμενο κανονισμό καί δέν ἔχουμε εὔστοχα πυρά. 4) Γιατί ἐκμεταλλευόμαστε καλύτερα τά πυρά τῆς βάσης πυρός τοῦ Πεζικοῦ καί Πυροβολικοῦ. 5) Γιατί ἐκμεταλλευόμαστε καλύτερα τό ἔδαφος. 6) Γιατί χρησιμοποιοῦμε ἀποτελεσματικά τά ὅπλα καί μέσα τῆς ἐφόδου. 7) Γιατί διαθέτουμε μέσα πού μποροῦμε νά ἐξασφαλίσουμε ὑπεροχή στά πυρά στό δοσμένο σημεῖο πού κάνουμε τήν ἐπίθεση. 8) Γιατί τά εὔστοχα πυρά μας παραλύουν τά πυρά καί τίς ἀνασχέσεις τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ καταστρέφουμε μέσα πυρός καί παρατηρητήρια καί μέχρι νά κανονίσει τή βολή του γιά νά μᾶς χτυπήσει τόν ἔχουμε καταβάλει. 9) Γιατί ἐξασφαλίζεται ὁ ἐξ ὄψεως σύνδεσμος μέ τά τμήματα πού ἐνεργοῦν σέ πρῶτο κλιμάκιο καί γίνεται τέλεια ἡ ὑποστήριξη τῆς βάσης πυρός, τήν αἰσθάνεται ὁ πεζός γιατί τόν ἀνακουφίζει. 10) Τά τμήματα διοικοῦνται καλύτερα τήν ἡμέρα καί βλέπεις τόν ἐχθρό.

Δέν ἐπιζητεῖται ἡ νύχτα γιατί μειώνει τήν ἀξία πυρός, χαλάει τή διάταξη, παρατηροῦνται συσσωρεύσεις πού καμμιά φορά ἔχουν συνέπειες. Αὐτά ὅμως μή μᾶς ὁδηγήσουν στή σκέψη ὅτι δέ μποροῦμε νά κάνουμε ἐνέργεια τή νύχτα, ἀλλά θά πρέπει νά δοῦμε τήν τέτοια ταχτική μας σέ συνδυασμό μέ τή γενικώτερη σωστή ταχτική πού χρησιμοποιοῦμε στό δοσμένο στάδιο τῆς ἀπομόνωσης ἐχθρικῶν δυνάμεων.

πού στερεῖ τόν ἐχθρό ἀπό πολλά μέσα πού διαθέτει. Ἡ ἀεροπορία ἡ δέν προλαβαίνει ἄμεσα νά ἐπέμβει, ἀλλά καί ἡ ἐπέμβασή της δέ στάθηκε ἀποτελεσματική, τουλάχιστο στή μάχη τοῦ Γράμμου. Στήν Πυρσόγιαννη ὀρειβατικό δέν χρησιμοποιήθηκε μόνο τή μέρα στά 600 μέτρα, ἀλλά καί προωθήθηκε καί τήν ἡμέρα κάτω ἀπό βομβαρδισμό συνεχή τῆς ἀεροπορίας. Πάντως ὅμως τό καμουφλάρισμα καί ἡ καλή χρησιμοποίηση τοῦ ἐδάφους στήν προώθησή του τό προφύλαξαν. Ἐπίσης ἕνα ἀντιαρματικό τῶν 37 χλμ. πῆγε στά 250 μέτρα φορτωμένο στά μουλάρια. Τό ἔδαφος ἔχει πάντα κάποιο δρομολόγιο πού δέ φαίνεται ἀπό τόν ἐχθρό φτάνει νά τό δεῖς καί νά τό χρησιμοποιήσεις γιά νά προωθήσεις τά ὅπλα σου. Ἐδῶ μιά καί πιαστήκαμε ἀπ' αὐτό καλό θἄναι νά ποῦμε πῶς προωθήθηκε τό πυροβολικό τήν ἡμέρα στήν Πυρσόγιαννη. Ἕνας λόχος μας προωθήθηκε καί μέ μιά διμοιρία του κατέλαβε τό ἀντέρεισμα πού καταλήγει στόν Ἄη—Λιά σ' ἀπόσταση 300 μ. ἀπ' τόν ἐχθρό. Ὁ ἐχθρός τήν ἔβαλε μέ ὅλα τά μέσα πυροβολικό, ὅλμους, ἀεροπορία, πολυβόλα. Τό τμῆμα ἔμεινε τελείως ἀκίνητο. Χρησιμοποίησε ὀρύγματα πού ὑπῆρχαν κι' ὅτι μπόρεσε κι' ἔφτιασε μέ πέτρες. Ἄν καί ὁ στόχος ἦταν περιορισμένος καί τό ἔδαφος ἀκάλυπτο, σχεδόν γυμνό, ἄν καί τό χτύπησε τόσο ὁ ἐχθρός, δέν εἶχε ἡ διμοιρία παρά 3 τραυματίες. Δόθηκε ὁ χρόνος στό πυροβολικό νά προωθηθεῖ, ἐνῶ ἡ ψυχολογική βία πού ἀσκήθηκε στόν ἐχθρό ἦταν ἀνυπολόγιστη. Καί ἐδῶ κάνανε τακτικό αἰφνιδιασμό στόν ἐχθρό πού τοὔμαξε πρίν τοῦ ἐπιτεθοῦμε. Ὅταν ἐκδηλώθηκε τό ἀντιαρματικό καί τό κανόνι ἀπό τόσο κοντά δέ χρειάστηκε παρά μιά ὁρμητική ἔφοδος γιά νά πέσει ὁ πρῶτος στόχος. Ἔτσι τοῦ δημιουργήσαμε ἄσχημη κατάσταση μέ τήν κατάληψη τοῦ Ἄη—Λιά. Ἐδῶ ἡ βάση πυρός στήν πρώτη ἐνέργεια ἦταν ἀσθενική. 40 βλήματα ὅλμων ρίξαμε, πολυβόλα σχεδόν δέν εἴχαμε. Μ' αὐτό δέ θέλουμε νά ὑποτιμήσουμε τ' ἀποτελέσματα τῆς βάσης πυρός γιατί αὐτή εἶναι μιά ἀπό τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις τῆς ἐπίθεσης καί μάλιστα ἐκείνης πού ἐξασφαλίζει στό πεζικό τή δυνατότητα νά κάνει ἐπιθέσεις μέ ἀποκλειστικά καί μόνον τά δικά του μέσα. Στήν πρωϊνή ἐπίθεση τῆς κατάληψης δημιουργήσαμε γιά τήν ὑποστήριξη τῆς ἐπίθεσης μιά γερή βάση πυρός ἀπό 6 ὅλμους, 2 πυροβόλα. Ἐδῶ τό πυροβολικό χρησιμοποιήθηκε στή βάση πυρός καί ὁ βομβαρδισμός τῶν στόχων ὑπῆρξε ἐνθουσιαστικός γιά τά τμήματα. Στόν Ἅγιο Κων)νο τῆς Ὄρλας χρησιμοποιήθηκε βάση πυρός μόνο ἀπό ὅπλα πεζικοῦ καί καί φάνηκε ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς δράσης τους. Ἕνα ξεχωριστό πού παρατηρήθηκε στήν ἐπίθεση στόν Ἅγιο Κων)νο εἶναι ἡ χρησιμοποίηση τῶν ἰταλικῶν ὀλμίσκων σέ ἄμεση βολή μέ ἀποτέλεσμα νά σιγήσουν τά ἐχθρικά πολυβολεῖα σέ βάση πυρός στά χέρια τοῦ Λοχαγοῦ μέ ἄριστα ἀποτελέσματα. Γενικά ὅπου μεῖς ἐξασφαλίσαμε βάση πυρός γερή, παντοῦ ἡ ὁρμητικότητα τῶν τμημάτων μας ἀπέδωσε. Στόν Ἄη Λιά, τήν πρώτη φορά πού ἀσθενικά ὑποστηρίξαμε τήν ἐπίθεση δέν κτυπήσαμε τό στόχο ἄν καί τά τμήματά μας φτάσανε τά συρματοπλέγματα.

Ἀ π ώ λ ε ι ε ς — Δ ι ά τ α ξ η: Στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές προξενήσαμε στόν ἐχθρό τεράστιες ὑλικές καί ἠθικές ζημιές. Ἄν ἀναφερθοῦμε καί στίς δικές μας θά δοῦμε ὅτι αὐτές μποροῦσαν νά εἶναι λιγότερες, ἄν κανονίζαμε σέ ὅλες τίς περιπτώσεις καλύτερα τή διάταξή μας καί ἀκροβολίζαμε καλύτερα τά τμήματά μας. Εἴχαμε περίπτωση στόν Ἄη—Λιά ΟΞΥΑΣ, τή δεύτερη φορά, πού μέ τήν ἐξόρμησή του βγῆκε ὁ μισός λόχος ἐκτός μάχης, ἔχασε τήν ἐπιθετική του ἱκανότητα καί νά ζητήσει ἀμέσως ἐνίσχυση γιά νά συνεχίσει τόν ἀγώνα του. Τί μαρτυράει αὐτό: Ὄχι καλή διάταξη στήν ἐπίθεση καί ὄχι ἀκροβολισμό καί ἐκμετάλλευση τοῦ ἐδάφους. Ἐδῶ χρειάζεται νά ποῦμε τί θά πρέπει νά προσέξουμε γιά νά κανονίσουμε τή διάταξη τῶν τμημάτων μας γιά τήν ἐπίθεση:

α) Νά ἐξασφαλίζεται ἡ προχώρηση στήν κατεύθυνση πού καθορίζει ἡ ἀποστολή.

β) Νά μποροῦμε νά ἐκμεταλλευόμαστε τή φωτιά μας μέ κίνηση (Νά κλιμακώνεται τό τμῆμα).

γ) Νά μποροῦμε νά χρησιμοποιοῦμε ὅλα τά μέσα μας.

δ) Νά μή μᾶς βρίσκουν συγκεντρωμένα τά ἐχθρικά βλήματα καί ἔχουμε ἀδικαιολόγητες ἀπώλειες.

ε) Νά ἐκμεταλλευόμαστε τά ἐδαφικά πλεονεκτήματα.

Κι' αὐτά μέ τήν προϋπόθεση ὅτι θά ἐξασφαλίζεται ὁ σύνδεσμος καί ἡ δυνατότητα στό διοικητή νά διοικεῖ τό τμῆμα του.

Ε Φ Ε Δ Ρ Ε Ι Α:

Ἕνα ἄλλο βασικό πού διαπιστώνεται ἀπό τίς ἐπιθετικές ἐνέργειες στό Δ. Γράμμο εἶναι ὅτι θά πρέπει νά ἐξασφαλίζουμε γιά τήν ἐπίθεση σέ μιά ὀχυρωμένη τοποθεσία ἐφεδρεία ὄχι μόνο γιά νά μποροῦμε νά ἐπεμβαίνουμε στό κρίσιμο σημεῖο τῆς μάχης ἀλλά καί γιά νά ἐξασφαλίζεται διαδοχή καί συνέχεια στίς προσπάθειές μας. Στήν Ὄρλα χρειάστηκε νά κάνουμε ὄχι μιά, μά τρεῖς διαδοχικές προσπάθειες γιά νά καταληφθεῖ ὁ ἰσχυρότερος στόχος τοῦ ἐχθροῦ. Ἐδῶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι τήν πρώτη ἐνέργειά μας στήν Ὄρλα τήν κάναμε χωρίς τό πυροβολικό καί τοῦτο γιατί τό χιόνι καί τό ἔδαφος ἦταν τέτοιο πού δυσκόλευε [illegible] νά φτάσουν ἔγκαιρα τά κανόνια μας στό σημεῖο τῆς ἄμεσης βολῆς. Πάντως ἡ τακτική κατάσταση ὅπως διαμορφώθηκε ὕστερα ἀπό τό πέσιμο τοῦ Ἁγίου Κων)νου ἦταν τέτοια, πού ἐπιβάλανε νά ἐνεργήσουμε ἄμεσα. Μιά δεύτερη προσπάθειά μας μέ τήν ὑποστήριξη

καί τοῦ πυροβολικοῦ φαινότανε, παρά τή δυνατή πίεση πού ἄσκησε στόν ἐχθρό, ὅτι ἀποτυχαίνει. Στόν προσανατολισμό μας αὐτή πού συνεχίστηκε καί μέ τήν ἐπέμβαση τῆς ἐφεδρείας τοῦ τάγματος, φάνηκε γιά μιά στιγμή ὅτι δέν θά καταβάλουμε τόν ἐχθρό. Τελικά ἡ ἔγκαιρη κίνηση τῆς ἐφεδρείας τῆς ταξιαρχίας καί ἡ ἐπέμβασή της τή στιγμή ἀκριβῶς πού ἡ ἐπίθεση σέ λίγο κρινότανε ἀπό κατάλληλη κατεύθυνση, ἄλλαξε ἀμέσως τό συσχετισμό καί οἱ διαδοχικοί στόχοι πέσανε ἀπό κεῖ καί κάτω μέ εὐκολία. Αὐτά ἔπρεπε ν' ἀναφερθοῦν ὄχι μόνο γιά νά καταδειχτεῖ ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐφεδρείας, γιά νά ἐξασφαλίσουμε διαδοχή στίς προσπάθειες, ἀλλά καί γιά νά τονίσουμε τό διάλεγμα τῆς στιγμῆς πού θά ἐπεμβαίνει. Σ' αὐτό τό κρίσιμο σημεῖο ὁ ἐχθρός ἔδειξε γιά μιά στιγμή χαλαρότητα καί οἱ δικοί μας δυσκολευόντουσαν γιά ν' ἀνεβοῦνε. Ἡ ἐφεδρεία ἐδῶ χάλασε τό ἰσοζύγιο μέ τήν ἔγκαιρη ἐπέμβασή της ἡ συνέχιση τῆς ἐπίθεσης πρός τό Ἀσημοχῶρι ἔγινε μέ τή χρησιμοποίηση τῆς ἐφεδρείας τῆς ταξιαρχίας. Τό τάγμα πού ἐνεργοῦσε στήν Ὄρλα διατάχτηκε ν' ἀνασυνταχτεῖ καί ἔμπαινε ἐφεδρεία τῆς ταξιαρχίας πιάνοντας γερά μέ τόν ἕνα του Λόχο τόν Ἅγιο Κων)νο. Ἔτσι λυνότανε τό πρόβλημα τῆς ἐξοικονόμησης τῆς ἐφεδρείας καί στήν πορεία τῆς μάχης.

Συμπερασματικά λέμε ὅτι γιά νά κάνουμε μιά ἐνέργεια χρειάζεται μιά ὁρισμένη δύναμη. Λέγοντας δύναμη μετρᾶμε ὄχι τόν ἀριθμό μόνο, ἀλλά καί τό ἠθικό καί πάντοτε πρέπει νά ἐξασφαλίσουμε δυνατότητα γιά τήν ἐφεδρεία, γιά νά μπορεῖ ἡ ἐνέργεια αὐτή νά συνεχιστεῖ καί ν' ἀνανεωθεῖ ἄν παραστεῖ ἀνάγκη. Τό πρόβλημα τῆς ἐξοικονόμησης ἐφεδρείας στήν πορεία τῆς μάχης βάζει πρόσθετα καθήκοντα στούς Διοικητές μας, νά μποροῦν γρήγορα ν' ἀνασυντάσσουν τά τμήματά τους κι' αὐτό προϋποθέτει ὅτι πρέπει νά μελετᾶνε τούς ἀνθρώπους τους ἕναν πρός ἕναν καί νά ξέρουν νά τούς χρησιμοποιήσουν.

Νά ἀναπτύξουν τίς ὀργανωτικές τους ἱκανότητες γιατί στή μάχη ἔχουν νά λύσουν μεγάλα ὀργανωτικά προβλήματα πού ἀπό τή λύση τους ἐξαρτιέται ἡ διατήρηση τῆς μαχητικότητας τοῦ τμήματός τους, καί ἡ ἐξοικονόμηση ἐφεδρείας γιά τή συνέχιση τῆς μάχης. Χρειάζεται ὄχι μόνο νά τό ὀργανώνουμε καί νά τό διοικοῦμε τό τμῆμα, ἀλλά καί γρήγορα νά τό ἀνασυντάσσουμε.

Ἡ προσπέλαση τῶν τμημάτων: Ἡ κίνηση τῶν τμημάτων ἀπό Ἀσημοχῶρι πρός Πυρσόγιαννη πῆρε τή μορφή προσπέλασης τήν ἡμέρα. Τά τμήματα κινήθηκαν σ' ἀπόσταση βολῆς ὅλμου ἀπό τούς ἐχθρικούς στόχους καί μέ ἐπέμβαση τῆς ἀεροπορίας γιά νά ματαιώσει τήν προσπέλασή τους. Δυό ολόκληρα τάγματα καί πυροβόλα κινήθηκαν, ἐδῶ χρησιμοποιήθηκαν τά κατάλληλα δρομολόγια, οἱ ἀραιοί σχηματισμοί ἔτσι πού ἐνῶ ὁ ἐχθρός ἔβαλε καί ἡ ἀεροπορία μυδραλιοβόλησε δέν μπόρεσε νά μᾶς κάνουν τίποτα. Ἔτσι ὅπως βλέπουμε τά τμήματά μας στόν ἀγώνα αὐτόν πέρασαν ἀπ' ὅλες τίς φάσεις πού μπορεῖ νά παρουσιάσει μιά μάχη. 18.5.49

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Τοῦ σ. ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ἀντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

Προτοῦ μποῦμε στό κύριο θέμα θεωρῶ ἀπαραίτητο νά πῶ λίγα πράγματα γιά τήν ἀποστολή τῆς Μεραρχίας μας, τήν πορεία καί τήν ἀποστολή τῆς Ταξιαρχίας μας.

Ἀποστολή τῆς Μεραρχίας: 1) Νά κινηθεῖ τή νύχτα μεταξύ τῆς 1ης καί 2ης τοῦ Ἀπρίλη, καί νά καταλάβει πρίν ξημερώσει, μέ τίς λίγες δυνάμεις πού διέθετε τότε, τά παρακάτω σημεῖα: 1) Τόν Πύργο Στράτσιανης, 2) τόν Ἅη—Χριστόφορο Πυρσόγιαννης, 3) τόν ὑψοδείχτη 1615, 4) τό Κάμενικ, 5) τό Γκόλιο, 6) τό Στενό, 7) τό Ταμπούρι. Τά παραπάνω σημεῖα δέν κατέχονταν ἀπ' τόν ἐχθρό. Ἡ Μεραρχία ἦταν βέβαιη γι αὐτό, γιατί εἶχε συγκεκριμένες πληροφορίες ἀπ' τή Διμοιρία ἀνιχνευτῶν καί τήν ὁμάδα στελεχῶν πού ἀναγνώρισαν τόν παραπάνω τομέα τήν προηγούμενη μέρα. 2) Νά κρατηθεῖ σταθερά καί νά τσακίσει κάθε προσπάθεια τοῦ ἐχθροῦ νά τά καταλάβει. 3) Ἔτσι νά συμβάλει ἱκανοποιητικά στό γενικότερο σχέδιο πού ἔβαζε τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο.

Στήν πορεία: Ἄν συγκρίνουμε τίς ἀποστάσεις πού μεσολαβοῦν ἀπ' τό Σκοτάδι Πληκατιοῦ, πού ἦταν τό τελευταῖο ἄλμα τῆς πορείας μας μέχρι τόν Πύργο Στράτσιανης καί τό 1615, πού ἦταν τό πιό προωθημένο σημεῖο, μέ τό χρόνο πού ἀπαιτεῖ μιά σύντονη σέ τακτικό στρατό πορεία, καί τά ἐμπόδια πού συναντήσαμε, γιατί γίναμε ἀντιληπτοί ἀπ' τόν ἐχθρό, πού κατεῖχε τόν Ἅγιο—Κων)νο Γοργοποτάμου, δεδομένου ὅτι ἡ φάλαγγά μας περνοῦσε ἐπί 1 1)2 ὥρα σέ ἀπόσταση μόνο 100 μέτρα ἀπ' τόν ἐχθρό δέν ἦταν δυνατό νά φτάσουμε στήν κανονική ὥρα.

Ὁ ἐχθρός μᾶς βάζει μ' ὅλα του τά μέσα ἀπ' τόν Ἅη Κων)νο—Ὄρλα—Κανάλια—Ἀσημοχῶρι. Τήν ὥρα πού ἡ φάλαγγα βάδιζε τελείως ἀκάλυπτη κατά μῆκος τοῦ Βουρμπιανίτικου ποταμοῦ φαίνονταν σάν τήν μυῖγα μεσ' τό γάλα, γιατί τό φεγγάρι ἔφεγγε σάν μέρα. Χώρια ὑπῆρχαν φυσικά ἐμπόδια ὅπως π.χ. τό ποτάμι πού πρέπει νά περαστεῖ σέ πολλά σημεῖα καί πού σέ πολλά περάσματά του ἦταν ὁρμητικό καί κατά συνέπεια ἀναγκάζονταν οἱ μαχητές μας νά τό περνᾶν πιασμένοι πολλοί μαζί πράγμα πού εἶχε σά συνέπεια νά παρουσιάζει μιά ὄχι καλή τάξη στήν πορεία καί νά δυσχεραίνει τή θέση μας.

Δρομολόγιο ἄλλο δέν ὑπῆρχε, γιατί ἀριστερά ἦταν ἀδιάβατο καί δεξιά βρίσκονταν ὁ ἐχθρός. Ἡ φάλαγγα δέν ἔχασε τή συνοχή της. Ὁ Λόχος τῆς ΕΠΟΝ τῆς Ταξιαρχίας μας πού ἦταν ὀπισθοφυλακή τῆς φάλαγγας καί πού δέχτηκε τή μεγαλύτερη πίεση ἀπ' τόν ἐχθρό, ἀντιμετώπισε ψύχραιμα καί ἐπιδέξια τήν κατάσταση δίνοντας 2 μόνο ἀπώλειες. Ἐδῶ χαρακτηριστικά διακρίθηκε γιά τήν προσωπική του παλληκαριά καί τήν ἐξυπνάδα του ὁ σ. Καβάκος Χρῆστος πού ὁδήγησε τό Λόχο ἀπ' τήν πλευρά τοῦ ἐχθροῦ καί τήν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ ἔτσι πού ἀπέφυγαν τά ἐχθρικά πυρά πεζικοῦ. Ἐπίσης καί ὁ Διοικητής τοῦ Λόχου σ. Καραρέτσος Σωτήρης (Βύρωνας) γιά τίς Διοικητικές του ἱκανότητες.

Ἔτσι τά τμήματά μας ἔφτασαν στόν προορισμό τους ἀσύγκριτα νωρίτερα ἀπ' ὅτι ὑπολογίζαμε καί βρέθηκαν ἔτσι μέ περισσότερη νύχτα στή διάθεσή τους. Ἐγκαταστάθηκαν, ὀργανώθηκαν καί βρέθηκαν ἕτοιμα τήν ἡμέρα καί ἀντιμετώπισαν ἱκανοποιητικά τόν ἐχθρό πού κινήθηκε τά ξημερώματα ἀπ' τόν Ἅη—Λιά Πυρσόγιαννης πρός τίς θέσεις μας. Στήν πορεία παρατηρήθηκε ἀπόλυτη πειθαρχία ἀπό τούς μαχητές καί τίς μαχήτριες. Ὅλα τά στελέχη, πλήν ἐλαχίστων—καί σέ ἐξαιρετικές περιπτώσεις—ἀνταποκρίθηκαν, κρατοῦσαν πάντοτε τά τμήματά τους σέ συνοχή καί ἐπιβάλονταν σέ κάθε στιγμή. Ὅλα τά στελέχη ἔδειξαν καλή συμπεριφορά καί ἀντιμετώπισαν ψύχραιμα κάθε κατάσταση.

Φάνηκε ἡ πραγματική ἀγάπη πού τρέφουν στούς μαχητές. Ὅλα τά στελέχη μας ἐφοδίασαν τούς μαχητές μέ ποδόπανα κι' ἕνα ζευγάρι κάλτσες καινούργιες ἤ μπαλωμένες ἀπ' τίς μαχήτριές μας, ἔτσι πού, φτάνοντας, πέταξαν τά βρεγμένα ἀπ' τό νερό καί τά χιόνια ποδόπανα, φόρεσαν τίς κάλτσες κι' ἔτσι ἐκτός πού οἱ μαχητές μας δέν κρύωσαν, ἀπόφυγαν καί τά κρυοπαγήματα. Παρ' ὅλ' αὐτά παρατηρήθηκαν καί ἀδυναμίες. Π.χ. κατά τήν ὥρα τῶν περασμάτων παρατηροῦνταν ἀπό ὁρισμένους μαχητές ψίθυροι καί φωνές πού αὐτό βοηθοῦσε τόν ἐχθρό νά προσδιορίζει τό σημεῖο καί νά κατευθύνει τά πυρά, πράγμα πού εἶχε σά συνέπεια νά μᾶς τραυματίσουν 2 καί νά σκοτωθεῖ ἕνα ἄλλο. 2) Ὁρισμένοι [illegible] δέν ἔδωσαν τήν ἀπαιτούμενη προσοχή στό [illegible] τῶν Κοινωνῶν πού λένε στή [illegible] [illegible]σα. Π.χ. στίς διακλαδώσεις [illegible]

της πού ἔμενε σ' ἕνα σταυροδρόμι, ἤ σέ σημεῖο πού ἀναγκάζονταν ἡ φάλαγγα ν' ἀφήσει τό δρόμο καί νά περάσει δεξιά ἤ ἀριστερά ἀπ' τό τμῆμα πού προπορεύονταν, δέν ἀντικαταστοῦνταν ἀπ' τό ἀμέσως τμῆμα πού ἀκολουθοῦσε κι' αὐτό εἶχε σά συνέπεια σέ πολλά τέτοια σημεῖα νά μήν ὑπάρχει ἕνας νά κατευθύνει πρό παντός τούς μεταγωγικούς πού ἀπ' τή φύση τῆς δουλειᾶς τους θά κόβονταν ἔστω καί γιά λίγο χρονικό διάστημα ἀπ' τή φάλαγγα. Κατά συνέπεια ἀκούονταν φωνές ὅπως: Σταθεῖτε, κόπηκε ἡ φάλαγγα. κλπ. Συγκεκριμένα τέτοια περίπτωση εἴχαμε πρίν ἀπό Γοργοπόταμο. Ἕνα στοιχεῖο τοῦ Δ.Μ. τράβηξε πρός τό Γοργοπόταμο, ἐνῶ ἡ φάλαγγα πῆρε ἄλλη κατεύθυνση. Αὐτό εἶχε σά συνέπεια νά γίνουμε ἀντιληπτοί ἀπ' τόν ἐχθρό τήν ὥρα πού τό κέντρο τῆς φάλαγγας βρίσκονταν σέ ἀπόσταση 100 μέτρα ἀπ' αὐτόν καί συνεπώμενα εἴχαμε τίς ἀπώλειες πού παραπάνω ἀναφέρω. Ἐνῶ μπορούσαμε ὅλα αὐτά νά τ' ἀποφύγουμε ἄν ὅλα τά στελέχη μας ἔκαναν καλά τή δουλειά τους καί πρόσεχαν τό ζήτημα τοῦ Κοινωνοῦ (Δείχτη).

Ἀποστολή τῆς Ταξιαρχίας μας Κατ' ἀρχήν νά καταλάβει μ' ἕνα της Λόχο σύν στοιχεῖο πολυβόλου, σύν στοιχεῖο ὅλμου, τόν Ἅη Χριστόφορο καί τήν ἀντερίδα πού βρίσκεται μεταξύ Ἅη Χριστόφορου καί Ἅη Λιά Πυρσόγιαννης. Ὁ 2ος Λόχος σύν στοιχεῖο ὁπλοπολυβόλου, σύν στοιχεῖο ὅλμου, νά καταλάβει μέ μιά Διμοιρία τό Ταμπούρι καί μέ τίς 2 Διμοιρίες τοῦ ἴδιου Λόχου νά καταλάβει δευτερεύουσας σημασίας ὑψωματάκια. Ταυτόχρονα θἄταν καί ἐφεδρεία τῆς Ταξιαρχίας. Τόν τρίτο Λόχο τῆς Ε.Π.Ο.Ν. τόν διαθέσαμε ἐφεδρεία στή Μεραρχία ὕστερα ἀπό διαταγή της. Τή Διμοιρία ἀνιχνευτῶν τήν εἴχαμε κατανείμει σ' ὅλα τά τμήματα τῆς Μεραρχίας γιά ὁδηγούς. Οἱ παραπάνω λόχοι ἀποτελοῦσαν τήν Ταξιαρχία πού διοικοῦνταν ἀπ' εὐθείας ἀπ' αὐτή. Τά σημεῖα πού ὑπεράσπισαν τά τμήματά μας ἔπαιξαν σημαντικό ρόλο στό στρατηγικό σκοπό τοῦ Γενικοῦ μας Ἀρχηγείου. Καί θά φαινόταν πιό πολύ ἡ σημασία τους ἄν καί τά τμήματα πού ὑπεράσπιζαν τήν Πουλιάνα, Γόρτισσα κλπ. θά μποροῦσαν νά τά κρατήσουν τόσο, ὅσο κατά τή γνώμη μου οἱ τότε περιστάσεις τό ἐπέβαλαν. Ἀπ' τά σημεῖα πού κρατοῦσαν τά τμήματά μας ἀπειλοῦσαν ἄμεσα τόν ἐχθρό πού κατεῖχε τόν Ἅη Λιά καί τά γύρω ὑψώματα τῆς Πυρσόγιαννης καί ἔκοβε ταυτόχρονα τήν συγκοινωνία τῶν τμημάτων τῆς Πυρσόγιαννης μέ τήν Κόνιτσα.

Αὐτή ἡ ὑπόθεση στοίχισε πολύ στόν ἐχθρό γι' αὐτό καί ἀναγκάστηκε ἀπ' τήν πρώτη κιόλας μέρα νά ἐνεργήσει γιά τήν κατάληψη τῶν παραπάνω βασικῶν σημείων (Ἅη Χριστόφορο κλπ.) Στίς 2 τ' Ἀπρίλη κινήθηκε μέ 2 Διμοιρίες ἀπ' τήν Πυρσόγιαννη ἀναγνωριστικά πρός Ἅη Χριστόφορο καί τήν ἀντερίδα πού παραπάνω ἀναφέρω. Ἀποκρούστηκαν ἀπ' τά τμήματά μας καί συμπτύχθηκαν στή βάση τους μέ ἀπώλειες γι' αὐτούς 5 νεκροί καί 3 τραυματίες.

Στίς 3 τοῦ Ἀπρίλη ὕστερα ἀπό ἰσχυρή προπαρασκευή Πυροβολικοῦ, ὅλμων καί ἀεροπορίας ἐπιτίθεται ἐνάντια στά τμήματά μας στόν Ἅη Χριστόφορο μέ τό 583 τάγμα, ἀπ' τήν κατεύθυνση Ἁγίων Ἀποστόλων καί μέ δύναμη 100 περίπου ἀνδρῶν ἄλλων σχηματισμῶν, ἀπ' τήν Ἀνατολική ἀντερίδα τοῦ Ἁγίου Χριστόφορου, μέ σκοπό νά τόν καταλάβει καί νά τόν διατηρήσει.

Οἱ τέσσερις ἀλλεπάλληλες προσπάθειές του ἀποκρούστηκαν μέ σοβαρές ἀπώλειες γι' αὐτόν. Τίς ἀπογευματινές ὧρες ὀργανώνει καί 5η προσπάθεια μέ ὑποστήριξη πυροβολικοῦ καί ὅλμων, χωρίς νά λείψει καί ἡ ἀεροπορία ὅλη τή μέρα, πού κι' αὐτή ἀποκρούστηκε. Ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία του αὐτή καί τό χτύπημα, σέ συνεργασία μέ τμήματα τῆς 103 Ταξιαρχίας μας, τῶν σχηματισμῶν τῆς 75 μοναρχοφασιστικῆς Ταξιαρχίας, μέσα στό χωριό Πυρσόγιαννη τή νύχτα τῆς 4)4)49 καί μετά τό πέσιμο τοῦ Βορείως τοῦ Ἅη—Λιά ὑψώματος, ἡ σύγχιση στόν ἐχθρό μεγάλωσε καί ἄρχισε ἀπ' τό βράδυ νά συμπτύσσει τούς σχηματισμούς καί τό ἐπιτελεῖο του καί νά μεταφέρει τό Σ.Δ. τῆς Ταξιαρχίας πρός τήν Πουλιάνα. Τίς πρωϊνές ὧρες τῆς ἴδιας μέρας μέ λίγη πίεση τῆς 108 Ταξιαρχίας ἐγκατέλειψε τόν Ἅη—Λιά καί συμπτύχθηκε πρός τήν ἴδια κατεύθυνση. Τά τμήματα τῆς 108 Ταξιαρχίας δέν ἐκμεταλλεύτηκαν τήν ἐπιτυχία τους καί δέν τοῦ προξένησαν τή ζημιά πού μποροῦσαν καί ἔπρεπε νά προξενήσουν.

Στίς 6)4)49 ὁ ἐχθρός ἐπιτίθεται μέ δύναμη δύο καί πλέον ταγμάτων καί ἄλλων σχηματισμῶν. Σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες μας συγκέντρωσε γιά τήν ἐνέργεια αὐτή 1200 ἄντρες. Μέ ὑποστήριξη πυροβολικοῦ, ὅλμων καί ἀεροπορίας πού δέν ἔλειψε ὅλο τό διάστημα τῆς ἡμέρας, συνεχίζει τίς προσπάθειές του γιά τήν κατάληψη Ἁγίου Χριστόφορου, ρίχνοντας τίς δυνάμεις του κατά κύματα.

Τά τμήματά μας μ' ἕναν ἐπιδέξιο μικρό ἑλιγμό, ἀνάτρεψαν στήν ἀρχή τόν ἐχθρό μέ ἀπώλειες γι' αὐτόν 70 νεκρούς καί πολλούς τραυματίες. Οἱ ἐνέργειες γιά τήν κατάληψη τοῦ Ἁγίου Χριστόφορου στοίχισαν συνολικά στόν ἐχθρό πάνω ἀπό 150 νεκρούς καί τραυματίες. Ἦταν εὔκολο νά κρατηθεῖ ὁ Ἅγιος Χριστόφορος; Μέ τή δύναμη πού τόν ὑποστήριζαν, μέ τήν ἀσύγκριτη δύναμη καί μέσα πού ὁ ἐχθρός χρησιμοποίησε;

Εἶναι γεγονός πώς ἀπ' τήν κλεφτοπόλεμο πού ἀνεργοῦσε ὁ ἐχθρός παρουσίαζε ... χτήματα, γιατί ἦταν ὀχυρωμένος ... ἀπότομα καί ἀπάλυτα ἔτσι πού οἱ ... τόν θέριζαν κυριολεχτικά, ἐνῶ ... ρά του συνέβαινε τό ἀντίθετο. Ἀκόμα καί τά

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗΣ

Τοῦ σ. ΑΧΙΛΛΕΑ ΠΡΟΥΤΣΑΛΗ, Ταγματάρχη Πεζικοῦ

Οἱ μάχες πού δόθηκαν στόν πύργο Στράτσιανης ἀπό 2 μέχρι 27)4)49 μποροῦν νά χαραχτηριστοῦν ἀπό τίς πιό σοβαρές καί σκληρές πού ἔδωσε ὁ Δ. Σ. μέσα στό 1949, μάχες πού ἐφαρμόστηκε ἀριστοτεχνικά ἡ ἐνεργητική ἄμυνα μέ συνεχεῖς ἐπιθέσεις καί ἀντεπιθέσεις στά πλευρά καί στά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. ἔτσι πού ἔδωσαν τή δυνατότητα νά κρατηθεῖ ὁ Πύργος ἐπί 26 συνέχεια μέρες, νά ματώσουμε σοβαρά τόν ἐχθρό καί νά τοῦ προξενήσουμε τεράστια φθορά σέ ἔμψυχο καί ἄψυχο ὑλικό.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΤΑΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

Ὁ Πύργος, τό ξεκομένο αὐτό τσουγκάρι (ὑψομ.1395) βρίσκεται Β. Α. τῆς Κόνιτσας καί μεταξύ Γύφτισσας—Κάμενικ. Ἐλέγχει δέ τή συμβολή τῶν ποταμῶν Σαραντάπορου—Κερατοβίτσκου πού εἶναι τά βασικά δρομολόγια ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ ἐχθροῦ, ἀπό Κόνιτσα—Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα—Κεράσοβο.

Ἡ κατάληψη καί διατήρησή του βοήθησε κατά πολύ στήν ἐξέλιξη τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Γράμμου, ἀναγκάζοντας τόν ἐχθρό νά φέρει δυνάμεις ἀπό τήν Πελοπόννησο καί ἄλλα σημεῖα καί νά ρίξει στίς μάχες (σφαγεῖο) αὐτές τίς 74, 75, 76, 42 ταξιαρχίες του, 2 μοῖρες ΛΟΚ καί μεγάλο ὄγκο ἀεροπορίας καί πυροβολικό. Ἀκόμα κλείστηκε τό βασικό δρομολόγιο ἀνεφοδιασμοῦ καί ἐνίσχυσης τῆς 75 μοναρχοφασιστικῆς ταξιαρχίας πού εἶχε τήν ἕδρα της στήν Πυρσόγιαννη καί πού σύμφωνα μέ τό γενικότερο σχέδιο βρέθηκε κυκλωμένη

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ, ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΠΥΡΓΟΥ

Μέχρι 27) 3)49 βρισκόμασταν στό χῶρο Χελώνα—Ψωριάρικα—Ταμπούρι. Πρίν τήν κίνηση ἔγινε πολύ γερή ἠθικοπολιτική προετοιμασία μαχητῶν καί στελεχῶν γιά μεγάλες πορεῖες, δύσκολες συνθῆκες καί σκληρές μάχες κι' ἔτσι στήν τετραήμερη πορεία μέσα ἀπό ἀφάνταστες δυσκολίες καί δύσκολες καιρικές συνθῆκες (χιόνια καί λάσπες) περνώντας μέσα ἀπ' τήν

βαρειά του ὅπλα λόγω τῆς διαμόρφωσης τοῦ ἐδάφους δέν εἶχαν ἐπιτυχία. Ἡ ἀεροπορία δέν κατέβαινε χαμηλά γιατί εἴχαμε ὀργανωμένη ἀντιαεροπορική ἄμυνα. Τήν ἐφεδρεία μας τήν εἴχαμε κοντά καί τό ἔδαφος ἐπέτρεπε κάθε φορά νά κινεῖται. Τά μέσα διαβίβασης καί συνδέσμων λειτούργησαν καλά, τό παρατηρητήριο ἦταν καλά καί ἡ Διοίκηση βοήθησε ἄμεσα καί πραχτικά.

Ταχτικά ὅλες οἱ προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ ἀντιμετωπίστηκαν μέ ἀντεπιθέσεις μόλις ὁ ἐχθρός πλησίαζε στά 15 μέτρα καί μόλις σταματοῦσε ἡ ἐχθρική προπαρασκευή. Ἡ ἐπίθεση γινόταν μέ ἐλαφρά τμήματα καί πάντοτε μέ ἑλιγμό κινούμενοι ἀπ' τά πλευρά του.

Τά στελέχη πολέμησαν μέ μαστοριά καί οἱ μαχητές παρουσίασαν μαζικούς ἡρωισμούς κι' αὐτό γιατί ἔγινε μιά σοβαρή προπαρασκευή καί γιατί προσέχτηκε τόν τελευταῖο καιρό ἡ σύνθεση τῶν ὁμάδων πού ἔδινε στούς μαχητές τό αἴσθημα τῆς ἀσφάλειας καί ἐμπιστοσύνης. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά θά ἦταν λάθος νά πεῖ κανένας πώς ὅλα στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές πῆγαν καλά. Καί δῶ παρουσιάστηκαν σφάλματα καί ἀδυναμίες, ἦταν ὅμως λίγα καί μικρά τσι πού δέν ἐπέδρασαν στήν ἔκβαση τῶν μαχῶν. Καί ἀναφέρω τά πιό βασικά: 1) Δέν ἔγινε σέ καμμιά περίπτωση ἕνας γενικότερος ἑλιγμός κατά τήν ἐπιχείρηση. 2) Ὁρισμένα στελέχη ξεχνοῦσαν τό ρόλο τους καί γίνονταν ἀκροβολιστές. Εἴχαμε περίπτωση πού τραυματισμένος ἕνας διμοιρίτης εἶχε ξεχάσει τό ρόλο τοῦ Διοικητῆ ἐνῶ ἡ νίκη ἔκλινε καί φαίνονταν ὁλοκάθαρα δική μας. Ἔτσι κινδυνέψαμε νά τή χάσουμε καί χρειάστηκαν νέες θυσίες γιά νά διορθώσουμε τήν κατάσταση 3) Δέν ἐκμεταλλευόμασταν ὅσο ἔπρεπε τήν ἐπιτυχία καί πολλές φορές δεχόμασταν ἀμέσως ἀντεπίθεση. Χρειάστηκε ἔτσι νά χάσουμε ἀδικαιολόγητα αἷμα.

Κεῖνο πού θέλω νά τονίσω τελειώνοντας εἶναι νά προετοιμάζουμε τούς μαχητές καί τά στελέχη ὥστε νά εἶναι ἕτοιμοι ν' ἀντιμετωπίζουν κάθε καινούργια ταχτική τοῦ ἐχθροῦ. Π.χ. ἀντεπιθέσεις πού γίνονταν ἀπό μέρους τοῦ ἐχθροῦ πού ἀναφέρω παραπάνω εἶναι ταχτική πού γράφεται στούς παληούς κανονισμούς, μά πού πρώτη φορά τή χρησιμοποίησε φέτος ὁ ΜΦΣ. Κι' ἄν ποτέ τή χρησιμοποίησε, ὄχι ὅμως σέ τέτοιο βαθμό. Φυσικά δέ θέλω νά πῶ μόνο γι' αὐτή τήν περίπτωση. Θέλω νά πῶ πώς ἡ ταχτική πού ἀντιμετωπίσαμε στήν Α. μάχη δέν θά εἶναι ἡ ἴδια στή Β. μάχη.

ἐχθρική διάταξη στό χῶρο Γοργοπόταμου. Τά τμήματά μας βάδισαν μέ ἄριστη συνοχή καί πειθαρχία σύμφωνα μέ τό σχέδιο καί τήν καθορισμένη μέρα καί ὥρα καταλάβαμε τόν Πύργο.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

Π ρ ῶ τ ο ἅλμα, Ψωριάρικο—Ταμπούρι—Γκακόφυτο. Δ ε ύ τ ε ρ ο, Πευκόφυτο—Αετομηλίτσα—Σταυρό Ἀετομηλίτσας. Τ ρ ί τ ο, Ἀετομηλίτσα—Πλεκάτι καί Τ έ τ α ρ τ ο Πλεκάτι—Πύργος.

Ἀ π ο σ τ ο λ ή μ α ς Κατάληψη καί κράτημα τοῦ Πύργου. Χρησιμοποιώντας δέ τόν Πύργο σάν στήριγμα ν' ἀναπτύξουμε δράση καί νά κλείσουμε καί ἐμποδίσουμε τόν ἀνεφοδιασμό καί ἐνίσχυση τοῦ ἐχθροῦ ἀπό Κόνιτσα—Πυρσόγιαννη καί διαφυγή τοῦ ἐχθροῦ ἀπό Πυρσόγιαννη πρός Κόνιτσα καί συνεχῆ παρενοχλητική δράση στίς ἐχθρικές φρουρές Σαραντάπορου—Κερασοβίτικου.

ΤΑΧΤΙΚΗ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΜΕ

Ἡ ἀρχική δύναμη τοῦ Πύργου ἀνέρχονταν σέ 60 ἄντρες. Μέ τή μισή δύναμη πιάσαμε τά Β. Α. καί Ν. ἀντερείσματα τοῦ Πύργου μέ σκοπό νά δώσουμε τή μάχη στούς πρόποδες τοῦ Πύργου, πού ἔτσι καί τά δρομολόγιά τους ἐλέγχαμε καλύτερα καί δίναμε τή δυνατότητα στό ὑπόλοιπο τμῆμα νά ἐξασφαλίσει τή στοιχειώδικη ὀχύρωση στόν Πύργο. Μέ τόν τρόπο αὐτό τό μάτωμα τοῦ ἐχθροῦ θά ἦταν μεγαλύτερο. Ἀπό τήν πρώτη ὥρα ἡ πρωτοβουλία παίρνεται στά χέρια μας, καί τήν πρώτη κιόλας μέρα ἀνατρέπουμε τά ἀναγνωριστικά τμήματα τοῦ ἐχθροῦ γύρω ἀπό τή Στράτσιανη. Χτυπᾶμε τίς ἐχθρικές πλαγιοφυλακές στά Α. ἀντερείσματα τοῦ Πύργου πού ἐξασφάλιζαν τό δρομολόγιο τοῦ ἐχθροῦ πρός Πυρσόγιαννη καί κλίνουμε τό δρόμο στό 583 ἐχθρικό τάγμα πού κινοῦνταν ἀπό συμβολή πρός Πυρσόγιαννη. Τό ἀνατρέπουμε προξενώντας του σοβαρές ἀπώλειες. Ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε πώς ἀπό τή διστακτικότητα καί ἀνικανότητα ἑνός διμοιρίτη μας, πού κατεῖχε τό Β. ἀντέρεισμα τοῦ Πύργου, δέν ἐκπλήρωσε στό ἀκέραιο τήν ἀποστολή του ὅπως διατάχτηκε καί γλύτωσε τή σίγουρη αἰχμαλωσία μέρος τοῦ 583 ἐχθρικοῦ τάγματος. Τήν ἴδια μέρα χτυπᾶμε φάλαγγα 9 αὐτοκινήτων πού κινοῦνταν ἀπό Κόνιτσα πρός συμβολή καί σέ συνέχεια ἀντιμετωπίζουμε στά Α. ἀντερείσματα μπροστά ἀπό τή Στράτσιανη ἐπιθετική ἐνέργεια ἐχθρικῆς Διλοχίας. Μέ τίς ἐπιτυχίες αὐτές τῆς πρώτης μέρας δημιουργοῦνται τέτοιες εὐνοϊκές συνθῆκες πού ἄν ὑπῆρχε μιά σχετική δύναμη τό χτύπημα τῶν ἐχθρικῶν πυροβόλων στή συμβολή τοῦ ποταμοῦ θά ἦταν ἀποτελεσματικό. Ἀλλά ἀκόμα ἄν πιάνονταν ὅλα τά χαμηλά ἀντερείσματα τοῦ Πύργου, καί καταλαμβάνοντας τήν Τράπεζα, θά μεταφέραμε τόν πόλεμο μακρυά ἀπό τόν Πύργο καί κοντά στήν Κόνιτσα, ἔτσι, πού κάθε κίνηση τοῦ ἐχθροῦ ἀπό Κόνιτσα—Πύργο ἤ Πυρσόγιαννη—Κεράσοβο θά χτυπιόταν γύρω ἀπ' τήν Κόνιτσα. Δημιουργόνταν ἔτσι καινούργια κατάσταση, σύγχιση καί μεγαλύτερη ἀπειλή στόν ἐχθρό γιά τήν Κόνιτσα. Ἔτσι θά τόν ὑποχρεώναμε νά κάνει ἀναδιάταξη, ἀκόμα νά περάσει καί σέ ἄμυνα φοβούμενος ἐνέργειά μας κατά τῆς Κόνιτσας. Ἔτσι ἀπό 2—6 τοῦ μήνα δίνουμε τίς μάχες στούς πρόποδες τοῦ Πύργου, ἀνατρέποντας καί τσακίζοντας ἄλλα 2 τάγματα τοῦ ἐχθροῦ στά Β. Α. ἀντερείσματα πού κινοῦνταν πρός Πυρσόγιαννη καί Ἅγιο Χριστόφορο καί σύγχρονα ἀντιμετωπίζουμε καί ἀνατρέπουμε ἐχθρικές ἐπιθετικές ἐνέργειες στά Ν. ἀντερείσματα τοῦ Πύργου προξενώντας στόν ἐχθρό σοβαρές ἀπώλειες. Ὅλη τήν παραπάνω κατάσταση τήν ἀντιμετωπίζαμε σχεδόν μέ τήν ἴδια δύναμη πού ἀναφέραμε παραπάνω μετακινώντας την ὅπου παρουσιάζονταν κατάσταση ἔτσι πού πολλές φορές ἀφήναμε ἐλάχιστη δύναμη πλαισιωμένη μέ ἄριστα αὐτόματα. Στόν Πύργο ἡ μάχη ἦταν πολύ σκληρή καί ὁ ἡρωϊσμός μαχητῶν ἀφθαστος. Σέ πολλές περιπτώσεις γινόταν ἀγώνας σῶμα μέ σῶμα. Ἔχουμε παραδείγματα πού τραυματίζονταν ὅλοι ἀπό μιά ὁμάδα καί συνέχιζαν τόν πόλεμο χωρίς νά ἐγκαταλείψουν τή θέση τους. Ἐδῶ τελειώνει ἡ πρώτη φάση τῶν ἐπιχειρήσεων γιατί ὁ ἐχθρός ρίχνοντας μεγάλο ὄγκο δυνάμεων, πυροβολικό καί ἀεροπορία, κατόρθωσε νά καταλάβει τά Β.Α. ἀντερείσματα. Ἔτσι ἀπό τῆς 6 τοῦ μήνα οἱ ἐπιχειρήσεις μεταφέρονται στόν κυρίως Πύργο πού κράτησαν μέχρι τίς 12. Ὁ ἐχθρός ἐνεργεῖ συνέχεια στίς 6, 7, 9, καί 12 τοῦ μήνα ἀπό Β.Α.,Ν.Δ. γιά κατάληψη τοῦ Πύργου ρίχνοντας σέ κάθε ἐνέργεια καί καινούργιες δυνάμεις, κάνοντας συνεχεῖς ἐπιθέσεις κατά κύματα, ὑποστηριζόμενες πάντα μέ πυροβολικό καί ἀεροπορία, συνεχίζοντας καί τή νύχτα τίς ἐνέργειές του. Ὅλες ὅμως οἱ προσπάθειές του πνίγονται στό αἷμα καί τήν 12 τοῦ μήνα κατατσακισμένος παραιτεῖται ἀπό κάθε ἐπιθετική ἐνέργεια καί σταματάει ἀμυντικά στά Β.Α.,Ν.Δ. ἀντερείσματα τοῦ Πύργου.

ΤΑΧΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΤΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΑΣ ΑΠΟ 6—12.

1) Μέ συνεργασία τῶν στελεχῶν καταστρώσαμε δικό μας σχέδιο ἀντενεργείας γιά κάθε σημεῖο καί περίπτωση. Αὐτό μᾶς βοήθησε νά τοποθετήσουμε καί ἐξασφαλίσουμε στό πιό κατάλληλο σημεῖο τήν ἐφεδρεία μας πού μποροῦσε πάντοτε νά κινηθεῖ πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις. 2) Ἐκδηλώναμε πάντα τήν ἀντενέργειά μας σέ ἕνα μόνο σημεῖο πού κρίναμε κατάλληλο, συνδυάζοντας τήν προπαρασκευή ὅλμου μέ πλευρικά ἀντιπερισπαστικά χτυπήματα, ἀκριβῶς τή στιγμή πού ὁ ἐχθρός τσακισμένος κατάβαλε τίς ἀπεγνωσμένες προσπάθειές του γιά νά γαντζωθεῖ στό ὕψωμα. Στήν κάθε ἀντενεργειά μας χρησιμοποιούσαμε

πλατειά τίς χειροβομβίδες καί πάντζερ.

3) Ἡ πλατειά χρησιμοποίηση τῶν λαφύρων (ἀνά δύο καί ἀνά ἕνας αὐτόματο) μᾶς βοήθησε πάλι νά ἐξασφαλίσουμε α) ὑπεροχή πυρός καί β) ἐφεδρεία.

4) Ἀκόμα ἕνας τρόπος πού χρησιμοποιήσαμε γιά νά ἐξοικονομοῦμε ἐφεδρεία καί νά ἀντενεργοῦμε ἦταν ὁ παρακάτω. Ὅταν ὁ ἐχθρός ἐνεργοῦσε ἀπό 2—3 «κατευθύνσεις» ὅπως συνήθως, ἐμεῖς διαλέγαμε καί ἀντενεργούσαμε σέ μιά μόνο κατεύθυνση καί ἀφοῦ ἀνατρέπαμε τόν ἐχθρό, τραβούσαμε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς δύναμης ἀφήνοντας στό σημεῖο ἐκεῖνο μικρό τμῆμα μέ πολλά αὐτόματα. Ἔτσι στήν ἄλλη ἐνέργειά μας στή δεύτερη κατεύθυνση πού ἀντενεργούσαμε ἡ ἐφεδρεία μας ἦταν μεγαλύτερη γιατί ἐνισχύονταν καί μέ τό τμῆμα πού τραβούσαμε ἀπό τό πρῶτο σημεῖο. Μόλις ἀνατρέπαμε τόν ἐχθρό καί στό σημεῖο αὐτό κάνοντας τό ἴδιο ὅτι καί στήν πρώτη ἐνέργεια μας ἐνεργούσαμε σέ συνέχεια καί στήν τρίτη κατεύθυνση μέ μεγαλύτερη τώρα ἐφεδρεία καί ὑπεροχή πυρός. Σ' αὐτό μᾶς βοήθησαν πολύ τά λάφυρα πού παίρναμε ἀπό τόν ἐχθρό. Ἀφοῦ τσακίσαμε ὅλες τίς προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ γιά κατάληψη τοῦ Πύργου ἀπό τίς 12—25 τοῦ μήνα ὁ ἐχθρός δέν ἐκδήλωσε καμμιά ἐπιθετική ἐνέργεια. Ἔτσι μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά ἐξασφαλίσουμε μιά καλή ὀχύρωση, νά ἀνασυγκροτήσουμε τά τμήματά μας καί νά τά ἀνεφοδιάσουμε σέ ὑλικό. Παράλληλα ἀναπτύσσουμε συνεχῆ παρενοχλητική δράση.

Στό διάστημα αὐτό ἀπό 12—25 ἄν διαθέταμε ἐφεδρικά τμήματα, μᾶς δίνονταν ἡ δυνατότητα νά κάνουμε ἐπιθετικές ἐνέργειες στά ἀντερείσματα πού ἦταν γαντζωμένος καί πρόχειρα ὀχυρωμένος ὁ ἐχθρός; νά τόν ἀνατρέψουμε καί νά τόν ἀναγκάσουμε νά ξαναρχίσει τή μάχη πάλι ἀπό τήν ἀρχή.

Ἀπό τίς 25 τοῦ Ἀπρίλη ἀρχίζει ἡ τρίτη καί τελευταία φάση τῶν ἐπιχειρήσεων στόν Πύργο.

Ὁ ἐχθρός πού στό διάστημα αὐτό ἀνασυγκροτήθηκε φέρνοντας καινούργιες δυνάμεις καί τμήματα ΛΟΚ, ὄγκο πυροβολικοῦ ὅλμων καί ἀεροπορίας, στίς 25 τοῦ μήνα καί ὥρα 4.30 ἐκδηλώνει γενική ἐπίθεση σ' ὅλο τό μέτωπο. Τό κύριο βάρος του τό ρίχνει στά Δ. καί Β. Δ. τοῦ Πύργου μέ κατεύθυνση πρός τά Ἰσώματα γιά νά ἀποκόψει τόν Πύργο καί νά ἐγκλωβίσει τά τμήματα τοῦ Πύργου. Μέ ἄλλες δέ σοβαρές δυνάμεις ἐνεργεῖ συγχρόνως πρός βραχώδη Ἀμάραντου καί 1615 μέ σκοπό τήν ἀποκοπή τοῦ 1615. Ὁ ἀγώνας εἶναι σκληρός καί ἄνισος, πού πολλές φορές περνάει σέ τραχύτητα κάθε προηγούμενο. Ἡ πάλη γίνεται σῶμα πρός σῶμα. 38 πυροβόλα, ἀναρίθμητοι ὅλμοι, καί ἡ ἀεροπορία τους καίνε τόν τόπο. Ὁ ἐχθρός ματώνεται σοβαρά καί μετ' τήν ἐξέλιξη τῆς μάχης ρίχνει καινούργια τμήματα πού ἡ φθορά τους εἶναι μεγάλη.

Ὅμως οἱ μαχητές μας μένουν ἀκλόνητοι στίς θέσεις τους, δεχόμενοι τόν ἐχθρό γεμίζοντας τόν τόπο μέ κουφάρια, ἐνῶ οἱ ὅλμοι μας βάζουν σέ ἀπόσταση 80—100 μέτρα καί πολλές φορές οἱ ὁλμιστές πολέμησαν σάν μαχητές μέ τόν ἀτομικό ὁπλισμό τους σέ ἀπόσταση 10—15 μέτρα ἀπό τόν ἐχθρό. Οἱ ἐπιμελητές, ἀποθηκάριοι, μεταγωγικοί, μάγειροι, ὅλοι πολεμοῦν μέ ἄφθαστο ἡρωϊσμό καί πεῖσμα στήν πρώτη γραμμή. Οἱ τραυματίες ἐπιδένονται, δέν δέχονται νά πᾶν πίσω, παραμένουν καί πολεμοῦν στίς θέσεις τους καί τά στελέχη στέκονται οἱ πραγματικοί καθοδηγητές καί ἐμψυχωτές τῶν τμημάτων. Ὁ ἡρωϊσμός μαχητῶν—μαχητριῶν εἶναι μαζικός. Οἱ ἀντεπιθέσεις τῶν τμημάτων εἶναι ἀναρίθμητες.

Ὅμως ὁ ἐχθρός στίς 26 τοῦ μήνα ρίχνοντας καινούργιες δυνάμεις κατορθώνει νά γαντζωθεῖ στά Δ. ἀντερείσματα τοῦ Πύργου πού ἀρχικά τόν τομέα αὐτόν τόν ὑπεράσπιζε μιά ὁμάδα θέσεων καί στίς 27 τοῦ μήνα κατέλαβε τήν Δ. πλευρά τοῦ Πύργου. Ἀπό τό σημεῖο αὐτό δυσκολεύει ἀρκετά τά τμήματά μας. Παρ' ὅλ' αὐτά ὁ ἀγώνας συνεχίζεται μέχρι τίς ἀπογευματινές ὧρες πού ἔγινε ἡ σύμπτυξη μέ διαταγή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Θετικά. Ἡ αὐτοθυσία, ὁ ἡρωϊσμός, ἡ ἀντοχή καί ἡ ἐπιμονή, ἡ μαχητικότητα μαχητῶν καί στελεχῶν ἦταν σ' ἀφάνταστο σημεῖο.

2) Οἱ μαχήτριες δείξαν ἄφθαστο καί μαζικό ἡρωϊσμό στήν παλληκαριά, ἀντοχή καί τέχνη. Τραυματίζονταν καί δέ θέλαν νά ἐγκαταλείψουν τή θέση τους.

3) Τά στελέχη στάθηκαν στό ὕψος τῆς ἀποστολῆς τους καί πραγματικοί ἐμψυχωτές καί καθοδηγητές τῶν τμημάτων τους, μένοντας συνέχεια μαζί τους, καθοδηγώντας τους καί ὁδηγώντας ἀπό ἐπιτυχία σ' ἐπιτυχία.

4) Ἡ βοήθεια ἀπό τή Μεραρχία μέχρι κάτω ἦταν θετική, συγκεκριμένη καί συνεχής.

5) Ἡ πολύ καλή ψυχική σύνδεση μαχητῶν καί στελεχῶν καί ἡ συνεχής ἐπαφή καί συνεργασία βοήθησαν σέ μεγάλο βαθμό στήν ἐπιτυχία.

6) Ἀριστοτεχνική ἐφαρμογή τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί πλατειά καί ἄμεση χρησιμοποίηση τῶν λαφύρων.

7) Ὁ τρόπος ἐξοικονόμισης καί χρησιμοποίησης τῆς ἐφεδρείας ἀποδείχτηκε ἐπίσης ἀριστοτεχνικός.

8) Κάτω ἀπό δύσκολες συνθῆκες κατορθώσαμε νά ἐξασφαλίσουμε μιά καλή ὀχύρωση.

9) Οἱ ὁμάδες Δ)σης ἀπό Ταξιαρχία μέχρι κάτω πολέμησαν μέ ἡρωϊσμό καί αὐτοθυσία.

ΑΡΝΗΤΙΚΑ

1) Ἔλλειψη σέ πολλές περιπτώσεις τῆς ἀπαιτούμενης ἐφεδρείας.

2) Ἔλλειψη ὀργάνωσης τμήματος τραυματιοφορέων, ἀπό ἔλλειψη κάσσας.

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΥΨΩΜΑ 1615 — ΚΑΜΕΝΙΚ

Τοῦ σ. ΑΜΑΝΑΤΙΑΔΗ ΓΙΩΡΓΟΥ, Ταγματάρχη πεζικοῦ

Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ Στρατοῦ μας, τό πέρασμά του σέ ταχτικό στρατό καί ἡ ὡρίμαση τῶν συνθηκῶν, δώσαν τή δυνατότητα νά περάσουμε σέ ἀνώτερη μορφή ἀγώνα. Ἔτσι τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο ὀργάνωσε καί διηύθυνε τίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις στό Γράμμο—Σμόλικα—Βόϊο. Ἐδῶ ξεχωρίζει ἡ καινούργια λαϊκοεπαναστατική ταχτική τοῦ ΔΣΕ τῶν κυκλωτικῶν ἐλιγμῶν. Ἀποκόβει μεγάλες ἐχθρικές δυνάμεις σέ ἀνάλογο χῶρο, πιάνει βασικά στηρίγματα γιά νά ἀποκλείσει τή διαφυγή τους, νά ἐμποδίσει τόν ἐρχομό ἐνισχύσεων, μά καί νά χτυπήσει στήν κίνησή τους ἐχθρικές ἐνισχύσεις. Ἄλλα τμήματα κρούσης σφυροκοποῦν καί ἐξοντώνουν τίς ἐχθρικές δυνάμεις. Ἐδῶ δέ θ' ἀσχοληθοῦμε μέ τή γενική ἐπιχείρηση, μά ἀποκλειστικά μέ τίς 4 μέρες μεγάλες ἀμυντικές μάχες στίς 25—28/4 στό ὕψωμα 1615—Κάμενικ.

Διάταξη—ἀποστολή. Ἡ 137 Ταξιαρχία μας, παίρνοντας ὑπόψη τή ταχτική μας αὐτή διαθέτει ἕνα λόχο σύν δυό ὅλμους, ἕναν ὀλμίσκο τῶν 60 χιλ. σύν τρία πολυβόλα στόν τομέα 1615—Κάμενικ μέ συνολική δύναμη 64 μαχητές. Μιά ὁμάδα μέ ἐπί κεφαλῆς δ μοιρίτη, τάσσεται στό βράχο Ἀμάραντο (Μπάμπα) μέ ἀποστολή νά ἀντιληφθεῖ, νά χτυπήσει καί νά φθείρει κατά τό δυνατόν περισσότερο τόν ἐχθρό καί νά συμπτυχθεῖ πρός τό 1615, πού ἦταν τό βασικό στήριγμα, ὅταν πιεστεῖ πάρα πολύ.

Στό 1615 τρεῖς ὁμάδες μέ 7 ὁπλοπολυβόλα, σύν ὀλμίσκο καί πολυβόλο, μέ συνολική δύναμη 30 καί μέ τή διοίκηση. Ἀποστολή νά κρατήσει τό ὕψωμα καί νά ὑποστηρίξει ἄμεσα μέ τό κράτημά του τόν Πύργο Στράτσιανης (ἐνδιάμεσα 1615—Πύργου, ὑπάρχουν μόνο χαραδρώσεις καί κανένα ὑψωματάκι).

Στόν Προφήτη Ηλία, ὁμάδα τεσσάρων ἐν-

---

3) Ὑπῆρχε ἀνεπάρκεια πυρομαχικῶν ἀπό 2 μέχρι 9 τοῦ Ἀπρίλη πού αὐτό δυσκόλεψε κατά πολύ τά τμήματα.

4) Η ἐπιμελητεία τίς πρῶτες μέρες δέ λειτούργησε καλά καί μείναν τά τμήματα 3 μέρες χωρίς ψωμί παρ' ὅλο πού ὑπῆρχαν οἱ δυνατότητες ἀπό τόν τομέα Ἀμάραντου νά προμηθευτοῦμε ψωμί.

5) Ἀνεπάρκεια στά μέσα διαβίβασης.

6) Ἔχουμε περίπτωση μοναδική ἀπό διμοιρίτη πού δέν ἐκπλήρωσε τήν ἀποστολή του καί ἔτσι γλίτωσε τή σίγουρη αἰχμαλωσία στίς 2 τοῦ μήνα μέρος τό 583 τάγματος.

7) Ἄν ἀπό τήν πρώτη μέρα ὑπῆρχε πυροβολικό στόν τομέα Πύργου—Κάμενικ θά προξενούσαμε μεγαλύτερη φθορά στόν ἐχθρό ἰδιαίτερα στό δημόσιο δρόμο Κόνιτσα—συμβολή πού κινοῦνταν φάλαγγες.

Αδυναμίες .1. Ἀπό ἄγνοια χρήσης τῶν πολυβόλων Σκόντα καί Σβαρτσλόζ πού αὐτό δυσκόλεψε τά τμήματα στήν ἐκμάθηση.

2) Ἀπό ἔλλειψη ὀβελοῦ τήν ὥρα τῆς μάχης ἀχρηστεύονταν ἀρχικά ὁπλοπολυβόλα.

3) Ἀπό ἔλλειψη καλῆς ἀναγνώρισης ἔπεσε τμῆμα μας σέ ναρκοπέδιο.

Μιά γνώμη: Μπορούσαμε ἀκόμα νά κρατήσουμε τόν Πύργο ὅταν διαθέταμε ἀπό 25—27 τοῦ μήνα ἀνάλογη ἐφεδρεία γιά τό κράτημα τοῦ Πύργου ἐνισχύοντας τό ἐνδιάμεσο ἀνάμεσα Πύργου καί 1615, καί διαθέταμε σύγχρονα δύναμη γιά ἐνίσχυση καί διατήρηση τῶν θέσεων στόν τομέα Ἀμάραντου 1615. Ἔτσι θά κάναμε ἀδύνατη τήν ἐχθρική διείσδυση στά Δ. πλευρά πρός Ὑψώματα Πύργου, μά καί ἄν ὁ ἐχθρός ἔκανε μιά τέτοια προσπάθεια τ' ἀποτελέσματα θἄταν ἀρνητικά γι' αὐτόν καί τό παραπέρα κράτημα τοῦ Πύργου θά δημιουργοῦσε καινούργιες κρίσεις καί φθορά στό μοναρχοφασισμό. Οἱ μάχες στόν Πύργο ἔδειξαν τήν ἀνωτερότητα τοῦ Δ. Σ. σέ ἡρωϊσμό, ἀντοχή, μαχητικότητα καί μαστοριά. Ἀκόμα ἔδειξαν ὅτι εἶναι σέ θέση νά κρατήσει ὁποιοδήποτε ξεκομμένο τσουγκέρι, ἀρκεῖ νά εἶναι καλά ὀχυρωμένο καί ἐφοδιασμένο μέ ὅ,τι χρειάζεται. Παράδειγμα ἔχουμε τό 1615 πού ἔμεινε ἐπί 26 ὧρες κυκλωμένο ἀπό τόν ἐχθρό καί ἔφθειρε σέ σημαντικό βαθμό τόν ἐχθρό. Ἡ μάχη τοῦ Πύργου κουρέλιασε τά σχέδια τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Προξένησε σοβαρές ἀπώλειες στόν ἐχθρό. Δείξαμε γιά μιά ἀκόμα φορά στούς ἐγγλεζοαμερικάνους καί φαντάρους ὅτι ἔχουν νά κάνουν μέ ἕνα πολύ καλά ὀργανωμένο καί γενναῖο στρατό πού εἶναι σέ θέση νά ἀντιπαραταχθεῖ καί στούς ξένους καί ντόπιους καί μέ τά μέσα τους καί νά νικήσει. Ἔτσι ξεσκεπάζουμε γιά μιά ἀκόμα φορά τούς ἀπατεῶνες πού λέγανε ὅτι ὁ Δ. Σ. δέν εἶναι σέ θέση νά δώσει μάχες ταχτικές.

17.5.49

δρών γιά νά χτυπήσει άν ό έχθρός κινηθεί πρός Άνώνυμο, 400 μέτρα βόρεια τοῦ 1615 καί νά κρατήσει ώς πού νάρθουν ένισχύσεις.

Στό Κάμενικ δυό όμάδες σ'ν όλμο καί πολυβόλο, δύναμη 15 άνδρες, μέ άποστολή νά κρατήσουν τό ύψωμα καί νά άπαγορέψουν κίνηση έχθρική πρός Γκόλιο. Στό Άνώνυμο ύψωμα Ν.Δ. τοῦ Κάμενικ καί 800 μέτρα άπ' αύτό, όμάδα μέ 2 όπλοπολυβόλα σύν πολυβόλο, δύναμη 9. Άποστολή νά κρατηθεί τό ύψωμα καί νά ύποστηρίξει τίς δυτικές πλαγιές τοῦ 1615 καί Κάμενικ.

Ό χ ύ ρ ω σ η. Στό 1615 όργάνωση τοῦ έδάφους κλιμακωτά. Στό κυρίως ύψωμα κυκλική άμυνα, σχετικό ναρκοπέδιο καί μιά σειρά συρματόπλεγμα σέ όρισμένους τομείς. Οί θέσεις τῶν όπλοπολυβολείων όχι άπόλυτα μελετημένες. Άπό τά όπλοπολυβολεία όρισμένα είναι έπιφανειακά, γενικά μέ 2—3 σειρές ξύλα.

Μ έ τ ρ α ά σ φ ά λ ε ι α ς. Τή νύχτα προωθοῦνταν περίπολος πρός Άμάραντο. Σέ κάθε πολυβολείο άπτούς 2 μαχητές ό ένας σκοπός καί ό άλλος κοιμόντανε. Έφοδοι γινόταν συνέχεια άπό διοικήσεις διμοιριῶν καί τοῦ λόχου.

Έ φ ο δ ι α σ μ ό ς. Γι όταν μέσω Κάμενικ. Έφεδρικά έφόδια όχι άρκετά.

Μ έ σ α σ ύ ν δ ε σ η ς. Μέ τηλέφωνο καί συνδέσμους.

Έ ν έ ρ γ ε ι α. Ό έχθρός πού 15 μέρες αίμορράγησε τρομαχτικά στόν Πύργο Στράτσανης, χρειάστηκε 12 μέρες γιά άνασυγκρότηση, συγκέντρωση δυνάμεων καί μέσων γιά νά ξανακινηθεί έπιθετικά. Μάζεψε γιά τόν Πύργο καί τό 1615 4 ταξιαρχίες, 2 μοίρες ΛΟΚ, γύρω στά 40 κανόνια καί σχεδόν όλη τήν άεροπορία πού διαθέτει ό μοναρχοφασισμός τή διάθεση γιά τόν τομέα αύτό.

Τή νύχτα τῆς 24 πρός 25 Άπρίλη ό έχθρός κινήθηκε έπιθετικά πρός Πύργο, έπιασε τόν αύχένα Πύργου—1615 καί παράλληλα κινήθηκε άπό Άνατολικά καί Δυτικά μέ δύναμη διλοχίας καί ΛΟΚ καί έπιασε τό Άνώνυμο ύψωμα, 400 μέτρα Βορειότερα τοῦ 1615 στά νῶτα μας. Πρόθεσή του νά άπομονώσει τόν Πύργο άπό τό 1615 καί τό 1615 άπό Κάμενικ. Μέ 2 τάγματα άπό Ν. πρός 1615 καί μέ διλοχία πρός Μπάρπα. Ή έπίθεσή του έκδηλώνεται ή ώρα 4 αίφνιδιαστικά πρός Μπάρπα. Ή όμάδα πού ύπεράσπιζε τή Μπάρπα ύστερα άπό σκληρότατη μάχη 1 1)2 ώρας άποσύρεται γιά τό 1615 μά τό δρομολόγιο είναι κομμένο καί συμπτύσσεται στόν Προφήτη Ήλία. Τό τμήμα τοῦ 1615 βρίσκεται κυκλωμένο άπό παντοῦ σέ χῶρο 200 μέτρα μάκρος καί 40 μέτρα πλάτος. Κάθε τρόπος έπικοινωνίας κόβεται. Ή ώρα 7 1)2, άφοῦ προηγούμενα άναφέραμε γιά τήν κατάσταση, έλάχιστη είναι ή ύποστήριξη τῶν βαρειῶν όπλων άπό τό Κάμενικ καί Άνώνυμο Ν.Δ. Κάμενικ.

Τ α χ τ ι κ ή τ ο ῦ έ χ θ ρ ο ῦ. Ένεργεί άπό Βορρά καί Νότο πρός 1615 άποφασιστικά κατά κύματα μέ 4—5 όμάδες στόν κάθε τομέα. Ή κλιμάκωσή του σέ βάθος διευκολύνει τά κύματά του νά είναι άπανωτά χωρίς νά μεσολαβεί πολλή ώρα. Κάθε κῦμα πού άποθοῦνταν τραβιόνταν πίσω καί τίς θέσεις του τίς έπαιρνε τό άμέσως έπόμενο, όλα τά κύματά του προωθοῦνταν σύγχρονα κατά μιά θέση. Πρίν άπό κάθε έπίθεση μεσολαβεί γερή προπαρασκευή πυροβολικοῦ, όλμων, όλμίσκων, πάνω άπό 1000 βλήματα, ή άεροπορία λεπτό δέ λείπει, συνέχεια πολυβολεί, ρουκετοβολεί, βομβαρδίζει. Κάθε έχθρικό κῦμα σπάει καί ύποχωρεί. Τά πυρά μας προσαρμόζονται άνάλογα, άποσύρουμε όπλα άπό Α. καί Δ. καί ρίχνουμε όλο τό βάρος έκεί πού κάθε φορά δέχεται πίεση. Μετακινήσεις άπό θέση σέ θέση είναι συνεχές φαινόμενο (μονάχα ό σύνδεσμος καί ό έπιμελητής τοῦ λόχου άλλαξαν τέσσερις άλλεπάλληλες θέσεις). Σέ κάθε θέση έχουμε άπό δυό καί σπάνια άπό τρείς πού διαθέτουν ένα όπλοπολυβόλο. Τόν έχθρό στήν προσπάθειά του τόν χτυπᾶμε μέ όλα τά όπλα: πολυβόλο, όλμο, όλμίσκο, όπλοπολυβόλα, ήμιαυτόματα, άτομικά, μόλις φτάνει στά 15—20 μέτρα. Άποφασιστικό ρόλο παίζουν οί χειροβομβίδες καί οί χειροβομβίδες. Ύστερα άπό τό ρίξιμο τῶν χειροβομβίδων (μισό μέτρο μπροστά άπ' τά έχθρικά όπλοπολυβόλα) έπακολουθεί άμέσως άντεπίθεση τοπικής σημασίας μέ μαζικά πυρά. Ή ταχτική αύτή άκολουθιέται όλη τήν ήμέρα τῆς 25)4. Έφεδρεία έξασφαλίζεται άπό τήν ίδια τή διάταξη. Άκόμα καί οί τραυματίες χρησιμοποιοῦνται στή διάταξη, σέ άνάλογο, μέ τό τραῦμα τοῦ καθενός, τομέα. Τά έλάχιστα βλήματα όλμου ρίχνονται σέ άπόσταση 50—80 μέτρα άπό τίς θέσεις μας. Έδῶ χρησιμοποιήσαμε καί νάρκες Τέλερμαϊν σάν χειροβομβίδες, τίς έμπυρευτίζαμε μέ παγίδες γερμανικές χειροβομβίδας καί τίς κατρακυλούσαμε σέ άπότομο κατήφορο, σκάζαν στά 60—70 μέτρα δηλαδή πάνω στίς έχθρικές θέσεις.

Ή πολιορκία αύτή κράτησε 26 ώρες. Ή μικρή δύναμη πού έλαττώθηκε άκόμη άπό άπώλειες σέ τραυματίες καί ή έλλειψη πυρομαχικῶν, (τό βραδάκι μαζεύαμε άπό πολυβολείο σέ πολυβολείο μιά-μιά παληές σκόρπιες σφαίρες), κατάστησαν άδύνατη κάθε σοβαρή έπιθετική ένέργεια άπό τή διάταξή μας. Ή ύποστήριξη άπό Κάμενικ καί Ν.Δ. Κάμενικ μέ τά βαρειά όπλα ήταν άνεπαρκής άπό τεχνικούς λόγους. Ή διοίκηση [illegible] Κάμενικ—1615 όργανώνει έπίθεση άπό [illegible] δυό όμάδες ώρα 21, μά πέφτει σέ ναρκοπέδιο [illegible] βένεται δεύτερη έπίθεση [illegible] τια σέ διλοχία) καί [illegible] Τρίτη-ένέργεια ώρα 3 1)2 [illegible] παρασκευή όλμων άπό 130 [illegible] βόλο, μέ έφεδρεία [illegible] τόν έχθρό πού φεύγει πανικόβλητος μέ τεράστιες άπώλειες άφήνοντας στό πεδίο τῆς μάχης

πολλούς νεκρούς. Πιάσαμε 2 αἰχμαλώτους, λάφυρα, 4 ἀσύρματοι, 2 γεννήτριες, 11 ὁπλοπολυβόλα πολλά ὅπλα, πυρομαχικά καί ἄφθονο ἄλλο παντοειδές ὑλικό. Στό 24ωρο αὐτό ὁ ἐχθρός εἶχε ἐκδηλώσει πάνω ἀπό 25 ἐπιθέσεις.

Ἡ μάχη συνεχίστηκε καί στίς 26 μέ μικρότερη ἔνταση.

Μέ τήν ἀποχώρηση τῶν τμημάτων μας στίς 27)4 ἀπό τόν Πύργο [illegible] τό βάρος πέφτει ἀκόμα μεγαλύτερο στό 1615. Μέ πρωτοφανή ποσότητα σιδήρου καί ἀπανωτές ἐπιθέσεις, ὁ ἐχθρός κατορθώνει νά πιάσει τίς πρώτες θέσεις μας. Σ' αὐτό βοηθιέται γιατί καταστράφηκαν ἀπό ρουκέττες ὁρισμένα πολυβολεῖα μας καί τραυματίστηκαν μαχητές μας. Ἐπιθέσεις καί ἀντεπιθέσεις συνεχίστηκαν καί τή μέρα μέ ἀφάνταστη σκληρότητα. Εἴχαμε ὅμως τώρα τό μειονέκτημα ὅτι ἐπικοινωνούσαμε μέ πίσω γιά ἀνεφοδιασμό. Τίς ἀπογευματινές ὧρες ὁ ἀριθμός τῶν ἱκανῶν γιά μάχη στό ὕψωμα περιορίζεται στούς 8. Μικρή ἐνίσχυση πού ἦρθε ἀργότερα τή νύχτα, μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά ἐνεργήσουμε ἀντεπίθεση τά χαράματα τῆς 28)4 μέ δύναμη 9 ἀνδρῶν, νά ξηλώσουμε τόν ἐχθρό ἀπό τίς θέσεις πού μᾶς εἶχε καταλάβει, μέ μεγάλες γι' αὐτόν ἀπώλειες, ἕναν αἰχμάλωτο καί πλούσια λάφυρα. Κατάληψη καί ἀνακατάληψη τῶν θέσεων αὐτῶν ἐπαναλήφθηκε πολλές φορές. Τίς ἀπογευματινές ὧρες τῆς 28ης κάμπτεται τό ἀριστερό μας καί ὁ ἐχθρός ἀπειλεῖ ὑπερφαλάγγιση, τό τμῆμα ἀποσύρεται κανονικά κλιμακώνοντας πρός τά πίσω ὀπλοπολυβόλα για τήν ὑποστήριξη τῆς σύμπτυξης κι' ἔπιασε καινούργιες θέσεις. Καταιγιστικά πυρά ἀνάσχεσης πυροβολικοῦ γιά νά ἐμποδίσουν τή σύμπτυξη, δέν ἔχουν σοβαρά ἀποτελέσματα γιατί τό τμῆμα ἀκολουθεῖ 3 δρομολόγια μέ ὅλα τά μέτρα, πού συγκλίνουν σέ μιά κατεύθυνση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Θετικά—ἀρνητικά. Οἱ τριήμερες αὐτές μάχες ἦταν πεισματώδικες. Μαχητές καί μαχήτριες στάθηκαν βράχοι ἀκλόνητοι, ἡ ψυχική καί σωματική ἀντοχή τους ἦταν ἄφθαστη, ὁ ἡρωϊσμός ὁμαδικός καί σέ πάρα πολλές περιπτώσεις ξεχώρισε ἡ ἀτομική παλληκαριά ἀπό ὅσους βρέθηκαν σέ ἀνάλογες συνθῆκες. Οἱ μάχες αὐτές ἀπόδειξαν πώς εἴμαστε σέ θέση σά Δημοκρατικός Στρατός νά κρατήσουμε σοβαρούς τομεῖς καί μέ πολύ μικρή συγκριτικά δύναμη, ὅτι καί ἀπό ὀχυρωμένοι μποροῦμε νά πολεμήσουμε, ὅτι βασικό γιά τόν ἀμυντικό πόλεμο, εἶναι ἡ ὀχύρωση, σχέδιο πυρός, ἐφεδρεῖες, ἐκτίμηση τῶν ἐχθρικῶν προθέσεων καί ἀνάλογη χρησιμοποίηση τῶν δυνάμεων, ἐκμετάλλευση κάθε δυνατότητας σέ ἀνθρώπινο ὑλικό, ἐπάρκεια ἐφεδρικῶν πυρομαχικῶν, μά καί ὁπλισμοῦ καί πάνω ἀπ' ὅλα ἡ ἀπόφαση νά κρατήσουμε μέ βάση τήν ἐμπιστοσύνη στή δύναμή μας.

Μαχητές καί στελέχη πολέμησαν παλληκαρίσια καί αὐτό ἔχει τίς αἰτίες του: ἔχει γίνει καλή πολιτικοστρατιωτική δουλειά πού ἐκφράζεται στήν καθολική συνειδητή πειθαρχία, ἡρωϊσμό καί αὐταπάρνηση. Ὅλοι οἱ μαχητές καί οἱ μαχήτριες ξέραν καλά τή χρησιμοποίηση ὅλων τῶν ὅπλων, ὑπῆρχε γερή ψυχική σύνδεση ἀνάμεσα στούς ἀξιωματικούς καί μαχητές καί ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν μαχητῶν στά στελέχη. Τά στελέχη παίξαν ὁλοκληρωτικά τό ρόλο τους διευθύνοντας μαστορικά τά τμήματά τους, ἐμψυχώνοντας μέ τό ἐπίροχο παράδειγμά τους τούς μαχητές τους. Ἡ προστασία τῶν στελεχῶν ἀπ' τούς μαχητές εἶχε γίνει καθαρά ὑπόθεση δική τους. Θά ἀναφέρω μιά περίπτωση δική μου στίς 28-4-49, ὅταν ἡ κατάσταση ἦταν κρίσιμη καί βγῆκα ἀπό τ' ὀχυρό μου γιά νά ρίξω μιά γροθιά, μέ ἁρπάξαν δυό μαχητές καί μέ χώσαν μέσα στ' ὀχυρό, λέγοντας: «ἡ γροθιά τή ρίχνουμε καί μεῖς, κάνε σύ τή δουλειά σου».

Τά μέσα σύνδεσης ἦταν ἀδύνατα νά μᾶς ἐξυπηρετήσουν ἄν καί καταβλήθηκαν μεγάλες προσπάθειες, γιατί ἰσχυροί βομβαρδισμοί κατακόβαν τίς γραμμές. Νομίζουμε ὅτι σέ μακρόστενους τομεῖς μέ στρατιωτική σημασία νά διαθέτονται ἀσύρματοι ὅταν ὑπάρχουν.

Ἀνεφοδιασμός. Παρά τίς μεγάλες ἀποστάσεις καί δυσκολίες γενικά ἀνταποκρίθηκε: ἐπιμελητεία, μεταγωγικοί, γενικά ἡ ὁμάδα διοίκησης ἀπόδωσε ὅ,τι ἦταν δυνατό στόν τομέα τους, μά καί στούς πολεμιστές.

Ἔλλειψη ἐφεδρείας ἐπέδρασε ἀρνητικά στήν ἐνεργητική μας ἄμυνα, γιατί ἡ ἐφεδρεία ἐπισφραγίζει τή νίκη. Ἐκεῖ νά ἀναφέρουμε ὅτι στίς 28)4 ὥρα 6.30' ὅταν ὁ ἐχθρός ἀνατράπηκε ἀπό ἀντεπίθεσή μας καί εἶχε πανικοβληθεῖ, ἄν διαθέταμε ἔστω καί 2 ὁμάδες συγκροτημένες καί τίς ρίχναμε ἀπό τά πλευρά τοῦ ἐχθροῦ θά τούς διώχναμε μέχρι τόν Ἀμάραντο καί ἡ κατάσταση θά ἦταν διαφορετική.

Εἴχαμε ἀδικαιολόγητα τραυματίες πού ὀφείλονταν σέ πρόχειρη καί ἐλλειπή ὀχύρωση. Πολυβολεῖα μας καί βασικά οἱ θυρίδες τους ἦταν μεγάλες καί δέν εἶχαν ξύλα στά πλάγια. Ἔτσι δείχναν στόχο μά κι' ἄτομα καί σφαῖρες παθαίναν ἐξοστρακισμό γιατί χτυπούσαν στίς πέτρες τῆς θυρίδας πού εἶχε στά πλάγια πέτρες. Ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι ὁ ἐχθρός συγκέντρωνε πυρά 3 καί 4 ὁπλοπολυβόλων μαζί καί Πίατ ἐνάντια σέ ἕνα πολυβολεῖο μας.

Ὀρύγματα συγκοινωνίας δέν εἴχαμε [illegible] καί αὐτό μᾶς δυσκόλεψε στό νά κινηθοῦμε ἐν ὥρᾳ μάχης, ἀλλά καί νά πολεμήσουμε, γιατί ὅταν ὁ ἐχθρός ἔφτανε στά 30—40 [illegible] μαχητές ἔβγαιναν ἔξω κι' [illegible] χειροβομβίδες καί γροθιές.

Παρ' ὅλες τίς ἐλλείψεις καί ἀδυναμίες τό τμῆμα ἀνταποκρίθηκε στήν ἀποστολή του, κράτησε ἐπί 26 ὧρες κυκλωμένο καί συνολικά σέ 4 μέρες προξένησε στόν ἐχθρό ἀπώλειες [illegible]

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΜΑΧΕΣ ΣΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΣΤΟ 1615 — ΚΑΜΕΝΙΚ

Τοῦ σ. ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΣΗ

—Μέσα στό γενικώτερο πνεῦμα τοῦ κινήματος πού βγαίνει ἀπτήν προοπτική— καθῆκο νά πάρουμε τήν καμπή γιά τή νίκη στό 1949, βάλαμε μπροστά τήν προετοιμασία τῆς Διλοχίας μας γιά σοβαρές ἐπιθετικές ἐνέργειες καί ἑλιγμούς. Δίπλα στήν καθαρά στρατιωτική προπαρασκευή (μαθήματα, ἀσκήσεις κλπ) προσέξαμε ἰδιαίτερα τήν ἠθικοπολιτική προσαρμογή πρός τήν κατεύθυνση αὐτή. Ξεκινήσαμε μέ 15θήμερη ἅμιλλα καί καλέσαμε τήν ἄλλη διλοχία τῆς ταξιαρχίας μας. Τά ἀποτελέσματά της ἦταν ἐξαιρετικά.

Ἡ ἀπόφαση τῆς 5ης Ὁλομέλειας στάθηκε βασικός παράγοντας γιά τήν ἠθικοπολιτική δουλειά μας. Ἀναλύσαμε καί συζητήσαμε τήν ἀπόφαση σέ ἀχτίφ καί δημοκρατικές συγκεντρώσεις καί μέ καθοδήγητη αὐτή κατευθύναμε ὅλες τίς ἐνέργειές μας. Ἀπό κομματικές συνελεύσεις βγῆκε τό καθῆκον νά ἐμπνεύσουμε στά τμήματά μας τό ὁρμητικό ἐπιθετικό πνεῦμα. Ἡ κομματική μας ὀργάνωση ἀνταποκρίθηκε στήν ἀποστολή της. Ἡ ζύμωση ἦταν τέτοια πού στίς δημοκρατικές συνελεύσεις ὁμόφωνα παίρνονταν ἀποφάσεις ἐνθουσιαστικές πού ζητούσαν ἐπιθετική δράση σέ ὁποιουσδήποτε στόχους. Σέ κάθε ἐπίσκεψη στέλεχους στίς ὁμάδες, διμοιρίες ὅλοι καί πρῶτοι οἱ ἐξωκομματικοί τό κατακλύζαν μέ τίς ἐπίμονες προτάσεις αἰτήσεις: «συν. λοχαγέ ὡς πότε θά καθόμαστε ἐδῶ, σκουλικιάσαμε». «συν. ταγματάρχη τά δελτία γράφουν πλούσια δράση ἄλλων τμημάτων, ἐμεῖς μονάχα κρούσεις καί ψιλοπράματα θά κάνουμε» «συν. ἐπίτροπε ἡ 5η Ὁλομέλεια λέει ὅτι μέ τήν ἐπιθετική δράση θά κερδίσουμε τή νίκη..»

Ἔτσι μέ τήν εὐκαιρία τό στέλεχος ἄνοιγε κουβεντολόγι γύρω ἀπό τό ἠθικό τοῦ ΜΦΣ, τή σημασία τῆς διαλυτικῆς δουλειᾶς, τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐπιθετικῆς δράσης, γύρω ἀπτίς ἀδυναμίες μας καί τί πρέπει νά κάνουμε γιά νάμαστε ἕτοιμοι κτλ. Στή φυσιολογική καί «τυχαία» αὐτή κουβέντα γίνονταν τό μάθημα, βγαίναν οἱ ἀδυναμίες, μπαίναν τά καθήκοντα, ἀναπτύσσονταν τό ρωμαλέο ἐπιθετικό πνεῦμα. Παράλληλα πραγματική ἦταν ἡ ἀγάπη τῶν στελεχῶν στούς μαχητές, τό ἐνδιαφέρον νά λυθοῦν ὅλα τά ζητήματα καί νά ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἀνάγκες συν. καί συν)τριῶν. Θά ἀναφέρω μιά χαρακτηριστική περίπτωση: Μᾶς ἦρθε ἕνας νεοστρατολογημένος. Κάποιος πατριώτης του εἶπε στή διοίκηση, ὅτι δέν εἶχε σχέση μέ τό κίνημά μας. Ὁ ἀδελφός του ὑπηρετεῖ στό ΜΦΣ καί τόν βασανίζει ἡ ἰδέα τῆς παραμονῆς του στό ΔΣΕ. Πραγματικά ἦταν κατσουφιασμένος-ἀμίλητος. Ἕνα στέλεχος ἀνάλαβε πρωτοβουλιακά νά τόν βοηθήσει. Τόν ἔκανε πάντα παρέα ὅταν βρίσκονταν στήν ὁμάδα του, μιλοῦσαν γύρω ἀπτή ζωή τους κι᾽ ἄλλα ζητήματα (καί συνήθως ὄχι γιά τόν ἀγώνα, σπάνια τόν συμβούλευε). Στήν ὁμαδική ζωή κάθονταν ὅλο κοντά του, ἀστειεύονταν, στό χορό τόν τραβοῦσε καί πιάνονταν μαζί. Μιά μέρα ἦταν γι᾽ ἀποστολή, παπούτσια δέν εἶχε κι᾽ ἔβρεχε. διαθέσιμα δέν ὑπῆρχαν. Μέ ἐπίμονη φροντίδα τοῦ τά οἰκονόμησε. Ἔτσι δέθηκε ὁλόψυχα μαζί του. Σιγά σιγά τόν ξάνοιξε στήν ὁμάδα καί τή διμοιρία. Ὕστερα ἀπό λίγο ἔγινε ὁ πιό ζωντανός. Ὁ ἴδιος ἀπευθύνονταν στούς φαντάρους καί ἐπιδίωκε νά βρεῖ τόν ἀδελφό του καί νά τόν φέρει κοντά μας.

Ἡ πολιτική ἐνημέρωση γινόνταν μέ τήν ἀνάλυση τοῦ τύπου καί τίς συζητήσεις. Γιορταστικές συγκεντρώσεις, δημοκρατικές συνελεύσεις καί συνελεύσεις γυναικῶν, ἕνα κῦμα ἀνταποκρίσεων γύρω ἀπτή ζωή καί τή δράση πού ἀγκάλιασε συνολικά μαχητές καί μαχήτριες ἀποτέλεσαν μέρος τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς.

Ἡ διαφωτιστική δουλειά πρός φαντάρους, ἀνάμεσα σ᾽ ἄλλα εἶχε τόν ἀποτέλεσμα [illegible] οἱ ἴδιοι νά βλέπουμε τή σαπίλα τῆς Ἀμερικανοκρατίας καί τήν ἀποσύνθεση [illegible] μεγαλώνει

πόλεις. Τελικά βγῆκε ἀτσαλωμένο καί μέ πλούσια πεῖρα.

Μέ τέτοια τακτική πού ἐφαρμόζει τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο ὅταν ὅλοι οἱ μαχητές καί στελέχη μποῦνε στό πνεῦμα του καί ὁ καθένας κάνει ὅσο καλύτερα μπορεῖ τή δουλειά του, ὅταν χωνέψουμε τήν πεῖρα τῶν νικηφόρων μαχῶν τοῦ Πύργου—1615 καί γενικότερα τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Γράμμου, καί τήν χρησιμοποιήσουμε δημιουργικά στούς μελλοντικούς ἀγῶνες, τότε μποροῦμε νάμαστε βέβαιοι ὅτι στό 1949 θά κερδίσουμε τήν καμπή γιά τή Νίκη.

18—5—49

καί βοηθοῦσαν στό ἀνέβασμα τοῦ μίσους ἐνάντια στόν ἐχθρό καί τήν πίστη στή νίκη. Οἱ παραπάνω μέθοδες ἔκαναν δυνατό ν' ἀναπτυχθεῖ ἡ αὐτοπεποίθηση τῶν τμημάτων στίς δυνάμεις τους, νά θεριέψει τό μίσος ἐνάντια στόν ἐχθρό, νά ὁλοκληρωθεῖ ἡ πίστη στή νίκη καί στόν πιό καινούργιο ταλαντευόμενο, νά μεγαλώσει τό ρωμαλαῖο ἐπιθετικό πνεῦμα, νά ὑπάρχει ἀπεριόριστη ψυχική ἐπαφή ἀνάμεσα στούς μαχητές, σέ μαχητές-στελέχη, στελέχη-διοικήσεις. Ὅλα αὐτά προετοίμασαν ὁλόπλευρα τό τμῆμα μας καί τό κάναν ἱκανό νά ἀνταποκριθεῖ στίς δοκιμασίες τῆς πορείας—ἑλιγμοῦ ἀπό Γκίνοβα στόν Πύργο Στράτσιανης καί τίς μεγάλες μάχες τοῦ Πύργου Στράτσιανης καί τοῦ 1616—Κάμινικ θά σταθοῦμε ἐδῶ κάπως λεπτομερειακά στήν πολιτική δουλειά πάνω στίς μάχες.

Ὅταν στίς 26 τοῦ Μάρτη δόθηκε στή διλοχία ἡ ἀποστολή τῆς κίνησης (χωρίς ν' ἀνακοινωθεῖ ὁλοκληρωμένα ἡ ἀποστολή), κλήθηκαν τά στελέχη καί δόθηκαν πρακτικές ὁδηγίες. Μαζί μπῆκε καί κομματικά τό ζήτημα. Πῆραν κατεύθυνση ὅλα τά κομμ. μέλη μέ προσωπικές ἐπαφές (γιατί ἦταν δύσκολη ἡ συγκέντρωση ὅλης τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης). Σέ κάθε στάθμευση (στό 24ωρο, γιατί κράτησε πέντε μέρες ἡ πορεία) καλοῦνταν στά πεταχτά τά στελέχη μέχρι ὁμαδάρχη, ἀναφέρονταν τά ἀρνητικά πού παρουσιάστηκαν, μπαίναν τά καθήκοντα καί ἀνακοινώνονταν ἡ ἀποστολή γιά τήν ἑπόμενη.

Πρίν ξεκινήσουμε γιά τό τελευταῖο ἅλμα—καί ἦταν πάνω ἀπό 12 ὧρες ἡ πορεία κι' ἀνάμεσα ἀπό πυκνή ἐχθρική διάταξη—ἔγινε ἡ τελευταία συγκέντρωση τῶν στελεχῶν (στούς ἀξιωματικούς παραβρέθηκαν καί οἱ διοικήσεις μεραρχίας καί ταξιαρχίας), κατατοπίστηκαν στήν τελική ἀποστολή τῆς Μονάδας, στόν τρόπο ἐνέργειας καί τά γενικώτερα καθήκοντα. Ξανατονίστηκαν οἱ ὑποχρεώσεις τῶν κομμουνιστῶν. Ἐπακολούθησε συγκέντρωση ὅλων τῶν μαχητῶν καί σέ ἐνθουσιαστική ἀτμόσφαιρα παρορμήθηκαν γιά τήν ἐπιτυχία. Σέ ὅλη τήν πορεία τά στελέχη καί ἰδιαίτερα οἱ ΠΕ κινοῦνταν μπρός-πίσω νά συνδέσουν τή φάλαγγα, νά κανονίσουν τό ρυθμό τοῦ βήματος, νά δίνουν κουράγιο καί νά βοηθήσουν ὁρισμένους ἀδύνατους, ἀρρώστους. Ἡ πορεία ἔγινε ὑποδειγματική καί ἀκόμα ὅταν στόν Ἅγιο—Κωσταντίνο Γοργοποτάμου μᾶς ἀντιλήφθηκε καί ἔβαλε ὁ ἐχθρός ἀπό πολύ κοντά μέ ὅλα τά μέσα του ἡ συνοχή δέν χάθηκε.

Τήν ὥρα τῶν σκληρῶν μαχῶν στόν Πύργο Στράτσιανης καί τό 1615—Κάμενικ πού κράτησαν ὅλο τόν Ἀπρίλη, δέ σταμάτησε ἡ πολιτική δουλειά. Προσαρμόστηκε βέβαια στίς συνθῆκες.

Βασικότερος τρόπος ἦταν τό παράδειγμα τῶν στελεχῶν. Ὁ σταθμός διοίκησης τοῦ τάγματος ἀπεῖχε 150-200 μέτρα ἀπό τίς πιό προωθημένες θέσεις καί αὐτό εἶχε τήν ἐπίδρασή του. Τά στελέχη τοῦ τάγματος καί τῆς ταξιαρχίας ἀκόμα—πού ἦταν ἕνα τέταρτο ἀπό κεῖ—βρίσκονταν συνέχεια μαζί μέ τούς μαχητές τήν ὥρα τῆς ἐχθρικῆς ἐπίθεσης, τοῦ βομβαρδισμοῦ, τῆς ὀχύρωσης. Τά ἴδια τά στελέχη ἀπό λόχο καί πάνω, πολλές φορές πιάσαν τομέα καί τά στελέχη διμοιρίας συνέχεια κατεῖχαν θέσεις. Στίς ἀντεπιθέσεις ἐπικεφαλῆς μπαίναν στελέχη λόχου. Γενικά ἐνῶ διηύθυναν, παράλληλα πολεμοῦσαν. Κάτω ἀπό τούς πιό ἄγριους βομβαρδισμούς, ρουκετοβολισμούς, πυροβολισμούς καί μέσα ἀπό ἀκατάσχετα πυρά πεζικοῦ τά στελέχη κινοῦνταν ἀπό θέση σέ θέση, ἀποβλέπαν γιά τήν καλύτερη ἀντιμετώπιση τοῦ ἐχθροῦ καί σύγχρονα βρίσκαν τήν εὐκαιρία νά ποῦν δυό λόγια γιά τό ἠθικό τοῦ ΜΦΣ ὅπως τό μολόγησε ἕνας αἰχμάλωτος, γιά τήν ἐπιτυχία ἑνός γειτονικοῦ τμήματος, νά τοῦ προσφέρει ἕνα τσιγάρο—λάφυρο ἀπ' τήν Πυρσόγιαννη, νά πεῖ πέντε πράμματα ἀπό τά νέα τοῦ τύπου, νά ἀνακοινώσει τά συγχαρητήρια τῆς διοίκησης ἐπιχειρήσεων καί τῆς Μεραρχίας γιά τίς δικές τους ἐπιτυχίες, τίς ἠθικές ἀμοιβές πού δόθηκαν, νά τοῦ μιλήσει γιά τά κατορθώματα, ἡρωισμούς τοῦ γνωστοῦ του. Ἀκόμα τό στέλεχος νά πάει πυρομαχικά στή θέση, πού τό ἴδιο μάζεψε μιά-μιά τίς σκόρπιες ἀπό παλιότερα σφαῖρες (κι' τέτοια περίπτωση δέν ἀντιμετωπίστηκε μιά φορά).

Πολλές καί πρωτότυπες ἦταν οἱ μέθοδες γιά τό μαχητικό ξεσήκωμα. Ἕνα στέλεχος εἶχε στό τμῆμα του συν. πού παληά δίσταζε στήν ἐπίθεση μά εἶχε καί ἀδυναμία στό ντύσιμό του. Προετοιμάζοντας ἀντεπίθεση δίπλα στίς ἄλλες ἐνέργειές του τό στέλεχος ἐπανάλαβαινε μονολογώντας ἤ ἀποτεινόμενος σέ κάποιον ἄλλον «σέ μιά ὥρα ὁπωσδήποτε θά ἔχω καινούργια χλαίνη», καί μόνο τόν διστακτικό δέν πρόσεχε ἐκείνη τήν στιγμή. Γυρίζοντας ἀπό τήν ἀντεπίθεση, πού πέτυχε, ὁ διστακτικός ἦταν «κομπλέ» ντυμένος καί φάνηκε ὁρμητικότερος ἀπό καθέναν. Μαζί κι' ἄλλοι πῆραν λάφυρα καί μόνο τό στέλεχος δέν βρέθηκε «κομπλέ» μέ ὅτι ἔλεγε πρίν. Ἄλλο στέλεχος σέ μιά πολύ κρίσιμη στιγμή παρότρυνε τό σ. του. «σ. δείχτηκες τέτοιο παλληκάρι πού σέ θέλει τό Κόμμα, σοῦ ἀξίζει Μετάλλιο Ἀνδρείας, ἔκανες ὅτι ἔπρεπε... βλέπεις ἀπό σένα ἐξαρτᾶται νά μήν ἀνέβουν καί δέν πρέπει ν' ἀνέβουν». Σέ ἀνάλογες περιπτώσεις θύμιζε τό Κόμμα, τήν κομματική ἰδιότητα, τά λόγια τοῦ σκοτωμένου συντρόφου τό παράδειγμα μιᾶς πού φάνηκε ἀνεπάντεχα ἡρωίδα, τό νεκρό σ. πού ἦταν δεμένος ὁλόψυχα μαζί του κ. ἄ.

Στήν ἀνάπαυλα πραγματοποιοῦνταν καί δημοκρατικές συνελεύσεις. Ἐδῶ, ἐκτός ἀπό ἐλάχιστες περιπτώσεις, φύγαμε ὁλότελα ἀπό τούς τύπους καί τά καλούπια. Η συνέλευση γίνονταν μέ μορφή λεύτερης συζήτησης πού

ήταν όργανωμένη. Προκαθορίζονταν τά θέματα καί τα βασικά καθήκοντα. Τό στέλεχος άνοιγε τή συζήτηση μέ έρωτήσεις, άφορμή κάτι άπό τόν τύπο, άπό στρατιώτη ένός τμήματος, τά κάπως χαλαρά μέτρα άσφάλειας τής όμάδας, τό όχι καλά μελετημένο φτιάξιμο τής θέσης, τήν κατανάλωση πυρομαχικών χωρίς μεγάλη οίκονομία κτπ. Έπακολουθοΰσε πλούσια συζήτηση καί έκφράζονταν διάφορες γνώμες. Έτσι μιλοΰσαν όλοι, μαζί καί αύτοί πού σέ προηγούμενες συνελεύσεις δέν είχαν άνοίξει τό στόμα τους. Έκεί βγαίναν τά συμπεράσματα καί τά καθήκοντα. Οί συνελεύσεις ήταν πειστικές καί βοηθοΰσε ή έλλειψη τής είσήγησης, τά μερημένα συγκεκριμένα θέματα, ή προετοιμασία τής συνέλευσης. Γίνονταν βέβαια καί όρισμένες μέ θέματα πού άνακοινώνονταν, μέ είσηγητή καί πού τηροΰνταν οί άπαραίτητοι τύποι μιάς κανονικής συνέλευσης.

Οί προσωπικές έπαφές ήταν μόνιμο φαινόμενο, πιάνονταν κάθε σύντροφο πού παρουσίαζε τήν παραμικρή άδυναμία καί μέ συντροφικό ύφος βοηθοΰνταν νά τήν ξεπεράσει.

Οί κομματικές έπαφές πού βάζαν [illegible] καί άπευθείας τίς θέσεις, καί πάνω σ' αύτές γινόταν ό έλεγχος στήν άποστολή τοΰ καθενός, είχαν μεγάλη άπόδοση.

* * *

Ή δουλειά αύτή άποτέλεσε σοβαρό παράγοντα γιά νά κερδηθεί ή σκληρή καί δύσκολη μάχη φθοράς στόν Πύργο Σεράτσιανης καί τό ύψωμα 1615—Κάμενικ πού συνεχίστηκε ένα μήνα. Μέ έλάχιστες δυνάμεις καί περιορισμένα μέσα άντιμετωπίστηκαν 4 Ταξιαρχίες καί 2 Μοίρες ΛΟΚ πού τίς ύποστήριζαν γύρω στά 40 κανόνια καί ή περισσότερη άπ' τήν άεροπορία πού διαθέτει ό μοναρχοφασισμός καί είχαν χιλιάδες άπώλειες καί μάς έξασφάλισαν πλούσια λάφυρα.

Στίς μάχες αύτές ό ήρωισμός καί αύτοθυσία, ή έπιμονή καί καρτερικότητα όλων ήταν άφθαστη. Ή άτομική παλληκαριά φανερώθηκε πάντα όταν κάποιος ή κάποια βρέθηκε σέ ξεχωριστή κατάσταση. Γιά τήν όμαδική παλληκαριά δέ χρειάζονται περισσότερα. Τό ήθικό τών τραυματιών ήταν ύπέροχο. Βαρειά τραυματίες άρνοΰνται ν' άφήσουν τίς θέσεις τους. Έτοιμοθάνατοι σβύναν μέ τό χαμόγελο καί τό τραγούδι, «τό αίμα μας χαλάλι γιά τήν Έλλάδα μας». Τα τελευταία λόγια τους γεμάτα ένθουσιασμό, πού μποροΰσαν νά συγκινήσουν καί τόν πιό ψυχρό άνθρωπο, πλημμυροΰσαν τό σύνολο γιά μεγαλύτερους ήρωισμούς. Έδώ πρέπει νά σημειώσουμε ότι παρά τή σκληρότητα τών μαχών καί τίς άφάνταστα δύσκολες συνθήκες πού άντιμετωπίστηκαν δέν είχαμε ούτε μιά λιποταξία.

Οί καινούργιοι μαχητές δέν ξεχώρισαν καθόλου άπό τούς παληούς. Οί συναγωνίστριες άποδείχτηκαν ισάξιες μέ τούς συναγωνιστές. Ή πειθαρχία ήταν άπόλυτη σέ κάθε περίπτωση. Ή έκτίμηση τών στελεχών καί τό ένδιαφέρον τών μαχητών γιά τή διαφύλαξή τους πρωτόφαντη. Ή συμπεριφορά στούς αίχμαλώτους δείχτηκε άπ' όλους άνεξαίρετα ύποδειγματική.

Δέν παραλείφθηκε καί ή διαφωτιστική δουλειά στούς φαντάρους καί πάνω στή μάχη καί στήν άνάπαυλα, μέ τό μίλημα, τό σκόρπισμα έντυπου ύλικοΰ καί τά γραπτά συνθήματα.

Είχαμε βέβαια καί τίς άδυναμίες μας: Π.χ. ένας ΠΕ διμοιρίας άπό δειλία (καί ήταν ή μόνη περίπτωση όχι παλληκαριάς) έριχνε άπογοητευτικά συνθήματα «30 άνθρωποι έμείς νά άντιμετωπίζουμε τρία τάγματα! κανένας μας δέ θά γλυτώσει». Παρότρυνε συναγωνίστριες νά έγκαταλείψουν τή θέση τους γιά νά βρεί άφορμή νά φύγει καί αύτός κτλ. Μποροΰσε νά γίνει περισσότερη καί συστηματικότερη δουλειά στούς φαντάρους. Σέ 2-3 περιπτώσεις έμεινε γιά μέρες σέ ένα μέρος τοΰ τμήματος ό διμοιρίτης καί στό άλλο ό ΠΕ διμοιρίας. Παρουσιάσαμε καί όρισμένες άλλες άδυναμίες-έλλείψεις μικρότερης σημασίας.

Άπό τίς μάχες αύτές άποχτήθηκε πλούσια στρατιωτική καί πολιτική πείρα πού έδώ πιαστήκαμε πολύ χοντρά στόν τομέα τής πολιτικής δουλειάς καί στά άποτελέσματά της. Τά στελέχη καί μαχητές πού ζήσαν τίς μάχες πρέπει νά μεταδόσουν ότι πήραν, γραφτά καί ζωντανά στόν κύκλο πού θά βρίσκονται, μά καί οί ίδιοι νά τά άξιοποιήσουμε περισσότερο σέ μελλοντικούς άγώνες.

20)5)49

«ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΤΣΙ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ»

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ

Τοῦ σ. ΚΩΣΤΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ, Ἀντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

Ἡ 5η Ὁλομέλεια στίς ἀποφάσεις λέει: «Νά προετοιμάσουμε ἀπό κάθε ἄποψη ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά μαχητές καί στελέχη γιά νά κάνουν τούς πιό δύσκολους ἑλιγμούς καί πορεῖες καί νά δίνουν ἀποφασιστικά χτυπήματα στούς στόχους πού κάθε φορά καθορίζει τό Γ.Α. τοῦ Δ.Σ.»

Μέσα στό κεφάλαιο αὐτό ὑπάγεται καί ἡ διείσδυση. Στά ὅσα γράφουμε πιό κάτω δίνουμε μιά εἰκόνα γιά ἕναν τέτοιας μορφῆς ἀγώνα, πού ἴσως νά θεωρεῖται καί ὁ πιό δύσκολος. Αὐτά εἶναι βγαλμένα ἀπό τήν πεῖρα μας σέ τέτοιες ἀποστολές πού μᾶς δόθηκαν. Μέσα σέ στρατιωτικούς κανονισμούς δέν εἶχαν γραφτεῖ τέτοιες ταχτικές, ἐκτός ἀπό τά ρούσικα βιβλία πού διαβάζουμε σήμερα. Αὐτοί χρησιμοποίησαν μέ ἀκρίβεια τή Σταλινική στρατηγική ἐπιστήμη. Μᾶς δόθηκαν πολλές φορές τέτοιες ἀποστολές καί στήν κάθε μιά μᾶς παρουσιάστηκαν πολύ διαφορετικότερες συνθῆκες ἀπό κάθε προηγούμενη. Ἴσως διαβάζοντας αὐτά ὁ ἀναγνώστης, μπορεῖ νά τοῦ φανοῦν δύσκολα, ἀλλά μέ τούς τρόπους πού κινούμαστε καί ἐνεργούσαμε στήν κάθε κατάσταση πού παρουσιαζόταν ἀντιμετωπίζαμε ὅλα τά ἐμπόδια καί τούς κινδύνους.

Γιά κάθε ἀποστολή πού κάνει ἡ ἀνατίθεται σ' ἕνα στέλεχος, τό στέλεχος αὐτό θά πρέπει νά συλλάβει ὁλόκληρο τό σχέδιο αὐτό μέσα στό μυαλό του μέχρι τήν τελευταία λεπτομέρεια, γιατί καί ἡ παραμικρότερη μπορεῖ νά γίνει αἰτία νά ἀποτύχει. Πρέπει μέσα στό μυαλό του νά δημιουργηθεῖ μιά ἀναπαράσταση, τί θέλει νά κάνει γιά νά πραγματοποιήσει μιά ὁποιαδήποτε ἀποστολή. Ἀκόμα τό πιό σοβαρό εἶναι, νά δώσει νά καταλάβουν καί τά πιό παρακάτω στελέχη καί οἱ μαχητές, ὁ καθένας στόν τομέα του, τήν ἀποστολή πού τούς δίνεται. Οἱ τρόποι πού θά τούς τό μεταδώσουν καλύτερα εἶναι δυό. Πρῶτον νά τούς ἐξηγήσουν τήν ἀποστολή πού παίρνουν καί δεύτερον μέ τήν πράξη καί ἐλέγχοντας στή διάρκεια τῆς πορείας τήν ἐκτέλεσή της. Τέλος μέ τήν ἀνακεφαλαίωση καί τῶν δυό μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀποστολῆς μέ τά θετικά καί ἀρνητικά συμπεράσματα πού παρουσιάστηκαν.

Παρακάτω θά περιγράψουμε μιά ἀπ' ὅλες τίς διεισδύσεις πού κάναμε.

«ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΤΣΙ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ». Στίς 7-8 τοῦ Σ)βρη 1948 μέ διαταγή τοῦ Γ.Α. συγκεντρώθηκε τό τμῆμα στό Ἀνταρτικό. Ἡ διαταγή καθόριζε νά εἶναι ὅλοι ἐθελοντές. Κάνουμε τήν τοποθέτηση τῶν στελεχῶν καί τούς προετοιμάσαμε ἠθικά καί ὑλικά για τήν ἀποστολή πού μᾶς καθόριζε τό Γ.Α. Δέν διστάξαμε νά τούς ποῦμε γιά τίς δυσκολίες, στερήσεις καί σκληρότητα τοῦ ἀγώνα πού θ' ἀντιμετωπίζαμε. Μόλις τελειώσαμε τή συγκέντρωση τέσσερις ἀπ' τούς ἐθελοντές (γιατί συνολικά 67 ἦταν οἱ ἐθελοντές ἀπ' ὅλη τή δύναμη, γιατί οἱ Διοικητές τῶν διαφόρων μονάδων δέν στείλαν ἐθελοντές ὅλοι, ἀκόμα δέν τούς εἶπαν γιά ποιά ἀποστολή πηγαίνουν), δήλωσαν πώς δέν μποροῦν νά ἀκολουθήσουν καί τούς στείλαμε πάλι στά τμήματά τους.

Ἀντικειμενικές δυσκολίες πού δημιουργήθηκαν δέ μᾶς ἐπέτρεψαν νά κινηθοῦμε ἀπό ἀρχικό μας δρομολόγιο, γιά τήν ἀποστολή μας. Ἀλλάζοντας τό δρομολόγιο, ἄλλαξε καί ἡ ταχτική μας, καί προετοιμαστήκαμε γιά τά παρακάτω δύσκολα περάσματα.

Πρῶτον, ἐχθρική διάταξη Βίτσι. Δεύτερο, λεκανοπέδιο Καστοριᾶς—Φλώρινας καί ἁμάξιτό δρόμο. Τρίτο, χῶρος κάλυψης Σινιάτσικο. Τέταρτο, πέρασμα ἁμαξιτοῦ δρόμου Κοζάνης Καστοριᾶς. Πέμπτο, Ἀλιάκμονα καί ἕκτο πέρασμα ἀπό τό Βόιο στό Γράμμο μέσα ἀπό τήν πυκνή ἐχθρική διάταξη.

Ἀπό τό χῶρο κάλυψης Βαψωριοῦ κινηθήκαμε κανονικά ἀφοῦ προηγουμένως τμήματά μας πού βρίσκονταν στή διάταξη πιάσαν θέσεις καί μᾶς ἐξασφάλισαν τό πέρασμα. Κατεβαίνοντας πρός τόν ἁμαξιτό δρόμο Καστοριᾶς—Φλώρινας ἀρχίζουν τά πρῶτα κρούσματα λιποψυχίας, τρεῖς συναγωνιστές πού ὅπως μάθαμε ὕστερα, γύρισαν ἀπό τήν πορεία στά τμήματά τους, ἐνῶ ἐμεῖς τούς ὑπολογίζαμε λιποτάχτες. Αὐτό δέ στάθηκε ἐμπόδιο καί συνεχίσαμε τήν πορεία μας. Πατώντας στόν κάμπο ἀλλάξαμε σχηματισμό πορείας γιατί ἡ δύναμη πού εἶχε ἡ φάλαγγά μας κάλυπτε 500 μ. καί τοῦτο ἦταν ἀρνητικό γιά μᾶς. Γιατί; Γιατί δέ [illegible] πού στό δρόμο ἤ ἀκόμα καί μέσα στόν κάμπο περιπολοῦσαν ἐχθρικά μηχανοκίνητα, [illegible] θά μποροῦσαν νά μᾶς διχοτομήσουν καί νά πάθουμε ζημιά. Γι' αὐτό βγάλαμε [illegible] καί

δεξιά πλαγιοφυλακές καί οἱ ὑπόλοιποι σέ φάλαγγα κατά τριάδες συγκεντρωθήκαμε καί περάσαμε τόν ἁμαξιτό δρόμο Καστοριᾶς—Φλώρινας.

Φτάσαμε τό πρωί στή θέση Λιθιά (Σινιάτσικο). Στό χῶρο κάλυψη, πήραμε αὐστηρά μέτρα κάλυψης καί ἀσφάλειας μέ προωθημένα μικρά τμήματα Β. καί Δ. ἀπό τή θέση μας. Β. Δ. βρίσκονταν ἐχθρική διλοχία ἐγκαταστημένη ἀμυντικά σέ ἀπόσταση ἀπό μᾶς 800 μ. Στό σημεῖο πού βρισκόμαστε καλυμένοι μποροῦσε ὁ ἐχθρός νά φτάσει ἀπ' ὁποιοδήποτε σημεῖο μέσα σέ μιά ὥρα, γι' αὐτό τίς πρῶτες ὧρες στά παρατηρητήρια μείνανε στελέχη γιά νά ξεκουραστοῦν οἱ ἄντρες. Τό ἀπόγευμα στό χῶρο κάλυψης παρουσιάστηκε ἡ ἀδυναμία. Ἕνας σκοπός μόλις παρέλαβε ἀπό τόν προηγούμενο εἶχε στή σκέψη του ὅτι μπροστά του βρισκόταν ὁ ἐχθρός καί μόλις βλέπει σέ 50 μ. ἕναν ντυμένον στό χακί καί δίκωχο ἐχθρικό ρίχνει καί τόν τραυματίζει χωρίς νά τοῦ μιλήσει. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά γίνει μιά κίνηση ἄσκοπη πού γίναμε ἀντιληπτοί ἀπό τήν ἐχθρική διλοχία πού ἔδωσε κατεύθυνση στό ἐχθρικό πυροβολικό καί μᾶς ἄρχισε μέ 6 πυρ)λα. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά ἔχουμε 6 τραυματίες. Πῶς ἀποφύγαμε τίς περισσότερες ἀπώλειες; Ὁ ἐχθρός παρακολούθησε τά σημεῖα πού μπορούσαμε νά κινηθοῦμε καί πρό παντός πρός Γέρμα. Ἐμεῖς γιά νά μήν ἐκτεθοῦμε περισσότερο στά ἐχθρικά παρατηρητήρια καί τή βολή πυρ)κοῦ πού μάκρυνε διαρκῶς, γιατί πρός ἐκεῖ ὑπολόγιζε νά κινηθοῦμε, κινηθήκαμε πρός τήν κατεύθυνση τοῦ πυρ)κοῦ κι' ἔτσι ἀποφύγαμε ὅλους τούς κινδύνους.

Νυχτερινή πορεία καί τραυματίες: Τό βράδυ πολύ γρήγορα ταχτοποιήσαμε τούς τραυματίες μας καί συνεχίσαμε τήν πορεία μας γιά τό πέρασμα τοῦ ἁμαξιτοῦ δρόμου Κοζάνης—Καστοριᾶς. Προχωρήσαμε καί φτάσαμε στό δρόμο. Ὁ ἀξιωματικός πορείας πού ἦταν τό βράδυ αὐτό δέν ὁδηγοῦσε καλά τή φάλαγγα. Φτάνοντας στό δρόμο δέν τόν πέρασε σ' ἕνα σημεῖο γιά ν' ἀποφύγουμε τυχόν ἐνέδρα ἤ καί μηχανοκίνητα πού πιθανόν περιπολοῦσαν κι' ἔτσι χρειάστηκε νά γίνει ἐπέμβαση. Ἀλλά ἄν δέ γινόταν τό σφάλμα αὐτό δέ θά τό μάθαινεν ὅλοι τους ὅτι ἀποφεύγαμε νά βαδίζουμε σέ φάλαγγα πάνω σέ ἁμαξιτούς δρόμους, γιά ν' ἀποφύγουμε τούς παραπάνω κινδύνους, παρά μόνο τούς περνᾶμε στά γρήγορα σ' ἕνα σημεῖο καί βαδίζουμε παράλληλα ἤ πρός ἄλλη κατεύθυνση πού θέλουμε νά πᾶμε, ἔξω ἀπό τό δρόμο. Στό δρόμο πού συνεχίζουμε πρός τόν Ἀλιάκμονα βρίσκουμε ἕνα τσομπάνη γιατί περνούσαμε κοντά στό Βογατσικό, τόν παίρνουμε μαζί μας. Περνοῦμε τόν Ἀλιάκμονα καί ἡ ὥρα πλησιάζει νά φέξει. Πληροφορία γιά τό τί γίνεται μπροστά μας δέν ἔχουμε καμμιά. Δέν ἔπρεπε ὅμως νά περάσουμε καί ποθεμένοι γιατί ὅλη τή μέρα θά μέναμε ἀκίνητοι. Γι' αὐτό μέ μεγάλη ταχύτητα βγάλαμε τά παπούτσια μας καί περάσαμε τό ποτάμι. Τό καταλληλότερο σημεῖο κάλυψης ἦταν 200 μ. δυτικά τῆς Βιτάνης. Φτάνοντας ἐκεῖ ἡ πρώτη μας δουλειά ἦταν νά στήσουμε τόν ἀσύρματο νά δώσουμε τό πρωϊνό μας δελτίο δύναμης καί θέσης πού βρισκόμαστε. Τελειώνοντας τήν ἐπαφή μα, μαζέψαμε τό μηχανισμό μας, γιά νά εἴμαστε ἕτοιμοι ν' ἀντιμετωπίσουμε ὁποιαδήποτε κατάσταση. Τήν ταχτική αὐτή τήν ἐφαρμόσαμε ἀπό τήν πρώτη μέρα πού ξεκινήσαμε. Εἴμαστε πάντα ἕτοιμοι.

Βγάλαμε σταυρωτά τριάδες παρατηρητῶν ἀπό ἀξιωματικούς πού θά μέναν ὅλη τήν ἡμέρα ἀκίνητοι γιά τήν ἀσφάλεια ὁλόκληρου τοῦ τμήματος.

Ἡ ἐντολή δόθηκε, τουφεκιά δέ θά πέσει ἀπό μᾶς, θά τούς ἀφήσουμε νά πλησιάσουν καί θά ἐπιδιώξουμε νά τούς πιάσουμε χωρίς ντουφεκιά. Αὐτό πραγματοποιήθηκε. Στό δρόμο Καστοριᾶς—Κοζάνης, στή γέφυρα κοντά στήν Καστοριά, ἄρχισαν τό ντουφεκίδι γιατί μᾶς περιμέ ανε νά περάσουμε ἀπό κεῖ καί γιά νά δικαιολογήσουν τό πέρασμά μας οἱ ἐχθρικές δυνάμεις πού εἶχαν τήν ἐνέδρα. Ρωτώντας ἕνα συναγωνιστή πού ἤξερε καλά τό μέρος πόσο μακρυά εἴμαστε ἀπό τό Ἄργος Ὀρεστικό μᾶς ἀπάντησε 3 ὥς 3 1)2 χλμ. Κατά τίς 9—10 π.μ. φτάσανε ΜΑΥ καί 2—3 χωροφύλακες μέ πολιτικά γιά ν' ἀνακαλύψουν πού κρυφτήκαμε, γιατί οἱ ἄλλοι τσομπάνηδες ἀπό τό Βογατσικό πού μᾶς εἶδαν, χωρίς ἐμεῖς νά τούς ἀντιληφθοῦμε, μᾶς πρόδωσαν. Πλησιάζοντας πρός τίς θέσεις μας οἱ ΜΑΥ καί χωροφύλακες πυροβολοῦσαν γύρω μας. Τό σχέδιό μας πέτυχε. Πιάσαμε 8 χωρίς ντουφεκιά. Πήραμε τίς πρῶτες πληροφορίες, πῶς μάθανε ὅτι εἴμαστε 600 καί τούς κινήσανε ν' ἀνακαλύψουν τό χῶρο πού καλυφτήκαμε. Ὕστερα ἀπό τήν πληροφορία αὐτή καί τήν ἀπροσεξία τῶν στελεχῶν, πού τούς ἔφυγε ἕνας ἀπό τά χέρια τους, ἐπιβάλλονταν νά κινηθοῦμε γιατί ἡ θέση μας ἦταν μειονεχτική. Τό ἔδαφος μέχρι τήν Ἀσπροκκλησιά μποροῦσαν νά τό πατήσουν καί μηχανοκίνητα. Κίνηση τήν ἡμέρα. Ἀναπτυχτήκαμε σέ τρεῖς φάλαγγες μέ διαστήματα καί ἀποστάσεις γιά ν' ἀποφύγουμε ἀπώλειες ἀπό τήν ἀεροπορία καί κινηθήκαμε πρός Ἀσπροκκλησιά. Ὁ χωροφύλακας πού μᾶς ἔφυγε ἔφτασε στό Ἄργος Ὀρεστικό καί τούς πῆγε τ' ἀποτελέσματα ἀπό τήν κίνησή μας καί τή θέση πού βρισκόμαστε. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά διώξουν τά νοσοκομειακά τους ἀεροπλάνα ἀπ' τό ἀεροδρόμιο καί νά διαλύσουν τό βδομαδιάτικο παζάρι τῆς Χρουπίστας. Ἀπό τό παζάρι πολλούς τούς πιάσαμε καθώς καί ἀπό τά χωράφια. Τούς πήραμε μαζί μας

μέχρι τό βράδυ γιά νά μή δώσουν πληροφορίες γιά τήν κίνησή μας, ἀκόμα γιά νά μή μᾶς ντουφεκίζουν ἀπό τά νῶτα, γιατί δέν ξέραμε τί μπορούσαμε νά συναντήσουμε κατά μέτωπο. Στήν ἀποστολή μας δέν περιλαβαίνονταν μόνο ἡ διείσδυση γιά τό Γράμμο ἀλλά καί πολιτική δουλειά. Πάντοτε γιά τό Δ.Σ.Ε. εἶναι ἀλληλένδετα ἡ πολιτική καί στρατιωτική δουλειά. Ὁ κόσμος τῆς Ἀσπροκκλησιᾶς περίμενε ν' ἀκούσει. Παραμείναμε δυτικά τοῦ χωριοῦ, πιάσαμε τά βασικά ὑψώματα καί τούς μιλήσαμε γιατί δέν ὑπολογίζουν νά δοῦν ποτέ ξανά Δημοκρατικό Στρατό. Τούς εἴπαμε πώς ὁ Δ.Σ.Ε. εἶναι ἀκατανίκητος καί γιά τίς ἐπιτυχίες μας στό Βίτσι κλπ. Μέχρι τό βράδυ μᾶς συγκέντρωσαν τρόφιμα. Τό βράδυ ἀφήσαμε ἐλεύθερους ὅλους ἐκτός τρεῖς ΜΑΥΔΕΣ καί ἕνα χωροφύλακα. Μέ ὁλονύχτια πορεία φτάσαμε μεταξύ Καστανόφυτο—Πετροκουλάκη ὅπου καλυφτήκαμε. Τό πρωΐ πήραμε πληροφορίες γιά τί ἐχθρικές δυνάμεις μπροστά στήν ἐχθρική διάταξη Παλημοκρεμίνη—Ἀλεβίτσα. Τό βράδυ ἀνεβήκαμε στά Ὄντρια, πλησιάσαμε κοντά στήν ἐχθρική διάταξη καί διαπιστώσαμε ὅτι πῆραν μέτρα γιά τό πέρασμά μας καί πώς ἦταν δύσκολο νά περάσουμε ἀπ' τήν κατεύθυνση αὐτή. Μπορούσαμε ν' ἀρχίσουμε τά χτυπήματα ἀπ' τήν κατεύθυνση αὐτή στόν ἐχθρό ἀλλά θά καθυστερούσαμε γιά τό ἐσωτερικό τοῦ Γράμμου πού ἦταν ἡ ἀποστολή μας. Μέ τό πέρασμά μας στήν περιοχή Καστανοχώρια πολλές ἐχθρικές δυνάμεις πού ἦσαν συγκεντρωμένες στα χωριά αὐτά συγκεντρώθηκαν στό Ἄργος Ὀρεστικό γιά νά ἐνισχύσουν τήν ἐκεῖ φρουρά. Τό βράδυ πήραμε τήν ἀπόφαση νά ἀκολουθήσουμε δρομολόγιο νοτίως τοῦ Πενταλόφου. Θά πρέπει νά ξημερώσουμε στό Δασύλλιο—Καλονή. Κατηφορίζοντας πρός τήν κατεύθυνση αὐτή πήραμε ὅλα τά μέτρα γιά τά χωριά καί τά σημεῖα διέλευσης πού πιθανόν νά συναντούσαμε ἀντίσταση. Τό πρωΐ βρεθήκαμε στά Δυτικά τῆς Τριάδας 300 μ. καί 500 μ. ἀπό τόν ἁμαξιτό δρόμο Πενταλόφου—Τσοτύλι κοντά στόν Αὐγερινό. Σέ ἀπόσταση 700-800 μ. ἀπό σημεῖο πού καλυφτήκαμε, βρίσκονταν ἐχθρικός λόχος ἐγκατεστημένος ἀμυντικά. Ἡ τακτική μας παραμένει ἡ ἴδια. Τά στελέχη μας ἐπί ποδός τίς πρωϊνές ὧρες καί οἱ ἄντρες μας ξάπλωσαν. Τά μέτρα πού πήραμε ἦταν γύρω στό σημεῖο μέ ἕνα προωθημένο κάπως παρατηρητήριο. Ὥρα 8 πμ ἀκοῦμε νά φωνάζει ὁ ἀγροφύλακας τοῦ χωριοῦ ὅλα τά ζῶα νά μαζευτεῖν στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ. Αὐτό ἔδειχνε πώς κάτι συμβαίνει. Ξυπνήσαμε τούς ἄντρες καί εἴμαστε ἐπί ποδός νά ἀντιμετωπίσουμε ὁποιαδήποτε κατάσταση κι' ἄν μᾶς παρουσιαζόταν.

Ὁ λόχος τοῦ Αὐγερινοῦ δέν παρουσιάζει καμμιά ἀνησυχία, στήν Κορυφή τό ἴδιο στό δρόμο ἀκούγονταν αὐτοκίνητα καί δυναμῖτες σκάζαν στή γέφυρα πού ἐπισκεύαζαν οἱ ἐχθροί. Στίς 10 π.μ. πέσαν ἀπάνω μας δυό ἐλεύθεροι σκοπευτές δικοί μας πού πήγαιναν νά βροῦν κανένα τσοπάνο νά τούς ψήσει κανένα γίδι. Ἐδῶ χρειάζεται νά γράψουμε δυό λόγια καί γι' αὐτούς. Τούς κάναμε μιά παρατήρηση πού τή θεωρήσανε σωστή. Ἐάν αὐτοί θά ἐμφανίζονταν κάθε δυό μέρες στούς τσοπάνηδες αὐτούς γιά νά τούς ψήνουν ἀπό ἕνα κατσίκι, τό ἀποτέλεσμα θά ἦταν νά τούς χάσουμε τζάμπα, γιατί οἱ τσοπάνηδες αὐτοί θά ὁδηγούσαν τίποτα μονάδες γιά νά τούς πιάσουν ἤ καί αὐτοί οἱ ἴδιοι θά τούς ἐξαφάνιζαν. Γι' αὐτό τούς εἴπαμε ν' ἀλλάξουν τακτική γιατί μ' αὐτό πρῶτα ζημιώνουν τόν ἀγώνα καί κατόπιν τόν ἴδιο τόν ἑαυτό τους. Στή διάρκεια τῆς ἡμέρας δέν μᾶς παρουσιάστηκε τίποτα, παρά τή μειονεκτική μας θέση. Τό βράδυ πού μπήκαμε στό χωριό, μάθαμε τί συνέβαινε μέ τή συγκέντρωση τῶν ζώων. Αὐτοί μάθανε πώς περάσαμε ἐκεῖ κοντά καί χωρίς νά ξέρουν πού τούς ἀκούσαμε ὅταν φώναζαν γιά τά ζῶα, τά συγκέντρωναν καί ἔφυγαν γιά τό Τσοτύλι μαζί μέ αὐτά. Στό βραδυνό μας δρομολόγιο ἔπρεπε νά ἐξασφαλίσουμε καί τροφοδοσία, γιατί εἴχαμε δυό μέρες νά τροφοδοτηθοῦμε κανονικά καί τήν ἡμέρα αὐτή δέ φάγαμε καθόλου. Τήν ἀπόφαση τήν πήραμε ὕστερα καί ἀπό τίς πληροφορίες πού συγκεντρώσαμε. Περάσαμε Ν. τῆς Κορυφῆς μέ κατεύθυνση πρός Κυπαρίσσι. Πρωτοῦ φτάσουμε στή Μποχωρίνα στείλαμε τμῆμα στή Λούβρη καί πήραμε 800 γιδοπρόβατα γιά νά μή σταθεῖ ἐμπόδιο στό πέρασμά μας γιά τό Γράμμο ἡ τροφοδοσία καί γιά νά μή σπαταλᾶμε χρόνο πρός ἄλλη κατεύθυνση. Ἀπό τό Κυπαρίσσι γιά τό Γκρέκο κινηθήκαμε μέ μεγάλη ταχύτητα, τό μέρος μᾶς βοηθοῦσε μέ πληροφορίες καί γενικά ἀπό κάθε ἄλλη πλευρά. Στό χῶρο Γκρέκο, Ἄη—Λιά Ἐπταχωρίου θά σημειώναμε μιά μεγάλη ἐπιτυχία μέ τό πιάσιμο 300 ἐργατῶν πού δούλευαν στό δρόμο Ἐπταχώρι—Ἄη Λιά. Τήν ἐπιτυχία αὐτή τή χάσαμε ἀπό τούς ὁδηγούς πού μᾶς ρίξαν πάνω σέ ναρκοπέδιο μέ ἀποτέλεσμα νά τραυματισθοῦν 6 καί νά προδοθεῖ τό σχέδιο. Στό χῶρο τοῦ Σμόλικα διπλασιάσαμε τή δύναμή μας μέ διαταγή τῆς VIII Μεραρχίας στήν ὁποία ὑπαχθήκαμε ὀργανικά, ὕστερα ἀπό διαταγή τοῦ Γ.Α.

Τό πέρασμά μας ἀπό τό Σμόλικα στό Γράμμο: Τό ἀπόγευμα μιλήσαμε καί πάλι στούς ἄντρες γιατί θά παίρναν μέρος κι' ἄλλοι στό χῶρο τοῦ Γράμμου, πού θά μπαίναμε. Ὅλοι μέ στυλωμένα τά μάτια περίμεναν ν' ἀκούσουν τί ἔχουμε ν' ἀντιμετωπίσουμε. Μιά γερή [illegible] ὅταν κάνει κανείς στούς συντρόφους του ἔχει τά θετικά ἔχει καί τά ἀρνητικά [illegible] σεις νά διαπιστώνεις ἀπό τήν [illegible] τί σκέπτεται ὁ καθένας. Μέχρι τήν ὥρα πού θά ξεκινούσαμε ἕνας ἔφυγε μακρυά γιά νά κοι-

μηθεί γιά νά μπορέσει νά ξεφύγει σέ άλλα τμήματα. Ὁ χρόνος δέ μᾶς ἔπαιρνε καί δέν καθήσαμε νά ψάχνουμε. Κάποιος ἦταν ὑπεύθυνος καί γι᾽ αὐτούς ἀλλά δέν ἦταν καιρός γιά συζήτηση. Τό στέλεχος σέ τέτοιες στιγμές δέν πρέπει νά παρουσιάζει ἀνησυχία, πρέπει νά εἶναι πολύ νηφάλιο γιατί ὅλοι τόν παρακολουθοῦν καί καταλαβαίνουν τίς δύσκολες στιγμές. Ἔγινε τό ξεκίνημα χωρίς μιλιά. Ὁ ἕνας κρατιόταν ἀπό τή χλαίνη τοῦ ἄλλου. Προχωρᾶμε γιά τόν αὐχένα Ταμπούρι—Ἅη Λιά Φούρκας, γιά νά ἀποφύγουμε ναρκοπέδια, ἐνέδρες καί νά μή γίνουμε ἀντιληπτοί ἀπό τόν ἐχθρό. Κατηφορίζουμε γιά τό Σαραντάπορο παίρνοντας ὅλα τά μέτρα, ἀποφεύγοντας δρόμους καί τή γέφυρα τοῦ Κάντσικου. Στό μοναστήρι Ζέρμας φωτιά, πιό πάνω κουδούνια καί φωνές, ἡ ὥρα πλησιάζει νά φέξει. Περάσαμε πολλά ἐπικίνδυνα σημεῖα. Στίς ὀξυές καί δυτικά τῆς κάτω Ἄρινας ἀρχίζει τό ξάνοιγμα καί τό ψιθύρισμα. Ὑποχρεωθήκαμε καί πάλι νά τούς ποῦμε πώς γιά νά πετύχουμε τήν ἀποστολή μας πρέπει νά συνεχίσουμε τήν αὐστηρή κάλυψη καί τά μέτρα ἀσφάλειας καί νά προσέξουμε μή τούς στείλουμε κανένα δελτίο. Ἐν τούτοις δέν τό ἀποφύγαμε. Τό ἀπόγευμα μᾶς ἀνέφεραν πώς ἔφυγε ἕνας. Μετακινηθήκαμε τό βράδυ ὄχι σέ μεγάλη ἀπόσταση, γιά νά τούς περιμένουμε καί ὄχι νά μᾶς περιμένουν. Τό πρωΐ κινήθηκε ἕνα τάγμα ἀπό τό Κάντσικο. Μιά διλοχία καί μιά διμοιρία ἀπό τήν Ἀετομηλίτσα. Ἄρχισαν οἱ φωτοβολίδες ἀπό πολλά σημεῖα. Εἴχαμε κάτι σάν ἀρχή ἀπό τήν πεῖρα μας πού τό χρησιμοποιήσαμε καί σ᾽ αὐτή τήν περίπτωση. Ρίξαμε ἕνα λόχο νά ἀντιμετωπίσουμε τήν κατάσταση, γιατί δέν συμφέρει σέ τέτοιες περιπτώσεις νά αἱμορραγεῖ ὁλόκληρο τό τμῆμα. Ἀπό τό Μυροβλήτη—Σγοῦρο—Σοφλιακα κινήθηκαν νά μᾶς πιάσουν ὅλες τίς διαβάσεις. Τήν κατάσταση τήν ἀντιμετώπισε ἕνας λόχος κρατώντας τήν κάτω Ἄρινα ὁλόκληρη τήν ἡμέρα. Τά ἀποτελέσματα τῆς μάχης ἦταν ὁ ἐχθρός ὅλη τή μέρα νά ἔχει ἀπώλειες 100 νεκρούς καί τραυματίες. Οἱ δικές μας ἀπώλειες ἦταν 4 νεκροί καί 6 τραυματίες. Τό βράδυ συγκεντρωθήκαμε ἀνατολικά τοῦ Αὐχένα Κάτω—Ἄνω Ἄρινας. Τό ἠθικό τῶν μαχητῶν μας ἦταν ἀκμαιότατο. Τή νύχτα κινηθήκαμε μέ τούς τραυματίες μας καί καλυφθήκαμε 2 μέρες στό χῶρο Ἀράπηδες. Ὁ ἐχθρός συνέχισε τήν κίνησή του 2 μέρες χωρίς νά πάρει ἐπαφή μαζί μας. Μετά περάσαμε μέσα ἀπό τήν ἐχθρική διάταξη καί τίς ἐνέδρες καί φτάσαμε στό χῶρο Σλίμνιτσας (θέση Κουριό). Ἡ πρωτοβουλία πιά—ἦταν στά χέρια μας καί ἄρχισε τό ξήλωμα.

Διδάγματα ἀπό τήν πεῖρα μας: Πρῶτο. Γιά τέτοιες ἀποστολές τά τμήματα πρέπει νά εἶναι προετοιμασμένα ἠθικοπολιτικά. Δεύτερον. Δέν πρέπει νά μεταφέρει περιττά πράγματα πού δέν τοῦ χρειάζονται ἄμεσα τοῦ μαχητή. Τρίτο. Συνωμοτικά μέτρα μέχρι τήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀποστολῆς, γιά τό τί ἐπιδιώκουμε σέ μιά τέτοια κίνηση. Τέταρτο. Τά στελέχη νά πρωτοστατοῦν σ᾽ ὅλες τίς δυσκολίες πού θά παρουσιάζονται καί νά βοηθοῦν τούς μαχητές. Πέμπτο. Ἄν στήν πορεία συμπλακεῖ ἡ ἐμπροσθοφυλακή ἤ οἱ πλαγιοφύλακες ἤ ὁποιοδήποτε ἄλλο τμῆμα δέν πρέπει νά ἐπηρεαστεῖ κανένας, παρά θά πρέπει μέ ἀποφασιστική ἐνέργεια ν᾽ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ κατάσταση καί νά συνεχίσουμε τήν ἀποστολή μας. Ὅταν ἕνα τμῆμα σέ μιά τέτοια ἀποστολή θελήσει νά γυρίσει πίσω εἶναι καταδικασμένο. Πάντοτε ριχνόμαστε μέ χειροβομβίδες πρός τό σημεῖο πού δεχόμαστε πυρά μέ ἀνάλογη δύναμη καί οἱ ὑπόλοιποι συνεχίζουμε τήν πορεία μας. Ἕκτο. Ὅταν περνᾶμε σέ κάμπο καί ἁμαξιτό δρόμο τήν ἡμέρα ἀναπτυσσόμαστε σέ φάλαγγες ἀνάλογα μέ τή δύναμή μας καί δίνουμε τήν κατεύθυνση ἐξασφαλίζοντας τά πλευρά μας μέ πλαγιοφυλακές. Τό δρόμο τόν περνᾶμε σέ πολλά σημεῖα καί σέ στροφές μέ ταχύτητα. Γιά τό σχηματισμό πορείας πού παίρνουμε τή νύχτα γράφουμε πιό πάνω, ἐκεῖ πού μιλᾶμε γιά τό πέρασμά μας στόν ἁμαξιτό δρόμο Καστοριᾶς—Φλώρινας. Ἕβδομο. Στά ποτάμια τάσσουμε τά ὁμαδικά μας ὅπλα μπροστά ἀπό τό πέρασμα καί ὑποστηρίζουμε τήν ἐμπροσθοφυλακή ἕως ὅτου καταλάβει βασικές θέσεις πέρα ἀπό τό ποτάμι καί μετά συνεχίζουμε τό πέρασμα ὁλόκληρης τῆς φάλαγγας. Ἀποφεύγουμε τά περάσματα σέ ἐπισημασμένα σημεῖα ἀπό τόν ἐχθρό. Ὄγδοο. Στό χῶρο κάλυψης: Καλυπτόμαστε πάντοτε σέ ἀπίθανα σημεῖα καί τίς πρῶτες ὧρες πρέπει ν᾽ ἀναλαμβάνουν τήν ἀσφάλεια στελέχη. (σκοπιά παρατήρηση). Σέ περίπτωση πού ἐμπλακοῦμε μέ τόν ἐχθρό πρέπει νά κάνουμε δυό πράγματα. Νά κρατήσουμε τίς θέσεις μας ἤ νά χτυπήσουμε καί νά συντρίψουμε τόν ἐχθρό ἀπ᾽ τό σημεῖο πού παίρνουμε πρώτα ἐπαφή, γιατί ὁ ἐχθρός ἐπιδιώκει νά μᾶς πιέσει ἀπό ἕνα μέρος καί νά μᾶς ρίξει ἀπάνω σέ ἄλλα τμήματά του γιά νά μᾶς κάνει ζημιά. Ἔνατο. Ὅταν φτάσουμε στό χῶρο πού θά δουλέψουμε τή δράση μας, τά χτυπήματα θά πρέπει νά δροῦν κεραυνοβόλα στόν ἐχθρό καί σέ πολλά σημεῖα, γιά νά τόν σμπαραλιάσουμε. Δέν πρέπει νά δίνουμε σέ κανένα τρόπο καιρό στόν ἐχθρό νά συνέλθει.

Η ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΕΞΟΥΣΙΑ

Τοῦ σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

«Τό βασικό ζήτημα τῆς ἐπανάστασης εἶναι τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας», τόνιζε πάντα ὁ Λένιν. Ἔτσι κάθε ἐπανάσταση σέ μιά ὁρισμένη βαθμίδα τῆς ἀνάπτυξής της, ἀπ' αὐτή τήν ἴδια τήν ἐσωτερική τη νομοτέλεια καί τήν ἐπαναστατική ἀνάγκη, εἶναι ὑποχρεωμένη νά δημιουργήσει τή δική της ἐξουσία πού θά τήν ἀντιπαρατάξει στήν παλιά ἐξουσία, στό κράτος τῶν κυρίαρχων τάξεων πού πάει νά ἀνατρέψει καί νά κατασυντρίψει. Ἄν δέν τό κάνει αὐτό, ὅπως λέει ὁ Στάλιν, θά μπορέσει ἴσως νά τσακίσει τήν ἐξουσία τῶν κυρίαρχων τάξεων, δέ θά μπορέσει ὅμως ποτέ νά ὑπερνικήσει τήν ἀντίστασή τους καί νά διατηρήσει τή νίκη. Τό ἀποτέλεσμα θά εἶναι τελικά νά ἐκμηδενιστεῖ αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἐπανάσταση. Στήν περίπτωση αὐτή δέ θά ξεπεράσει στήν οὐσία τά σιτοτικά ὅρια τοῦ παλιοῦ ἀναρχισμοῦ πού τόσο καυστικά σατύρισε ὁ Μάρξ τό 1871, ὅταν μέ τήν Κομμούνα τοῦ Παρισιοῦ οἱ ἀναρχικοί τῆς Λυών τοιχοκόλλησαν πώς τό κράτος καταργεῖται. Μά τό ἄθλιο αὐτό κράτος, ὅπως σημειώνει ὁ Μάρξ, δέν ἄργησε νά στείλει πέντε χωροφύλακες νά συλλάβει τούς «σοφούς» αὐτούς, πού λίγο πρίν τό εἶχαν καταργήσει καί νά τούς κλείσει μέσα. Χρειάζεται ἐπομένως, ἄν μιά ἐπανάσταση θέλει νά ἐπικρατήσει καί νά στερεωθεῖ, νά δημιουργήσει τό δικό της τό κράτος, πού δέ θά τό ἀντιπαρατάξει ἁπλῶς στό προηγούμενο, πού πάει νά ἀνατρέψει, μά καί πού θά τό βάλει στή θέση τοῦ παλιοῦ πού πέφτει συντρίμμια κάτω ἀπό τά χτυπήματα τοῦ ἐπαναστατημένου λαοῦ. Σ' αὐτό τό δρόμο, παίρνοντας βέβαια πάντα ὑπόψη καί τήν ἰδιομορφία τῆς στιγμῆς, τήν κοινωνικοοικονομική καί πολιτική ἀνάπτυξη κάθε χώρας ξεχωριστά, καθώς καί τά ἐθνικά δεδομένα, βαδίζει καί ἡ δική μας λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση, πού στήν πορεία τῆς ἀνάπτυξής της δημιούργησε τό δικό της τό κράτος, τή δικιά της λαϊκή ἐξουσία, τή Δημοκρατία τῆς Ἑλλάδας, μέ ἐπικεφαλῆς τήν Προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση.

Καί δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού δημιουργήθηκε στήν πορεία τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης λαϊκή ἐξουσία στήν Ἑλλάδα. Στό διάστημα τῆς πρώτης κατοχῆς τό κίνημα ἐθνικῆς ἀντίστασης δημιούργησε τήν ΠΕΕΑ καί μέ τήν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας ἡ ἐξουσία πέρασε οὐσιαστικά στά χέρια τοῦ λαοῦ. «Ὅταν μέ τήν προέλαση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ στά Βαλκάνια καί μέ τά χτυπήματα τοῦ ΕΛΑΣ μέσα ἀπό τήν Ἑλλάδα, οἱ γερμανοί ἄρχισαν νά τά μαζώνουν καί να φεύγουν κυνηγημένοι, ἡ ἐξουσία περνοῦσε αὐτόματα, φυσιολογικά στά χέρια τοῦ ΕΑΜ. Ἄν αὐτοῦ μέναν τά πράγματα, τό ἑλληνικό ἐσωτερικό ζήτημα θά εἶχε λυθεῖ πιό γρήγορα, πιό εὔκολα, πιό λαϊκά καί πιό δημοκρατικά ἀπό κάθε ἄλλη χώρα στήν Εὐρώπη ἀπ' αὐτές πού λευτερώθηκαν». (Ζαχαριάδη «Εἰσήγηση στήν 12 Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ», Ἰούνης 1945).

Μά ὅπως εἶναι γνωστό τά πράγματα δέν ἔμειναν ἐκεῖ. Ἡ λαϊκή ἐπανάσταση πού ἄρχισε τό 1941 ἀνακόπηκε καί ἡ λαϊκή ἐξουσία ἀνατράπηκε, χάρη στήν ἐξωτερική, τή βρετανική ἔνοπλη ἐπέμβαση τοῦ 1944, πού ὑποβοηθήθηκε ἀπό δικά μας τά λάθη (δέν κατανοήθηκε πώς τό βασικό ζήτημα τῆς ἐπανάστασης εἶναι τό ζήτημα τῆς ἐξουσίας). Καί ὅταν ἡ μεταβαρκιζιανή πολιτική τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ κράτους καί τῶν ξένων ἀφεντικῶν του κατάληξε στό νά ξαναπάρει ὁ λαός τά ὅπλα καί ξανάρχισε μέ τό Λιτόχωρο (Μάρτης 1946) ἡ λαϊκοδημοκρατική ἐπανάσταση μέ εὐρύτερους καί ξεκάθαρους πιά σκοπούς, ἡ ἐπανάσταση αὐτή σέ ἕνα ὁρισμένο σημεῖο τῆς ἀνάπτυξής της δημιούργησε τή δικιά της ἐξουσία, τήν ΠΔΚ (Δεκέμβρης 1947).

* * *

Σήμερα ἔχουμε στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα λαϊκή ἐξουσία. Τί καθορίζει ὅμως τό λαϊκοδημοκρατικό της χαρακτήρα; Τί συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων ἐκφράζει; Ποιά θά εἶναι ἡ παραπέρα ἐξέλιξή της; Θά προσπαθήσουμε νά δώσουμε ἀπάντηση στά ζητήματα αὐτά.

Γιά νά κατανοήσουμε ὅμως πληρέστερα τό ζήτημα θάπρεπε πρῶτα νά ποῦμε δυό λόγια γιά τό τί εἶναι κράτος. Στηριζόμενοι στήν ἀνάλυση τῶν κλασικῶν τοῦ Μαρξισμοῦ—Λενινισμοῦ. Κράτος δέν ὑπῆρχε πάντα. Ἀποτελεῖ κι' αὐτό ἕνα ἱστορικό φαινόμενο ὅπως καί οἱ κοινωνικές τάξεις, πού γεννιέται μάλιστα μαζί τους καί πού θά ἐξαφανιστεῖ ἐπίσης μαζί τους περνώντας κι' αὐτό, μαζί μέ τά πέτρινα ἐργαλεῖα, στό μουσεῖο τῆς ἱστορίας. Μά ὡς τότε, ὥσπου νά φτάσει στό σημεῖο αὐτό, τό κράτος παίζει τό ρόλο του στήν ἱστορία, πότε προοδευτικό καί πότε ἀντιδραστικό, ἀνάλογα ποιές τάξεις καί σέ ποιά ἱστορική στιγμή, τίς ἐξουσιάζει. Ἔτσι, γιά νά φέρουμε σά χειροπιαστό

παράδειγμα, τό ἀστικό κράτος στή σημερινή ἐποχή, ὁποιαδήποτε μορφή καί ἄν ἔχει, παίζει ρόλο ἀντιδραστικό, ἀποτελεῖ μ' ἄλλα λόγια φρένο στήν ἱστορική ἐξέλιξη. Ἀντίθετα τό ἴδιο τό ἀστικό κράτος τήν πρώτη περίοδο τῆς ὕπαρξής του, όσο καί ἄν ἦταν ἕνα κράτος στά χέρια μιᾶς ἐκμεταλλεύτριας τάξης, ἔπαιζε γενικώτερο προοδευτικό ρόλο συγκρινόμενο μέ τό φεουδαρχικό κράτος πού πῆρε τή θέση του ή μέ τά ἄλλα φεουδαρχικά καί μισοφεουδαρχικά κράτη πού ἐξακολουθοῦσαν τότε νά συνυπάρχουν. Τό ἴδιο σήμερα, τό σοσιαλιστικό κράτος τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τα κράτη τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν παίζουν προοδευτικό ρόλο, γιατί συντελοῦν στή μετατροπή τῆς οἰκονομικῆς βάσης τῆς κοινωνίας ἀπό κεφαλαιοκρατική σέ σοσιαλιστική, στήν ἀνοικοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τί εἶναι λοιπόν τό κράτος; Τό κράτος εἶναι, ὅπως λέει ὁ Ἔνγκελς: «μιά ὀργάνωση τῆς κάθε φορά ἐκμεταλλεύτριας τάξης, γιά τή διατήρηση τῶν ἐξωτερικῶν της συνθηκῶν παραγωγῆς, δηλαδή στήν οὐσία γιά τή βίαιη ὑποταγή τῶν ἐκμεταλλευομένων τάξεων στίς συνθῆκες καταπίεσης πού καθορίζονται ἀπό δοσμένο τρόπο παραγωγῆς» (Ἔνγκελς: «Ἀντιντύριγκ»). Ἡ πιό συνοπτικά, τό κράτος ἀποτελεῖ μιά μηχανή στά χέρια μιᾶς τάξης γιά νά καταπιέζει μιά ἄλλη. Ἡ μηχανή αὐτή ἀποτελεῖται ἀπό στρατό, ἀστυνομία, δικαστήρια, φυλακές, νόμους κλπ. καί ἀπό ἕνα γραφειοκρατικό μηχανισμό γιά τή συντήρησή της σέ βάρος τῆς κοινωνικῆς παραγωγῆς. Ἀπ' αὐτά καί μόνο βγαίνει πώς τό κράτος ἀνήκει στήν τάξη πού κυριαρχεῖ στήν κοινωνία, στήν κυρίαρχη τάξη. Καί ἐπειδή ἡ κυρίαρχη τάξη εἶναι ἐκείνη πού κρατᾶ στά χέρια της τά κυριώτερα μέσα παραγωγῆς, εἶναι ὁλοφάνερο πώς τό κράτος ἀποτελεῖ ὄργανο στά χέρια τῆς τάξης αὐτῆς γιά νά κρατᾶ κάτω ἀπό καθεστώς καταπίεσης καί ἐκμετάλλευσης τίς ἐργαζόμενες τάξεις, δηλαδή τή μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Καί βγαίνει σά λογικό συμπέρασμα ὅλων αὐτῶν ἡ θέση πού ἐπιβεβαιώθηκε καί ἀπ' τήν πεῖρα τῆς ἱστορίας πώς δέ μποροῦν νά ἀναιρεθοῦν οἱ κυρίαρχες καί οἰκονομικά ἰσχυρότερες τάξεις καί νά παύσει ἡ καταπίεση καί ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ἄν δέν ἀφαιρεθεῖ ἀπ' τά χέρια τους τό ὄργανο ἐκεῖνο πού χρησιμεύει σά μέσο καταπίεσης, ἡ πολιτική ἐξουσία, τό κράτος. Ἔτσι ἡ κατάχτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἀπ' τήν ἐπαναστατική τάξη ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τή νίκη τῆς ἐπανάστασης.

Μά ἡ ἱστορική πεῖρα ἔδειξε πώς οὔτε αὐτό ἀρκεῖ. Ὁ κρατικός μηχανισμός καί οἱ ἄνθρωποι πού τόν ἀποτελοῦν εἶναι προσαρμοσμένοι στήν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐκμεταλλευτικῶν τάξεων τῆς κεφαλαιοκρατικῆς κοινωνίας. Ἕνας τέτοιος μηχανισμός εἶναι πρακτικά ἄχρηστος στά χέρια τῆς καινούργιας τάξης, τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἅμα τόν πάρει στά χέρια της. Ἀκόμα μένοντας ὅπως εἶναι, τό λιγότερο πού ἔχει νά κάνει εἶναι νά ὁδηγήσει τήν καινούργια ἐξουσία στήν ἀποτελμάτωση καί τή χρεωκοπία, ἐκτός ἀπό τό γεγονός ὅτι μπορεῖ νά ἀποτελέσει μιάν ὑλική δύναμη στά χέρια τῶν πρώην κυρίαρχων τάξεων, πού θά τή χρησιμοποιήσουν στήν κατάλληλη στιγμή γιά τήν ἀνατροπή τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας (διδακτική ἀπό τήν ἄποψη αὐτή εἶναι καί ἡ δική μας πρόσφατη ἱστορία). Χρειάζεται λοιπόν ἀντικατάσταση τῆς παληᾶς κρατικῆς μηχανῆς μέ μιά καινούργια πού θά ἐξυπηρετεῖ τήν καινούργια τάξη πού ἀνέβηκε στήν ἐξουσία. Τό συμπέρασμα αὐτό τό βγαλε πρῶτος ὁ Μάρξ καί τό ἀνέπτυξε παραπέρα ὁ Λένιν. Ὁ Μάρξ μελετώντας τήν πεῖρα τῆς Κομμούνας τοῦ Παρισιοῦ, τῆς πρώτης ἐργατικῆς ἐξουσίας στόν κόσμο, κατάληξε στό παραπάνω συμπέρασμα. Νά τί ἔγραφε στόν πρόλογο τοῦ «Κομμουνιστικοῦ μανιφέστου» τό 1872: «Ἡ ἐργατική τάξη δέ μπορεῖ νά πάρει ἁπλῶς τήν ἕτοιμη κρατική μηχανή καί νά τή θέσει σέ κίνηση γιά τούς δικούς της σκοπούς».

Ἐπίσης σ' ἕνα γράμμα του πρός τόν Κούγκελμαν γραμμένο τό 1871 ἔγραφε:

«Τό καθῆκο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης δέν εἶναι, ὅπως γίνεται ὡς τώρα, νά μεταβιβάσει τή γραφειοκρατικό- στρατιωτική μηχανή ἀπό τό ἕνα χέρι στό ἄλλο, ἀλλά νά τή σ υ ν τ ρ ί ψ ε ι, καί αὐτό ἀποτελεῖ τήν προϋπόθεση γιά κάθε πραγματική λαϊκή ἐπανάσταση».

Καί μπαίνει μόνο του τό ἐρώτημα, τί πράγμα πρέπει νά εἶναι αὐτή ἡ ἐξουσία πού θά πάρει τή θέση τῆς παληᾶς καί θά ἐξυπηρετεῖ τήν καινούργια τάξη πού πῆρε τήν ἐξουσία; Ποιός θά εἶναι ὁ χαραχτήρας της καί ποιά ἡ μορφή της; Τί εἶναι τέλος αὐτό πού καθορίζει τό χαραχτήρα της;

Τό ζήτημα τόχει θέσει γενικά ὁ Μάρξ ἤδη στό «Κομμουνιστικό Μανιφέστο», ὅπου καθορίζει ὅτι «τό πρῶτο βῆμα στήν ἐργατική ἐπανάσταση εἶναι ἡ συγκρότηση τοῦ προλεταριάτου σέ κυρίαρχη τάξη, ἡ κατάχτηση τῆς δημοκρατίας». «Τό προλεταριάτο κυρίαρχη τάξη», σημαίνει συγκέντρωση τῆς ἐξουσίας στά χέρια του, ἐγκαθίδρυση τῆς δικιᾶς του ἐξουσίας πού θά στρέφεται ἀνοιχτά ἐνάντια στίς πρώην κυρίαρχες τάξεις καί τήν ἐξουσία τους. Ἀργότερα ὁ Μάρξ συγκεκριμενοποίησε περισσότερο τή θέση του γράφοντας (γράμμα στό Βάιντμαγερ) πώς ἡ οὐσία τῆς διδασκαλίας του βρίσκεται στό ὅτι ἀπόδειξε πώς στή σύγχρονη κεφαλαιοκρατική κοινωνία, ἡ ταξική πάλη ὁδηγεῖ ἀναπόφευχτα στή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου. Διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, νά λοιπόν ποιά θἄναι, ἀνεξάρτητα ἀπό τή μορφή της, τό περιεχόμενο καί ὁ χαραχτήρας τῆς καινούργιας ἐξουσίας πού θά πάρει τή θέση τῆς παληᾶς μέ τή νίκη τῆς ἐπανάστασης καί πού θά χρησιμοποιήσει στά χέρια της γιά

μετασχηματισμό τῆς κοινωνίας. Τό βασικό αὐτό ζήτημα τοῦ μαρξισμοῦ, τό ζήτημα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, πού τόχαν ἐνίξει οἱ ὀππορτουνιστές τῆς Β' Διεθνοῦς τόφερε στήν ἐπιφάνεια καί τό ἀνάπτυξε παραπέρα ἐφαρμόζοντάς το καί στήν πράξη ὁ Λένιν. «Τό πέρασμα ἀπό τόν καπιταλισμό στόν κομμουνισμό—ἔγραφε τίς παραμονές τοῦ Ὀχτώβρη—θά παρουσιάσει βέβαια ἕνα τεράστιο πλῆθος καί ποικιλία πολιτικῶν μορφῶν, μά στήν οὐσία θά μένει ἀναπότρεπτα ἡ ἴδια: ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου» (Λένιν: «Κράτος καί ἐπανάσταση»).

Ἡ ζωή ἔδειξε πόσο δίκηο εἶχε ὁ Λένιν. Ἡ πεῖρα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, τά διδάγματα ἀπό τήν πρώτη προλεταριακή ἐξουσία στήν Οὐγγαρία τό 1919 καί ἡ σημερινή πεῖρα τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν ἐπιβεβαίωσαν ἔξω ἀπό κάθε συζήτηση τή θέση τοῦ Λένιν γιά τό ἀπαραίτητο, τήν ποικιλία καί τό πολύμορφο τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, τῆς καινούργιας λαϊκῆς ἐξουσίας. Τό κύριο, τό πρωτεῦον ἐδῶ εἶναι τό περιεχόμενο. Ἡ μορφή ἀκολουθεῖ. Μπορεῖ νά εἶναι σοβιετική (ΕΣΣΔ) ἤ κοινοβουλευτική (Λαϊκές Δημοκρατίες), ὅσο κι' ἄν εἶναι ἔξω ἀπό κάθε συζήτηση πώς ἡ μορφή δέν εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό τό περιεχόμενο καί πώς ἡ καλύτερη, ἡ ἀνώτερη μορφή τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἡ σοβιετική.

Ποιό εἶναι τό κύριο χαραχτηριστικό τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου; Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀποτελεῖ κι' αὐτή κράτος, δηλαδή μιά μηχανή στά χέρια μιᾶς τάξης γιά τήν καταπίεση μιᾶς ἄλλης. Μέ μιά ριζική διαφορά ὅμως, πώς ἐνῶ ὡς τώρα «ὅλα τά ταξικά κράτη ἀποτελοῦσαν τή διχτατορία μιᾶς ἐκμεταλλεύτριας μειοψηφίας ἐνάντια στήν ἐκμεταλλευόμενη πλειοψηφία, ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου εἶναι ἡ διχτατορία τῆς ἐκμεταλλευόμενης πλειοψηφίας πάνω στήν ἐκμεταλλεύτρια μειοψηφία». Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου εἶναι διχτατορία γιά τούς πολλούς, ὄχι ὅμως γιά ὅλους, δηλαδή γιά τούς πλούσιους καί γιά τούς φτωχούς μαζί, ἀλλά δημοκρατία γιά τούς φτωχούς καί ἐργαζόμενους ἐνάντια στούς πλούσιους καί ἀργόσχολους. Ἀποτελεῖ μ' ἄλλα λόγια τήν πιό πλατειά δημοκρατία πού γνώρισε ὡς τώρα ὁ κόσμος, μέ ταυτόχρονα καί ἕνα ἰδιόμορφο κράτος, ἕνα κράτος νέου τύπου πού μπαίνει στήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ καί πού μέσα σ' αὐτό συνεχίζεται πολύμορφος καί ὀξύς ὁ ταξικός ἀγώνας ὡς τήν πλήρη νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ καί τήν ἐξαφάνιση τῶν τάξεων.

Μέσα στίς συνθῆκες τῆς ὕπαρξης τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τῆς κοσμοϊστορικῆς νίκης τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ στό δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο καί τῆς ἔνοπλης πάλης τοῦ λαοῦ κάτω ἀπό τήν ἡγεσία τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τοῦ ΚΚ, στίς κατεχόμενες ἀπό τό χιτλερικό ἰμπεριαλισμό χῶρες ἐμφανίστηκε μιά καινούργια μορφή τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπαναστατημένου λαοῦ, πού ἀφαίρεσε τό κράτος ἀπό τίς πρώην κυρίαρχες τάξεις πού πρόδωσαν τό ἔθνος καί εἶχαν συνεργαστεῖ μέ τόν καταχτητή. Ἡ καινούργια αὐτή ἐξουσία εἶναι ἡ Λαϊκή Δημοκρατία.

Ἡ Λαϊκή Δημοκρατία ἐκφράζει τόν καινούργιο συσχετισμό τῶν ταξικῶν δυνάμεων στίς χῶρες πού ἐγκαθιδρύθηκε ὕστερα ἀπό τή νίκη τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης πού επιτεύχθηκε μέ τή βοήθεια τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ καί κάτω ἀπό τήν ἡγεσία τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τοῦ Κόμματός της πού ἀνάτρεψε τήν ἐξουσία τῶν καπιταλιστῶν καί τσιφλικάδων.

Ἡ Λαϊκή Δημοκρατία, ἡ καινούργια αὐτή μορφή τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας ἐκφράζει ἀκόμα τή συμμαχία τῆς ἡγέτιδας ἐργατικῆς τάξης μέ τούς ἀγρότες καί τά ἄλλα λαϊκά στρώματα, πού μαζί πολέμησαν γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν χωρῶν τους ἀπό τούς φασίστες ἐπιδρομεῖς καί γιά τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας τῶν καπιταλιστῶν καί τσιφλικάδων. Απ' τήν ἄποψη αὐτή ἀποτελεῖ τήν πιό πλατειά δυνατή δημοκρατία μέσα στίς σημερινές συνθῆκες τῆς κοινωνικοοικονομικῆς ἀνάπτυξης στίς χῶρες, πού ἐγκαθιδρύθηκε.

Ἡ Λαϊκή Δημοκρατία ἀποτελεῖ ἀκόμα στά χέρια τῆς ἐργατικῆς τάξης, τόν ἡγεμόνα τοῦ λαοῦ, ὄργανο γιά τό μετασχηματισμό τῆς οἰκονομικῆς βάσης τῆς κοινωνίας ἀπό κεφαλαιοκρατική ἤ ἀσιατοπολικιδικη (ἀνάλογα μέ τή χώρα πού ἐγκαθιδρύθηκε) σέ σοσιαλιστική. Κι' απ' τήν ἄποψη αὐτή ἡ Λαϊκή Δημοκρατία ἐξασκεῖ τή λειτουργία τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Κάτι παραπάνω. Ὅπως τονίστηκε ἐπανειλημμένα τελευταία, ἡ Λαϊκή Δημοκρατία ἀποτελεῖ ἡ ἴδια μιά μορφή τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Νά τί εἶπε ὁ σ. Ντιμητρώφ στόν τελειωτικό του λόγο στό 5ο Συνέδριο τοῦ ΚΚ τῆς Βουλγαρίας: «Σύμφωνα μέ τό μαρξισμό—λενινισμό, ἡ Λαϊκή Δημοκρατία καί τό σοσιαλιστικό καθεστώς εἶναι δυό μορφές τῆς ἴδιας ἐξουσίας τῆς ἐργατικῆς τάξης, συμμάχου καί ἐπικεφαλῆς τῶν ἐργαζομένων τῆς πόλης καί τῆς ὑπαίθρου. Αὐτές εἶναι δυό μορφές τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Ἡ ἰδιαίτερη μορφή πού παίρνει στή χώρα μας τό πέρασμα ἀπ' τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό δέν ἀναιρεῖ καί δέν μπορεῖ ν' ἀναιρέσει τούς βασικούς νόμους τῆς μεταβατικῆς περιόδου ἀπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό, κοινούς γιά ὅλες τίς μορφές. Τό πέρασμα στό σοσιαλισμό δέν μπορεῖ νά γίνει δίχως διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, πού νά κατευθύνεται ἐνάντια στά καπιταλιστικά στοιχεῖα καί πρός τήν ὀργάνωση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας».(βλέπε: «Γιά διαρκῆ εἰρήνη γιά τή λαϊκή δημοκρατία» τῆς 1)1)1949).

Ἔχουμε δηλαδή ἐδῶ κάτι πού ἐνῶ δέν διαφέρει στήν οὐσία ἀπό τό σοβιετικό κράτος, διαφέρει

όμως στή μορφή. Κι' αυτό τό κάτι δέν είναι φκιαχτό, τεχνητό πράγμα, άλλά δημιούργημα τής ζωής πού δέ γνωρίζει τί θά πεί καλούπι. Έτσι έπιβεβαιώνεται ή μεγαλοφυή πρόβλεψη τοϋ Λένιν πώς τό πέρασμα άπό τόν καπιταλισμό στόν κομμουνισμό θά παρουσιάσει πλήθος άπό ποικίλλες μορφές πού θάχουν όμως όλες τό κοινό, ότι θά άποτελοΰν διχτατορία τοϋ προλεταριάτου.

Βέβαια καί ή Λαϊκή Δημοκρατία δέ μένει ή ίδια, όπως δέν έμεινε το ίδιο τό σοβιετικό καθεστώς στά 30 χρόνια τής ΰπαρξής του, άλλά έξελίσσεται στήν πορεία τής άναπτυξής της καί στό βαθμό πού προχωρεί ή άνοικοδόμηση τοϋ σοσιαλισμοϋ στίς χώρες πού έγκαθιδρύθηκε καί ή άνάπτυξη τής ταξικής πάλης σ' αυτές.

Πώς έχει το ζήτημα σέ μάς; Τό ζήτημα τό θεσε καί τό λυσε θεωρητικά στήν είσήγησή του στήν 5η 'Ολομέλεια τής ΚΕ τοϋ ΚΚΕ ό σ. Ν. Ζαχαριάδης.

Όπως είπαμε είσαγωγικά, ή λαϊκή μας έπανάσταση σ' ένα όρισμένο σημείο τής άνάπτυξής της δημιούργησε τή δική της έξουσία μέ τήν ΠΔΚ έπικεφαλής. Ό πρόδρομος μπορούμε νά πούμε, τής καινούργιας λαϊκής έξουσίας στάθηκε ή προκήρυξη τοϋ Γενικοϋ Άρχηγείου τοϋ ΔΣΕ. Οί καταστατικές διατάξεις καί οί πέντε πρώτες πράξεις πού έβγαλε τό ΓΑ στίς 10 τοϋ Αύγούστου 1947 πού άποτελοΰν τά θεμέλια τής έξουσίας μας καί πού καθορίζουν τό λαϊκοδημοκρατικό της χαραχτήρα. Στήν προκήρυξη τονίζονταν πώς ή κατάσταση είχε πιά ώριμάσει καί πώς ύπήρχαν όλες οί προϋποθέσεις γιά νά έπιστεγασθεί τό μέχρι τότε έργο τής λαϊκής έπανάστασης μέ τό σχηματισμό «ΠΔΚ στίς περιοχές τής Λεύτερης Έλλάδας, πού έχει δημιουργήσει ό ΔΣΕ».

Τό Δεκέμβρη 1947, ΰστερα άπό 4 μήνες συγκροτήθηκε ή ΠΔΚ πού στή διακήρυξή της πρός τόν έλληνικό λαό καθορίζει ώς έξής τήν άνάγκη πού όδήγησε στή δημιουργία της: «Πρώτος καί κύριος σκοπός τής Προσωρινής Κυβέρνησης είναι νά κινητοποιήσει όλες τίς δυνάμεις τοϋ λαοϋ γιά τή γρήγορη άπελευθέρωση τής χώρας άπό τούς ξένους ίμπεριαλιστές καί άπό τούς ντόπιους γραικύλους, γιά τήν κατοχύρωση τής έθνικής κυριαρχίας, γιά τήν ύπεράσπιση τής έδαφικής άκεραιότητας άπό κάθε ξενική ίμπεριαλιστική έπέμβαση καί γιά τή νίκη τής δημοκρατίας». Ό δεύτερος είναι: «ή διακυβέρνηση τών έλεύθερων περιοχών πάνω σέ λαϊκοδημοκρατική βάση καί ή παραπέρα άνάπτυξη τοϋ θεσμοϋ τών λαϊκών συμβουλίων καί τής λαϊκής δικαιοσύνης». Έτσι ή καινούργια λαϊκή μας έξουσία ξεπήδησε άπ' τήν άνάγκη πού δημιούργησε ή άνάπτυξη τής λαϊκής μας έπανάστασης, πού έπιβάλει άπό τή μιά τόν καλύτερο καί πιό όλοκληρωμένο συντονισμό τών δυνάμεων τοϋ έθνους στόν ένοπλο άγώνα πού διεξάγει, καθώς καί άπό τήν άνάγκη νά διοικηθοΰν οί περιοχές πού είχαν στό μεταξύ άπελευθερωθεί άπό τό ΔΣΕ καί πού δέν μπορούσαν νά μείνουν στό έλεος τοϋ θεοϋ. Ένας άλλος, όχι λιγότερο βασικός, λόγος είναι ότι ΰστερα άπό τήν όλοφάνερη προδοσιά τής κυβέρνησης τής Άθήνας, ή Έλλάδα έμεινε στήν ούσία χωρίς δικιά της έθνική κυβέρνηση, έρμαιο στά χέρια τών ξένων έπιδρομέων, πράγμα πού δέ μποροΰσε νά συνεχιστεί χωρίς τόν κίνδυνο νά χαντακωθεί μόνιμα τό έθνος.

Τώρα, τί χαραχτήρα έχει ή δικιά μας έξουσία; Πρώτα άπ' όλα πρόκειται γιά μιά έξουσία στά χέρια τοϋ έπαναστατημένου καί ένοπλου λαοϋ, πού τήν έπέβαλε σάν άποτέλεσμα τής νίκης του, έστω άκόμα σέ ένα περιορισμένο τοπικά χώρο τής χώρας, ένάντια στή δυνάμεις τής έθνοπροδοτικής άντίδρασης.

Δεύτερο. Είναι θεωρητικά ξεκαθαρισμένο καί άπό τήν πράξη έπιβεβαιωμένο, πώς ό χαρακτήρας μιάς έπαναστατικής έξουσίας έξαρτιέται άπό τό χαρακτήρα τής έπανάστασης πού όδήγησε στήν έγκαθίδρυσή της καί έπομένως άπό τίς λαϊκές δυνάμεις πού είναι οί φορείς τής έπανάστασης αύτής καί πού τήν πραγματοποιοΰν.

Τό ζήτημα τοϋ χαρακτήρα τής έπανάστασης στήν Έλλάδα τό ξεκαθάρισε ή ίστορική 6η 'Ολομέλεια τής Κ.Ε τοϋ Κ.Κ.Ε. τό 1934 πού παίρνοντας ύπόψη τό βαθμό τής κοινωνικοοικονομικής άνάπτυξης τής χώρας καί τήν έξάρτησή της άπό τό ξένο κεφάλαιο καθόρισε ότι «ή έπικείμενη έπανάσταση τών έργατών καί άγροτών στήν Έλλάδα θά έχει άστικοδημοκρατικό χαρακτήρα μέ τάση γρήγορης μετατροπής της σέ προλεταριακή σοσιαλιστική έπανάσταση». Τό γενικό αύτό στρατηγικό σχέδιο γιά τήν πορεία τής έπανάστασης στήν Έλλάδα ίσχύει καί σήμερα. Κάθε τουναντίνω. Ή τωρινή λαϊκή έπανάστασή μας δέν είναι τίποτα άλλο, παρά ή άστικοδημοκρατική έπανάσταση, πού πρόβλεπαν οί άποφάσεις τής 6ης 'Ολομέλειας, μέ έντονο τό χαρακτηριστικό τής πάλης γιά τή Δημοκρατία καί τήν άνεξαρτησία τής χώρας με τήν άπελευθέρωσή της άπό τά φασιστικά δεσμά καί τούς άμερικανοάγγλους έπιδρομείς.

'Ανάλογος μέ τό χαρακτήρα τής έπανάστασής μας είναι ό χαρακτήρας τής έξουσίας πού ξεπήδησε άπ' αύτήν καί ό συσχετισμός τών ταξικών δυνάμεων πού έκφράζει ή έξουσία αύτή. Άπ' αύτή τήν άποψη ή έξουσία μας είναι ξεκάθαρα λαϊκοδημοκρατική καί έκφράζει τή συμμαχία όλων τών έργαζόμενων στρωμάτων τοϋ λαοϋ μας μέ έπικεφαλής τήν έργατική τάξη στόν άγώνα γιά τήν άπελευθέρωση τής χώρας καί γιά τόν άστικοδημοκρατικό καί σέ συνέχεια σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της.

Μέ βάση τά παραπάνω, νά πώς πρέπει νά συνοψίσουμε τά βασικά χαρακτηριστικά τής λαϊκής έξουσίας :

1) Εἶναι ὄργανο ἐξέγερσης πού ὀργανώνει καί καθοδηγεῖ τή συμμετοχή τοῦ λαοῦ στήν ἔνοπλη πάλη (ΔΣΕ, ΠΕ, ΛΠ κλπ).

2) Εἶναι ὄργανο τραβήγματος τῶν πιό πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν στήν ἐξάσκηση τῆς ἐξουσίας, πρᾶγμα πού πραγματοποιεῖται μέ τό θεσμό τῶν Λαϊκῶν Συμβουλίων καί τῆς Λαϊκῆς Δικαιοσύνης. (Πράξεις 1 καί 2 τοῦ Γ.Α. τοῦ ΔΣΕ) Ἀπ' τήν ἄποψη αὐτή ἀποτελεῖ τήν πιό πλατειά, τήν πιό λαϊκή, πιό δημοκρατική ἐξουσία πού γνώρισε ὡς τώρα ἡ Ἑλλάδα.

3) Εἶναι ὄργανο πού στέκει ὄχι ἐχθρικό ἀπέναντι στό λαό, ἀλλά βοηθός καί συμπαραστάτης του στό δύσκολο ἀγώνα γιά τή ζωή. Δέν εἶναι κράτος ἀντιλαϊκό ὅπως ἦταν τό νεοελληνικό κράτος σ' ὅλη τήν 130χρονη ὕπαρξή του. Μέσα στό λαϊκό μας κράτος ὅπου ὅλες οἱ ἐξουσίες πηγάζουν ἀπό τό λαό, ἀσκοῦνται ἀπό τό λαό καί γιά τό λαό, ὁ λαός μας αἰσθάνεται τόν ἑαυτό του νοικοκύρη στό σπίτι του. Ἡ παληά ἀντίθεση κρατικῶν ὀργάνων καί λαοῦ σβύνει, τό κράτος μπαίνει στήν ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ. Ἕνα μικρό ἀπό τίς χιλιάδες παραδείγματα, πού ἔχει ὅμως τή σημασία του:

Δέν ὑπάρχει πιό μισητό κρατικό ὄργανο στή βασανισμένη ἑλληνική ὕπαιθρο ἀπ' τό χωροφύλακα τοῦ παληοῦ κράτους. Εἶναι ἡ μάστιγα τοῦ χωριοῦ. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἀντιλαϊκοῦ κράτους μ' ὅλη τή σημασία τῆς λέξης. Τά πράγματα ἀλλάζουν ριζικά μέ τό λαϊκό μας κράτος. Τή θέση τοῦ μισητοῦ χωροφύλακα τήν παίρνει ὁ λαοφιλής πολιτοφύλακας πού εἶναι συμπαραστάτης τοῦ λαοῦ στίς λεύτερες καί ἡμικατεχόμενες, συχνά καί στίς κατεχόμενες ἀπ' τόν ἐχθρό περιοχές. Νά, τί λέει μεταξύ ἄλλων μιά ἔκθεση τοῦ τμήματος „Λαϊκή Πολιτοφυλακῆς Φιλιατῶν γιά τή δουλειά του τό 1948

«.. Βοήθεια πρός τό λαό: α) ταχτικά δίναμε συμβουλευτική γνώμη στά Λαϊκά Συμβούλια καί ἐπιτροπές γιά τήν καλή ἐκτέλεση τῆς δουλειᾶς τους.

β) Λύσαμε καί συμβιβάσαμε ἀρκετές πταισματικές παραβάσεις καί ἀναπτύξαμε τό πνεῦμα τῆς συμφιλίωσης σέ τέτοιο βαθμό στούς κατοίκους πού ἀποφεύγουν ἄν εἶναι δυνατόν τελείως τά δικαστήρια. γ) Σέ συνεργασία μέ μέλη τοῦ ἐπαρχιακοῦ καί τή βοήθεια τοῦ κυβερνητικοῦ ἀντιπροσώπου συγκεντρώσαμε περί τίς 6500 ὀκ. καλαμπόκι ἐπί πληρωμή γιά τίς ἀνάγκες τῶν κατοίκων ὀρεινῶν περιοχῶν. δ) Ἐπισκευάσαμε σκεπές σπιτιῶν πού εἶχαν καταστραφεῖ ἀπ' τό μοναρχοφασιστικό πυροβολικό, 2 γέφυρες, σέ πολλά σημεῖα δρόμους ἐκεῖ πού παρεμποδίζονταν ἡ διάβαση, καθαρίσαμε βρύσες. Τίς πράξεις μας αὐτές τίς μιμήθηκαν οἱ κάτοικοι καί μέ πρωτοπορία μας γινήκαν καί ἄλλα παρόμοια κοινωφελή ἔργα στήν περιοχή μας».

Γιά ἄς συγκρίνει κανείς τό ἔργο αὐτό τῆς Λαϊκῆς Πολιτοφυλακῆς, πού συντελεῖται μέσα σέ δύσκολες πολεμικές συνθῆκες μέ τό ἐγκληματικό ὄργιο τῆς βασιλικῆς χωροφυλακῆς καί θά βγάλει μόνος του τό συμπέρασμα, πώς ἐδῶ γεννιέται κάτι τό καινούργιο, τό δημιουργικό, τό ἀπόλυτα λαϊκό. Ἡ συνεργασία αὐτή λαοῦ καί λαϊκῆς ἐξουσίας στερεώνει καί πλαταίνει τό λαϊκοδημοκρατικό της χαρακτήρα, τήν κάνει ἀγαπητή στό λαό πού εἶναι ἕτοιμος νά θυσιάσει τά πάντα γι' αὐτήν.

4) Εἶναι ὄργανο πού πραγματοποιεῖ τόν οἰκονομικό μετασχηματισμό τῆς χώρας— ἄν καί ὁ ρόλος του αὐτός εἶναι σήμερα περιορισμένος, λόγω τῶν συνθηκῶν τοῦ ἀγώνα—πού βρῆκε τήν ἔκφρασή του στήν πράξη 3, γιά τήν ἀγροτική μεταρρύθμιση, τό πρῶτο σημαντικό βῆμα γιά τόν ἀστικοδημοκρατικό μετασχηματισμό, πού ἀλλάζει τίς σχέσεις ἰδιοχτησίας, δηλαδή τίς παραγωγικές σχέσεις στό χωριό, δίνει τή γῆ στόν ἀγρότη καί τόν κάνει ἐλεύθερο ἰδιοχτήτη καί ἐμπορευματοπαραγωγό. Ἔτσι δημιουργοῦνται καί οἱ προϋποθέσεις κι' ἀνοίγει ταυτόχρονα ὁ δρόμος καί γιά τόν σοσιαλιστικό μετασχηματισμό.

5) Εἶναι ὄργανο πού ἐξασφαλίζει τή συμμαχία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μέ τίς μειονότητες πού κατοικοῦν στά κρατικά πλαίσια τῆς Ἑλλάδας (Σλαβομακεδόνες κλπ.) πρᾶγμα πού δυναμώνει τόν ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση καί τήν ἀκεραιότητα τῆς χώρας. Ταυτόχρονα εἶναι ὄργανο ἀδελφικῆς συνεργασίας μέ ὅλους τούς δημοκρατικούς λαούς καί ἰδιαίτερα μέ τή μεγάλη καί πανίσχυρη Σοβιετική Ἕνωση πού βρίσκεται ἐπικεφαλῆς τῶν προοδευτικῶν δημοκρατικῶν καί φιλειρηνικῶν δυνάμεων στόν κόσμο καί μέ τίς Λαϊκές Δημοκρατίες, καί ἑπομένως ὄργανο περιφρούρησης τῆς εἰρήνης στόν κόσμο ἐνάντια στίς δυνάμεις τῶν ἐμπρηστῶν τοῦ πολέμου.

6) Ἀποτελεῖ τέλος ὄργανο πού ἐξασφαλίζει τή συμμαχία τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τήν ἀγροτιά καί τά ἄλλα ἐργαζόμενα στρώματα τῆς πόλης κάτω ἀπό τήν ἡγεσία της, πού βρίσκει τήν ἔκφρασή της στόν ἡγετικό ρόλο πού παίζει τό ΚΚΕ, τό Κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης στή λαϊκοδημοκρατική μας ἐπανάσταση.

Αὐτά εἶναι τά βασικά χαρακτηριστικά τῆς λαϊκῆς μας ἐξουσίας πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τήν Π.Δ.Κ.

Μπαίνει τώρα ἕνα τελευταῖο ἐρώτημα. Ποιά εἶναι ἡ σχέση τῆς λαϊκῆς μας ἐξουσίας μέ τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου; Τό ζήτημα ἔχει σχέση μέ τό χαρακτήρα τῆς ἐπανάστασης καί μέ τή γενικώτερη διεθνή κατάσταση μέσα στήν ὁποία πραγματοποιεῖται, πού μέ τή σειρά της συντελεῖ στό γρήγορο ἤ ἀργό ξετύλιγμά της. Νά πώς ἔθεσε τό ζήτημα στήν 5η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης μιλώντας γιά τήν πολιτική καί τό ἔργο τῆς Π.Δ.Κ.

«Τί ἐκφράζει τό ἔργο αὐτό, ἡ πολιτική αὐτή; Ἐδῶ ἔχουμε τό ξεδίπλωμα, τήν ἀνάπτυ-

ξη τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης στήν Ἑλλάδα. Κινητήριες της δυνάμεις εἶναι ἡ ἐργατιά, ἡ ἀγροτιά, οἱ καταπιεζόμενες ἐθνότητες, ὅλος ὁ ἐργαζόμενός της λαός. Στούς σκοπούς της ἡ ἐπανάστασή μας εἶναι λαϊκοδημοκρατική. Τήν Ἑλλάδα, χώρα μέ μέση κεφαλαιοκρατική ἀνάπτυξη καί μέ σοβαρά τσιφλικάδικα καί μισοτσιφλικάδικα ὑπολλείμματα, τή χαρακτηρίζει μιά σημαντική ἐξάρτηση, οἰκονομική καί πολιτική, ἀπό ξένο κεφάλαιο, ἐξάρτηση πού τά τελευταῖα χρόνια ὁλοένα καί δυναμώνει, μετατρέποντας τή χώρα σέ ἀποικία τοῦ ἀμερικανοαγγλικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἀπ' αὐτή τήν οἰκονομική, κοινωνική, πολιτική διάρθρωσή της ἀπορρέουν καί οἱ σκοποί τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης. Τούς σκοπούς αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης δέ μποροῦμε νά τούς βλέπουμε ἀποσπασμένους ἀπ' τίς μεταβολές πού πραγματοποιήθηκαν στόν κόσμο, τόσο ὕστερα ἀπ' τή νίκη τῆς Μεγάλης Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης καί τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν ΕΣΣΔ, ὅσο ξεχωριστά ὕστερα ἀπό τίς βαθειές κοινωνικοοικονομικές καί πολιτικές ἀλλαγές, πού πραγματοποιήθηκαν στή νοτιοανατολική Εὐρώπη, ὕστερα ἀπ' τήν ἀπελευθέρωσή της ἀπό Σοβιετικό Στρατό, σάν ἀποτέλεσμα τῆς πολεμικῆς συντριβῆς τοῦ χιτλερικοῦ φασισμοῦ.

Σήμερα ἡ λαϊκή ἐπανάσταση στήν Ἑλλάδα ξεκαθαρίζοντας ὅλα τά τσιφλικάδικα ὑπολλείμματα καί ἀπαλλάσσοντάς την ἀπ' τήν ξενική ἀποικιακή ἐξάρτηση, θά προχωρήσει μέ τήν ὁλοκληρωτική ἐπικράτησή της σ' ὅλη τή χώρα, στίς μεταβολές καί ἀλλαγές ἐκεῖνες πού θά καθορίσουν τήν πορεία μας πρός τό σοσιαλισμό, ἔτσι βασικά ὅπως καθορίζονται στό ἐαμικό πρόγραμμα τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας. Δηλαδή σάν ἀποτέλεσμα τῆς νίκης τῆς λαϊκῆς ἐπανάστασης στήν Ἑλλάδα, τώρα δέ θἄχουμε ἕνα ξεχωριστό στάδιο ἀνάπτυξης γιά τήν ὁλοκλήρωση τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς χώρας, μά σάν ἀδιάσπαστη συνέχεια, λιγότερο εἴτε περισσότερο γοργό πέρασμα στή σοσιαλιστική ἐπανάσταση. Σήμερα οἱ σοβαρές ἀλλαγές πού ἔγιναν, πρῶτ' ἀπ' ὅλα γύρω μας, ἐπιτρέπουν μιά ποιοτική ἐπιτάχυνση τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν στή χώρα μας, πού θἄρθουν σάν ἀποτέλεσμα τῆς νίκης τῆς λαϊκοδημοκρατικῆς ἐπανάστασης στήν Ἑλλάδα. Ἡ νίκη τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἐπικεφαλῆς τῆς ἀγροτιᾶς καί ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, μέσα στό λαϊκοδημοκρατικό περίγυρό μας καί μέ τή Σοβιετική Ἕνωση, πού νικηφόρα τραβᾶ πρός τήν πλήρη νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ, ἐπιτρέπουν σέ μᾶς να τραβήξουμε πρός σοσιαλιστικά μέτρα πού μαζί μέ τήν παράλληλη λύση ὅλων τῶν ἀστικοδημοκρατικῶν καθηκόντων τῆς ἐπανάστασης πού ἐκκρεμοῦν, ν' ἀρχίσουμε τή σοσιαλιστική ἀνοικοδόμηση, παρακάμπτοντας τό ξεχωριστό ἀστικοδημοκρατικό στάδιο ἀνάπτυξης.

Κάτω ἀπ' αὐτές τίς προϋποθέσεις καί συνθῆκες ἡ ἐξουσία μας τῶν Λαϊκῶν Συμβουλίων, πού σήμερα εἶναι κυρίως ὄργανο πάλης γιά τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας τῆς ἀστικοτσιφλικάδικης ἀντίδρασης, γιά προορισμό ἔχει νά ἐκπληρώνει καί θά ἐκπληρώνει μέ ἐνισχυόμενη προοδευτικότητα τίς λειτουργίες τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου ἐπικεφαλῆς τῆς φτωχομεσαίας ἀγροτιᾶς, ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ».

Ἔτσι ἔχει τό ζήτημα. Μέσα στίς σημερινές συνθῆκες, στό βαθμό πού ἡ ἐπανάστασή μας θά νικᾶ καί θά ξαπλώνεται σ' ὅλη τή χώρα, θά ἀρχίσει νά λύνει μιά σειρά προβλήματα πού πέρτουν στή δικαιοδοσία τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, γιατί συντελοῦν στό σοσιαλιστικό μετασχηματισμό τῆς χώρας. Καί ἀπό τήν ἄποψη αὐτή κι' ἡ δικιά μας Λαϊκή Δημοκρατία δέ θα διαφέρει στήν οὐσία ἀπ' τίς ἄλλες Λαϊκές Δημοκρατίες.

*
* *

Ἡ κατάσταση στή χώρα μας βρίσκεται μπρός σέ μιά καμπή. Ἡ βαθύτατη κρίση πού περνᾶ ὁ μοναρχοφασισμός ὅλο καί ὀξύνεται. Μπρός στήν ἀδυναμία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί τῶν ἀμερικανοάγγλων νά καταβάλουν τόν ἔνοπλο ἀγώνα τοῦ λαοῦ μας προχωρεῖ ἡ ἀποσύνθεση στό μοναρχοφασιστικό στρατό ἐνῶ παράλληλα ὅλο καί πλατύτερα στρώματα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ μπαίνουν στόν ἀγώνα γιά τήν ἐπιβίωση, γιά τό ψωμί τῶν παιδιῶν του. Ἡ κατάσταση αὐτή πού συνοδεύεται ἀπό τό διαρκῶς αὐξανόμενο δυνάμωμα τοῦ ΔΣΕ, ἀνάγκασε τούς ἀμερικανοάγγλους ἰμπεριαλιστές ν' ἀρχίσουν νά συζητοῦν τό ἑλληνικό πρόβλημα καί νά ἀναζητοῦν τρόπους ν' ἀπαλλαχτοῦν ἀπ' τόν ἑλληνικό βραχνᾶ, μ' ὅσο τό δυνατό λιγότερες ζημιές. Γιά τό σκοπό αὐτό βολιδοσκόπησαν τή Σοβιετική Ἕνωση. Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἀπάντησε μέ συγκεκριμένες προτάσεις για τή λύση τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος, πού στηρίζονται πάνω στήν ἔκκληση τῆς ΠΔΚ γιά τήν εἰρήνευση τοῦ τόπου. Ἐπακολούθησαν συζητήσεις πού δέ μποροῦν, παρά νά βροῦν τή συνέχειά τους. Μέσα στήν κατάσταση αὐτή εἶναι εὐκολονόητο τί τεράστιο ρόλο παίζει ἡ ὕπαρξη καί μόνη τῆς λαϊκῆς μας ἐξουσίας μέ τήν ΠΔΚ ἐπικεφαλῆς, πού ὑψώνει τή σημαία τῆς λαϊκῆς Συμφιλίωσης καί τῆς Εἰρήνης. Δέ μπορεῖ βέβαια νά προβλέψει κανένας ποιά θά εἶναι ἡ προσπάθεια καί τό τέλος τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν. Πάντως ἕνα πρᾶγμα εἶναι βέβαιο. Πώς τό διαρκές δυνάμωμα τῆς λαϊκῆς μας ἐξουσίας καί τοῦ ΔΣΕ δέ μποροῦν παρά νά προωθοῦν τό ζήτημα τῆς εἰρήνευσης τοῦ τόπου, πάνω σέ βάση λαϊκή δημοκρατική, τέτοια πού νά ἀνταποκρίνεται στά συμφέροντα τοῦ λαοῦ καί τοῦ ἔθνους καί πού θά τοῦ ἐξασφαλίζει μιάν εἰρηνική καί δημοκρατική ἀνάπτυξη στό μέλλον.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ Π.Ε. ΠΟΛΕΩΝ—ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΙΜΗΝΟ ΤΗΣ ΑΜΙΛΛΑΣ

Τοῦ σ. Κ. Λουλέ, 'Αντισυνταγματάρχη Π.Ε.

Η ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ.

Κλείνουν δυό μῆνες ἀπό τότε πού τό Γεν. 'Αρχηγεῖο προκήρυξε τήν τρίμηνη ἅμιλλα ἀνάμεσα στούς Π.Ε. Πόλεων—'Υπαίθρου. 'Εξετάζοντας σήμερα τή δουλειά μας στό δίμηνο αὐτό διάστημα βγαίνουν τά πιό κάτω συμπεράσματα:

1) Στήν ἅμιλλα γενικά καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στό ζήτημα τῆς στρατολογίας δέν πήγαμε καλά. Σχεδόν ὅλοι οἱ Π.Ε δέν ἀνταποκρίθηκαν στό πλάνο πού ὁ καθένας τους καθόριζε σάν συμμετοχή του στό γενικό πλάνο τοῦ Γ.Α. "Οπως μᾶς δείχνει ὁ παρακάτω πίνακας, ἀπ' τό; Π.Ε. Βόρειας 'Ελλάδας στρατολογήθηκαν τόν μῆνα 'Απρίλη (Πρῶτο μῆνα τῆς ἅμιλλας) 329 καινούργιοι μαχητές κι' ἀπ' αὐτούς οἱ 41 σέ συνεργασία μέ ἄλλα τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. Οἱ 329 νεοστρατολογημένοι δέν ἀποτελοῦν παρά τό 6, 6 ο)ο ἀπ' τούς 5.000, πού ἡ ἅμιλλα τοῦ Γ.Α. καθόρισε.

Σ' ὅσους κι' ἄν ὑπολογίσουμε κείνους, πού στρατολογήθηκαν στή Θεσσαλία—Ρούμελη καί κείνους πού στρατολογήθηκαν στή Βόρεια 'Ελλάδα καί δέν πήραμε ἀκόμα πληροφορίες, πάλι θ' ἀπέχουμε σημαντικά ἀπ' τόν ἀριθμό, πού θάπρεπε νά εἴχαμε στρατολογήσει.

2) Μεγαλύτερη εἶναι ἡ καθυστέρηση, πού παρουσιάζεται στή μαζική—πολιτική δράση τῶν Π.Ε. 'Απ' τά λίγα καί ὄχι συγκεκριμένα στοιχεία πού ἔχουμε γιά τή δράση τους στόν τομέα αὐτόν, βγαίνει πώς ἡ μαζική—πολιτική δουλειά μας στή σκλάβα 'Ελλάδα εἶναι ἀκόμα πάρα πολύ λίγη. Εἶναι ἀλήθεια, πώς τό τελευταῖο δίμηνο, δίπλα στίς ἀπεργίες τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων, τῶν ὑπαλλήλων Νομικῶν Προσώπων κλπ. τῆς 'Αθήνας, εἴχαμε καί ἀρκετές περιπτώσεις ἄλλων λαϊκῶν κινητοποιήσεων ἐνάντια στήν τρομοκρατία καί γιά τήν ἐπιβίωση. 'Απ' τίς κινητοποιήσεις αὐτές οἱ σημαντικότερες εἶναι οἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἀγροτῶν ἐνάντια στόν ξεσπιτωμό καί τόν ἐξοπλισμό τους, καθώς καί οἱ ἐκδηλώσεις τῶν ξεσπιτωμένων γιά τό ξαναγύρισμα στά χωριά τους.

"Ομως αὐτές οἱ σποραδικές λαϊκές διαμαρτυρίες, πού σ' ἕνα μεγάλο μέρος τους ἀποτελοῦν αὐθόρμητα ξεσπάσματα τῆς καθημερινά ὀγκούμενης λαϊκῆς ἀγανάχτησης καί ὄχι δικῆς μας ὀργανωμένης δουλειᾶς, καθόλου δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἀντικειμενικές δυνατότητες καί τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγώνα σήμερα. Οἱ Π.Ε. πρέπει περισσότερο νά βοηθήσουν στό σημεῖο αὐτό γιά τήν εὐθυγράμμιση τοῦ μετώπου τῶν μετόπισθεν πρός τό πολεμικό.

3) Μιά σοβαρή ἀδυναμία τῆς ὥς τά σήμερα δουλειᾶς τῶν Π.Ε. ἀποτελεῖ καί ἡ συγκριτικά μεγαλύτερη καθυστέρηση πού παρουσιάζει ἡ δράση μας στίς πόλεις. Καί πρῶτ' ἀπ' ὅλα στίς μεγάλες πόλεις, μέ κάποια ἐξαίρεση τή Θεσσαλονίκη, πού κι' αὐτή μόλις τελευταῖα μέ τό σημαντικό χτύπημα τῆς Τριανδρίας πάει νά ξεπεράσει τήν κάμψη, πού τούς τελευταίους 1—2 μῆνες—ὕστερα ἀπ' τίς ἐπιτυχίες της στήν ἀρχή τοῦ χρόνου—παρουσίαζε. 'Αλλά καί στίς μικρότερες πόλεις ἡ δράση τῶν Π.Ε. περιορίζεται σχεδόν ἀποκλειστικά σέ δράση σέ στόχους γύρω ἀπ' τίς πόλεις. 'Ελάχιστα εἶναι τά χτυπήματά μας μέσα στίς πόλεις καί προπάντων μέ δυνάμεις μας μέσα ἀπ' αὐτές.

Αὐτή ἡ καθυστέρησή μας στίς πόλεις, πού γίνεται ἀκόμα πιό σοβαρή, ὅταν ὑπολογίσουμε, πώς οἱ ὁμάδες Π.Ε. Πόλεων συμπλήρωσαν χρόνο ἀπ' τήν ἵδρυσή τους καί ἀποτελοῦνται—συγκριτικά μέ τῆς 'Υπαίθρου—ἀπό μεγαλύτερο ἀριθμό μαχητῶν, θά πρέπει ἰδιαίτερα νά συγκεντρώσει τήν προσοχή τῶν Π.Ε. τῶν πόλεων.

4) Σοβαρότατη ἐπίσης ἀδυναμία μας ἐξακολουθεῖ νά παραμένει ἡ ἔλλειψη αὐστηρῆς ἐπαγρύπνησης καί μέτρων ἀσφάλειας. Δυστυχῶς καί σ' αὐτό τό δίμηνο εἴχαμε κάμποσα ἄσχημα κρούσματα. π.χ. 'Ο Π.Ε. 'Υπαίθρου Βεύης παράμενε μέ τήν ὁμάδα του σέ μέρος πού ἤξερε πώς τό εἶχε πληροφορηθεῖ ὁ ἐχθρός, μέ ἀποτέλεσμα τήν ἄλλη μέρα νά κυκλωθεῖ ἡ ὁμάδα του ἀπό μεγάλες δυνάμεις καί νά σκοτωθεῖ ὁ ἴδιος. 'Ο Π.Ε. Πτολεμαΐδας, ἐνῶ πιάστηκε μαχητής του καί προδόθηκε ἄλλος, δέν πῆρε τά μέτρα του, μέ ἀποτέλεσμα νά πιαστεῖ καί ἄλλος μαχητής του καί νά σκοτωθοῦν ἄλλοι δυό. "Ομως ὁ Π. Ε. Πτολεμαΐδας εἶχε ἕνα λόγο παραπάνω νάναι προσεχτικός. Δέν εἶναι παρά 2—3 μῆνες, πού ἀπό ἀσυγχώρητη ἀπροσεξία τοῦ Π.Ε. ὑπαίθρου Πτολεμαΐδας πάθαμε μεγάλη ζημιά, πού στοίχισε καί τόν χαμό τοῦ ἴδιου τοῦ Π.Ε. της σ. Φιλίππου. "Αλλος Π.Ε. κράτησε στήν ὁμάδα του νεοστρατολο-

γημένη κοπελλίτσα, πού ἦταν τρομερά φλύαρη καί τελικά ὑποχρεώθηκε νά τήν διώξει. Μαχητές τοῦ Π.Ε. Γιαννίνων πηγαίνοντας σ' ἀποστολή, ἐνῶ ξέρουν, πώς ἀπ' ἐκεῖ πού θά περάσουν, ὁ ἐχθρός στήνει ἐνέδρες, βαδίζουν χωρίς κανένα μέτρο προφύλαξης, μ' ἀποτέλεσμα νά πέσουν σ' ἐνέδρα καί νά σκοτωθεῖ ἕνας τους.

Στήν ἔλλειψη ἐπαγρύπνησης καί μέτρων ἀσφάλειας ὀφείλονται, χωρίς καμμιά ὑπερβολή, οἱ μισές καί παραπάνω ἀπ' τίς ἀπώλειές μας. Καί δυστυχῶς κεῖνο πού διαπιστώνεται εἶναι, πώς σχεδόν καθόλου δέν διδασκόμαστε ἀπ' τά παθήματά μας. Ὅτι ἔτσι εἶναι, μᾶς τό πιστοποιεῖ τοῦτο τό χαρακτηριστικότατο παράδειγμα:

Ἕνας Π.Ε. σέ τελευταία ἔκθεσή του ἀναφέρει: «... πηγαίνοντας γιά δουλειά πέσαμε πάνω τους (ἐννοεῖ σέ ἐνέδρα τοῦ ἐχθροῦ) πού ἐάν δέν ξεροβηχούσανε μποροῦσαν ἀκόμα καί νά μᾶς πιάσουν». Αὐτό τό ἀναφέρει—πολύ σωστά φυσικά—γιά νά δείξει, πώς μέσα στίς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ ὑπάρχουν φίλοι μας πού μᾶς εἰδοποιοῦν κι' ἀκόμα πώς στρατός καί Μάυδες δέν ἔχουν καμμιά διάθεση νά πολεμήσουν καί νά σκοτωθοῦν. Ὅμως ὁ Π.Ε. αὐτός πού εἶχε, ὅπως γράφει, δυό φορές τήν «τύχη» αὐτή κι' ἴσως στό ἴδιο μέρος, οὔτε καί στό ἐλάχιστο δέν βλέπει τήν σοβαρότατη δική του ἔλλειψη μέτρων ἀσφάλειας στήν κίνησή του. Ἄν τήν ἔβλεπε δέν θἄπαιζε τουλάχιστο γιά δεύτερη φορά κορώνα—γράμματα τά κεφάλια τῶν μαχητῶν του ψάχνοντας νά βρεῖ τήν «τύχη» του καί κάτι θἄλεγε στήν ἔκθεσή του γι' αὐτή τήν ἔλλειψη μέτρων του.

ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΙΑ

Ἀναφέραμε πιό πάνω τά σοβαρότερα ἀρνητικά σημεῖα πού παρουσιάζει ἡ ὥς τά σήμερα δράση τῶν Π.Ε. Θἄταν ὅμως λάθος ἄν παραλείπαμε νά σημειώσουμε καί τά θετικά της, πού εἶναι σημαντικώτατα. Ἀπ' αὐτά, τά κυριώτερα εἶναι:

1) Προξενήσαμε σημαντική φθορά στόν ἐχθρό. Παρά τήν καθυστέρηση στήν πραγματοποίηση τοῦ πλάνου τῆς ἅμιλλας οἱ ὁμάδες τῶν Π.Ε. προξένησαν στόν ἐχθρό σημαντικές ἀπώλειες. Στό μῆνα Ἀπρίλη μόνο στή Βόρεια Ἑλλάδα ἀνεβαίνουν σέ 603. Ἄν σ' αὐτοῖς προσθέσουμε καί κεῖνες πού τούς προξένησαν οἱ ὁμάδες Θεσσαλίας—Ρούμελης, καθώς καί ἐκεῖνες γιά τίς ὁποῖες δέν μᾶς ἦρθαν ἀκόμα στοιχεῖα, ὅπως ἐπίσης κι' ὅσες ἀφοροῦν ἀνατινάξεις αὐτοκινήτων μέ ἀνεξακρίβωτες ἀπώλειες, ἡ πραγματική ζημιά τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἀσφαλῶς πολύ μεγαλύτερη.

Ἡ φθορά αὐτή γίνεται πιό σημαντικώτερη, ὅταν ὑπολογίσουμε ὅτι προξενήθηκε μέ συγκριτικά πολύ μικρές δικές μας δυνάμεις καί τό κυριώτερο μέ ἐλάχιστες δικές μας ἀπώλειες. Δέν ἔχουμε στοιχεῖα γιά τίς δικές μας ἀπώλειες στό μῆνα Ἀπρίλη. Ξέρουμε μόνο, πώς στόν μῆνα αὐτόν στή Δυτική Μακεδονία εἴχαμε 4 νεκρούς καί 6 τραυματίες. Στόν ἴδιο μῆνα οἱ ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ στήν ἴδια περιοχή ἦσαν 145 νεκροί, 190 τραυματίες καί 40 αἰχμάλωτοι. Δηλαδή συνολικά 375. Ἀναλογία ἀπωλειῶν δικῶν μας μέ τοῦ ἐχθροῦ 1: 37, 5. Ἡ ἀναλογία αὐτή γίνεται ἀκόμα πιό μεγάλη ὅταν ὑπολογίσουμε τίς μή ἐξακριβωμένες ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ.

2) Ἀπασχολήσαμε σοβαρές δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ. Εἶναι γεγονός πώς ἡ δράση τῶν Π.Ε. ἀνησύχησε πάρα πολύ τόν ἐχθρό. Τό βαθμό τῆς ἀνησυχίας του τόν φανερώνει ἔξω ἀπ' τἄλλα καί ἡ ἔκδοση ειδικῶν διαταγῶν ἀπ' τούς διοικητές τῶν μονάδων τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, καθώς καί τοῦ ἴδιου τοῦ Βεντήρη πού, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Π.Ε. Φλώρινας ἀναλύθηκε στά ἐκεῖ τμήματα τοῦ Μ.Φ.Σ.

Γιά ν' ἀντιμετωπίσει τή δράση τῶν Π.Ε. ὁ ἐχθρός ξαπόλυσε ἕνα ἐντατικότατο κυνηγητό ἐνάντια στίς ὁμάδες μας μέ σκοπό νά τίς ἐξοντώσει ἤ τουλάχιστο νά τίς διώξει ἀπ' τόν χῶρο γύρω στά κέντρα καί στίς συγκοινωνίες του. Διέθεσε γιά τό σκοπό αὐτό σοβαρές δυνάμεις, πού τίς κινεῖ κατά μεγάλα τμήματα (συνήθως ὄχι κάτω ἀπό λόχο). Στήν περιοχή μάλιστα Βοΐου—Γρεβενῶν κίνησε ὁλόκληρη Ταξιαρχία μέ Πυροβολικό, σέ σύγκρουση δέ πού ἔγινε πῆρε μέρος καί ἀεροπορία. Χρησιμοποιεῖ—ὅσο κι' ἄν φαίνεται αὐτό ἀπίστευτο—τήν ἀεροπορία του, γιά ν' ἀνακαλύψει καί νά χτυπήσει τίς ὁμάδες μας. «Στίς 13)4, ἀναφέρει ὁ Π.Ε. Καστοριᾶς, ἀεροπλάνα ὅλη τή μέρα βρίσκονταν πάνω ἀπ' τά κεφάλια μας καί στίς 26)4, πού ξανακινηθήκαμε στό Σινιάτσικο, τρεῖς ὧρες ἔψαχνε ἀεροπλάνο νά βρεῖ τίς θέσεις μας». Μέ τή βία καί τήν στρατολογία τῶν πιό φανατικῶν ὀπαδῶν του συγκρότησε ειδικά ἀποσπάσματα, τά ὁποῖα, ἐνισχυμένα καί μέ φαντάρους καί μέ χωροφύλακες, εἴτε τά ἐγκατέστησε φρουρές σέ ξεκληρισμένα χωριά, εἴτε μέ ἐνέδρες, ἐπιδρομές κλπ. τά κινεῖ ἐνάντια στίς ὁμάδες μας.

Παράλληλα κάθε μέρα, ὅλο καί πιό αὐστηρά γίνονται τά μέτρα πού παίρνει γιά τή φρούρηση τῶν κέντρων του. Ὅλο καί πιό αὐστηρότεροι γίνονται οἱ περιορισμοί γιά τήν εἴσοδο καί ἔξοδο ἀπ' αὐτά. Στά Γιάννενα οἱ ἄδειες δίνονται μόνο εἰκοσιτετράωρες καί φυσικά γιά νά τήν πάρει κανένας πρέπει νἆναι ἀπόλυτα ἐξακριβωμένα δικός του.

Ξεκλήριταν καινούργιες χιλιάδες ἀγρότες κυρίως ἀπ' τίς περιοχές ὅπου οἱ [illegible] σημαντική στρατολογία ([illegible]). Καθώς καί ἀπ' τά ἀπομακρ[illegible] κές βάσεις τους χωριά [illegible] στηλιές (Λεγγιίδες Γιαν[illegible]) φυλακίζοντας κλπ. ἀναγ[illegible] σμένους νά γυρίσουν στ[illegible] λοντάς τους ταυτόχρονα [illegible] γκίτα—Λαγκαδά—Κιλκ[illegible]) Ἐπι[illegible] σ' ὅ-

σους άγρότες βρίσκονται άκόμα στά χωριά τους νά όπλιστοῦν άπειλώντας νά τούς στείλουν στήν Κέρκυρα μέ μιά άλλαξιά ροῦχα (χωριά Γιαννίνων). Καθιστοῦν τούς Προέδρους, τούς κατοίκους καί τούς κτηνοτρόφους ύπεύθυνους γιά τή φύλαξη τῶν δρόμων άπό ναρκοθετήσεις. Τούς βάζουν φύλακες τῶν τηλεφωνικῶν γραμμῶν. Προσθέτουν καινούργιες περιχαρακώσεις στίς όχυρώσεις τῶν κέντρων τους καί πυκνώνουν τίς φρουρές τους, έλπίζοντας έτσι νά φράξουν τό δρόμο γιά τό πέρασμα τῶν όμάδων μας σ' αὐτό.

Όλα όμως τά μέτρα αὐτά τοῦ έχθροῦ, πού δέν μαρτυροῦν παρά τό στρίμωγμά του, τήν άνησυχία του καί τό τρόμο πού ή δράση τῶν όμάδων τῶν Π.Ε. τοῦ προκαλεῖ, άποτυχαίνουν. Κι' αὐτό γιατί: α) Τά άποσπάσματά του (πληρωμένοι ή μέ τή βία στρατολογημένοι) καί τά τμήματα τοῦ στρατοῦ δέν έχουν διάθεση νά πολεμήσουν. β) Οί όμάδες μας κινούμενες ευέλικτα άνάμεσά τους άποφεύγουν τίς έπιδρομές καί τίς ένέδρες του καταφέρνοντάς του συνεχῆ χτυπήματα.

3) Ή δράση τῶν Π.Ε. συνέτεινε στήν άνάπτυξη τοῦ ήθικοῦ καί τῆς άντίστασης τοῦ Λαοῦ. Είναι γεγονός πώς τόν τελευταῖο καιρό είχαμε μιά σειρά χαρακτηριστικές έκδηλώσεις άντίστασης τοῦ Λαοῦ. Οί έκδηλώσεις αὐτές, πού είναι ένδειχτικές άνεβάσματος τοῦ ήθικοῦ του, όφείλονται φυσικά στήν πολεμική δράση καί τίς έπιτυχίες τοῦ Δ.Σ.Ε. καθώς καί στήν οίκονομική έξαθλίωση καί τίς άθλιες γενικά συνθῆκες, πού ζεῖ σήμερα ό κόσμος στή μοναρχοφασιστική Έλλάδα. Όμως σ' ένα σοβαρό μέρος τους χρωστιένται καί στή δράση τῶν Π.Ε. Αὐτό άλλωστε γίνεται φανερό κι' άπό ότι οί έκδηλώσεις άντίστασης τοῦ Λαοῦ είναι πιό συχνές καί έντονες στίς περιοχές έκεῖνες πού ή δράση τῶν Π.Ε. είναι πιό σημαντική.

Έτσι στούς τελευταίους 2—3 μῆνες, παρά τήν ένταση τῆς τρομοκρατίας, πλήθαιναν οί έκδηλώσεις άρνησης τοῦ Λαοῦ νά όπλιστεῖ. Έπίσης στούς έξοπλισμένους καί σ' όσους καί τώρα μέ τήν βία έξοπλίζουν όλο κι' αὐξάνουν τά κρούσματα άρνησής τους νά πολεμήσουν καί ή διάθεση νά παραδώσουν τά όπλα τους. Συχνότερες καί έντονώτερες είναι καί οί έκδηλώσεις άντίστασης τῶν άγροτῶν γιά τό ξεκλήρισμά τους, καθώς καί οί κινητοποιήσεις τῶν ξεκληρισμένων καί τό ξαναγύρισμα στά χωριά τους.

Άναφέρουμε έδῶ μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων έκδηλώσεων: Οί ξεκληρισμένοι τῶν χωριῶν τῆς Φλώρινας πού τούς πρότειναν νά όπλιστοῦν γιά νά τούς έπιτρέψουν νά γυρίσουν στά χωριά τους, καί νά μάσουν τή σοδειά τους, άρνήθηκαν δηλώνοντας πώς προτιμοῦν νά χάσουν τή σοδειά τους. Στήν Πτολεμαΐδα 200 άπολυμένους ένδοφρουρίτες τούς κάλεσε ό Ταξίαρχος νά όπλιστοῦν. Δέν δέχτηκε κανένας τους. Στό Χουμένικο Λαγκαδά πιάσαν 30 μάθδες γιατί άρνήθηκαν νά πολεμήσουν. Στή Νάουσα κάλεσαν τελευταῖα τό Λαό νά πάρει όπλα γιά νά φυλάει τήν πόλη. Ό Λαός άρνήθηκε. Σχηματίστηκε Έπιτροπή πού διαμαρτυρήθηκε στίς άρχές τῆς Νάουσας καί στόν Ταξίαρχο τῆς Βέρροιας. Ό Ταξίαρχος τούς άπείλησε καί τούς έδιωξε. Πάρ' όλα αὐτά άρνήθηκαν πάλι νά πάρουν όπλα. Κλεῖσαν μέσα 15 πού έτοιμάζουν νά τούς περάσουν στρατοδικεῖο. Στή Νάουσα παραιτήθηκε ό Δήμαρχος καί τό Δημοτικό Συμβούλιο σ' ένδειξη διαμαρτυρίας γιά τίς συλλήψεις πού τελευταῖα έγιναν. Στήν ίδια πόλη οί άνδρες ένός λόχου τοῦ 30ου Τάγματος έθνοφρουρᾶς σέ συγκέντρωση τοῦ Λόχου τους φώναξαν «θέλουμε άπολυτήρια». Σέ προσπάθεια τοῦ Λοχαγοῦ νά βρεῖ ποιός φώναξε, φωνάξανε όλοι μαζί «θέλουμε όλοι άπολυτήρια». Ύστερα άπ' τίς διαμαρτυρίες τους τούς άπέλυσαν.

Θά μποροῦσε κανένας ν' άραδιάσει σωρό άπό τέτοια παραδείγματα. Όλα αὐτά μαρτυροῦν πώς όλο καί άλλάζει ό άέρας πού φυσάει στή σκλάβα Έλλάδα. Κ' είναι αὐτό σ' ένα μεγάλο ποσοστό άποτέλεσμα καί τῆς δράσης τῶν όμάδων τῶν Π.Ε.

ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗΣ

Διαπιστώσαμε πιό πάνω πώς παρά τά θετικά της σημεῖα ή δουλειά τῶν Π.Ε. γενικά, καθώς καί ή πορεία τῆς άμιλλας τους παρουσιάζουν σημαντική καθυστέρηση καί πολύ άπέχουν άπό ν' άνταποκρίνονται στίς ύπάρχουσες δυνατότητες. Οί κυριώτερες αίτίες γι' αὐτή τήν καθυστέρηση είναι:

1) Ή μή καλή κατανόηση άπό μέρους τῶν Π.Ε. καί γενικά τῶν διοικήσεων τῶν μεραρχιῶν τῆς εὐθύνης τους γιά τήν παρακολούθηση καί καθοδήγηση τῆς δουλειᾶς τῶν Π.Ε. Πόλεων—Ύπαίθρου πού δροῦν στό χῶρο τους. Άν έξετάσει κανένας ποιά ήταν ή ένίσχυση, πού οί διοικήσεις τῶν Μεραρχιῶν έδωσαν ώς τά σήμερα στίς όμάδες τῶν Π.Ε., δέ μπορεῖ παρά νά άναγνωρίσει πώς ήταν πάρα πολύ λίγη καί σέ μερικές μάλιστα περιπτώσεις μέ άστοχες ένέργειες τμημάτων τους, έπίδρασαν σ' αὐτούς καί άρνητικά.

Έτσι π.χ. διοικητής μικροῦ τμήματος τῆς VIII Μεραρχίας, πού στάλθηκε γιά δράση στόν χῶρο τῶν Π.Ε. περιοχῆς Βοΐου—Γρεβενῶν (κατανοώντας έσφαλμένα τήν άποστολή του) ένσωμάτωσε στό τμῆμα του τίς όμάδες τῶν Π.Ε. τῆς περιοχῆς αὐτῆς καί δεσμεύοντάς τες γιά άρκετό διάστημα κοντά του, τίς άπέσπασε καί τίς κράτησε μακριά άπό χῶρο καί ειδική άποστολή τους, μέ άποτέλεσμα νά άνακοπεῖ καί νά καθυστερήσει ή δράση τους. Άλλος διοικητής τμήματος, χωρίς νάχει καμιά έξουσιοδότηση προσκόλλησε στό τμῆμα του 2

ομάδες καί τίς υποχρέωσε νά πάρουν μέρος σέ μάχη πού αυτός μέ τό τμήμα του έδωσε, μέ αποτέλεσμα νά σκοτωθεί ό Π.Ε τής μιάς ομάδας καί νά τραυματιστεί τής άλλης.

Πρέπει νά ομολογηθεί πώς οί Π.Ε. καί οί διοικήσεις τών Μεραρχιών δέν ένοιωσαν ακόμα σάν δική τους δουλειά τή δουλειά αυτή. Στήν κατάσταση αυτή πρέπει νά μπεί τέρμα. Οί διοικήσεις τών Μεραρχιών καί κατά πρώτο λόγο οί Π.Ε. τους πρέπει νά πάρουν στά χέρια τους τήν καθοδήγηση τών Π.Ε Πόλεων καί Ύπαίθρου πού δρούν στό χώρο τους.

2) Ή μή τοποθέτηση ακόμα Π.Ε. σ' όλες τίς πόλεις καί τούς τομείς Υπαίθρου. Υπάρχουν ακόμα πόλεις (καί σ' αυτή τήν Βόρεια Ελλάδα) πού δέν έχουν τόν Π.Ε. καί τήν ομάδα τους. Επίσης στήν ύπαιθρο, μέ εξαίρεση τή Δυτ. Μακεδονία, ό χώρος τού κάθε Π.Ε. είναι κατά γενικό κανόνα πολύ μεγάλος, μέ αποτέλεσμα: α) Νά μή μπορεί νά ελεγχθεί ολόκληρος από τήν ομάδα β) Λόγω τών μεγάλων αποστάσεων από τή μιά ομάδα στήν άλλη νά δυσκολεύονται οί συνδυασμένες ενέργειες 2-3 ομάδων.

Ή τοποθέτηση παντού Π.Ε. πρέπει νά ολοκληρωθεί καί κάθε πόλη καί τομέας υπαίθρου (15—20—25 χωριών) πρέπει νά αποκτήσουν τήν ομάδα τους.

3) Ή μή συμπλήρωση τών ομάδων τών Π.Ε. μέ τόν αναγκαίο αριθμό μαχητών. Έξω από ένα μικρό ποσοστό οί ομάδες αποτελούνται από 5-8 ανθρώπους. Μερικές μάλιστα κι' από 4 ή καί 3. Είναι φανερό πώς οί ολιγομελείς αυτές ομάδες δέν μπορεί παρά νά παρουσιάζουν ανεπάρκεια στή δράση τους γενικά καί πιό πολύ στήν ένοπλή τους.

Θά πρέπει στό πιό συντομότερο διάστημα νά συμπληρωθούν οί ομάδες ώστε, ν' αποκτήσει ή κάθε μιά από 15—20 ανθρώπους. Νά εξασφαλιστεί δέ, οί μαχητές τών Π.Ε έξω από τάλλα προσόντα τους νάναι καί ντόπιοι, γιά νά ξέρουν τόν τόπο καί τόν κόσμο.

Ή συμπλήρωση τών ομάδων ώς ένα σημείο πρέπει νά γίνει φυσικά καί μέ στρατολογία καινούργιων ικανών καί έμπιστων από τίς ίδιες τίς ομάδες. Όμως είναι ανάγκη νά δοθούν κι από τά τμήματα τού Δ.Σ.Ε.

«Ε δ ώ τ σ ι γ κ ο υ ν ι ά δ έ ν χ ρ ε ι ά ζ ε τ α ι. Ή Μεραρχία πού καταλαβαίνει καλά τό ρόλο τών Π.Ε. τούς ενισχύει μέ ότι χρειάζονται, γιατί απ' αυτούς θά πάρει αύριο πολλά καί πρώτ' απ' όλα δεκάδες καί εκατοντάδες καινούργιους μαχητές μαζί μέ τήν ανάπτυξη τής πολεμικής δράσης τους.

Π ρ έ π ε ι ν ά τ ό ν ο ι ώ σ ο υ μ ε κ α λ ά. Ά ν δ έ ν δ ι α θ έ σ ο υ μ ε σ τ ή δ ο υ λ ε ι ά τ ώ ν Π.Ε. Π ό λ ε ω ν κ α ί ύ π α ί θ ρ ο υ τ ο ύ ς π ι ό ί κ α ν ο ύ ς σ υ ν τ ρ ό φ ο υ ς δ έ ν θ ά έ χ ο υ μ ε στά 1949 τ' α π ο τ ε λ έ σ μ α τ α π ο ύ π ε ρ ι μ έ ν ο υ μ ε» (από άρθρο τού Π.Ε τού Γ. Α. σ. Β. Μπαρτζιώτα «Ή στρατιωτικοπολεμική δουλειά στίς πόλεις καί τήν κατεχόμενη ύπαιθρο». ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ αριθ. φύλ. 3)

Ή πείρα τής δράσης τών Π. Ε. στό δίμηνο διάστημα πού εξετάζουμε επιβεβαιώνει τά όσα πιό πάνω υπογραμμίζει ό σ. Μπαρτζιώτας. Από τούς 603, πού είναι οί απώλειες τού εχθρού στό μήνα Απρίλη στή Βόρεια Ελλάδα, οί 375 δηλ. τό 61 ο)ο, είναι απώλειες του μόνο στή Δυτ. Μακεδονία. Στή Δυτ. όμως Μακεδονία οί ομάδες έχουν πιό πολύ συμπληρωμένους τούς μαχητές τους, υπάρχουν δέ σ' αυτήν 30 ομάδες Π. Ε. Υπαίθρου καί 10 πόλεων, ενώ στήν Ήπειρο είχαμε μόνον 4 Υπαίθρου καί άν δέν κάνουμε λάθος, 3 πόλεων.

4) Ή έλλειψη πολεμικού υλικού στάθηκε σοβαρό εμπόδιο γιά τήν ανάπτυξη τής πολεμικής δράσης τους. Δυστυχώς πολλές ομάδες δέν τά κατάφεραν ακόμα, ξεπερνώντας τίς δυσκολίες, νά λύσουν πρακτικά τό ζήτημα τού εφοδιασμού τους τόσο σέ πολεμικό υλικό, όσο καί σέ έντυπο. Σοβαρή ευθύνη στό ζήτημα αυτό φέρουν καί οί διοικήσεις τών Μεραρχιών.

Μέ τήν συνέχιση τού ξεκληρισμού καί τίς συνεχείς κινήσεις τού εχθρού πολλές ομάδες συναντούν δυσκολίες στόν εφοδιασμό τους. Επίσης πολύ λίγες είναι οί ομάδες, πού έχουν δημιουργήσει αποθέματα σέ τροφές καί πολεμικό υλικό. Οί διοικήσεις τών Μεραρχιών θά πρέπει νά βοηθήσουν τούς Π. Ε. νά λύσουν κάθε τεχνική δυσκολία τους.

5) Μιά από τίς σοβαρότερες αιτίες τής καθυστέρησης τής δουλειάς τών Π. Ε. είναι καί ή έλλειψη ικανότητάς τους νά ξεπερνούν τίς δυσκολίες πού συναντούν καί να προσαρμόζουν τίς μέθοδες δράσης τους στίς συνθήκες, πού κάθε φορά τά μέτρα τού εχθρού κι ή εξέλιξη γενικά τής κατάστασης δημιουργούν. Κι' άς φέρουμε γι' αυτό 1—2 παραδείγματα.

Είναι γεγονός πώς ή δράση τών Π. Ε. μέσα στίς πόλεις συναντάει σοβαρότατα εμπόδια. Οί αυστηρότατοι περιορισμοί στήν είσοδο καί έξοδο απ' αυτές καί ή τρομοκρατία μέ τίς συνεχείς μαζικές συλλήψεις κλπ. κάνουν πολύ δύσκολες τίς επαφές μας ανάμεσα σέ αυτούς καί τίς χωριά. Μέχρι σήμερα οί Π. Ε. μας δέν τά κατάφεραν νά ξεπεράσουν τίς δυσκολίες αυτές.

Ό εχθρός γιά νά εμποδίσει τή στρατολογία μας πήρε καί παίρνει ένα σωρό μέτρα. Ξεκληρισμοί, περιχαρακωμένα στρατόπεδα, συλλήψεις καί εκτοπίσεις κατά μάζες κλπ. Κι' εδώ οί δυσκολίες είναι πολύ μεγάλες. Αλλά καί εδώ επίσης δέν καταφέραμε νά τίς ξεπεράσουμε κι' είναι κι' αυτό ένας σοβαρός λόγος τής σημαντικής καθυστέρησης πού παρουσιάζει ή δουλειά στόν τομέα τής στρατολογίας.

6) Ειδικά γιά τή μεγαλύτερη καθυστέρηση στή μαζική πολιτική δουλειά τών Π. Ε. μιά απ' τίς κυριότερες αιτίες βρίσκεται καί στήν κάποια

ὑποτίμηση τῆς δουλειᾶς αὐτῆς. Εἶναι γεγονὸς πὼς ἡ μαζικὴ πολιτικὴ δράση τῶν Π. Ε. δὲν συμβαδίζει μὲ τὴν πολεμικὴ ἐπίδοσή τους. Γιὰ τὴ σημασία τῶν μαζικῶν ἀγώνων θυμίζουμε ἐδῶ τὰ ὅσα σχετικὰ λέει ἡ ἀπόφαση τῆς 5ης Ὁλομέλειας τῆς Κ. Ε. τοῦ Κ. Κ. Ε.

«Ξεκινώντας ἀπ' τὰ πιὸ μικρὰ ζητήματα καὶ ἀπ' τὶς πιὸ ἁπλὲς μορφὲς πάλης πρέπει νὰ τραβήξουμε ἀποφασιστικὰ τὶς πιὸ πλατειὲς μάζες, μαζὶ καὶ τὰ μεσαῖα στρώματα στὴν πάλη γιὰ τὸ ψωμί, τὸ μεροκάματο, ἐνάντια στὴν ἀκρίβεια, ἐνάντια στοὺς φόρους. Ἀνεβάζοντας ἀδιάκοπα τὴ μαζικὴ αὐτὴ πάλη καὶ συνδυάζοντάς την μὲ τὴ ἔνοπλη πάλη στὶς πόλεις καὶ σ' ὅλα τὰ μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, σ' ὅλα τὰ εὐαίσθητα καὶ νευραλγικὰ σημεῖα του, πρέπει νὰ σηκώσουμε τὸ μέτωπο αὐτὸ τοῦ ἀγώνα, σὲ τρίτο μέτωπο τοῦ πολέμου, νὰ τὸ κάνουμε κι' αὐτὸ ἀποφασιστικὸ παράγοντα, γιὰ τὸ ἀδυνάτισμα καὶ τὸ ξεχαρβάλωμα τοῦ ἐχθροῦ γιὰ τὴ νίκη».

ΜΕΡΙΚΑ ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΟΥΜΕ

Δυὸ λόγια καὶ γιὰ μερικὰ ἄλλα ζητήματα ποὺ πρέπει νὰ προσεχτοῦν:

1) Ἡ ἀντιμετώπιση τῆς «καινούργιας» ταχτικῆς τοῦ ἐχθροῦ. Βάλαμε τὸ καινούργιας σὲ εἰσαγωγικά, γιατὶ στὴν πραγματικότητα δὲν πρόκειται γιὰ καμμιὰ καινούργια ταχτική. Ἐνέδρες καὶ ἐπιδρομὲς ὁ ἐχθρὸς ἔστηνε καὶ ἔκανε καὶ πρίν. Τώρα φυσικὰ μὲ τὴν ἔνταση τῆς δράσης μας τὶς χρησιμοποιεῖ πιὸ πολύ. Γιὰ τὴν ἐξουδετέρωσή τους, ἔξω ἀπ' τὰ αὐστηρὰ μέτρα ποὺ σήμερα πιὸ πολὺ ἐπιβάλλεται νὰ παίρνουμε στὴν κίνησή μας καὶ στὰ στέκια μας, θὰ πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε καὶ μὲ δικές μας ἔξυπνες πετυχημένες ἀντενέργειες. Ἕνα — δυὸ γερὰ χτυπήματα ἂν τοῦ δώσουμε σὲ κάθε περιοχὴ θὰ τὸν ἀναγκάσουμε νὰ ἀλλάξει στὶς τρόπες του.

2) Ἐξαιρετικὴ προσοχὴ πρέπει νὰ δώσουμε στὴν πειθαρχία μέσα στὶς ὁμάδες. Δυστυχῶς ἔχουμε μπόλικες ἀδυναμίες στὸ ζήτημα αὐτό. Μιὰ ἄσχημη κληρονομιὰ ἀπ' τὴν ἐποχὴ τῶν ἐλευθεροσκοπευτῶν βαρύνει καὶ σήμερα τὶς ὁμάδες τῶν Π. Ε. Ἡ κληρονομιὰ αὐτὴ πρέπει νὰ ἐξαλειφθεῖ. Χωρὶς κανένα δισταγμὸ θὰ πρέπει νὰ παίρνουμε κάθε φορὰ τὰ μέτρα ἐκεῖνα, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν αὐστηρὴ πειθαρχία σ' αὐτές. Οἱ ὁμάδες τῶν Π.Ε. σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ἐκπληρώσουν τὴν εἰδική τους ἀποστολὴ χωρὶς τὴν ἐξασφάλιση μιᾶς γερῆς πειθαρχίας.

3) Ἀσυγχώρητη εἶναι ἡ μὴ ἀπονομὴ ἠθικῶν ἀμοιβῶν στοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ μαχητὲς ὅταν γιὰ ἰδιαίτερη καὶ ἐξαιρετικὴ δράση τους τὶς δικαιοῦνται. Εἶναι γεγονὸς πὼς ὑπάρχει μιὰ σοβαρότατη ὑποτίμηση ἀπὸ μέρους τῶν Π. Ε. τῆς σημασίας τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν. Σὰν ἀπόδειξη γιὰ τὴν ὑποτίμηση αὐτὴ ἀρκοῦν τοῦτα τὰ δυό:

Ὑπάρχουν διάσημα γιὰ ἐξαιρετικὴ δράση στὰ μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ. Τὰ διάσημα αὐτὰ ἀφοροῦν κατὰ πρῶτο λόγο τοὺς Π. Ε. καὶ τὶς ὁμάδες τους. Ὅμως ὡς τὰ σήμερα οὔτε σ' ἕναν δὲν ἀπονεμήθηκε, κι' αὐτὸ γιατὶ γιὰ κανέναν δὲν ζητήθηκε. Νὰ μὴν ὑπῆρξαν ὡς τὰ μέχρι σήμερα ἄξιοι νὰ τὸ πάρουν; Ἀσφαλῶς ὄχι:

Ἔξω ἀπ' τὴ Δυτ. Μακεδονία ἀπὸ καμμιὰ ἄλλη περιοχὴ δὲν ἔγινε ὡς τὰ σήμερα ἔστω καὶ μιὰ πρόταση γιὰ ὀνομασία ἢ προαγωγή. Μήπως ἄραγε, γιατί δὲν ἄξιζε κανένας; Ἀσφαλῶς κι' ἐδῶ ὄχι:

4) Γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ ἡ δουλειὰ τῆς ΕΠΟΝ καὶ ἡ δουλειὰ τῆς γυναίκας στὴ σκλάβα Ἑλλάδα θὰ πρέπει σὲ κάθε ὁμάδα νὰ ὑπάρχουν καὶ μερικὲς γυναῖκες ὅπως ἐπίσης καὶ ἐπονίτες. Σὲ μιὰ ἀπ' τὶς γυναῖκες καὶ σ' ἕναν ἐπονίτη πρέπει ν' ἀνατεθεῖ εἰδικὰ ἡ δουλειὰ στὴν Ε.Π.Ο.Ν. καὶ στὶς γυναῖκες στὸ χῶρο, ποὺ δρᾶ ἡ ὁμάδα, χωρὶς ὅμως τόσο ὁ ἐπονίτης ὅσο καὶ ἡ γυναίκα νὰ πάψουν νὰ εἶναι μέλη τῆς ὁμάδας.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Οἱ δυὸ μῆνες τῆς ἅμιλλας πέρασαν. Δὲν μένει παρὰ μόνο ἕνας. Καὶ στὸν ἕναν ὅμως αὐτὸν μῆνα μποροῦμε καὶ πρέπει, ἐξαλείφοντας τὶς ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίες μας καὶ πολλαπλασιάζοντας τὶς προσπάθειές μας, νὰ πραγματοποιήσουμε τὸ πλάνο τῆς ἅμιλλας καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὸ ζήτημα τῆς στρατολογίας, ποὺ εἶναι καὶ τὸ σοβαρότερο ἀπ' τὰ καθήκοντα ποὺ βάζει ἡ ἅμιλλα, ἀλλὰ καὶ κεῖνο στὸ ὁποῖο ἡ καθυστέρησή μας εἶναι πιὸ μεγάλη.

Καλοκαίριασε. Ὁ Ἰούνης καὶ οἱ κατοπινοί του μῆνες εἶναι οἱ μῆνες μὲ τὶς μπόλικες ἀγροτικὲς δουλειές. Ὅσο αὐστηροὶ κι' ἂν εἶναι οἱ περιορισμοὶ τοῦ ἐχθροῦ, ἡ μάζα τῶν ἀγροτῶν θὰ βγεῖ στὰ χωράφια της. Ἀνοίγουν ἔτσι οἱ πόρτες καὶ δημιουργεῖται ἡ δυνατότητα γιὰ μιὰ γερὴ στρατολογία. Τοὺς μῆνες αὐτοὺς πρέπει νὰ τοὺς ἐκμεταλλευτοῦν οἱ Π. Ε. Ὑπαίθρου ἐντατικά.

Ἀλλὰ καὶ μέσα ἀπ' τὶς πόλεις πρέπει καὶ μπορεῖ νὰ βγάλουμε ἔξω κόσμο. Δυνατότητες καὶ δῶ ὑπάρχουν. Διάθεση τοῦ κόσμου νὰ βγεῖ ἐθελοντικὰ στὸ βουνὸ ὑπάρχει. Ἕνας Π. Ε. ὀργάνωσε στὴν πόλη του ὁμαδοῦλες ὀπαδῶν μας ποὺ θέλουν νὰ βγοῦν ἔξω. Δὲν μπόρεσε ὅμως ἀκόμα νὰ τοὺς βγάλει γιατὶ σκοντάφτει στοὺς περιορισμοὺς ποὺ ὁ ἐχθρὸς ἔχει βάλει γιὰ κάθε ἔξοδο ἀπ' τὴν πόλη. Ἄλλος Π. Ε. ἔβγαλε ἀπ' τὴν πόλη του 5 ἐθελοντὲς τὸ μῆνα Ἀπρίλη.

Τὰ παραδείγματα αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια ποὺ ἔχουμε ὑπ' ὄψη μαρτυροῦν πὼς μιὰ ἀλλαγὴ ἄρχισε νὰ γίνεται καὶ στὸ ζήτημα αὐτὸ στὸν κόσμο ποὺ ζεῖ στὶς πόλεις. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς μέρα μὲ τὴ μέρα θὰ γίνεται ὅλο καὶ πιὸ μεγάλη. Αὐτὸ βάζει πιὸ ἐπιταχτικὰ στοὺς Π. Ε. Πόλεων καὶ Ὑπαίθρου τὸ καθῆκον, στριμώχνοντας καθημερινὰ τὸ σκέψη

τους, νά βροῦν τρόπους νά σπάσουν τόν κλοιό καί νά βγάλουν ἔξω τίς χιλιάδες καινούργους μαχητές, τίς ἀναγκαῖες ἐφεδρεῖες, πού ὁ Δ.ΣΕ χρειάζεται γιά νά πετύχει τήν ἀποφασιστική στροφή τοῦ ἀγώνα.

Οἱ συνθῆκες σήμερα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς δράσης τῶν Π. Ε. πόλεων—Ὑπαίθρου καί τό φούντωμα τοῦ τρίτου μετώπου εἶναι περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά εὐνοϊκές. Ἡ φτώχεια καί ἡ ἐξαθλίωση τοῦ Λαοῦ ἔφτασε στό μή παρα πέρα. Ἕνα ἑκατομμύριο εἶναι οἱ ξεκληρισμένοι καί ὁ ξεκληρισμός συνεχίζεται. Ἡ τρομοκρατία δέν γνώρισε τό προηγούμενό της. Ἡ λαϊκή ἀγανάχτηση ὀγκώθηκε τόσο, ὥστε τό ποτήρι πιά ξεχείλισε. Οἱ μοναρχοφασίστες ἐγκληματίες τῆς Ἀθήνας ζαλισμένοι ἀπτά χτυπήματα τοῦ Δ. Σ. Ε. τρέμουν ἀπό φόβο ἑνός ξεσπάσματος τῆς ἀγανάχτησης τοῦ Λαοῦ. Δέν ἔχουν ἐμπιστοσύνη οὔτε σ' αὐτούς πού οἱ ἴδιοι ὁπλίζουν. Βάζουν τούς Μάϊδες νά κοιμοῦνται στίς ἕδρες τῶν στρατιωτικῶν βάσεών τους (χωριά Γιαννίνων).

Μιά ἀσυδρή, ἀλλά ἀρκετά χαραχτηριστική εἰκόνα γιά τήν κατάσταση στή σκλάβα Ἑλλάδα μᾶς δίνουν τά ὅσα πιό κάτω παραθέτουμε παρμένα ἀπό τελευταία ἔκθεση τοῦ Π. Ε. Καστοριᾶς.

«Ἐκεῖνο πού χαραχτηρίζει τίς τελευταῖες μέρες τήν κατάσταση τῆς πόλης καί τοῦ περίγυρού της, εἶναι μιά πρωτοφανέρωτη τρομοκρατία, πού ἐξαπέλυσε ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ σέ μεγάλη κλίμακα συλλήψεις πού ἐνήργησε σ' ὅλους τούς δημοκρατικούς πολίτες, στρατιῶτες καί μάϊδες, τόσο μέσα στήν πόλη, ἄλλο τόσο καί στά κέντρα ἀσφάλειας, ὅπου ἔχει ὅλους τούς ξεκληρισμένους. Πάνω ἀπό 800 εἶναι οἱ δημοκράτες πού πιάστηκαν ἀπτήν Καστοριά—Ἄργος καί ἄλλοι τόσοι ἀπό τά γύρω χωριά. Ἡ ἀναλογία μάλιστα σέ ὁρισμένα χωριά ξεπερνάει τά 50ο)ο ὅπως π. χ. τοῦ Τσιριλόβου.

«Στήν πόλη ἔπιασαν πολλούς ἐπιστατικούς, τραπεζιτικούς καί φοιτητές, οἰκογένειες ἀνταρτῶν, δημοκράτες στρατιῶτες, ἀπολυμένους ἐθνοφρουρίτες καί μάϊδες, μέ τήν κατηγορία ὅτι «κατά διάνοιαν εὐνόησαν τό κίνημα». 70 αὐτοκίνητα περίπου μετέφεραν τούς πιασμένους δημοκράτες πρός Θεσσαλονίκην καί ἀπ' ἐκεῖ πιθανόν στά νησιά. Οἱ μαζικές αὐτές συλλήψεις εἶχαν τοῦτο τό θετικό ἀποτέλεσμα: Δ υ ν ά μ ω σ ε ἡ π ί σ τ η τ ο ῦ Λ α ο ῦ σ τ ή ν ί κ η μ α ς, κ λ ο ν ί σ τ η κ ε σ έ ἀ ρ κ ε τ ό β α θ μ ό τ ό ἠ θ ι κ ό τ ῆ ς ἀ ν τ ί δ ρ α σ η ς, γ ι α τ ί κ α τ α λ α β α ί ν ε ι π ῶ ς ὅ σ ο μ ε γ α λ ύ τ ε ρ ε ς σ υ λ λ ή ψ ε ι ς γ ί ν ο ν τ α ι, τ ό σ ο π ι ό ἀ δ ύ ν α τ α σ τ έ κ ε ι τ ό κ α θ ε σ τ ώ ς τ ο υ ς σ τ ά π ό δ ι α τ ο υ. (Σημ. ἡ ὑπογράμμιση ἔγινε ἀπό μᾶς) Ἔτσι ὅλοι γνωρίζουν πῶς τό θεριό ὅταν ψυχορραγεῖ τότε χτυπάει πιό πολύ. Οἱ μάϊδες ἄρχισαν ἀνοιχτά πιά νά λένε πῶς τό χιντάκωμά τους μεγαλώνει.

«Αὐτό εἶχε ἐπίδραση καί στήν οἰκονομική ζωή μέσα στήν πόλη. Τό λάδι π. χ. πρίν 4 μέρες εἶχε φτάσει τίς 40.000 δρχ. καί δέν βρίσκονταν. Τό ἴδιο καί ὅλα τά εἴδη τῆς καταναλώσεως. Ἐνῶ τό γάλα διατιμήθηκε σέ 3.000, τό τυρί σέ 12.000 καί τό βούτυρο στίς 32.000, τό στάρι στίς 1.800—2.000. Τό μεροκάματο παραμένει στίς 10—12.000. Ἡ διάθεση τῶν ξεσπιτωμένων γιά τό γυρισμό τους στό βιό τους εἶναι ὁλοφάνερη».

Τέτοια εἶναι ἡ κατάσταση στή σκλάβα Ἑλλάδα. Καί φυσικά κάθε μέρα πού θά περνάει θά τήν κάνει ἀκόμα χειρότερη γιά τόν μοναρχοφασισμό. Μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες ὑπάρχουν ἀντικειμενικά ὅλες οἱ δυνατότητες νά πολλαπλασιαστεῖ ἡ δράση τῶν Π. Ε. νά φουντώσει τό τρίτο μέτωπο. Ἀπτήν ἱκανότητα καί τή δουλειά τή δική μας θά ἐξαρτηθεῖ νά γίνουν πράξη οἱ δυνατότητες αὐτές.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Πολεμική δράση τῶν ὁμάδων Π. Ε. Πόλεων — Ὑπαίθρου ΗΠΕΙΡΟΥ—ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ—ΘΡΑΚΗΣ στό μῆνα Ἀπρίλη 1949

ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗΚΑΝ	Ἀπό δράση μόνο τῶν Ὁμάδων Π. Ε.	Σέ συνεργασία μέ ἄλλα Τμήματα	ΣΥΝΟΛΟ
Αὐτοκίνητα	45	4	49
Γεφύρια	5	—	5
Μόλοι - Φράγματα καί ἄλλοι στόχοι	11	1	12
ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΤΟΝ ΕΧΘΡΟ			
Νεκροί	226	27	253
Τραυματίες	256	48	304
Αἰχμάλωτοι	9	37	46

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

Τοῦ σ. Κ. ΓΚΡΙΤΖΩΝΑ, Ἀντισυνταγματάρχη Π. Ε.

Ἄν μέ βάση τίς διαπιστώσεις τῆς 5ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. γιά τίς πόλεις κάνουμε τήν ἐκτίμηση τῆς στρατιωτικοπολεμικῆς δουλειᾶς στίς Θεσσαλικές πόλεις, θά καταλήξουμε στή διαπίστωση πώς παρουσιάζεται, ἀλλοῦ περισσότερο (Βόλο, Τρίκαλα, Καρδίτσα), ἀλλοῦ λιγότερο (Λάρισα), καί στίς κωμοπόλεις, μιά καλυτέρευση καί ἀνάπτυξη.

Ὅμως ἡ ἀνάπτυξη αὐτή δέ βρίσκεται στό ἐπίπεδο πού ἀπαιτοῦν οἱ σημερινές στιγμές, παρά τό γεγονός ὅτι ἀντικειμενικά ὑπάρχουν πολλές δυνατότητες. Ἡ διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα σ' αὐτό πού πραγματοποιήθηκε μέχρι σήμερα καί σ' αὐτό πού μπορούσαμε νά ἔχουμε πετύχει, ὀφείλεται σέ δικές μας ἀδυναμίες.

Ἡ καθυστέρηση τῆς στρατιωτικοπολεμικῆς δουλειᾶς στίς θεσσαλικές πόλεις κατά τή γνώμη μου ὀφείλεται στίς παρακάτω αἰτίες:

1) Δέν προσέξαμε ὅσο χρειάζεται τό σοβαρότατο αὐτό τομέα τῆς δράσης μας στίς πόλεις, ἀδιάφορο ἄν τό παραδεχόμαστε εἴτε ὄχι. Ὑπάρχει μιά ὑποτίμηση τῆς δουλειᾶς καί τῆς δράσης μας στίς πόλεις ἤ, στήν καλύτερη περίπτωση, δέν ἐκτιμήσαμε σωστά τήν τεράστια συμβολή πού μποροῦν νάχουν στόν ἀγώνα μας οἱ πόλεις, ὅταν κάνουμε τή δουλειά μας σ' αὐτές. Ἡ διαφορά πού ὑπάρχει ἀνάμεσα σ' αὐτά πού μέ τά λόγια ὑποστηρίζουμε καί σέ κεῖνο πού στήν πράξη ἐφαρμόζουμε, ἀποτελεῖ τό κριτήριο τῆς κατανόησης πού ἔχουμε γιά τήν σοβαρότητα τῆς δουλειᾶς μας στόν τομέα αὐτόν. Εἶναι γεγονός πώς δεν ὑπάρχει περίπτωση διοίκησης μονάδας μας πού ἔχει κάποια εὐθύνη γιά τή δράση στίς πόλεις, πού θά βρεῖς στά λόγια της κάποια ἔκφραση πού νά δείχνει ἔλλειψη κατανόησης, ὅμως εἶναι πολλές οἱ περιπτώσεις πού ὅταν οἱ ὑποχρεώσεις τῶν διοικήσεων πρόκειται νά πάρουν πραχτική ἐκδήλωση καί ἐφαρμογή, παρουσιάζονται μερικοί δισταγμοί καί στίς περιπτώσεις αὐτές δέν πρόκειται γιά κεῖνο πού εἶναι ἀπραγματοποίητο, ἀλλά γιά κεῖνο πού μπορεῖ νά γίνει μέ τίς δυνατότητες πού ὑπάρχουν. Τό γεγονός ὅτι δέν βοηθήθηκαν οἱ Π.Ε. πόλεων σέ ὅτι χρειάζονταν γιά νά κάνουν καλύτερα τή δουλειά τους (ἀνθρώπους, μέσα κλπ.) δέν εἶναι ἄσχετο μέ τήν τέτοια νοοτροπία πού ὑπάρχει σέ πολλές διοικήσεις, ὅπως δέν εἶναι ἄσχετες μέ τίς διοικήσεις οἱ εὐθύνες γιά τήν καθυστέρηση τῆς δράσης μας στίς πόλεις. Ἀκόμα λείπει ἀπό τούς Π.Ε. τῶν πόλεων ἡ στενή παρακολούθηση καί ὁ συστηματικός ἔλεγχος ἀπό τήν καθοδήγησή τους. Δέν καθοδηγήθηκαν ἀπό κοντά καί πραχτικά ὅσο ἦταν ἀνάγκη. Ἡ καθοδηγητική βοήθεια πού τούς δόθηκε δέν εἶναι ὅσο χρειάζεται ζωντανή καί δημιουργική.

2) Μερικοί συν. Π.Ε. τῶν πόλεων δέν κατανόησαν τή σοβαρότητα τῆς δουλειᾶς τους καί τῆς ἀποστολῆς τους καί τό γεγονός αὐτό ἔχει ἀποφασιστική σημασία γιά τ' ἀποτελέσματα πού θά πετύχουν στίς πόλεις πού καθοδηγοῦν. Ἐμεῖς ἔχουμε μερικές χαρακτηριστικές περιπτώσεις πού ἐπιβεβαιώνουν τήν παραπάνω διαπίστωση. Σημειώνουμε ἐδῶ ὁρισμένες ἀπ' αὐτές. Ἕνας

ΠΑΡΘΗΚΑΝ ΛΑΦΥΡΑ	Ἀπό τή δράση μόνο τῶν ὁμάδων Π. Ε.	Σέ συνεργασία μέ ἄλλα τμήματα	Σύνολο
Ὅλμοι	2	—	2
Ὅπλα	9	40	49
Ἀσύρματοι	1	—	1
Μηχανάκια	1	—	1
Μάζεψαν καλώδιο, μέτρα	116.000	6.000	122.000
Στρατολόγησαν	288	41	329

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τά νούμερα αὐτά εἶναι κάτω ἀπ' τήν πραγματικότητα γιατί:

α) Ἀρκετοί Π.Ε. δέν μᾶς στείλαν ἀκόμη δελτίο δράσης τους γιά ὁλόκληρο τό μήνα Ἀπρίλη

β) Εἰδικά ὅσον ἀφορᾶ τίς ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ ἀπό ἀνατινάξεις αὐτοκινήτων στίς ἐντελῶς ξεκληρισμένες περιοχές δέν ἐξακριβώνονται, γιατί δέν εἶναι εὔκολο νά συγκεντρωθοῦν πληροφορίες. Ἔτσι οἱ ἀνατινάξεις αὐτές ἀναφέρονται σάν ἀνατινάξεις μέ ἀνεξακρίβωτες ἀπώλειες.

Ἀπ' τούς νεκρούς 9 εἶναι ἀξιωματικοί. Ὁ ἕνας Ταγματάρχης.

σύντροφος όταν τοποθετήθηκε Π.Ε. μιάς πόλης στεναχωρέθηκε πού μετατέθηκε άπό τή δουλειά πού έκανε μέχρι τότε καί πού ήταν πολύ μικρότερης σημασίας. Μπορεί να τό θεώρησε καί σάν «υποτίμηση». Π.Ε. άλλης πόλης πού είνε νά χρησιμοποιηθεί άλλοῦ, έπειδή όπως έλεγε, «έβαλε πιά μιά σειρά» καί υπέδειξε γιά άντικαταστάτη του σύντροφο πού δέν ήταν κατάλληλος γιά τή σοβαρότατη αυτή δουλειά. Σέ μιά άλλη περίπτωση άλλος σύντροφος υποστήριζε πώς ή δουλειά τοῦ Π.Ε. πόλης δ έ ν έ χ ε ι π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν ο. Καί στίς τρεῖς αυτές περιπτώσεις βρίσκεται τό μέτρο τής εκτίμησης πού είχαν οί συν. αυτοί γιά τή σοβαρότητα τής δουλειάς τους, καί ή εξήγηση γιατί ή δουλειά στίς πόλεις πού καθοδηγοῦν καθυστερεί.

3) Πολλοί σύντροφοι διαρκώς γκρινιάζουν γιά τίς δυσκολίες πού άντιμετωπίζουν. Στό λεξιλόγιό τους καί στήν «έπιχειρηματολογία» τους μερικές φράσεις όπως «δέ γίνεται αυτό», «είναι αδύνατο», «είναι ανυπέρβλητο εμπόδιο» καί άλλες παρόμοιες, έχουν καθιερωθεί καί έπαναλαμβάνονται κάθε φορά πού πρόκειται νά δικαιολογηθεί μιά καθυστέρηση στή δουλειά τους ή μιά αποτυχία στήν εκπλήρωση ένός καθήκοντος. Είναι φανερό πώς οί συν αυτοί έπηρεάζονται σέ μεγάλο βαθμό άπό τίς δυσκολίες πού παρουσιάζονται καί τά μέτρα πού εφαρμόζει ό εχθρός.

Ή επίδραση αυτή καί, οί αντιλήψεις πού τούς γεννιοῦνται έχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες στήν καθημερινή πραχτική τους δουλειά καί τήν πολεμική δράση τους. Έμείς έχουμε πολλά παραδείγματα πού ορισμένα εμπόδια πού θεωροῦνταν «άξεπέραστα» ξεπεράστηκαν χωρίς μεγάλη δυσκολία καί μέ ικανοποιητικά αποτελέσματα. Τά συρματοπλέγματα, τά πυκνά φυλάκια, οί πυκνές περίπολες, τά ποτάμια καί άλλα εμπόδια, πού έφραζαν τό δρόμο σ' ορισμένους νά εκπληρώσουν τήν αποστολή τους, παραμερίστηκαν άπό τό θάρρος, τήν αποφασιστικότητα καί τήν πονηριά άλλων συντρόφων καί ή αποστολή έκπληρώθηκε. Άναφέρουμε τό παράδειγμα τών συντρόφων Τ. καί Θ. πού μπῆκαν στίς πόλεις, έμειναν όσο τούς χρειάζονταν γιά νά κάνουν τή δουλειά τους κι' έφυγαν. Τούς συν. αυτούς δέν τούς εμπόδισαν τά μέτρα τοῦ εχθροῦ, ενώ άλλοι σύντροφοι απόκλεισαν τή δυνατότητα νά μποῦν καί νά μείνουν σέ πόλη.

Άπό τίς παραπάνω περιπτώσεις βγαίνει τό συμπέρασμα πώς υπάρχει πολλές φορές μιά υπερβολή στήν εκτίμησή μας, γιά τά μέτρα πού παίρνουν οί μοναρχοφασιστικές αρχές καί γιά τίς δυσκολίες πού παρουσιάζονται στή δουλειά μας καί ότι λείπει ή τολμηρή αντιμετώπιση τών δυσκολιών, τό αποφασιστικό παραμέρισμα κάθε εμποδίου. Ή υπερεκτίμησή μας γιά τίς δυσκολίες πού μάς δημιουργεί ό εχθρός καί οί αντιλήψεις πώς τά εμπόδια πού βρίσκουμε είναι ανυπέρβλητα, κλονίζουν τήν αποφασιστικότητά μας καί άτονοῦν τή δραστηριότητά μας μέ αποτέλεσμα νά περιορίζουν σοβαρά τή δράση μας. Ένώ σέ πολλές περιπτώσεις οί δικές μας δυνάμεις μεγαλώνουν τίς δυσκολίες αυτές. Οί σύντροφοι πού δουλεύουν στίς πόλεις πρέπει νά καταλάβουν πώς οί δυσκολίες δέ θά λείψουν. Δική μας δουλειά είναι νά σκαρώνουμε τά εμπόδια πού κάθε φορά βρίσκουμε στό δρόμο μας. Καί πρώτ' άπ' όλα νά ξεριζώνουμε τίς αντιλήψεις καί τίς «θεωρίες» τοῦ «ά δ ύ ν α τ ο υ» καί τοῦ «ά ν υ π έ ρ β λ η τ ο υ» πού είναι χωρίς καμμιά συζήτηση αντιλήψεις όππορτουνιστικές.

4) Μιά ακόμα σοβαρή αιτία τής καθυστέρησης τής δουλειάς καί τής δράσης στίς θεσσαλικές πόλεις είναι καί τό γεγονός ότι οί συν. πού τίς καθοδηγοῦν βρίσκονται μακρυά άπ' αυτές. Αυτό τούς εμποδίζει νά παρακολουθοῦν καλά τή δουλειά τους, νά είναι ενημερωμένοι στά καθημερινά γεγονότα καί στίς αλλαγές πού γίνονται. Είναι ξεκομμένοι άπό τά προβλήματα τοῦ λαοῦ, δέν μποροῦν νά καθοδηγήσουν σωστά καί αποτελεσματικά. Δέν είναι σέ θέση νά επέμβουν έγκαιρα καί ν' αντιμετωπίσουν μιά όποιαδήποτε κατάσταση. Μερικοί άπ' τούς Π. Ε. απομακρύνθηκαν γιά πολύν καιρό άπ' τίς πόλεις καί άσχολοῦνται μέ άλλες δουλειές, τραβώντας τήν προσοχή τους άπ' τήν κύρια αποστολή τους πού έχουν. Ακόμα τίς ομάδες τών ελεύθερων σκοπευτών πού έχουν δέν τίς προσανατόλισαν σωστά στή δράση τους καί τίς απόσπασαν άπό τό βασικό τους έργο πού είναι ή πολεμική δράση στίς πόλεις. Αυτή ή ταχτική τους έβλαψε σοβαρά τή δουλειά μας.

Οί Π. Ε. πρέπει μέ κάθε θυσία νά δημιουργήσουν συνθήκες κατάλληλες γιά παραμονή τους κοντά στίς πόλεις καί νά εξασφαλίζουν όλες τίς προϋποθέσεις πού θά τούς δώσουν τή δυνατότητα ν' ανταποκριθοῦν στά σοβαρά τους καθήκοντα. Κάθε Π. Ε. πρέπει νά κολλήσει κυριολεχτικά στήν πόλη πού καθοδηγεί καί νά μήν απασχολείται τόν περισσότερο καιρό μέ δράση έξω καί μακρυά άπ' τήν πόλη. Τώρα υπάρχουν πολλές δυνατότητες γιά τήν παραμονή τους κοντά στίς πόλεις.

5) Οί Π. Ε. δέν εκμεταλλεύονται καί δέν αξιοποιοῦν τίς συνθήκες πού δημιουργοῦνται στίς πόλεις άπό τήν πολεμική δράση τών τμημάτων μας. Ειδικώτερα οί Π. Ε. μας δέν κατάφεραν νά προωθήσουν τή δουλειά τους καί ν' αναπτύξουν τή δράση τους μέ τίς ευνοϊκές συνθήκες πού δημιουργήθηκαν τόν περασμένο χρόνο μέ αλλεπάλληλα χτυπήματα πού δόθηκαν άπ' τά τμήματά μας στίς περισσότερες θεσσαλικές πόλεις (Καλαμπάκα, Τύρναβο, Άγυιά, Τρίκαλα, Λάρισα, Καρδίτσα) καί πού τά χτυπήματα αυτά αναπτέρωσαν τό ηθικό τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καί πανικόβαλαν τήν αντίδραση.

Καί ἐνῶ θά ἔπρεπε νά συνεχίσουν τά χτυπήματα μέσα στίς πόλεις νά πετύχουν τήν ἔξοδο πρός τό βουνό καινούργιων μαχητῶν γιά τό Δ. Σ καί νά λύσουν μιά σειρά προβλήματα τῆς δουλειᾶς τους, ἀντίθετα παρουσιάστηκε σέ μερικούς μιά αὐτοϊκανοποίηση καί ἐπανάπαυση καί λίγο πολύ ἡ δουλειά τους πέρασε μιά περίοδο «ἀνάπαυλας».

Ἐδῶ πρέπει νά σημειωθεῖ καί κάτι ἄλλο. Οἱ Π.Ε. ὅσο πιό πολύ εἶναι ἐνημερωμένοι γιά τήν κατάσταση τῆς πόλης καί ὅσο πιό καλά ἔχουν ὀργανώσει τή δουλειά τους, τόσο ἀποτελεσματικότερα θά συμβάλουν κατά τήν προετοιμασία γιά τό χτύπημα μιᾶς πόλης καί κατά τό διάστημα τῆς κατοχῆς της, ἀπό μεγάλα τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. Ἡ πεῖρα ἀπό τά χτυπήματα τῶν θεσσαλικῶν πόλεων καί ἀλλοῦ, (Καρπενήσι), μᾶς δίδαξαν πολλά, σχετικά μέ τό ρόλο καί τή δουλειά τῶν Π.Ε τῶν πόλεων Καί στίς περιπτώσεις αὐτές ἀπό τά συγκεκριμένα περιστατικά πού ἀντιμετωπίσαμε (πληροφορίες, κίνηση, ἀντίδραση, στρατολογία κλπ.). φάνηκαν οἱ ἀδυναμίες πού ὑπῆρχαν στή δουλειά μας στίς πόλεις. Ὑπάρχει μιά σοβαρή ἀδυναμία μας στήν προσαρμογή τῆς δουλειᾶς καί τῆς δράσης μας στίς συνθῆκες πού κάθε φορά δημιουργοῦνται στίς πόλεις Δυσκολευόμαστε, καθυστεροῦμε πολύ νά βροῦμε καινούργιους τρόπους δουλειᾶς, νέες μέθοδες δράσης γιά νά ξεπεράσουμε τίς δυσκολίες καί τά ἐμπόδια πού παρεμβάλει ὁ ἐχθρός. λείπει ἡ ἐφευρετικότητα, ἡ ἐπινόηση καί ἡ ἐπαναστατική πονηριά.

Ἐδῶ πρέπει νά τονίσουμε πώς πολλοί σύντροφοι πού δουλεύουν στίς πόλεις δέν μπόρεσαν ἀκόμα νά ξεχωρίσουν πώς οἱ συνθῆκες πού ἐπικρατοῦν σήμερα στίς πόλεις δέν εἶναι οἱ ἴδιες μέ τίς συνθῆκες τῆς γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς. Κι' ἄν δέν κατανοήσουν τή σημερινή ἰδιομορφία θά δυσκολευτοῦν πολύ νά προσαρμοστοῦν, ν' ἀντιμετωπίσουν καί νά ὑπερνικήσουν τίς πολύμορφες δυσκολίες πού παρουσιάζονται. Κατά συνέπεια πρέπει τή δουλειά τους. τήν τακτική τῆς δράσης τους, νά τήν προσαρμόσουν στίς συνθῆκες πού δημιουργήθηκαν στή σημερινή φάση τοῦ λαϊκοεπαναστατικοῦ μας κινήματος.

6) Σέ μερικούς Π. Ε. ὑπάρχει ἕνα αἴσθημα αὐτοϊκανοποίησης γιά τ' ἀποτελέσματα τῆς δουλειᾶς τους Καί παραξενεύονται ὅταν γίνονται διαπιστώσεις πώς καθυστεροῦν στή δράση τους. Ἡ ἀπάντηση στήν ἔκπληξη τῶν συντρόφων μπορεῖ νά δοθεῖ μέ μερικά ἁπλά ἐρωτήματα. Πόσοι μαχητές γιά τό Δ. Σ. στρατολογήθηκαν; Πόσοι προδότες πλήρωσαν μέ τή ζωή τους τήν προδοσία τους; Πόσα σαμποτάζ ἔγιναν στήν πόλη πού καθοδηγοῦν; κλπ. Ἡ ἐξήγηση στήν ἐκδήλωση αὐτή βρίσκεται στούς παρακάτω λόγους: Οἱ σύντροφοι αὐτοί α) Δέν κατάλαβαν τίς ἀπαιτήσεις πού ὑπάρχουν σήμερα στίς πόλεις καί β) δέν μπόρεσαν νά ἰδοῦν πόσο πιό πολλά πράγματα μποροῦσαν νά πετύχουν ἄν γίνονταν καλύτερα ἡ δουλειά τους. Τό αἴσθημα τῆς αὐτοϊκανοποίησης πρέπει νά λείψει γιατί εἶναι πολύ σοβαρή καί ἐπικίνδυνη ἀρρώστεια.

7) Ὑπάρχει μιά μονομέρεια στή δουλειά τῶν Π. Ε. Ἡ δουλειά τους δέν εἶναι πολύπλευρη. Δέν πιάνει ὅλους τούς τομείς στούς ὁποίους πρέπει ν' ἁπλώνεται ἡ δράση μας: Δουλεύουν πολύ περιορισμένα. Δέν βοηθοῦν ὅσο πρέπει τίς κομματικές ὀργανώσεις στίς πόλεις γιά νά ξανοίξουν τή δουλειά τους ὅσο μποροῦν, νά τήν ξανοίξουν μέ τίς δυνατότητες πού ὑπάρχουν σήμερα στίς πόλεις. Τήν τεράστια ἰδεολογική καί πολιτική ἐπιρροή πού ἔχουμε στήν ἐργατική τάξη, τά ἄλλα ἐργαζόμενα στρώματα σ' ὅλο τόν ἐργαζόμενο δημοκρατικό λαό, δέν τήν ἀξιοποιήσαμε καί ὀργανωτικά γιά τό δυνάμωμα τῶν ὀργανώσεών μας, γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς συνδικαλιστικῆς δουλειᾶς κλπ. Οἱ ὀργανώσεις μας στίς πόλεις πρέπει ν' ἀναπτυχθοῦν καί νά φροντίσουν νά καταπιάνονται σοβαρά μέ τά προβλήματα τοῦ λαοῦ καί νά καθοδηγήσουν σωστά, ζωντανά καί θαρραλέα τούς μαζικούς ἀγῶνες του. Καί κάτι ἄλλο σχετικά μέ τίς ὀργανώσεις μας στίς πόλεις. Πρέπει νά διατηροῦμε τήν ὀργανωτική συγκρότηση πού θάναι προσαρμοσμένη στίς συνθῆκες πού θά ὑπάρχουν κάθε φορά καί νά παίρνουμε ὅλα τά ἀπαραίτητα πολιτικά καί ὀργανωτικά μέτρα γιά ν' ἀποφεύγουμε τίς ζημιές. Ἡ ἐπαγρύπνησή μας πρέπει νά ὀξυνθεῖ καί νά ἐφαρμόζουμε σχολαστικά τά συνωμοτικά μέσα στήν καθημερινή μας πρακτική δουλειά. Νά ξεκαθαρίζουμε ἀκόμα τίς ὀργανώσεις μας ἀπό κάθε ἀμφίβολο στοιχεῖο. Νά διαλέγουμε καί νά τοποθετοῦμε στά καθοδηγητικά πόστα τούς πιό δοκιμασμένους καί ἔμπιστους ἀνθρώπους μας. Οἱ ζημιές πού πάθαμε στό Βόλο, στά Τρίκαλα, στή Λάρισα καί στήν Καρδίτσα δέν ὀφείλονται στήν ἱκανότητα τῆς ἀσφάλειας, ἀλλά στά δικά μας λάθη, τήν προχειρότητα, τήν ἐπιπολαιότητα, πού πολλές φορές κάνουμε τή δουλειά μας.

Ὑπάρχουν πλῆθος προβλημάτων πού πρέπει ν' ἀντιμετωπίσουν καί νά λύσουν οἱ Π. Ε τῶν πόλεων. Χρειάζεται ἀδιάκοπη καί ἐπίμονη προσπάθεια γιά νά ὀργανώσουν, νά καθοδηγήσουν καί νά ἀνεβάσουν σέ ψηλότερο ἐπίπεδο τήν πάλη τοῦ λαοῦ. Χρειάζεται τολμηρότερη, πιό ἀποφασιστική πολεμική δράση. Ἡ ἀνάπτυξη τῶν μαζικῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ δημιουργεῖ πολλές δυνατότητες γιά ἔνοπλη δράση. Καί ἡ πολεμική δράση, τά καθημερινά χτυπήματα δίνουν φτερά στό λαό γιά πιό ἀποφασιστικούς ἀγῶνες. Χρειάζεται μιά ὁλόπλευρη καί πολεμική δουλειά καί δράση, ἕνας πετυχημένος συντονισμός καί συνδυασμός τῶν καθημερινῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ καί τῆς ἔνοπλης δράσης μας. Ἡ ἀπόφαση τῆς 5ης Ὁλομέλειας γιά τή δουλειά μας στίς πόλεις τονίζει: «Χρειάζεται μιά

ριζική στροφή στή δουλειά μας μέσα στό λαό, σ' όλες τίς μαζικές όργανώσεις. Ξεκινώντας άπό τά πιό μικρά ζητήματα καί τίς πιό άπλές μορφές πάλης πρέπει νά τραβήξουμε άποφασιστικά τίς πιό πλατειές λαϊκές μάζες, μαζί καί τά μεσαία στρώματα στήν πάλη γιά τό ψωμί, τό μεροκάματο, ένάντια στήν άκρίβεια, στούς φόρους, άνεβάζοντας άδιάκοπα τή μαζική πάλη καί συνδυάζοντάς την μέ τήν ένοπλη πάλη στίς πόλεις καί σέ όλα τά μετόπισθεν τοῦ έχθροῦ. Σ' όλα τά εύαίσθητα καί νευραλγικά σημεία του, πρέπει νά σηκώσουμε τό μέτωπο αύτοῦ τοῦ άγώνα σέ τρίτο μέτωπο τοῦ πολέμου, νά τό κάνουμε κι' αύτό άποφασιστικό παράγοντα γιά τό άφανισμό καί τό ξεχαρβάλωμα τοῦ έχθροῦ γιά τή νίκη». Καί ό άντισυνταγματάρχης Π.Ε. σ. Κ. Λεύλής στό λόγο του πρός τούς άπόφοιτους μαθητές τῆς σχολῆς Π.Ε. ύπαίθρου καί πόλεων πού λειτούργησε στό Γενικό μας Άρχηγείο τόνισε: «Μέ τή δράση σας θά φθείρετε καί θά έξαντλήσετε τό μοναρχοφασιστικό στρατό, μέ μπουρλότα θά άνατινάξετε στόν άέρα γέφυρες, δρόμους, άμαξοστοιχίες, τάνκς, αύτοκίνητα, άεροδρόμια καί όλους τούς πολεμικούς στόχους τοῦ έχθροῦ. Οί έλεύθεροι σκοπευτές τῶν πόλεων θά ματώνουν τόν έχθρό καί θάχουν σάν παραδείγματα στήν έπαναστατική τους δράση τούς ήρωες Βομβακᾶ Π.Ε. Θεσσαλονίκης, Καρατζᾶ Π. Ε Πατρῶν καί τόν Π Ε. Πτολεμαΐδας πού έπεσαν γιά τήν ύπόθεση τοῦ λαοῦ πολεμώντας μέ τήν πιό ήρωϊκή καί άξιοθαύμαστη παλληκαριά. Πρέπει νά γίνετε ό τρόμος τοῦ έχθροῦ πού νά μήν μπορεῖ νά βρεῖ ήσυχία πουθενά, οὔτε στόν ὕπνο οὔτε στόν ξύπνο. Πρέπει άδιάκοπα παντοῦ καί πάντοτε νά χτυπᾶτε τόν έχθρό καί ν' άλλάξετε τήν άποπνιχτική άτμόσφαιρα πού ζεῖ ό λαός μας στήν κατεχόμενη περιοχή γιά ν' άναπνεύσει τόν έλεύθερο άέρα καί ν' άναπτύξει πιό πολύπλευρες καί άνώτερες μορφές πάλης γιά πιό παλλαϊκούς άγῶνες. Νά βοηθᾶτε τό Δ.Σ. γιά πιό γερά χτυπήματα ένάντια στό Μ. Φ. Σ. πού άποσυντίθεται καί νά συμβάλετε στή γρήγορη διάλυσή τους. Νά βοηθᾶτε τό Δ. Σ. μέ τή στρατολογία καινούργιων μαχητῶν καί μαχητριῶν γιά νά έξασφαλίσουμε τίς έφεδρεῖες πού είναι άπαραίτητη προϋπόθεση γιά τή γρήγορη νίκη μας. Οί άγῶνες τοῦ λαοῦ βρίσκονται σήμερα σ' ένα στάδιο σοβαρῆς άνάπτυξης. Οί συνθῆκες πού δημιούργησε ό μοναρχοφασισμός καί ή άμερικανοκρατία στίς πόλεις δημιουργοῦν άκαθόριστες δυνατότητες γιά δουλειά καί πολεμική δράση.

Καί είναι πραγματικά παράξενες οί άντιλήψεις πώς «δέν ύπάρχει περιεχόμενο δουλειάς». Καί ότι δέν ύπάρχουν πολλές δυνατότητες γιά δράση. Μόνο έκεῖνος πού δέν μπορεῖ νά βρεῖ τίς δυνατότητες πού ύπάρχουν καί δέν μπορεῖ νά δημιουργήσει δυνατότητες, καθώς καί νά βρεῖ τόν τρόπο νά ξεπεράσει τίς δυσκολίες πού βρίσκει στό δρόμο του, δηλ. όποιος δέ βλέπει τίς ύποκειμενικές άδυναμίες μας καί προσπαθεῖ ν' άποδώσει τήν καθυστέρηση πού ύπάρχει στή δουλειά καί στή δράση μας «στήν άντικειμενική κατάσταση», παραδέχεται ή δημιουργεῖ τέτοιες άντιλήψεις. Σήμερα τά γεγονότα, ή ίδια ή ζωή, όχι μόνο άνατρέπουν κάθε τέτοια άντίληψη ή «θεωρία» άλλά άντίθετα μᾶς έπιτρέπουν μιά αίσιόδοξη προοπτική καί μᾶς άνοίγουν τό δρόμο γιά μιά σοβαρότατη άνάπτυξη τῆς δουλειᾶς καί τῆς πολεμικῆς δράσης μας στίς πόλεις. Δίνουμε παρακάτω μερικά στοιχεία γιά τήν κατάσταση πού ύπάρχει στίς πόλεις μας. Οί συνθῆκες ζωῆς τῶν έργατοϋπαλλήλων, τῶν έπαγγελματοβιοτεχνῶν, τῶν δημοσίων ύπαλλήλων, γενικά πάσης έργαζόμενου, είναι άπό κάθε πλευρά άθλιες. Ή άνεργία μαστίζει τήν έργατική τάξη. Μόνο στό Βόλο είναι 10 000 περίπου άνεργοι. Τά ταμεῖα άνεργίας άπό τίς χιλιάδες άνέργους έπιδοτοῦν έλάχιστους, κι' αὐτούς μέ γελοῖα έπιδόματα. Άπό τούς 10 000 άνέργους παίρνουν έπιδόματα μόνο 80 άπό 4—8000 δραχμές τή μέρα δηλ. οὔτε ένας στούς 100. Τά κεφάλαια τοῦ ταμείου άνεργίας 1.600.000.000. δραχμές τάχει ή Έθνική Τράπεζα καί τά τοκίζει μέ 30—35ο)ο ένῶ δίνει έπιτόκιο 3ο)ο. Καί τώρα ό δήμαρχος Βόλου Ζησάκης τά χρησιμοποιεῖ γιά τή συντήρηση τοῦ έθελοντικοῦ τάγματος καί γιά άλλες άνάγκες τοῦ έμφύλιου πολέμου.

Τά μεροκάματα γιά τούς περισσότερους άπ' τούς 8 000 έργατοϋπαλλήλους πού σήμερα έχουν δουλειά άρχίζουν άπό 6.000 καί φτάνουν στίς 12.000 δραχμές.

Ή έταιρία Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, μέ τό πρόσχημα ότι δέν έχει χρήματα, καθυστερεῖ όπως πάντα τήν πληρωμή τῶν δουλεμένων μισθῶν στούς σιδηροδρομικούς.

Έβαλε έπίσης χέρι στό ταμεῖο συντάξεων σιδηροδρομικῶν. Πῆρε άπ' αύτό 1.200.000.000 δραχμές ένῶ οί συνταξιοῦχοι σιδηροδρομικοί, πῆραν άπό τή σύνταξη τοῦ Φλεβάρη μόνο 40.000 δρχ. καί αύτό ὕστερα άπό άγῶνα. Οί δημόσιοι ύπάλληλοι παίρνουν μισθούς πείνας καί πάνω άπό τό κεφάλι τους σάν δαμόκλεια σπάθη κρέμεται διαρκῶς ό μπαμπούλας τῆς άπόλυσης σάν μέτρο άπαγορευτικό κάθε έκδήλωσης διαμαρτυρίας τους. Οί δουλειές τῶν έπαγγελματοβιοτεχνῶν νεκρώθηκαν. Τά μικρά κεφάλαια πού διέθεταν έξαντλήθηκαν άπό τήν πολύχρονη οίκονομική κρίση. Καί τήν κατάστασή τους τή χειροτερεύουν οί βαρειές φορολογίες τοῦ κράτους. Οί [illegible] φόροι καί οί ποικιλώνυμοι [illegible] έρανοι πού γίνονται καθημερινά [illegible] χαρακτηρίζουν τήν κατάστασή τους [illegible] λόγια «δουλεύουμε ίσα [illegible] γιά τούς φόρους, τά νοίκια καί τούς έράνους». [illegible] δίμηνο ό τιμάριθμος [illegible] κατά 30 [illegible]. Μιά πενταμελής οίκογένεια [illegible] μιά μέρα, άγοράζοντας τά [illegible] γιά τή

ζωή, χρειάζεται περί τίς 25.000 δρχ. Οἱ ἐργαζόμενοι, ὀργανώνουν τήν πάλη τους γιά τή ζωή συσπειρωμένοι γύρω ἀπό τίς ἐπιτροπές ἀγώνα. Στό Βόλο τό Φλεβάρη εἴχαμε μιά σειρά κινητοποιήσεις μέ ἐπιτυχίες. Οἱ καπνεργάτες πέτυχαν ἐπιδόματα ἀνεργίας 6–8000 τή μέρα καί ζήτησαν ἀπ' τούς καπνέμπορους ν' αὐξηθοῦν τά μεροκάματα. Οἱ κλωστοϋφαντουργοί πέτυχαν νά ξαναπροσληφθοῦν 65 συνάδελφοί τους πού εἶχαν ἀπολυθεῖ. Ἐπίσης κινήθηκαν γιά νά πάρει δάνειο ὁ συνεταιρισμός τους. Οἱ συνταξιοῦχοι σιδηροδρομικοί μ' ἐπανειλημμένες διαμαρτυρίες τους ἀπό ἐπιτροπές πού κινήθηκαν στό νομάρχη, στόν εἰσαγγελέα καί στήν ἑταιρία τους πῆραν ἀπό τή σύνταξη τοῦ Φλεβάρη 40.000 δρχ. Οἱ σιδηροδρομικοί διαμαρτυρήθηκαν γιά τήν καθυστέρηση τῶν πληρωμῶν. Στίς πόλεις βρίσκονται οἱ χιλιάδες ξεσπιτωμένοι ἀγρότες πού ὁ μοναρχοφασισμός τούς ἔδιωξε ἀπό τό χωριό καί τό νοικοκυριό τους καί τούς πέταξε κυριολεχτικά στίς ἀποθῆκες καί τά παραπήγματα, ὅλοι αὐτοί ἀντιμετωπίζουν τό καθημερινό δράμα τῆς πείνας, τῆς ξυπολησιᾶς καί τῆς ἀρρώστειας. Τά παιδιά τους ἀλητοποιοῦνται καί γίνονται στά χέρια τῶν ἐκμεταλλευτῶν τοῦ λαοῦ ἀντικείμενα κάθε εἴδους ἐκμετάλλευσης.

Οἱ μοναρχοφασιστικές ἀρχές κάθε πόλης βοηθούμενες ἀπό τούς κάθε λογῆς διορισμένους «ἡγέτες» τῶν ἐργαζομένων, κάνουν ὅτι μποροῦν για νά ἐμποδίσουν τό λαό γιά νά κάμψουν τή θέληση τοῦ λαοῦ νά παλαίψει για νά καλυτερέψει τή ζωή του γιά δουλειά καί ψωμί καί νά πετύχει τή λευτεριά του καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς χώρας του. Κατά ἑκατοντάδες ἐργαζόμενοι δημοκρατικοί πολίτες, πιάνονται καθημερινά. Μέσα στό Φλεβάρη πιάστηκαν στο Βόλο 2000, στή Λάρισσα πάνω ἀπό 600 καί πολλές ἑκατοντάδες εἶναι ὅσοι πιάστηκαν τόν ἴδιο μήνα στίς ἄλλες πόλεις καί κωμοπόλεις τῆς Θεσσαλίας. Τά στρατοδικεῖα δουλεύουν μέρα καί νύχτα καί τά ἐκτελεστικά ἀποσπάσματα ἐξελίχτηκαν σέ πραγματικά σφαγεῖα. Ἐνάντια σ' αὐτό τό καθεστώς οἱ ἐργαζόμενοι ἀντιστέκονται καί παλεύουν. Σ' ὅλες τίς Θεσσαλικές πόλεις οἱ ἀγῶνες τῶν ἐργαζομένων δυναμώνουν.

Μόνο στή δική μας ἀδυναμία νά ὀργανώσουμε καί καθοδηγήσουμε ὅπως πρέπει τό λαό στήν πάλη του, ὀφείλεται τό γεγονός ὅτι οἱ ἀγῶνες του καί ἡ ἀντίστασή του δέν ἔφτασαν στό ἐπίπεδο πού ἐπιβάλλει ἡ σημερινή κατάσταση. Εἶναι καιρός νά ξεσηκώσουμε στίς πόλεις μαζικώτερους ἀγῶνες. Νά δυναμώσουμε τό πνεῦμα τῆς παλλαϊκῆς ἀντίστασης καί νά δημιουργήσουμε μιά πραγματική πολεμική ἀτμόσφαιρα. Οἱ δυνατότητες γι' αὐτό ὑπάρχουν καί καθημερινά μεγαλώνουν.

Α) Ἕνα πρόβλημα πού σωστά πρέπει μαζί μέ μερικά ἄλλα ζητήματα νά δοῦν καί νά ἀντιμετωπίσουν οἱ Π. Ε. εἶναι ἡ διαφώτιση τοῦ λαοῦ τῶν πόλεων. Μέ τήν καλή διαφωτιστική δουλειά μας θά κρατοῦμε τό λαό σέ ἀνώτατο ἀγωνιστικό ἐπίπεδο μέ ἀκμαῖο τό ἠθικό. Οἱ Π. Ε. πρέπει ἀπαραίτητα νά ἐξασφαλίσουν ἕνα ἁπλό μηχανισμό γιά τό τύπωμα τοῦ διαφωτιστικοῦ ὑλικοῦ καί νά ξεπεράσουν ἀποφασιστικά ὅλες τίς σχετικές μέ τό ζήτημα αὐτό τεχνικές δυσχέρειες καί τό βασικώτερο πού πρέπει νά πετύχουν εἶναι ἡ κυκλοφορία τοῦ διαφωτιστικοῦ μας ὑλικοῦ σ' ὅλο τό λαό τῶν πόλεων. Οἱ ἐφημερίδες μας τῆς κάθε πόλης πρέπει νά βγαίνουν χωρίς διακοπή καί νά ἀπανεκδοθοῦν ὅσες ἔπαψαν ἀπό καιρό νά ἐκδίδονται.

Β) Ἡ δουλειά μας στό μοναρχοφασιστικό στρατό εἶναι πολύ ἀδύνατη. Δέν καταφέραμε ἀκόμα νά ἀντιμετωπίζουμε σωστά τό πρόβλημα αὐτό καί νά ξεπεράσουμε τίς ἀδυναμίες σ' αὐτόν τόν τομέα. Οἱ Π. Ε. τῶν πόλεων μέχρι σήμερα δέν καταπιάστηκαν σοβαρά μ' αὐτή τή δουλειά. Στίς πόλεις πιό πολύ ἀπ' ἀλλοῦ ὑπάρχουν τώρα πολλές δυνατότητες. Οἱ ἐκδηλώσεις πού ἔχουμε ἀπό τήν πλευρά τῶν τμημάτων τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ κλπ. τῶν πόλεων δέν ἀφήνουν καμμιά ἀμφιβολία γι' αὐτό. Μόνο πού ἡ δουλειά αὐτή χρειάζεται ὑπομονή καί ἐπιμονή γιά νά καρποφορήσει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἐπιμονῆς εἶναι ἡ δουλειά πού ἔκανε στόν τομέα αὐτόν ὁ Π. Ε. Καρδίτσας πού πέτυχε τήν προσχώρηση στά τμήματα μας ἀρκετῶν στρατιωτῶν μέ τόν ὑπολοχαγό τους ἀπό τή μοναρχοφασιστική φρουρά Δομοκοῦ. Χρειάστηκε πολύς καιρός καί ἐπίμονη προσπάθεια γιά νά πετύχει αὐτό πού πέτυχε καί πού πολλές φορές φαίνονταν πώς ἡ προσπάθειά του δέ θά καρποφορήσει. Κι' ἄν δέν γίνονταν ὁρισμένα λάθη τ' ἀποτελέσματα θα ἤταν πολύ περισσότερο ἱκανοποιητικά.

Γ) Παράλληλα μέ τήν κύρια δουλειά τους οἱ Π. Ε. τῶν πόλεων πρέπει νά βοηθήσουν σοβαρά τούς Π.Ε. ὑπαίθρου καί τίς ἐλευθεροσκοπευτικές τους ὁμάδες, νά δυναμώσουν τή στρατιωτικοπολεμική τους δράση καί νά βοηθήσουν τίς πολιτικές ὀργανώσεις τῆς ὑπαίθρου ν' ἀναπτύξουν τή δουλειά τους. Ἡ καλή ὀργανωτική καί πολιτική δουλειά στά κατεχόμενα καί μή χωριά τῆς ὑπαίθρου, συνδυασμένη μέ τήν ἀδιάκοπη καί πετυχημένη πολεμική δράση στίς πόλεις καί στόν περίγυρό τους θά βοηθήσει πολύ τή δουλειά μας στίς πόλεις καί θά δημιουργήσει πολλές δυσκολίες στόν ἐχθρό. Σ' αὐτό τό σημεῖο ἡ Μεραρχία ἔχει καθήκον νά ὁλοκληρώσει τήν τοποθέτηση Π. Ε. ὑπαίθρου, νά ὁλοκληρώσει τή συγκρότηση καλῶν ἐλευθεροσκοπευτικῶν ὁμάδων τῶν Π. Ε. πόλεων καί ὑπαίθρου καί νά τούς δώσει τά μέσα πού τούς χρειάζονται ν' ἀνταποκριθοῦν στά καθήκοντά τους.

Δ) Πολλοί συν. Π. Ε. παραπονοῦνται συχνά πώς οἱ διοικήσεις τῶν διαφόρων μονάδων μας

ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΞΕΣΠΙΤΩΜΕΝΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Τοῦ σ. ΣΤΑΘΗ ΚΑΡΥΔΗ (Κ. Μεσογείτη)

Τό ξεκλήρισμα ἑνός ἑκατομμυρίου ἀγροτῶν, πού κρατάει τρία χρόνια τώρα, εἶναι μιά τραγωδία χωρίς προηγούμενο στά χρονικά τῶν ἐμφυλίων πολέμων καί τῶν ἐσωτερικῶν ἀναστατώσεων σέ κάθε χώρα.

Ἡ Ἑλλάδα γνώρισε τό δράμα τῆς προσφυγιᾶς ὕστερα ἀπτή μικρασιατική καταστροφή. Μά ἡ Ὀδύσσεια ἐκείνη ἤτανε τό φυσικό ἐπακόλουθο τῆς πολεμικῆς ἥττας τῶν ἑλλήνων μεγαλοϊδεατῶν, πού τήν ἐπέβαλε ὁ νικητής—ὁ σημερινός ἀσπονδος φίλος τῆς μοναρχοφασιστικῆς Ἑλλάδας κι' ὁ ἐχθρός τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὁ Τοῦρκος.

Τέτοιο ἔγκλημα ἐνάντια στόν ἴδιο τό λαό τους μόνο οἱ γεννήτσαροι τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στάθηκαν ἱκανοί νά διαπράξουν. Ἕνας ὁλόκληρος πληθυσμός, τό 1)7 τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καί πάνω ἀπό τό 1)5 τῆς ἀγροτιᾶς, ξερριζώθηκε ἀπτίς ἑστίες του, βρίσκεται πολιορκημένος ἀπό παντοῦ μέ συρματοπλέγματα, μέσα σέ στρατόπεδα, στενάζει στά λιθόστρωτα τῶν πόλεων, λυώνει ἀπτήν πεῖνα καί τήν ἀναδουλειά, χωρίς νά ξέρει πότε θά τελειώσουν τ' ἀνιστόρητα βάσανά του, μιά καί ὁ μοναρχοφασισμός ὅλο καί πιό πολύ μπλέκεται στό ἀδιέξοδο τοῦ ἐμφυλίου πολέμου πού ἄναψε στή χώρα. Τρία χρόνια τώρα κρατάει αὐτή ἡ κολασμένη ζωή, ἡ συντήρηση μέ τά ψίχουλα τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Τροῦμαν, ἡ καταδίκη παραγωγικῶν ἀνθρώπων νά ζοῦν σάν παράσιτα. Ὅτι πρόκειται γιά τή φυσική ἐξόντωση τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ τ' ὁμολογοῦν κι' οἱ ἴδιοι οἱ κοντυλοφόροι τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, ὅπως ὁ Εὐστρατιάδης, πού γράφει στό ὄργανο τῆς ἐγκάθετης διοίκησης τῆς Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμῶν:

«Εἶναι ἐστεγασμένοι (οἱ πρόσφυγες) εἰς στέγαστρα εἰς τά ὁποῖα συντελεῖται ἡ δολοφονία τῆς ἑλληνικῆς φυ-

---

καί ἡ Μεραρχία δέν τούς βοηθᾶν ὅσο εἶναι ἀνάγκη. Τό παράπονό τους αὐτό δέν εἶναι ἐντελῶς ἀστήριχτο. Μπορούσαν κι' ἔπρεπε νά βοηθηθοῦν περισσότερο. Ὅμως πρέπει νά ποῦμε πώς οἱ Π. Ε. δέν ἀξιοποιοῦν πάντοτε σωστά καί ἱκανοποιητικά τά μέσα πού διαθέτουν. Καί ἡ πρώτη περίπτωση καί ἡ δεύτερη ἀποτελοῦν αἰτίες καθυστέρησης τῆς δουλειᾶς καί τῆς πολεμικῆς δράσης στίς πόλεις. Κατά συνέπεια καί πρός τίς δυό κατευθύνσεις πρέπει νά προσέξουμε περισσότερο.

Ε) Οἱ Π. Ε. τῶν πόλεων δέν μελετοῦν καί δέν ἀφομοιώνουν τήν πείρα πού βγαίνει ἀπτήν καθημερινή δουλειά καί δράση τους ὅσο χρειάζεται. Ἀκόμα ὁ κάθε Π. Ε. δέν δίνει τήν πείρα του μέ τρόπο πού νά γίνει καί πείρα τῶν ἄλλων. Ἡ ἀνταλλαγή τῆς πείρας ἀνάμεσα στούς Π. Ε. τῶν πόλεων θά βοηθήσει σοβαρά στήν προώθηση τῆς δουλειᾶς καί στήν ἀνάπτυξη τῆς δράσης μας στίς πόλεις σ' ὁλόκληρη τή Θεσσαλία. Κι' αὐτό πρέπει νά γίνεται καθημερινά καί συστηματικά. Σ' αὐτό πρέπει νά ἐπιμείνουμε πολύ. Καί ἡ ἀδυναμία αὐτή πρέπει νά ξεπεραστεῖ σύντομα.

Ἡ ἅμιλλα πού μπῆκε ἀνάμεσα στούς Π.Ε. τῆς Θεσσαλίας μέ βάση τήν ἅμιλλα πού προκήρυξε τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο γιά τούς Π.Ε πόλεων δέν ἔφερε τ' ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα. Οἱ Π.Ε. δέν ἔκαναν τήν ἅμιλλα συστατικό στοιχεῖο τῆς καθημερινῆς δουλειᾶς καί πολεμικῆς δράσης τους. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἐπιτιμή τά πλάνα πού καθορίστηκαν καί ἰδιαίτερα στόν τομέα τῆς στρατολογίας καινούργιων μαχητῶν γιά τό Δ Σ γιά τή δημιουργία τῆς προλεταριακῆς Μεραρχίας, πού φέρει τό ὄνομα τοῦ ἀξέχαστου Θεσσαλοῦ ἡγέτη τῆς ἐργατιᾶς Μήτσου Παπαρήγα. Οἱ Π Ε. πρέπει νά δοῦν τό πρόβλημα τῆς καθοδήγησης μιᾶς πόλης στό σύνολό του ἀπ' ὅλες τίς πλευρές. Ἡ δουλειά τους εἶναι δύσκολη. Χρειάζονται πολλοί κόποι καί πολλές θυσίες γιά νά πετύχουν στήν ἀποστολή τους, νά ἀνταποκριθοῦν στά σοβαρά τους καθήκοντα. Οἱ [illegible] καθοδηγητές τῶν Θεσσαλικῶν [illegible] δέν στεροῦν αἱ καθοδηγητικῆς πείρας. Χρειάζεται μονάχα τήν πείρα τους αὐτή νά τήν προσαρμόσουν καί νά τήν ἀξιοποιήσουν [illegible] μερινές συνθῆκες. Ἡ [illegible] Π.Ε. τῶν Θεσσαλικῶν πόλεων [illegible]. Καί οἱ πόλεις τῆς Θεσσαλίας [illegible] ἐπαναστατικές παραδόσεις θά πρέπει πάντοτε νά κατέχουν τή θέση πού [illegible].

λῆς» («Φωνή Συν)σμών» τεῦχος 47).

* * *

Μόνο οἱ ἐγκληματικοί ἐγκέφαλοι τῶν ἀμερικάνων γκάγκστερς μποροῦσαν νά συλλάβουν αὐτό τό σχέδιο τοῦ ἐρανισμοῦ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ.

Εἶναι πιά κοινό μυστικό πώς στήν ἀρχή οἱ ἄγγλοι Ρόλλιγκς καί Γουίκαμ κι' ὕστερα οἱ ἀμερικάνοι ἐπιτελεῖς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐφεῦραν κι' ἔβαλαν σ' ἐφαρμογή ἀπτόν καιρό τοῦ Βεντήρη τή μηδενιστική «θεωρία τοῦ κενοῦ», κενοῦ πού θά ἔπρεπε νά δημιουργήσουν ἀνάμεσα στό Δημοκρατικό Στρατό καί τόν πληθυσμό τῆς ὑπαίθρου, πού μ' ὅλη τήν καρδιά του ὑποστήριζε τή νέα ἔνοπλη ἀντίσταση. Ὁ «Ριζοσπάστης» στίς παραμονές τοῦ ἐρχομοῦ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ΟΗΕ στήν Ἑλλάδα δημοσίευσε ἀπόρρητη ἔκθεση τῶν ἐπιτελῶν τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ πού ἀποκάλυπτε κοντά σ' ἄλλα τό ἀγγλοαμερικάνικο σχέδιο τῆς «ἐκκενώσεως τῶν ὀρεινῶν περιοχῶν» ἀπό τόν πληθυσμό. Ὁ πατριάρχης τῆς μοναρχοφασιστικῆς δημοσιογραφίας Βλάχος ἔγραφε ἀπερίφραστα σ' ἕνα φύλλο τῆς «Καθημερινῆς» τό Γενάρη, πώς «κι' ἄν ἀκόμα νικήσουν οἱ ἀντάρτες ὕστερα ἀπό ἔξη μῆνες δέν θά μπορέσουν νά τά βγάλουν πέρα, γιατί παντοῦ θά τούς ἀφήσουμε χαλάσματα». Τί ἄλλο ὑπονοεῖ αὐτό παρά τήν ἐρήμωση καί ἰσοπέδωση τῶν χωριῶν;

Εἶναι φανερό σέ τί ἀπέβλεψαν οἱ ἀντίπαλοί μας μέ τήν ἐρήμωση τῆς ὑπαίθρου, πού δέν μποροῦσαν νά κρατήσουν κάτω ἀπτόν ἔλεγχό τους: ν' ἀποκόψουν τό ΔΣΕ ἀπτίς λαϊκές του ἐφεδρεῖες, γιά νά μήν μπορέσει ν' ἀνανεώσει τίς δυνάμεις του. Κι' ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε πώς οἱ ὀργανώσεις τοῦ ΑΚΕ πού στούς ὤμους τους κυρίως ἔπεφτε τό καθῆκον νά ὀργανώσουν τήν ἀντίσταση τῶν ἀγροτῶν κατά τοῦ ξεσπιτωμοῦ δέν συνέλαβαν ἔγκαιρα τό στρατηγικό αὐτό σχέδιο τοῦ ἐχθροῦ καί δέν ἀντέδρασαν ἀποφασιστικά, δέν ἔδωσαν πραγματική μάχη γιά νά τό ματαιώσουν.

* * *

Δέν εἶναι στενά οἰκονομικός καί ἐπαγγελματικός ἀγώνας τό πρόβλημα τῆς κινητοποίησης τῶν ξεσπιτωμένων. Τό ξεσήκωμα τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν, τό κίνημα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν ξεκληρισμένων, εἶναι γενικῆς σημασίας γιά τήν ἀντίσταση, τό ἀναγκαῖο συμπλήρωμα τῆς ἔνοπλης πάλης μας, πού θά μᾶς ἐπιτρέψει νά φέρουμε νέο αἷμα στό ΔΣΕ, θ' ἀνοίξει τό δρόμο γιά νἄρθουν νέες δυνάμεις στίς γραμμές του. Αὐτή ἡ κινητοποίηση στήν πορεία καί τό φούντωμά της περνάει κατ' ἀνάγκη σ' ἀνώτερα στάδια, μπορεί καί πρέπει ν' ἀνέβει ὡς τό πλατύ κίνημα γιά τήν εἰρήνευση τοῦ τόπου, ὡς τήν κινητοποίηση τῶν μεγάλων ἐφεδρειῶν τῆς ἀγροτιᾶς στόν ἔνοπλο ἀγώνα» ὅπως διαπιστώνει στήν ἀπόφασή της ἡ 2' Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΑΚΕ (9-11)11)48).

Στήν πορεία τῆς πάλης αὐτῆς σπάει ὁ πάγος τοῦ τρόμου καί τῆς ἐχθρικῆς προπαγάνδας. Οἱ μάζες παίρνουν συνείδηση τῆς δύναμής τους, βλέπουν πώς ἡ νίκη, ἡ εἰρήνη, ἡ λευτεριά δέν εἶναι μακρυνή ὑπόθεση, μά μιά χειροπιαστή δυνατότητα, πώς τήν κρατᾶν στά χέρια τους καί θά τήν κατακτήσουν τελικά μέ τά ὅπλα. Κι' ὅταν μποῦν σέ κίνηση οἱ μάζες, τό ἅλμα τους στήν ἔνοπλη ἀντίσταση θἄρθει γοργά σάν φυσικό ἐπακόλουθο καί θ' ἀποτελέσει ἕνα πραγματικό ἅλμα στήν πορεία τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας πολέμου. Ἔτσι πρέπει ν' ἀντικρύσουμε τό πρόβλημα τῶν ξεσπιτωμένων ἀγροτῶν.

* * *

Ἄν γιά τό κίνημά μας ὁ ξεσπιτωμός τῶν ἀγροτῶν ἐσήμαινε ὅτι χάσαμε σημαντικές ἐφεδρεῖες καί μιά τροφό τοῦ ἀγώνα, γιά τούς ἀντιπάλους μας ἡ συσσώρευση ἑνός ἑκατομμυρίου προσφύγων στά ἀστικά κέντρα ἀποτελεῖ πραγματική κοινωνική γάγγραινα. Σήμερα ἡ συντήρησή τους καί μ' αὐτό τό ξεροκόμματο πού τούς πετᾶνε στοιχίζει στό κράτος τῆς Ἀθήνας ἐνάμισυ δισεκατομμύριο τήν ἡμέρα. Καί οἱ ἀμερικάνοι σφίγγουν τό πουγγί, ὅταν πρόκειται γιά δαπάνες ἔξω ἀπτήν τροφοδότηση τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Τό δράμα τῆς προσφυγιᾶς ἀπτήν ἄλλη μεριά ἀποτελεῖ μιά ἀνοιχτή πληγή στό ἠθικό τῶν ἐχθρικῶν μετόπισθεν καί τῶν φαντάρων πού παίρνουν μαῦρα μηνύματα ἀπτίς ξεκληρισμένες οἰκογένειές τους, μηνύματα πού τούς ἀναστατώνουνε τή συνείδηση.

Αὐτή τήν ἀγωνία ἐκφράζει ὁ ἴδιος ἀγροτιστής κοντυλοφόρος Εὐστρατιάδης, στό ἴδιο ἄρθρο του, γράφοντας:

«Λόγω τοῦ ὄγκου τῶν συμμοριοπλήκτων δημιουργοῦνται εὐνοϊκαί προϋποθέσεις κλονισμοῦ τοῦ δημοσίου φρονήματος... Τίποτε δέν συντελεῖ εἰς τήν ζωπύρωσιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν μαχομένων, ὅταν εἰς τάς ὄπισθεν τοῦ μετώπου γραμμάς των ἐπικρατεῖ ἡ δυστυχία καί ἡ ἀπόγνωσις».

Τά ἴδια λοιπόν τά πράγματα σπρώχνουν τώρα τό μοναρχοφασισμό στήν προσπάθεια νά ξεφορτωθεῖ τό ἀσήκωτο αὐτό οἰκονομικό καί ἠθικό βάρος, νά τό «προωθήσει» στήν ὕπαιθρο, δημιουργώντας τά «κέντρα ἀσφαλείας». Ἄλλο ζήτημα φυσικά ἄν ταυτόχρονα τούς κρεμάει τά ὅπλα στούς ὤμους, ἄν ὁπλίζει τώρα μέ τό μαστίγιο καί τούς ἄμαχους ἀπό 15 ὡς 50 χρονῶν, ἄν τούς πλαισιώνει μέ στρατιωτικά καί ἀστυνομικά ἀποσπάσματα καί τούς βάζει κάτω ἀπτή διοίκηση ἀξιωματικῶν γιά νά τούς σύρει καί στίς ἐπιχειρήσεις. Εἶναι μεγάλη ἡ στρατιωτική ἀφίξη πού περνάει ὁ ἐχθρός. Ἀ-

πό ένα χρόνο τώρα οί καθαυτό μάχιμες δυνάμεις του, παθαίνουν μιάν ακατάσχετη αιμοραγία κι' οί απώλειές τους, ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο στους πολέμους πού γνώρισε ώς τώρα ή Ελλάδα. Ή αδιάκοπη αυτή φθορά υποχρεώνει τόν έχθρό ν' αποσύρει δυνάμεις άπ' τίς στατικές του θέσεις γιά νά τίς ρίξει στή νέα έκστρατεία. Καί γιά νά κρατήσει τίς θέσεις του αυτές όπλίζει τώρα κατά τό σχέδιο Βαν Φλίτ—Καραμανλή, 20.000 ξεσπιτωμένους στή Βόρεια Ελλάδα. Άπ' αυτούς 8000 διαλεγμένοι, όσο παίρνει φυσικά, οπαδοί του θάναι μισθοσυντήρητοι γιά νάχει κάποια «σταθερή βάση» ή ένοπλη αυτή δύναμη.

Ή σανίδα όμως αυτή τής «ασφάλειας», στά έχθρικά μετόπισθεν είναι σάπια. Όλος αυτός ό κόσμος δέν έχει καμμιά διάθεση νά συνδεθεί στόν αδελφοκτόνο πόλεμο, νά κάνει τό χωροφύλακα τού μοναρχοφασισμού, τόν άργόμισθο μπράβο, ότι μάλιστα αυτό σημαίνει άργά ή γρήγορα τόν έξολοθρεμό του. Είναι χαρακτηριστικά τά μηνύματα πού έστειλαν στίς ομάδες Πολιτικών Επιτρόπων Ύπαίθρου τής Κεντρικής Μακεδονίας όσοι ξεσπιτωμένοι ύπέκυψαν στή βία καί όπλίστηκαν.

«Μή μάς θεωρείτε, λένε, έχθρούς τού λαού. Ποτέ δέν θά στρέψουμε τά όπλα πού πήραμε ύστερα από αφάνταστη βία εναντίον σας».

Άπό μάς έξαρτάται τώρα ν' αναποδογυρίσουμε αυτήν τήν τόσο άστατη «ασφάλεια» πού πάει νά σταθεροποιήσει ό έχθρός σ' ορισμένες περιοχές. Ν' ΑΝΤΙΣΤΡΕΨΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ κι' αυτόν τόν κόσμο πού κρατάει τά όπλα, από έφεδρεία τού έχθρού, νά τόν μετατρέψουμε σέ δική μας δύναμη, νά τόν φέρουμε κοντά μας, στό δικό μας στρατόπεδο, όπου καί ανήκει.

* * *

Άς ρίξουμε μιά ματιά στή δραματική κατάσταση πού ζούν οί ξεσπιτωμένοι καί στίς καταστροφικές συνέπειες πού είχε στήν οικονομία τής χώρας ή προσφυγοποίησή τους, γιά νά αντιληφθούμε πόσο ζόρικα είναι τά πράγματα γιά τό μοναρχοφασισμό καί πόσο ώριμες οί συνθήκες γιά τό ξέσπασμα τού ήφαιστείου αυτού πού κουφοβράζει.

Μέ τό ξεκλήρισμα 1.000.000 αγροτών 1500 χωριά νεκρώθηκαν καί 4-5 έκατομμύρια στρέμματα, δηλ. τό 1)6 τής καλλιεργούμενης στή χώρα μας έκτασης, απόμειναν χέρσα. Οί καταστροφές στό νοικοκυριό τους ύπολογίζονται άπτόν Ευστρατιάδη μέχρι τά τέλη τού Γενάρη σέ 1.500.000 μικρά ζώα, 2.000.000 περίπου γεωργικά έργαλεία, 40.000 τροχοφόρα, 300.000 τόννους σπόρους καί ζωοτροφές. Τά μεγάλα ζώα πού έχασαν ξεπερνάνε τίς 200.000 κεφάλια καί συνολικά οί ζημιές πού έπαθαν φτάνουν κατά τόν Ευστρατιάδη σέ 1.250.785.000.000. δραχμές. Στήν Ήπειρο ξεπούλησαν τό σιτάρι τους μέ 1000 δραχ. στό μισό δηλ. τής τιμής πού είχε στήν πιάτσα καί τά βόδια τους μέ 250-300 χιλιάδες δραχμές, δηλ. στό 1)12 τής τιμής πού τά χρέωνε ή άγροτράπεζα. Οί ξεσπιτωμένοι Τούρκοι χωρικοί τής Ροδόπης έχασαν 100.000 γιδοπρόβατα, τής Βροντούς καί τών Καλυβιών Πιερίων 40.000 κεφάλια. Αυτά τά στοιχεία δίνουν μιά αμυδρή εικόνα τής τεράστιας καταστροφής πού έπαθε ή προσφυγιά. Άπτόν πληθυσμό αυτό 22ο)ο έμειναν άστεγοι τό χειμώνα καί 30ο)ο ξεχειμώνιασαν σέ «πρόχειρα στεγάσματα», δηλ. σέ παράγκες, σκηνές, σπηλιές, κάτω άπτά δέντρα. Σέ κάθε τρία άτομα αναλογούσε μόνο μιά κουβέρτα. Ό Ν. Ζαοίφης γράφει στό «Βήμα» τής 23)11)48 γιά τίς συνθήκες τής στέγασης τών ξεσπιτωμένων πού βρίσκονται στή Θεσσαλονίκη:

«Μάζαι ανδρών, γυναικών καί παιδιών ευρίσκονται στοιβαγμέναι εις μικρούς χώρους, εις «δωμάτια» αυτοσχέδια μέ τοιχώματα από καναβάτσο ή από χαρτόνια κουτιών.. Ή κατάστασις τών στεγασμένων εις τάς καπναποθήκας είναι φρικτή...Ζούν εις τό σκότος.. έχουν ράκη εις τό σώμα... Εις τήν καπναποθήκην Τακβοριάν στεγάζονται 195 οικογένειαι, 920 άτομα... Δέν πρόκειται περί στέγης, αλλά περί τάφου ζώντων.. Τό «Καραβάν — Σαράϊ» ένα μισοτελειωμένο κτίριο στεγάζει σήμερα 620 οικογένειας, πού αριθμούν 2450 άτομα, πληθυσμόν μιάς κωμοπόλεως..

Ό έγγλέζος παπάς Έντουαρτς σέ δηλώσεις του στό «Νιούς Κρόνικλ» αναφέρει γιά τήν κατάσταση τών ξεσπιτωμένων: «Κάθε έργασία καί ζωή έχει σταματήσει εις τό ήμισυ τού αριθμού τών χωρίων τής Ελλάδος... Οί πρόσφυγες διαμένουν εις καλύβας από λάσπην, εις σπηλιές, κάτω από έλιές».

Πώς ζεί μέσα στά συρματοπλέγματα ή προσφυγιά; Τό μόνο πού τής δίνουν είναι ένα χιλιάρικο επίδομα τήν ημέρα, (όσο στοιχίζει ένας καφφές) καί ένα ξεροκόμματο από 100 δράμ. ψωμί στό άτομο. Ό αριθμός εκείνων πού περιθάλπονταν τό χειμώνα ήτανε μόνο 662.000 σέ σύνολο 1.000.000 ξεκληρισμένων ατόμων. Τό 1)3 δηλαδή τών προσφύγων στερείται καί αυτά τά ψίχουλα. Ελάχιστοι είναι εκείνοι πού καλλιεργούν στήν περίμετρο τών στρατοπέδων καί κάτω άπτή συνοδεία αποσπασμάτων. Γιά τή φθινοπωρινή καί τήν έαρινή καλλιέργεια πχ διατέθηκαν στούς ξεσπιτωμένους 21 δισεκατομμύρια συνολικά, έτσι πού σέ κάθε οικογένεια αναλογούν 105.000 δραχ. όσα είναι τά φθινοπωρινά έξοδα γιά τήν καλλιέργεια ενός μόνου στρέμματος σταριού! Άλλωστε ό μοναρχοφασισμός απαγορεύει τήν καλλιέργεια καί στά χωριά πού ελέγχει. Καί ό αποκλεισμός αυτός περιορίζει τήν καλλιέργεια στά μέν ορεινά χωριά στό 1)3 τής καλλιεργήσιμης γής καί στά καμποχώρια στά 2)3 κατά μέσο όρο.

Ένα μικρό ποσοστό ξεσπιτωμένων στράφηκε σέ δουλειές τοῦ ἐμπορίου (μικροπωλητές, μεσάζοντες, προμηθευτές) καί ἕνα ἄλλο προσφέρεται τάχα μέ φτηνή ἐργατική δύναμη στούς ἐργοδότες πού βρῆκαν ἔτσι τήν εὐκαιρία νά σπάσουν τά μεροκάματα τῶν ἐργατῶν. Ὁ οἰκονομικός ὅμως μαρασμός στά ἀστικά κέντρα καί πιό πολύ στά ἐπαρχιακά, ὅπου βρίσκεται ὁ ὄγκος τῶν ξεσπιτωμένων, δέν ἀφήνει σημαντικά περιθώρια γιά μιά τέτοια ἀπασχόληση τους. Οἱ πιό πολλοί εἶναι καταδικασμένοι νά παρασιτοῦν.

* * *

Ἡ ἐγκατάλειψη τῆς παραγωγῆς ἀπό μιά μεριά αὔξησε τό ἔλειμμα τῆς χώρας σέ ψωμί καί ἄλλα εἴδη διατροφῆς, κυρίως κτηνοτροφικό, ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη πρόσθεσε στόν προϋπολογισμό τό ἀβάσταχτο κονδύλιο τῶν 35 δισεκατομμυρίων δρχ. τό μῆνα γιά τή συντήρηση ἑνός τόσο σημαντικοῦ μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, πού ἦταν πρίν παραγωγικό. Σέ ἕνα ἑξάμηνο οἱ δαπάνες συντήρησης τῶν ξεσπιτωμένων ἔφτασαν τά 244 δισεκατομμύρια καί ὡς τό Μάρτη τοῦ 1949 εἶχαν ἀνέβει στά 433 730 ἑκατομμύρια.

Ἡ ἀφίξη πού δοκίμασε ὁ μοναρχοφασισμός ἀπ' ἡ συντήρηση τῶν προσφύγων τόν ἀναγκάζει νά βρεῖ διέξοδο στό λεγόμενο «ἐπαναπατρισμό» τους στήν προώθησή τους στά «κέντρα ἀσφαλείας» κατά τό σχέδιο Καραμανλῆ πού προβλέπει ἔτσι νά ἀπαλλάξει τό κράτος τους ἀπό τό βάρος 250.000 ξεσπιτωμένων στή Βόρειο Ἑλλάδα.

Μιά ἄλλη διέξοδος πού πάει νά δώσει ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ ἀμερικάνοι στο πρόβλημα τῶν ξεσπιτωμένων εἶναι ἡ ἀπασχόλησή τους σέ καθαρά στρατιωτικά ἔργα, ὀχυρώσεις, ὁδοποιίας κλπ. Γιά τό σκοπό αὐτό τό σχέδιο Καραμανλῆ—Βάν Φλίτ προβλέπει νά διατεθοῦν 140 δισεκατομμύρια γιά τήν ἀπασχόληση 30.000 ἐργατικῶν χεριῶν ἀπ' τούς πρόσφυγες. Τό μέσο μεροκάματο πού ξεκόβουν στά ἔργα αὐτά κυμαίνεται γύρω στίς 7750 δρχ. ὅσο στοιχίζουν σήμερα 100 δράμια λάδι. Πρόκειται για πραγματικά ἀποικιακά σκλαβοπάζαρα, ἀπαράλλαχτα ὅπως τά χιτλερικά. Οἱ πρόσφυγες γονατισμένοι ἀπ' τήν πείνα σέρνονται στά καταναγκαστικά αὐτά ἔργα, στίς πολεμικές φάμπρικες τῶν ἀμερικανῶν, γιά ἕνα κομμάτι ψωμί, γιά νά στεριώσουν τό προγεφύρωμα. Τό ἐπίδομα κόβεται ἀπ' ὅσους ἀρνηθοῦν νά δουλέψουν.

Ἔτσι ἡ μιά κατοχή ἀντιγράφει τήν ἄλλη. Τό δίλημμα πού βάζει στήν προσφυγιά ἡ ἀμερικανοκρατία εἶναι: «ἤ τά ὅπλα ἤ τά σκλαβοπάζαρα».

* * *

Βρισκόμαστε μπροστά σέ ἕνα καλά, μέ ἐγκληματική ψυχραιμία, μελετημένο σχέδιο ἐξόντωσης καί ἐξανδραποδισμοῦ τῶν ξεσπιτωμένων. Σ' αὐτό πρέπει νά ἀντιπαρατάξουμε τό δικό τους κίνημα γιά τή σωτηρία τῶν προσφύγων, τήν πάλη γιά τό γυρισμό στά σπίτια τους, στό χωράφι, στήν παραγωγή, στό νοικοκυριό.

Ὑπάρχουν οἱ ἀντικειμενικές προϋποθέσεις γιά νά ξεσπάσει ἕνα τέτοιο μαζικό κίνημα: Ἀναντίρρητα ναί. Αὐτό ἔδειξαν τά πρῶτα αὐθόρμητα ξεσπάσματά του, στά ὁποῖα ἐμεῖς δέ βάλαμε τή σφραγίδα μας, τά ξεκίνησαν ἀπό κάτω χωρίς ὀργάνωση καί καθοδήγηση.

Ἀνταποκριτές τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ τύπου γράφουν γιά τήν ἀγανάχτηση τῶν προσφύγων τοῦ Θεσσαλικοῦ κάμπου: «Εἰς ὅλους σχεδόν τούς καταυλισμούς αἱ δυσπραγίαι καί τά παράπονα προσεγγίζουν τά ὅρια τῆς ἐξεγέρσεως» («Φωνή Συνεταιρισμῶν» τεῦχ. 47).

Ὁ Ρέππας, Γενικός Διοικητής Ἠπείρου τηλεγραφοῦσε στήν κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας γιά τήν ἐξέγερση τῶν ξεσπιτωμένων πού εἶναι κατασκηνωμένοι γύρω στή δημοσιά Γιάννενα—Πρέβεζα στήν ὑπ'. ἀρ. 255232)1473 ἐμπιστευτική ἀναφορά του:

«Σοβαρωτάτη ἀγανάκτησις πληθυσμοῦ καταυλισμῶν ὅτι κινοῦμενου περιάγει αὐτήν εἰς ἐνεργείας ἐκνόμους λίαν ἐπιζημίας ἐθνικῶς ὑπό παρούσας συνθήκας. Εἶναι ἀδύνατον προληφθοῦν ἀπευκταῖα...»

Σποραδικές εἶναι οἱ περιπτώσεις πού οἱ ὁμάδες Πολιτικῶν Ἐπιτροπῶν Ὑπαίθρου καί οἱ ὀργανώσεις τοῦ ΑΚΕ ὀργάνωσαν τό κίνημα ἐπαναπατρισμοῦ τῶν προσφύγων. Ἄμεσα ὅμως ἦταν τά ἀποτελέσματα καί αὐτό δείχνει ὡς μποροῦμε νά κάνουμε ἀποφασιστικό βῆμα ἀπό δῶ καί μπρός:

Ἔτσι π.χ. μέ τήν καμπάνια γιά τή συναδέλφωση πού ἔκαναν οἱ ὁμάδες ΠΕ καί οἱ ὀργανώσεις τοῦ ΑΚΕ Κοζάνης, Ἔβρου καί Πτολεμαΐδας, μέ τά γράμματα πού ἔστειλαν καί τίς ἐπαφές πού εἶχαν μέ τούς πρόσφυγες, εἴχαμε τά πιό κάτω ἀποτελέσματα:

Ἀντιστάθηκαν σταθερά στόν ἐξοπλισμό καί δέν πῆραν τα ἀμερικάνικα ὅπλα παρ' ὅλες τίς πιέσεις τῶν φασιστῶν στρατοκρατῶν και ἐγκληματιῶν οἱ ξεσπιτωμένοι ἀπό χωριά τῆς Πτολεμαΐδας, τῶν Γρεβενῶν, τοῦ Βοΐου, τοῦ Σινιάτσικου, τοῦ Τσιαρσαμπά Κοζάνης, τῆς Καστανιᾶς Πιερίων, τῆς Σκάλας Βερμίου, ἀπό τά περίχωρα τῶν Γιαννιτσῶν, ἀπό τά τούρκικα χωριά τῆς Ροδόπης καί ἀπό τρία χωριά τοῦ Λαγκαδᾶ.

Ἀντιστάθηκαν στούς ἐπιδρομεῖς καί στήν πρώτη φάση τῶν διαμαρτυριῶν καί διαβημάτων τους ματαίωσαν τό ξεσπίτωμά τους οἱ κάτοικοι 15 χωριῶν τῆς περιοχῆς Βοΐου—Καστανοχωρίων.

Γύρισαν στά σπίτια τους οἱ πρόσφυγες 16 χωριῶν τοῦ Ἔβρου, οἱ περισσότεροι ξεσπιτωμένοι ἀπό χωριά τῶν Σερβίων καί Βελβενδοῦ, πολλῶν χωριῶν τοῦ Βοΐου, τῆς Σκάλας Πιε-

λεμαΐδας, τοῦ Καβακλῆ Νιγρίτας κλπ.

Καί κεῖνο πού ἔχει ξεχωριστή σημασία εἶναι πώς στήν ἀντίσταση κατά τοῦ ξεσπιτωμοῦ καί τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν προσφύγων πρωτοστάτησαν οἱ δεξιοί, πώς στόν ἐπαναπατρισμό ἀποφασιστική ἐπίδραση εἶχε ἡ ἀπήχηση ἀπ' τήν ἀμνηστεία πού ἔδωσε ἡ ΠΔΚ καί οἱ ἐγγυήσεις πού ἔδωσαν οἱ ΠΕ Ὑπαίθρου καί οἱ ὀργανώσεις τοῦ ΑΚΕ. Ὅμως στό μεγάλο ὄγκο του τό κίνημα τῶν ξεσπιτωμένων μένει ἀνοργάνωτο. Πολλές ὀργανώσεις καί ὁμάδες ΠΕ εἶναι ἀκόμα ξεκομμένες ἀπ' τίς μάζες τῆς προσφυγιᾶς καί οἱ μάζες αὐτές ὅπως διαπιστώνει στήν ἀπόφασή της ἡ 2η Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΑΚΕ «ἀφέθηκαν στή διάθεση τῆς ἐχθρικῆς προπαγάνδας, στήν ψυχολογία τοῦ τρόμου, τῆς ἀγωνίας, τῶν ἀμφιβολιῶν καί ταλαντεύσεων, ἀφέθηκαν ἀπροσανατόλιστες πολιτικά».

Ἄς μήν ξεχνᾶμε πώς στό μεγαλύτερο ποσοστό του ὁ ὀρεινός πληθυσμός πού κυρίως ξεσπιτώθηκε ἔχει στενούς δεσμούς μέ τήν ἔνοπλη ἀντίσταση καί πώς ἡ καταστροφική μανία τοῦ φασισμοῦ καί ἡ ἐρήμωση τῶν χωριῶν στράφηκε κυρίως ἐνάντια στούς κατοίκους πού ἔμεναν πιστοί στό λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο. Οἱ μεγάλες μάζες τῶν ξεσπιτωμένων εἶναι ὀπαδοί μας. Ἀνάμεσά τους βρίσκονται χιλιάδες ἀπό μέλη τοῦ ΑΚΕ πού ἔπεσαν στήν ἀδράνεια κάτω ἀπό βάρος τῆς τρομοκρατίας.

Ἄλλωστε ἡ ἴδια ἡ ψυχολογία καί οἱ μακρές συνθῆκες τοῦ ἀγρότη, ἡ προσήλωσή του στή γῆ πού καλλιεργεῖ διαποτίζουν τόν ξεσπιτωμένο πληθυσμό μέ τή νοσταλγία τοῦ σπιτικοῦ, τοῦ νοικοκυριοῦ, τοῦ χωραφιοῦ, τῆς παραγωγῆς του. Ἔγινε κοινή πιά συνείδηση στόν κόσμο αὐτό πώς διέξοδο στό δράμα τους ὑπάρχει μιά καί μόνη: ὁ γυρισμός στά σπίτια τους, ἡ ἀναστήλωση τοῦ νοικοκυριοῦ τους. Ὁ μοναρχοφασισμός διέξοδο, λύση στό δράμα τους, δέν τούς δίνει καμμιά. Ἡ θέληση γιά μιά ἀποφασιστική ἔξοδο ἀπ' τά στρατόπεδα ἀφιερώνεται ὅσο βλέπουν, κοντά τους πιά, τούς μισθωτούς σκλάβους τοῦ μοναρχοφασισμοῦ νά ξεσπάσουν σέ ἀπεργιακούς ἀγῶνες. Καί ἡ θέληση γιά ἐπαναπατρισμό φουντώνει, κάτω ἀπ' τό φῶς τῶν νικηφόρων ἐξορμήσεων τοῦ ΔΣΕ στό Γράμμο καί στ' ἄλλα μέτωπα.

Τό σκιάχτρο τοῦ «κατσαπλιᾶ πού σφάζει» καί ἡ φοβία πού στάλαξε σέ ἕνα κομμάτι τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ ὁ μοναρχοφασισμός, ἔχουν πιά ξεπεραστεῖ καί ἡ ἀμνηστεία, ἡ πολιτική τῆς ΠΔΚ γιά συναδέλφωση καί εἰρήνευση βρίσκει θερμή ἀνταπόκριση καί σ' αὐτό τό παραπλανημένο στρῶμα.

Οἱ συνθῆκες λοιπόν εἶναι ὥριμες γιά ἕνα μαζικό κίνημα ἐπαναπατρισμοῦ. Τό πρόβλημα πού στέκει τώρα μπροστά στούς πρόσφυγες εἶναι διπλό:

α) Νά σπάσουν τό φράχτη πού τούς ἔβαλε ὁ μοναρχοφασισμός μέ μιά ἀποφασιστική μαζική πορεία πρός τά χωριά τους.

β) Νά ἀποσπάσουν τά ἐφόδια γιά τή συντήρησή τους ὡς τή σοδειά, γιά τήν ἀναστήλωση τοῦ νοικοκυριοῦ καί τό ξαναρχίσιμο τοῦ παραγωγικοῦ τους ἔργου. (Ἄς μήν ξεχνᾶμε πώς στά σπίτια τους δέν ἀπόμειναν παρά οἱ τέσσερις τοῖχοι).

* * *

Τί ἀπομένει τώρα γιά νά γίνει ἡ δυνατότητα πράξη; Τό βασικό εἶναι ἡ ὀργάνωση τῆς πάλης γιά τόν ἐπαναπατρισμό. Καί γι' αὐτό χρειάζεται νά ὀργανώσουμε καί νά ριζώσουμε μέσα σ' αὐτή τή μάζα.

Σήμερα τό βάρος αὐτοῦ τοῦ καθήκοντος πέφτει στούς ὤμους τῶν ὀργανώσεων τοῦ ΑΚΕ καί τῶν ὁμάδων ΠΕ Ὑπαίθρου πού ἡ ἀποστολή τους εἶναι διπλή: νά μεταφέρουν τήν πολεμική δράση τοῦ ΔΣΕ στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ καί νά ξεσηκώνουν τήν ἀγροτιά σέ ἀγῶνα γιά ἐπιβίωση καί εἰρήνη. Ἀπ' αὐτό τό ξεσήκωμα θά ἀντλήσουμε τίς ἐφεδρεῖες μας καί οἱ ἐφεδρεῖες θά παίξουν ρόλο ἀποφασιστικό στόν πόλεμο. Δίπλα στόν ἀδιάκοπο μικροπόλεμο καί τήν καθημερινή στρατολογία κριτήριο γιά τή δράση τῶν ὁμάδων ΠΕ καί τοῦ ΑΚΕ, γιά τήν προσφορά τους στόν πόλεμο θἆναι ἡ ἀπόδοσή τους στίς πιό πάνω κύριες ἐπιδιώξεις:

α) Νά ἀπαγκιστρώσουν τούς πρόσφυγες ἀπ' τά «κέντρα ἀσφαλείας» καί τά στρατόπεδα συγκέντρωσης, ἀπ' τά σκλαβοπάζαρα τῆς ἀμερικανοκρατίας.

β) Νά ὀργανώσουν τή μαζική τους ἔξοδο στά χωριά τους καί τήν κινητοποίηση γιά τόν ἐφοδιασμό τους.

γ) Νά ἀντιστρέψουν τούς ὅρους πού δημιούργησε ὁ μοναρχοφασισμός μέ τόν ἐξοπλισμό ἑνός τμήματος τῆς ἀγροτιᾶς, εἴτε οὐδετεροποιώντας το μέ τό θεληματικό ἤ καί δυναμικό ἀφοπλισμό του, εἴτε φέρνοντάς το ὁπλισμένο στό στρατόπεδό μας καί μετατρέποντάς το σέ δική μας ἐφεδρεία.

δ) Νά ὀργανώσουν μαζική καί ἀποφασιστική ἀντίσταση τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοικημένων χωριῶν σέ κάθε ἐπιδρομή τοῦ ἐχθροῦ γιά τό ξεσπίτωμά του ὑποστηρίζοντας μέ τά ὅπλα τους τόν πληθυσμό, χτυπώντας καί κυνηγώντας τούς ἐπιδρομεῖς.

Τί χρειάζεται τώρα γιά νά ἀνταποκριθοῦν σ' αὐτές τίς ἐπιδιώξεις:

1) Νά δημιουργήσουν γερές ὀργανώσεις τοῦ ΑΚΕ στή προσφυγιά τῶν ξεσπιτωμένων. Νά προχωρήσουν στή δημιουργία δημοκρατικῶν ὀργανώσεων στά «κέντρα ἀσφαλείας» γιά τή διάλυση τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, τόν ἀφοπλισμό ἤ τό πέρασμα τῶν ἐξοπλισμένων στόν ἐλεύθερο χῶρο. Αὐτές οἱ ὀργανώσεις θἆναι

ρίζες μας στούς πρόσφυγες καί ὁ βασικός μοχλός γιά τήν κινητοποίησή τους.

2) Νά δημιουργήσουν πλατειά ὄργανα πάλης γιά τόν ἐπαναπατρισμό καί τόν ἐφοδιασμό τῶν ξεσπιτωμένων. Τέτοιο πρόσφορο ὄργανο εἶναι ἡ Ἐπιτροπή Ἐπιστροφῆς πού θά ἀναδείξουν οἱ ἴδιοι κατά χωριό. Ἐδῶ χρειάζεται ἡ πιό πλατειά καί ἀποφασιστική χρησιμοποίηση τῶν δεξιῶν. Αὐτή μέ τή συμπαράσταση λίγων καί ἱκανῶν δικῶν μας πρέπει νά πρωτοστατήσουν στόν ἐπαναπατρισμό. Ὅταν οἱ ὑπάρχουσες ἐπιτροπές διανομῆς τῶν ἐφοδίων μᾶς δίνουν ἐγγυήσεις γιά μιά τίμια διαχείριση καί ἔχουν διάθεση νά ἀγωνιστοῦν γιά τό γυρισμό στά σπίτια τους, πρέπει ἀδίσταχτα νά τίς χρησιμοποιήσουμε πλαισιώνοντάς τες καί μέ ἄλλα ἀποφασιστικά στοιχεῖα. Σέ κάθε στρατόπεδο πρέπει ἀπό τίς ἐπιτροπές κατά χωριό νά συγκροτηθεῖ μιά ἐπιτροπή τοῦ στρατοπέδου πού θά συντονίζει τή δράση τους.

3) Νά κινήσουμε σέ δράση τούς συνεταιρισμούς τῶν ξεσπιτωμένων κάνοντάς τους ἀποφασιστικά ὄργανα πάλης γιά τόν ἐφοδιασμό τῶν προσφύγων καί μοναδικά ὄργανα διαχείρησης τῶν ἐφοδίων. Ἀποφασιστικά πρέπει να καταπολεμήσουμε κάθε κατάχρηση στίς διανομές. Τα συμβούλια τῶν συνεταιρισμῶν να ἀνασυγκροτηθοῦν ὅπου χρειάζεται πάνω στήν ἴδια πλατειά συνφιλιωτική βάση πού θά συγκροτηθοῦν καί οἱ Ἐπιτροπές Ἐπιστροφῆς.

4) Βοηθητικό ρόλο μποροῦν νά παίξουν καί ἐπιτροπές πού πρέπει νά συγκροτηθοῦν στούς ἐλεύθερους χώρους καί σέ κάθε διαμέρισμα ἀπό συγγενεῖς τῶν ξεσπιτωμένων κι ἀπό ἐπαναπατρισμένους. Ἀποστολή τους θἄναι νά καλέσουν τούς δικούς τους καί τούς συγχωριανούς τους νά γυρίσουν στά χωριά τους καί νά καταγγέλουν τό ὄργιο πού γίνεται σέ βάρος τῶν ξεσπιτωμένων στήν παγκόσμια κοινή γνώμη.

* * *

Μέθοδες δράσης.

α) Ἀποφασιστική ἐπίδραση θάχει στόν ἐπαναπατρισμό τό ἅπλωμα καί ἡ ἔνταση τῆς πολεμικῆς δράσης τῶν ὁμάδων Π Ε γύρω στά στρατόπεδα τῶν προσφύγων. Τά μακρινά πολεμικά γεγονότα, ὅσο σημαντικώτερα καί ἄν εἶναι, δέν ἔχουν τήν ἴδια ἐπίδραση στήν ἀναπτέρωση τοῦ ἠθικοῦ τους, ὅσο ὁ καθημερινός μικροπόλεμος πού γίνεται δίπλα τους. Ἐδῶ χρειάζεται νά μελετήσουμε τρόπους γιά μιά ἀποφασιστική ὑποστήριξη ἀπ' τίς ὁμάδες μας τῆς μαζικῆς ἐξόδου τῶν ξεσπιτωμένων ἀπ' τά στρατόπεδα πρός τά χωριά τους καί ἀκόμα γιά τή διάλυση ἀπ' τά μέσα καί ἀπ' τά ἔξω τῶν ἐξοπλισμένων σωμάτων. Χρειάζεται ὅμως ἐξαντλητική προπαρασκευή ὡς τήν τελευταία λεπτομέρεια μιᾶς τέτοιας ἐνέργειας, καί ἄγρυπνη παρακολούθηση τῶν κινήσεων καί ἐξουδετέρωση τῶν κατασκοπευτικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐχθροῦ.

β) Ἔντονη διαφωτιστική δουλειά. Μεγάλη σημασία ἔχει νά ἐκλαϊκεύσουμε τό νόημα τῆς ἀμνηστείας καί τῆς εἰρηνευτικῆς πολιτικῆς τῆς Π.Δ.Κ. Κάθε ντοκουμέντο (διακηρύξεις, ἐκκλήσεις, προκηρύξεις, ἄρθρα καί δηλώσεις ὑπουργῶν μας καί τῆς ἡγεσίας γενικά τοῦ ἀγώνα μας) πρέπει νά κυκλοφορεῖ σέ χιλιάδες ἀντίτυπα στά στρατόπεδα. Συγκεκριμένα παραδείγματα ἀμνήστευσης, στοιχεῖα ἀπό τή ζωή ἐκείνων πού ἔφτασαν στόν ἐλεύθερο χῶρο, στά χωριά τους, γράμματα ἀπ' τούς ἴδιους, ἀπ' τούς συγγενεῖς καί συγχωριανούς τους, προσκλήσεις τους γιά ἐπάνοδο στά σπίτια τους πρέπει νά παίρνουν τήν πιό μεγάλη δημοσιότητα. Οἱ κατακτήσεις τῶν ἀγροτῶν στήν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν τσιφλικιῶν, οἱ ἀνταλλαγές κι οἱ ἄλλες παραγωγικές ἐργασίες τῶν συνεταιρισμῶν, ἡ δράση τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας, τά μέτρα τῆς Π.Δ.Κ. γιά τον ἐπισιτισμό τοῦ λαοῦ, οἱ μάχες τῆς σπορᾶς καί τῆς σοδειᾶς — ὅλα αὐτά πού βρίσκουν τόση ἀπήχηση στίς καρδιές τῶν σκλάβων — πρέπει νά γίνουν κτῆμα τῶν μαζῶν αὐτῶν.

Δέν πρέπει ν' ἀρκούμαστε στήν κυκλοφορία τῶν ἐντύπων μας («Νέος Δρόμος» «Στ' ἄρματα» «Πρός τή Νίκη» κλπ.), πού πρέπει νά τά ἁπλώνουμε ὅσο παίρνει, μά καί ν' ἀνατυπώνουμε ὁρισμένα θέματα ἀπ' αὐτά καί νά κυκλοφοροῦμε εἰδικά τρίκ καί προκηρύξεις. Τό πετακτό διαφωτιστικό ὑλικό πού θά ἐκδίδουν οἱ ἐπαρχιακές ὀργανώσεις τοῦ Α.Κ.Ε κι' ὁμάδες τῶν Π Ε, νά μήν ἔχει ἀφηρημένες θέσεις καί γενικολογίες στερεότυπες, ἀλλά ν' ἀναφέρεται στά συγκεκριμμένα αὐτά θέματα, στά τοπικά γεγονότα καί ζητήματα κι νἆναι ἐπίκαιρο πάντα, ὅταν τό ζήτημα πού πιάνουν εἶναι στή βράση του. Καθημερινά νά πλημμυρίζουμε τά στρατόπεδα μέ χιλιάδες ἔντυπα. Καθημερινά ν' ἀκούεται ἐκεῖ ὁ τηλεβόας μας, φωνή εἰρήνης καί συναδέλφωσης, πού θά καταγγέλει συγκεκριμμένα ὄργια καί θά καλεῖ σέ συγκεκριμμένη πάλη. Να κατορθώσουμε νά πάρουμε φωτογραφίες πού νά δείχνουν ἀνάγλυφο τό δράμα τους. Νά συγκεντρώσουμε πλούσια καί ἀκριβῆ στοιχεῖα γιά τά χωριά πού ἐρημώθηκαν, τόν πληθυσμό πού ξερριζώθηκε, τή διασπορά του σέ κάθε στρατόπεδο τίς ὑλικές ζημιές πού ἔπαθε (ζῶα, ἐργαλεῖα κι ἄλλα μέσα παραγωγῆς, προϊόντα, νοικοκυριά, σκεύη πού ἔχασε, σπίτια καί ἐγκαταστάσεις πού καταστράφηκαν). Στοιχεῖα γιά τίς ἐκτάσεις πού ἔμειναν χέρσες σέ κάθε χωριό, γιά τά σκάνδαλα στίς διανομές, τίς συνθῆκες τῆς στέγασης, τήν ἀπασχόληση σέ ἔργα, τήν ἔκταση τοῦ ἐκφυλισμοῦ καί τῆς διαφθορᾶς πού καλλιεργοῦν οἱ μοναρχοφασί-

στες στήν ἀγροτική νεολαία.

γ) Ἀνάπτυξη τῆς μαζικῆς πάλης τῶν ξεσπιτωμένων

Αὐτή ξεκινάει ἀπ' τήν ὁμαδική ὑπογραφή ὑπομνημάτων, τή συνέλευση κατά συνεταιρισμό, τή συγκέντρωση κατά χωριό, τή γενική συγκέντρωση τῶν προσφύγων πού μένουν στό ἴδιο στρατόπεδο, φτάνει στό ὁμαδικό διάβημα καί τή διαμαρτυρία στίς ἀρχές. Μά βασική μας ἐπιδίωξη εἶναι ν' ἀνέβει ἡ πάλη τῶν προσφύγων σ' ἀνώτερα στάδια, ὡς τή μαζική πορεία στά χωριά τους ἤ καί τό χωρισμό τους κατά ὁμάδες, ὡς τήν ὁμαδική κατάθεση τῶν ὅπλων. Τή ὁμαδική ἄρνηση γιά στρατιωτικές ὑπηρεσίες. Τήν ὁμαδική ἐγκατάλειψη τῶν ἀναγκαστικῶν ἔργων. Τό ὁμαδικό πέρασμα τῶν ξεσπιτωμένων στόν ἐλεύθερο χῶρο.

Οἱ διεκδικήσεις πού θά προβάλουν οἱ ξεσπιτωμένοι πρέπει νἆναι:

1) Νά τούς ἐπιτραπεῖ ἡ ἄμεση ἐπάνοδος στά χωριά τους καί νά πάψει ὁ ἀποκλεισμός τῶν χωριῶν, ἡ ἀπαγόρευση τῆς καλλιέργειας, τῆς βοσκῆς, τῆς ξύλευσης. 2) Νά τούς δοθοῦν τρόφιμα κι ἐπιδόματα γιά ὅλη τήν περίοδο ἀπ' τόν ἐπαναπατρισμό μέχρι τή σοδειά, εἴδη ρουχισμοῦ καί ὑπόδεσης καί οἰκιακή σκευή. 3) Νά τούς δοθοῦν ξύλα, γεωργικά ἐργαλεῖα, σπόρος, ζωοτροφές, λιπάσματα καί φάρμακα καί καλλιεργητικά δάνεια γιά νά ξαναρχίσουν τήν παραγωγή. Τρίχρονη ἀναστολή τῶν χρεῶν τους στήν Ἀγροτράπεζα.

4) Νά τούς χορηγηθοῦν ὑλικά στέγασης καί μακροπρόθεσμα δάνεια γιά στέγαση καί ἀνασυγκρότηση τοῦ νοικοκυριοῦ τους.

δ) Ἡ καμπάνια γιά τό δράμα τῶν ξεσπιτωμένων πρέπει νά πάρει μεγάλη δημοσιότητα καί στόν ἔξω κόσμο καί νά κινήσει τήν ἔμπρακτη ἀλληλεγγύη τῶν ἀνθρωπιστικῶν, συνεταιριστικῶν, συνδικαλιστικῶν κι' ὅλων τῶν κοινωνικῶν ὀργανώσεων τῶν ἐργαζομένων τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τό πρῶτο βῆμα ἔγινε μέ τήν ἔκκληση πού ἀπηύθυναν ἡ Κ.Ε. τοῦ ΑΚΕ. καί ἡ γνήσια διοίκηση τῆς Συνομοσπονδίας Συν)σμῶν. Ἡ καμπάνια αὐτή τώρα πρέπει νά δυναμώσει. Καί γι' αὐτό χρειάζεται οἱ ἐπιτροπές κατά διαμερίσματα νά συγκεντρώσουν φωτογραφίες, τά στοιχεῖα πού ἀναφέραμε—καί κάθετί πού φωτίζει τό δράμα τῶν ξεσπιτωμένων.

Χρειάζεται μιά ριζική στροφή στή δουλειά μας στούς ξεσπιτωμένους. Τονίσαμε πώς πρόκειται γιά ἕνα ἄλλο μέτωπο τοῦ ἀγώνα, γιά μιά πηγή νέων δυνάμεων γιά τό κίνημά μας, γιά ἕνα ἡφαίστειο πού κουφοβράζει.

Στό χέρι μας εἶναι τό ἡφαίστειο αὐτό νά ξεσπάσει, νά σκορπίσει τή λάβα του στόν ἐχθρό καί νά δώσει σοβαρή ὤθηση στό ἀπελευθερωτικό μας κίνημα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΜΑΧΗΤΡΙΕΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΒΙΤΣΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΟΥ

Τῆς σ. Ρ. Ζ.

Τό Μάη έγιναν πλατειές γυναικείες συσκέψεις κατά Μεραρχία ή Ταξιαρχία τῶν τμημάτων μας στό Βίτσι καί στο Γράμμο.

Ἡ γενική διαπίστωση είναι ότι ή δουλειά στίς μαχήτριες καί σ' αὐτόν τομέα αὐτόν ὅπως καί στο γυναικείο κίνημα ὅλης τῆς χώρας βρίσκεται σέ καλό δρόμο. Βελτιώνεται καί ανεβαίνει καθημερινά. Τό ἀνέβασμα αὐτό εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῆς σωστῆς κομματικῆς γραμμῆς πού χαράχτηκε ἀπό 7ο συνέδριο τοῦ Κ.Κ.Ε. καί μέ συνέπεια ἐφαρμόζεται σ' ὅλους τούς τομείς τοῦ Γυναικείου Κινήματος. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Κόμματος γιά 50%)ο στό Κόμμα μέλη γυναίκες καί μιά ειδική πολιτική δουλειά στίς γυναίκες, ὥστε νά τό πετύχουμε αὐτό, δημιουργεί καί σφυρηλατεί καθημερινά μέσα στον ἀγώνα τή μεγάλη γυναικεία πρωτοπορεία πού ξεσηκώνει, δραστηριοποιεί καί κινητοποιεί πλατειές γυναικείες μάζες, μεγαλώνει τίς ἀγωνιστικές δυνάμεις τοῦ Λαοῦ στήν πάλη γιά τή λευτεριά, τή δημοκρατία, τήν ειρήνη.

Ἡ ειδική πολιτική δουλειά πού ἄρχισε πρίν ἕνα χρόνο στίς μαχήτριες μέ τίς ὑπεύθυνες γυναικῶν βοηθούς τῶν Π.Ε., σκοπό ἔχει νά τίς ἐξοπλίσει ἰδεολογικά—πολιτικά, νά ἀνεβάζει τό ἠθικό καί τή μαχητικότητά τους νά βαθαίνει τή συνείδησή τους γιά τόν ἀγώνα, νά τίς βοηθάει πραχτικά γιά νά μπορούν ν' ἀντιμετωπίζουν τίς τεράστιες δυσκολίες τοῦ πολέμου καί νά συμβάλουν πιό ἀποφασιστικά στό μεγάλη ἀποστολή τοῦ Δ.Σ., στήν ἀπελευθέρωση τῆς Πατρίδας. Ἡ 5η Ὁλομέλεια διαπιστώνει ότι «ἡ γυναίκα έγινε βασικό συστατικό στοιχείο καί ἀνεχτίμητος παράγοντας στή ζωή καί στή δράση τοῦ Δ.Σ.Ε....» Αὐτό ισχύει καί γιά τά τμήματά μας στό Γράμμο καί Βίτσι. Τό συμπέρασμα ἀπ' τήν ὅλη δουλειά είναι ὅτι προχωράμε σταθερά καί συνεχώς μπροστά. Αὐτό στηρίζεται:

1) Στήν πολεμική προσπάθεια καί δράση τῶν μαχητριῶν μας. Στό μεγάλωμα τοῦ ρόλου τῆς μαχήτριας στή μάχη καί στή ζωή τοῦ στρατοῦ μας. Πρώτη φορά βλέπει ἡ ἱστορία μας στίς γυναίκες τέτοιο μαζικό ἡρωϊσμό καί αὐτοθυσία, τέτοια τεράστια προσπάθεια, ἀντοχή καί πίστη. Ἰδιαίτερα στίς τελευταίες μάχες τοῦ Γράμμου οἱ μαχήτριές μας ξεπέρασαν σε ἡρωϊσμό κάθε προηγούμενο. Ἔγιναν κίνητρο μαχητικότητας, ἡ ψυχή στά τμήματα. Δέ φτάνουν τά λόγια λένε οἱ διοικήσεις τῶν τμημάτων μας στό Γράμμο γιά νά ποῦμε τά λαμπρά κατορθώματα τῶν κοριτσιῶν μας. Δέν εἴμαστε μόνον εὐχαριστημένοι. Εἴμαστε καταπληγωμένοι, εἴμαστε ἐνθουσιασμένοι ἀπ' τήν ἀπόδοσή τους. Τό ἴδιο λέν καί γιά τή μάχη στα Κουλκουθούρια. Μέσα σ' αὐτές τίς μεγάλες μάχες πλάστηκε καί ξεχώρισε πιά ἁδρά ὁ καινούργιος τύπος τῆς λαϊκῆς ἀγωνίστριας, σάν τήν Παρασκευούλα τῆς 103 Ταξ. πού ἀρνιέται μέ κομμένο τό πόδι νά φύγει γιά τό νοσοκομείο καί πολεμάει ἔτσι ὅλη τή μέρα, σάν τή νοσοκόμα τή Σουλιώτισσα πού πεθαίνει λέγοντας: Πεθαίνω γιά τό Κόμμα καί τό Λαό, σάν τίς ὑπερασπίστριες τοῦ Πύργου τῆς Σαρακατσιάνης, σάν τή Σμέτα τῆς 18 Ταξ. πού μέ τόν ἡρωϊσμό της ἔγινε ἡγέτης σ' ὅλο τό τμῆμα της στή μάχη. Ὁ ρόλος τῆς μαχήτριας ἀνέβηκε καί στήν ὀργάνωση τῆς ζωῆς τοῦ στρατοῦ μας. Βασικά οἱ μαχήτριές μας ὀργανώνουν τό νοικοκυριό τοῦ τμήματος. Ὁ στρατός μας εἶναι καθαρός, τ' ἀμπριά στολισμένα, τά λημέρια περιποιημένα. Αὐτές δίνουν τόν τόνο στήν ψυχαγωγία, στόν καινούργιο λαϊκό πολιτισμό πού γεννιέται μέσα ἀπό χαράκωμα τῆς λευτεριᾶς.

2) Τό ἀνέβασμα τῆς δουλειᾶς μας φάνηκε ἀπ' τή βελτίωση τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς, ἀπό περιεχόμενο πού τώρα ἔχει. Πέρασε ὁ καιρός πού ἡ ειδική δουλειά στίς γυναίκες περιορίζονταν στό νά βλέπει μόνο ποιά είναι ἀδερφή ἤ τίς ἀνάγκες καί τί παράπονα ἔχουν. Σήμερα πιάνει ὅλους τούς τομείς καί τά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τή μαχήτρια, τήν πολιτική κατατόπιση, τήν ἰδεολογική ἀνάπτυξη, τήν διαπαιδαγώγηση τοῦ χαραχτήρα, τή στρατιωτική ἐκπαίδευση, τή βοήθεια στή μάχη, τήν ὀργάνωση ζωῆς. Οἱ γυναικείες συνελεύσεις καλλιτέρεψαν πολύ. Ἀναπτύσσουν τό μυαλό τῆς μαχήτριας, τήν κάνουν ἱκανή νά χει γνώμη γιά τά προβλήματα τοῦ ἀγώνα, τῆς ἀνεβάζουν τό φρόνημα. Δίνουν λύσεις στά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν, βρίσκουν τρόπους δουλειᾶς.

3) Τήν ἀνάπτυξη τῆς δουλειᾶς μας παρουσιάζουν τά γυναικεία μας στελέχη. Σέ ἀπόδοση καί σέ ἀπόδοση σήμερα τά γυναικεία μας στελέχη στά τμήματα τοῦ Γράμμου καί τοῦ Βίτσι είναι καλλίτερα ἀπό κάθε ἄλλη φορά παρ' ὅλη τήν

φθορά πού έφερε ό πόλεμος. Οί ύπεύθυνές μας έγιναν άπαραίτητα στελέχη τού στρατού μας. Οί περισσότερες είναι πραγματικά τό δεξί χέρι τού Π. Ε. Άναδείχτηκαν πιό πολύ καί έπιβλήθηκαν μέσα στίς τελευταίες έπιχειρήσεις, όπως ή ήρωίδα ύπεύθυνη τάγματος Άναστα Χρισοφορίδου, όπως ή ύπεύθυνη τής Σχολής Άφροδίτη Λάκου καί πολλές άλλες σ' όλα μας τά τμήματα. Καινούργια στελέχη μας άναδείχνονται καθημερινά μέσα άπ' τή φωτιά τού πολέμου, καί οί γυναίκες άξ)κοί καί ύπαξ)κοί τάβγαλαν πέρα στίς μάχες όπως καί οί άντρες.

4) Τό άνέβασμα τής δουλειάς μας φαίνεται καί άπ' τή μεγαλύτερη προσοχή καί βοήθεια πού δίνουν σήμερα οί Π.Ε., άπό βαθμό πού βλέπουν τή σοβαρότητα καί τήν άνάγκη τής ειδικής πολιτικής δουλειάς στίς γυναίκες. Άπ' τήν έκτίμηση, τό θαυμασμό καί τή στοργή πού έχουν οί μαχητές στίς μαχήτριες.

* * *

Άπ' τά ίδια τ' άποτελέσματα βγαίνει ότι ή δουλειά μας προχωρεί καλά. Όμως κάθε έπανάπαυση καί αύτοϊκανοποίηση θάφερνε ύποχώρηση καί θά μείωνε τήν όλη άπόδοση τών τμημάτων μας πού τό 27)ο—30)ο είναι γυναίκες. Έχουμε άκόμα έλλείψεις σοβαρές, βγήκαν προβλήματα πού σ' αύτά πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας.

1) Ή βασική σήμερα άδυναμία καί τό κυριώτερο πρόβλημα τής δουλειάς είναι ή καλλίτερη όργάνωση τής καθοδήγησης άπ' τά πάνω ώς κάτω, ώστε νά βοηθήσουμε περισσότερο τά στελέχη νά καλλιτερέψουν τή δουλειά τους στή βάση. Οί περισσότερες ύπεύθυνες τμημάτων κι' άκόμα καί ορισμένες ύπεύθυνες Ταξιαρχιών τρέχουν όλη τή μέρα, όμως χωρίς πρόγραμμα, δουλεύουν συγκεντρωτικά, δέν βοηθούν τίς ύπεύθυνες τών λόχων νά παίξουν τό ρόλο τους. Στίς περισσότερες ταξιαρχίες μας τό μεγαλύτερο μέρος τής δουλειάς βγαίνει άπό 3—4 στελέχη. Ύπάρχει Ταξιαρχία πού άν δέν πάει ύπεύθυνη στή διμοιρία, καμμιά άλλη ούτε ύπεύθυνη τάγματος, ούτε ύπεύθυνη λόχου κάνει συνέλευση. Λείπει σέ μεγάλο βαθμό ή συλλογικότητα στή δουλειά μας. Ή ύπεύθυνη τής Ταξιαρχίας δέν βλέπει νά δουλέψει όλο τό άχτίφ τών στελεχών ώς τή βάση, δέν δουλεύει όσο χρειάζεται μέ τά στελέχη. Πολλά στελέχη μας τρέχουν πολύ, συνδέονται μέ τί μαχήτριες, άλλά λιγότερο σκέπτονται γιά τή δουλειά τους καί μελετούν τήν πείρα τους. Πολλές φορές μάς διακρίνει προχειρότητα στή δουλειά, δέν βαθαίνουμε στά προβλήματα, δέν δημιουργούμε άπ' δείξη εί άρκετές πρόχειρες έκθέσεις καί τά πλάνα δουλειάς πού στό πόδι πολλές φορές χωρίς νά συνεργαστούν καί μέ τ' άλλα στελέχη γράφουν οί ύπεύθυνές μας.

α) Χρειάζεται νά όργανώσουμε καλλίτερα τήν καθοδήγησή μας καί νά δουλέψουμε περισσότερο μέ τά πιό κάτω στελέχη. Είναι άπαραίτητο νά πηγαίνουμε στή βάση, μά θά πάμε γιά νά πάρουμε τήν πείρα καί νά βοηθάμε μ' αύτήν τά στελέχη μας παρακάτω νά βγάζουν αύτά τή δουλειά καί όχι νά τά ύποκαταστήσουμε. Πρέπει ν' άναπτύξουμε καί νά προσέξουμε πιό πολύ τίς ύπεύθυνες λόχων, νά τίς κάνουμε πρωτοβουλιακές καθοδηγήτριες πού νά πιάνουν πρωτοβουλία τή δουλειά. Νά δουλεύουμε πιό πολύ μέ τά στελέχη, νά κάνουμε καλλίτερες συνεργασίες μαζί τους, νά τούς βάζουμε προβλήματα νά σκεφτούν καί νά μάς φέρουν τή γνώμη τους, θετικά ή άρνητικά παραδείγματα άπ' τή δουλειά τους. Νά τίς ρωτούμε γιά τόν τρόπο πού δούλεψαν γιά νά κινητοποιήσουν τίς μαχήτριες μας σ' ένα βασικό καθήκον πού μπήκε κλπ. Βοήθεια δέν είναι νά δίνουμε έτοιμες σκέψεις γιά νάρχονται νά μιλούν στίς συσκέψεις, άλλά πώς θά τίς κάνουμε νά σκέφτονται πιό πολύ τή δουλειά τους καί νά δημιουργούν. Νά κάνουμε καί ειδικές μικρές συσκέψεις μέ τά στελέχη τής βάσης, καί νά πηγαίνουμε μαζί τους στό τμήμα όχι γιά νά τίς άντικαθιστούμε, άλλά γιά νά παρακολουθούμε τή δουλειά τους καί πάνω στά συγκεκριμμένα ζητήματα νά τίς βοηθούμε. Ή ύπεύθυνη τής Ταξιαρχίας πρέπει νά δημιουργήσει γύρω της ένα άληθινό έπιτελείο γιά τή γυναικεία δουλειά καί νά δουλεύει συλλογικά μ' αύτό.

Άκόμα νά ξεχωρίσει τίς καλλίτερες κοπέλες καί νά τρέψει καινούργια στελέχη. Τό κάθε στέλεχος πρέπει νά βρεί καί νάχει δίπλα του τήν άντικαταστάτριά του. Αύτό όμως όχι μόνο στά χαρτιά, άλλά αύτό τό έφεδρικό καινούργιο άχτίφ τών στελεχών πρέπει νά τό δουλεύουμε καί νά τό βοηθάμε συστηματικά.

β) Χρειάζεται συνεχώς νά μελετάμε τά στελέχη μας, τήν άπόδοσή τους, τό χαρακτήρα τους, τή σκέψη καί τή νοοτροπία τους. Ό άνθρωπος μάς λέει τό Μπολσεβίκικο Κόμμα δέν είναι μηχανή, καί μείς πρέπει να ξέρουμε καλά τά στελέχη πού καθοδηγούμε, νά βρίσκουμε άνάλογους τρόπους, νά τά βοηθούμε καί στή δουλειά τους καί στήν άτομική τους ζωή νά συνδεθούμε ψυχικά μαζί τους. Βοήθεια, στά πιό κάτω στελέχη είναι νά κάνουμε τούς έαυτούς μας τέτοιους μέ τή δουλειά, τήν πολιτική καί τό χαρακτήρα μας πού πραγματικά νάμαστε γι' αύτά τό παράδειγμα. Πρέπει ν' άνεβάσουμε τήν ικανότητα τών στελεχών μας, γιά νά μπορούν νά διαπαιδαγωγούν τίς μαχήτριες. Ύπάρχουν μερικά στελέχη μας πού δέν άναφέρουν όπ... ...ες άσχημες έκ... ...τοί είναι στελέχη γιά νά ... ...σουν. Δέν κάνουν ... τους γιά τόν ίδιο λόγο, ... γίνεται σ' αύτές ... γωγήσουμε στό ... μας. Νά δημιουργήσουμε ... ... έλεκληρωμένοι ... καί ...

ρα στόν πόλεμο καί αὔριο στήν καινούρια Ἑλλάδα.

γ) Στήν τοποθέτηση τῶν στελεχῶν μας ἀκολουθοῦμε τελευταῖα σωστό δρόμο, τοποθετώντας ὑπεύθυνες, ἀπ' ἡ σχολή Ἀξ)κῶν, γιατί ἔτσι πιάνουν καλλίτερα τά προβλήματα καί βοηθοῦν περισσότερο τίς μαχήτριες. Ἡ τάση ἐλάχιστων γυναικείων στελεχῶν πού ὑποτιμοῦν τή δουλειά στίς γυναῖκες καί ζητοῦν νά γίνουν διοικητές δείχνει τήν ἀνωριμότητά του. Ἡ καλλίτερη τοποθέτηση τῶν γυναικείων στελεχῶν εἶναι πρῶτα νά πλαισιώσουν καί νά ἀναπτύξουν ὅλη τή γυναικεία δουλειά γιατί ἔτσι θά μπορέσουν αποφασιστικά νά συμβάλουν στόν ἀγώνα. Ἀλλά ὅμως οἱ γυναῖκες ἀποδείχτηκε ὅτι τά καταφέρνουν καλά σάν Π. Ε. Τώρα θέλουμε μηχανικά νά τραβοῦμε Λοχαγούς ἤ Ταγματάρχες· αὐτό δέ θά βοηθήσει στήν ἀπόδοσή μας, ἐκεῖ, νά τοποθετεῖται ὅποια πραγματικά μέσα στόν πόλεμο δείξει τέτοιες διοικητικές ἱκανότητες. Κι' ὄχι νά σκεφτόμαστε μονοκόμματα ὅτι ἔχουμε 30)ο στή βάση πρέπει τόσο νά ἔχουμε καί στά στελέχη. Ἡ πεῖρα κι' ἄλλων στρατῶν ἰδιαίτερα τοῦ Σοβιετικοῦ πρέπει να μᾶς ὁδηγεῖ καί στήν τοποθέτηση τῶν γυναικείων στελεχῶν μας.

δ) Εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνεβοῦν πολιτικά—ἰδεολογικά ὅλα τά γυναικεία στελέχη. Βρέθηκε ὑπεύθυνη τάγματος πού 18 μέρες δέν εἶχε διαβάσει οὔτε τό δελτίο καί αὐτή ἔπρεπε νά κατατοπίζει πολιτικά τόσο κόσμο. Γενικά ὅλα τά στελέχη, δέν διαβάζουν, δέν συζητοῦν, δέν ρωτοῦν ὅσο πρέπει νά μαθαίνουν. Εἶναι στελέχη τοῦ κόμματος κι' ὅμως οἱ περισσότερες δέν μελέτησαν τίς τελευταῖες κομματικές ἀποφάσεις. Ἐδῶ χρειάζεται νά κάνουμε τεράστια προσπάθεια. Νά ἐπιμένουμε καί νά ἐλέγχουμε. Νά μπαίνει ἕνα πρόγραμμα ἁπλό βδομαδιάτικο καί νά ὀργανώνουν ἔτσι τη δουλειά τους πού νά μένει ὁρισμένη ὥρα γιά διάβασμα. Νά καθορίζουμε τί θά διαβάσει ἡ ὑπεύθυνη τῆς Ταξιαρχίας καί τῶν ταγμάτων, τί τῶν λόχων καί τῶν διμοιριῶν, τέτοια πού νά μποροῦν νά τ' ἀφομοιώσουν κι' ἔπειτα ἀπό κάθε συνεργασία νά γίνεται συζήτηση πάνω σ' αὐτό πού διαβάστηκε. Σ' αὐτό πρέπει νά βοηθήσουν πολύ καί οἱ Π. Ε. καί νά ἐλέγχουν. Ἔτσι θά μπορέσουμε νά ὀργανώσουμε καλλίτερα τήν καθοδήγηση τῆς δουλειᾶς μας καί νά βοηθήσουμε τά στελέχη μας.

2. Τή δουλειά πρέπει νά τήν ὀργανώσουμε καλλίτερα καί στή βάση. Ὑπάρχει βέβαια μεγάλη βελτίωση, ὅμως οἱ λιποταξίες πού ἔχουμε δείχνουν πώς ἀκόμα ἔχει ἀδυναμίες ἡ δουλειά μας. Ἐδῶ πρῶτο μπαίνει νά μεγαλώσουμε ἀκόμα πιό πολύ τήν ψυχική σύνδεσή μας μέ τίς μαχήτριες, δέν φτάνει ὅτι τά στελέχη μας γυρίζουν στά πολυβολεῖα, κουβεντιάζουν καί ξέρουν ὅλες τίς μαχήτριες. Πρέπει αὐτό πού εἶπε τό Κόμμα: «Νά κρατοῦμε τήν ψυχή» τῶν μαχητριῶν μας. Μέ τόν τρόπο πού θά τίς βοηθήσουμε καί θά τίς προσέξουμε μ' αὐτά πού θά κουβεντιάσουμε πρέπει νά τίς γνωρίσουμε καί νά ἀποχτήσουμε τήν ἐμπιστοσύνη τους. Πρέπει νά μαστε ὄχι μόνο οἱ διμοιρίτισσες, ἀλλά καί τό στήριγμά τους, ὁ βοηθός τους. Μιά ὑπεύθυνη τάγματος, δίνει ἀπό μιά λιποτάξία πού εἶχε τό τμῆμα της, δούλεψε μέσα σέ λίγες ὧρες ἔτσι, μέ μιά καινούργια πού ἦταν στενοχωρημένη καί σκεφτική, πού ὡς τό πρωΐ εἶχαν γίνει φίλες κι' ἡ κοπέλλα τῆς ἐξομολογήθηκε, «καλά πού ἦρθες ἐσύ καί μοῦ μίλησες, ἤμουνα ἀποφασισμένη νά λιποταχτήσω κι' ἐγώ» Ἡ ὑπεύθυνη μας δέν τῆς εἶπε μεγάλα λόγια. Τῆς μίλησε πώς μπόρεσε κι' αὐτή νά παλαίψει μέ τίς δυσκολίες τοῦ πολέμου, τή ρώτησε γιά τή ζωή της, πῆγε μαζί της περιπολία καί σκοπιά για νά τή δώσει θάρρος τῆς εἶπε: τί περιμένει αὐτήν πού λιποτάχτησε. Τῆς διηγήθηκε ἡρωϊσμούς κοριτσιῶν τοῦ τμήματός της, τή ρώτησε τί νά τῆς φέρει γιά νά ἀρχίσει νά γράφει. Ἔτσι τήν κέρδισε καί τήν ἔκανε μιά καλή μαχήτρια. Ἔτσι πρέπει ὅλα τά στελέχη νά κατευθύνουν τίς μαχήτριές μας. Γι' αὐτό χρειάζεται οἱ ὑπεύθυνες μας ἰδιαίτερα τοῦ λόχου καί τῆς διμοιρίας νά ξέρουν καλά τίς μαχήτριες, τά ζητήματά τους, ποιές δυσκολεύονται, τίς ἐκδηλώσεις τους, τήν ἀπόδοσή τους γιά νά κατατοπίζουν καί τίς πιό πάνω ὑπεύθυνες καί νά μποροῦν ὅλες μαζί ἀνάλογα νά δουλεύουν νά ξεχωρίζουν αὐτές πού θέλουν περισσότερη βοήθεια, ὅσες μποροῦν ν' ἀνεβοῦν γιά στελέχη. Τήν πολιτική δουλειά πρέπει νά τήν κάνουμε ἁπλά. Οἱ πολλές γραπτές ἐρωτήσεις καί τά πολλά μαθήματα ζαλίζουν τίς μαχήτριες. Νά προσαρμόζουμε τούς τρόπους τῆς δουλειᾶς μας στήν κάθε φάση, ἀλλοιῶς θά δουλέψουμε στήν πορεία, ἀλλοιῶς στή μάχη, ἀλλοιῶς στή διάταξη. Πρέπει νά δουλέψουμε περισσότερο γιά τήν πολιτική κατάρτιση τῶν κοριτσιῶν μας, νά τούς δίνουμε καθημερινή πολιτική τροφή. Γι' αὐτό πρέπει τά στελέχη τῆς βάσης νά ξεκινᾶν κάθε φορά ἐνημερωμένα, νά τα βοηθᾶμε τί βασικό ζήτημα πρέπει νά πιάσουν, τί συζήτηση πρέπει ν' ἀνοίξουν πάνω σέ θέμα πού ἐνδιαφέρει τή μαχήτρια, ποιό παράδειγμα καλό πρέπει νά τονίζουν κλπ. ὥστε νά μή χάνονται σέ ἄσκοπες συζητήσεις χωρίς ἀποτέλεσμα.

Νά ἐκμεταλλευτοῦμε πιό πολύ γιά τή δουλειά μας τά ἔντυπά μας. Νά ὀργανώνουμε τό διάβασμα καί τή συζήτηση στά κυριώτερα κομμάτια τῆς «Μαχήτριας», να διαβάζουμε μιά σπουδαία εἴδηση τοῦ δελτίου. Νά ξεχωρίζουμε ἀνάλογα κομμάτια ἀπό ρούσσικα βιβλία πού συγκινοῦν τίς κοπέλλες μας καί πού εἶναι ἐπίκαιρα καί νά τά διαβάζουμε ἤ νά τα διηγούμαστε. Αὐτό ὅμως θέλει καλή ὀργάνωση κι συνέχεια. Ἔκανε καλή δουλειά ἡ ὑπεύθυνη τῆς 103 Ταξ. πού ὅταν μπῆκε ἐπιταχτικά στό Γράμμο τό ζήτημα τῆς ὀχύρωσης βρῆκε ἀπό «Δημοσιά τοῦ Βολοκολάμσκ» τό κομμάτι πού μιλάει γιά

τήν όχύρωση τό άντέγραψε καί τόστειλε στά στελέχη της πού γύρισαν στά πολυβολεία. Τό διάβασαν καί ξεσήκωσαν τίς κοπέλλες γιά τήν όχύρωση. Οί γυναικείες συνελεύσεις μας πάνε άρκετά καλά. Θά πρέπει νά προσέχουμε πάντα νά λένε όλες έλεύθερα τή γνώμη τους· καί νά τίς προετοιμάζουμε άπ' έκεῖ γιά νά παίρνουν μέρος στίς γενικές συνελεύσεις νά πρωτοστατοῦν πιό πολύ μέ τή σκέψη καί τίς ύποδείξεις τους στήν άνάπτυξη τοῦ λαϊκοῦ μας στρατοῦ. Θά πρέπει νά μοιράζουμε συγκεκριμένα δουλειές στίς κοπέλλες τής βάσης, έκτός άπό γενικά καθήκοντα πού όλες παίρνουν μέρος, ώστε ή καθεμιά στήν έπόμενη συνέλευση ή συνάντηση νά ζητᾶ κάτι νά δείξει άπ' τή δουλειά της π.χ. ή μιά νά όργανώσει ύπεύθυνα αύτή ή βδομάδα τήν καθαριότητα τής διμοιρίας. Ή άλλη νά στολίσει τό άμπρί. Ή μιά παληά θά πρέπει νά βοηθήσει τήν καινούργια, ή άλλη θά μάθει στήν άγράμματη γράμματα κλπ.

Τίς κομμουνίστριες δέν τίς χρησιμοποιοῦμε όπως χρειάζεται στή βάση. Τά μέλη τοῦ Κόμματος πρέπει νάναι ό μοχλός πού θά κινάει όλες τίς μαχήτριες.

Στήν έκπαίδευση θά πρέπει νά έπιμένουμε, νά παρακολουθοῦμε τί λείπει στήν κάθε μιά καί κεί σέ συνεννόηση μέ τή διοίκηση νά τίς κάνουμε είδική έκπαίδευση ώσπου νά μάθουν όλα τά όπλα.

Στή μάχη όλα μας τά στελέχη δείχνουν ήρωϊσμό καί στέκονται παράδειγμα μέ τήν παλληκαριά τους. Στίς τελευταίες μάχες τοῦ Γράμμου καί σέ [illegible] έχουμε άρκετά καλά παραδείγματα πού οί ύπεύθυνες έπαιξαν τό ρόλο τους στή μάχη. Βοηθοῦσαν στίς δύσκολες ώρες τίς μαχήτριες κι' όταν δέν ήταν κανένας τής διοίκησης ή έβλεπαν ότι δέν τά βγάζει πέρα ό όμαδάρχης ή ό διμοιρίτης έπενέβαιναν αύτές καί διοικοῦσαν. Πολλές όμως ύπεύθυνές μας ίδιαίτερα τών ταγμάτων μπαίνουν πρῶτες μπροστά στήν έπίθεση καί σ' όλη τή διάρκεια τής μάχης πολεμοῦν σάν άκροβολιστές χωρίς νά βλέπουν καί νά βοηθοῦν τίς μαχήτριες. Ό ρόλος τής ύπεύθυνης καί στήν πορεία τής μάχης είναι νά ένημερώνει [illegible] τή μαχήτρια, νά τήν έμψυχώνει, νά τήν ένθουσιάζει. Νά τή βοηθάει στήν ώρα τής μάχης σέ μιά δυσκολία, νά τής δείχνει νά πολεμάει. Νά έπιβλέπει νά μήν άφήσουν τραυματία. Νά παρακολουθεῖ πῶς πολεμοῦν οί κοπέλλες γιά νά φέρνει άργότερα τίς παρατηρήσεις της στή διοίκηση, καί τήν πείρα της. Κι' όταν χρειαστεῖ νά δείξει πρωτοβουλία, όταν ύπάρχει άνάγκη νά διοικεῖ σάν στέλεχος τοῦ Δημ. Στρατοῦ γενικότερα.

Έτσι θά βοηθήσουμε όλόπλευρα τίς μαχήτριες στή βάση καί θά σηκώσουμε άκόμα πιό πολύ τήν άπόδοσή τους.

3. Στήν όλη μας δουλειά άποφασιστικό είναι ή συνεργασία μας καί ή βοήθεια πού παίρνουμε άπό τόν Π.Ε. Στίς Ταξιαρχίες ή συνεργασία αύτή έγινε άποδοτική, μά στά Τάγματα καί πιό πολύ στούς λόχους άκόμα κουτσαίνουμε. Φυσικά βασιλεύει άκόμα καί ή ύποτίμηση, άλλά περισσότερο οί σύντροφοι μας πιό κάτω δέν ξέρουν νά βοηθήσουν. Γι' αύτό οί ύπεύθυνές μας δέν φτάνει μόνο νά λέν ότι ο Π.Ε. δέν μάς βοηθοῦν. Πρέπει φυσικά νά έπιμένουμε νά ένδιαφέρονται καί νά βοηθοῦν τή δουλειά μας οί Π.Ε. γιατί ή ειδική δουλειά στίς γυναίκες, είναι ένα σοβαρό κομματικό τους καθήκον. Όμως είναι άνάγκη νά δοῦμε τί κάνουμε καί μεῖς γιά νά κινήσουμε τούς Π.Ε. νά μάς βοηθήσουν. Πρέπει τά γυναικεία στελέχη νά δίνουν στίς συνεργασίες μέ τούς Π.Ε. τά προβλήματα, νά προτείνουν λύσεις, νά φέρνουν τ' άποτελέσματα τής δουλειᾶς, νά έχουν έτοιμο τό καινούργιο πρόγραμμα, νά λένε τή γνώμη τους γιά τά πιό κάτω στελέχη καί τόν τρόπο πού τά βοηθοῦν ή γιά τίς μαχήτριες πού ξεχωρίζουν. Νά άναφέρνουν άκόμα γενικότερα ζητήματα ή ορισμένα στραβά πού βλέπουν στά τμήματα. Έτσι θά κινήσουν τόν Π.Ε. νά σκεφτεῖ καί νά βοηθήσει καί θά γίνει άποτελεσματική στή δουλειά τοῦ τμήματος.

4) Μερικά άλλα ζητήματα πού βγήκαν άπ' τή δουλειά μας:

α) Στή διαφωτιστική μας δουλειά στό Μ.Φ.Σ. έχουμε καλά παραδείγματα όμως χρειάζεται, όπως στή μάχη έτσι καί δῶ, πού είναι τό ίδιο μέτωπο, νά ξεσηκώσουμε τίς κοπέλλες μας νά δίνουν αύτές τόν τόνο καί νά πρωτοστατοῦν γιατί ή ζωή έδειξε τί έπίδραση έχει ή φωνή τής γυναίκας στόν φαντάρο. Δέ χρειάζεται νά βγάζουμε άλλες ύπεύθυνες γιά τή διαφωτιστική δουλειά όπως έγινε σ' ένα τάγμα, άλλά νά διαλέγουμε τίς πιό κατάλληλες μαχήτριες νά παίρνουν μέρος στίς έπιτροπές συμφιλίωσης καί νά έτοιμάζουμε συνεργεία μαχητριῶν πού νά τά έξασκοῦμε καί νά τά βοηθοῦμε νά τούς μιλοῦν. Δέν πρέπει νά μάς παρασέρνουν οί φασίστες άξιωματικοί μέ τίς βρισιές καί νά νευριάζουμε καί μεῖς. Ίδιαίτερα πρέπει νά βοηθήσουμε τό τμῆμα μας νά πιάσει κρυφή έπαφή μέ φαντάρους, μέ γυναῖκες άπό τά κατεχόμενα χωριά κλπ.

β) Πρέπει περισσότερο νά προσέξουμε τή δουλειά στίς Σλαβομακεδόνισσες, νά χτυπήσουμε πιά τοῦ τήν ύποτίμηση όπου ύπάρχει καί δίνει έδαφος στούς [illegible] νά δουλέψουν. Ένα χαρακτηριστικό [illegible] άπό τή σύσκεψη μιᾶς Ταξιαρχίας [illegible] άνέφεραν γιά τή δουλειά [illegible] Σλαβομακεδόνισσες. Οί ύπεύθυνές μας [illegible] νά παρακολουθοῦν καί νά βοηθοῦν [illegible] Σλαβομακεδόνισσες, νά ζοῦν τή [illegible] νά ένημερώνονται γιά τά ζητήματά τους, [illegible] τής ΑΦΖ νά μαθαίνουν γιά τή ζωή τής όργάνωσής τους, νά διαβάζουν τόν [illegible] τους, νά

ΤΡΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

Τοῦ σ. ΛΕΥΤΕΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, Λοχαγοῦ Π. Ε.

Πηγαίνοντας κανείς στά τμήματα τοῦ Γράμμου, ἡ πρώτη ἐντύπωση πού ἔχει, εἶναι ὅτι βρίσκεται σέ τμήματα πού τό ἠθικό μαχητῶν καί στελεχῶν εἶναι πολύ ἀνεβασμένο καί ἡ αἰσιοδοξία γεμίζει ὅλες τις ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν. Καί ὅσο προχωρεῖς σέ βάθος, ὅσο μελετᾶς προβλήματα στίς Ταξιαρχίες, Τάγματα καί Λόχους τοῦ Γράμμου, βλέπεις ὅτι τό ἀνεβασμένο ἠθικό καί ἡ αἰσιοδοξία δέν εἶναι τυχαῖα ἀλλά εἶναι τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐπιτυχημένων μαχῶν τοῦ Ἀπρίλη καί μιᾶς ἔντονης σοβαρῆς πολιτικῆς καί οργανωτικῆς δουλειᾶς πού γίνεται στά τμήματα τοῦ Γράμμου.

Ὕστερα ἀπό μιά 15θήμερη περιοδεία καί μιά σειρά συσκέψεις καί συνεργασίες πού ἔγιναν μέ τούς συντρόφους τῆς 8ης Μεραρχίας, τῆς 107 καί 103 Ταξιαρχίες, ἀπό συζητήσεις πού ἔγιναν μέ αἰχμάλωτους φαντάρους καί ἀξιωματικούς τοῦ Γράμμου, θά γραφτοῦνε στό ἄρθρο αὐτό ὁρισμένα συμπεράσματα πάνω σέ τρία σοβαρά προβλήματα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό Γράμμο, τρία ὅπλα πού διαθέτουμε φέτος στίς μάχες τοῦ Γράμμου: Τό πρόβλημα τῆς δουλειᾶς στούς φαντάρους τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, τό πρόβλημα τῆς πολιτικῆς ἐνημέρωσης καί τῆς μορφωτικῆς δουλειᾶς στά στελέχη μας, καί τό πρόβλημα τῆς Ἅμιλλας καί τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν.

* * *

I.— Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΦΑΝΤΑΡΟΥΣ ΤΟΥ Μ.Φ.Σ.: Πρῶτα-πρῶτα: Στόν τομέα αὐτό τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς γίνεται περισσότερη δουλειά ἀπό αὐτήν πού γράφεται (ἤ μᾶλλον δέ γράφεται). Ὡστόσο ἡ δουλειά πού ἔγινε μέσα στή διάρκεια τῶν μαχῶν τοῦ Γράμμου γιά τό βασικό αὐτό κρίκο τῆς νίκης μας καί αὐτή πού ἄρχισε νά γίνεται σή

τραγουδοῦν τά τραγούδια τους κλπ.

γ) Γιά τίς λιποταξίες, ἐκτός ἀπό κεῖνες πού εἶναι ἀνατρέψεις ἀπό γυναῖκες πράκτορες ἤ ἐκτυλές συνδεμένες μέ τό μοναρχοφασισμό, οἱ ἄλλες πρέπει μέ τήν καλή δουλειά μας στή βάση νά σταματήσουν. Πρέπει μαζί ὅμως νά ἐξετάσουμε καλά τήν κάθε περίπτωση, (πράγμα πού δέν ἔγινε) καί μέ τήν πείρα αὐτήν νά βοηθήσουμε τή δουλειά μας καί νά προλάβουμε ἄλλες. Ἀκόμα μέ παραδείγματα νά ἀνεβάσουμε τήν ἐπαγρύπνηση τῶν στελεχῶν καί μαχητριῶν μας πού γενικά εἶναι χαμηλή. Νά τό βάλουμε ζήτημα τιμῆς γιά τίς κοπέλλες κάθε τμήματος νά μήν ἔχουν λιποτάχτισσα.

δ) Τίς ἠθικές ἀμοιβές, πρέπει νά προσέξουμε πολύ. Εἶναι ἡ ἱκανοποίηση πού περιμένει ἡ ἄξια μαχήτρια καί γίνεται κίνητρο γιά ὅλες. Τελευταία δίνονται περισσότερες ἠθικές ἀμοιβές ὅμως ἀκόμα πολλές μένουν. Εἶναι χαρακτηριστικό αὐτό πού εἶπαν οἱ μαχήτριες στόν Πόρτο τῆς Στράτσανης στό διοικητή τους: «Ἐμεῖς πολλές φορές με τή δράση μας πήραμε μετάλλια ἐσεῖς ὅμως δέν μᾶς τά δίνετε». Οἱ ὑπεύθυνές μας θά πρέπει νά ξαίρουν στό τμῆμα τους ποιές διακρίθηκαν καί ὕστερα ἀπό κάθε ἐπιχείρηση νά τό συζητοῦν μέσα στή συνέλευση καί νά τίς προτείνουν. Καμμιά ἀπ' τίς ἡρωΐδες μας δέν πρέπει νά μείνει χωρίς ἠθική ἀμοιβή.

ε) Ἀπ' τίς 25 Μάη ὡς τίς 25 Ἰούνη προκηρύχτηκε ἅμιλλα ἀνάμεσα στίς μαχήτριες τοῦ Γράμμου καί Βίτσι. Ἡ ἅμιλλα εἶναι ἡ βάση καί τό δυνατό κίνητρο στή δουλειά μας, ξεσηκώνει τό φιλότιμο καί τήν ἐπιμονή τῶν μαχητριῶν μας.

Οἱ ὑπεύθυνές μας μέ τήν βοήθεια τῶν Π.Ε. πρέπει νά τήν ὀργανώνουν συνεχῶς καί καλλίτερα. Νά βρίσκουν καινούργιους τρόπους γιά νά ἐκλαϊκεύουν τ' ἀποτελέσματα κάθε βδομάδα καί νά παροτρύνουν γιά καινούργιες ἐπιτυχίες. Νά βγάζουν σ' ὅλα τά τμήματα τά δελτία μέ τ' ἀποτελέσματα τῆς ἅμιλλας. Σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἅμιλλας θά πρέπει νά ἔχουμε τό μεγάλωμα τῆς μαχητικότητας, τῆς πρωτοβουλίας καί τῆς ἀνόδου τῶν μαχητριῶν μας καί αὐτό τό ἀνέβασμα πρέπει νά τό κρατήσουμε καί μετά τό τέλος τῆς ἅμιλλας καί σταθερά νά τό ἀναπτύξουμε.

Ἀπ' τήν ὥς τώρα δουλειά μας καί τ' ἀποτελέσματα στίς μαχήτριές μας στό Γράμμο καί Βίτσι, ἔχοντας ἑνός χρόνου τήν πείρα μποροῦμε ἀδίσταχτα νά ποῦμε ὅτι μέ μιά ἐντατικότερη προσπάθεια μέ καλλίτερη ὀργάνωση τῆς δουλειᾶς μας, μποροῦμε νά κάνουμε ἀκόμα μεγαλύτερη τή συμβολή τῶν μαχητριῶν μας στίς μεγάλες μάχες πού ἔρχονται καί πού τό Γράμμος καί τό Βίτσι θά γίνουν πιό γερά γιά να γίνει τό 1949 ἀποφασιστικός χρόνος τῆς Νίκης.

μερα πιό **ὀργανωμένα καί καθοδηγημένα**, ἄν μάλιστα κανείς τήν τοποθετήσει στίς ἰδιαίτερες συνθῆκες τοῦ Γράμμου, πολύ ἀπέχει ἀπ' αὐτήν που πρέπει νά γίνεται.

Ἰδιαίτερα στό **Γράμμο** ἡ δουλειά αὐτή ἔχει ξεχωριστή καί πρωταρχική σημασία. Ὁ **φαντάρος τοῦ Γράμμου** βρίσκεται σέ προχωρημένη ἀποσύνθεση. Τό ἠθικό του εἶναι πολύ ξεπεσμένο. Ὑπάρχουν φαντάροι πού ἔχουν πολεμήσει καί τό 47 καί τό 48 στό Γράμμο. Ὁ Γράμμος τούς τρομάζει. Σ' ὅλη τή διάρκεια τοῦ χειμώνα οἱ ἀξιωματικοί προετοίμαζαν τούς φαντάρους ψυχολογικά, πώς φέτος στό Γράμμο δέ θά γίνουν ἐπιχειρήσεις καί ὅτι αὐτοί θά κάνουμε ἕνα ὡραῖο παραθέρισμα στό Γράμμο. Ἡ ἐπίθεσή μας τούς βρῆκε τέλεια ἀπροετοίμαστους καί τούς ξάφνιασε.

Ἀπό τίς συζητήσεις πού ἔγιναν μέ τούς αἰχμάλωτους φαντάρους καί ἀξιωματικούς κα ἀπό τίς συσκέψεις πού ἔγιναν διαπιστώνεται πέρα γιά πέρα τό πολύ ξεπεσμένο ἠθικό τῶν φαντάρων τοῦ Γράμμου. Μιλώντας κανένα μέ τούς αἰχμάλωτους — παίρνοντας πάντοτε ὑπόψη καί τήν ἰδιαίτερη ψυχολογίες τοῦ αἰχμάλωτου — βλέπει πώς καταντάει ὁ μοναρχοφασισμός καί ἡ ἔλλειψη ἰδανικῶν τόν ἄνθρωπο: Σωστό ἠθικό ράκος, πού ἡ μοναδική του φροντίδα καί ἀπασχόληση εἶναι νά σώσει τό τομάρι του. «Ἄμα μᾶς λένε γιά ἐπίθεση τρέμουμε. Καί ὅταν κάτω ἀπό τή βία μᾶς βάζουνε νά ξεκινήσουμε, ἡ πρώτη φροντίδα μας εἶναι νά ἐξασφαλίσουμε τό δρομολόγιο ὀπισθοχώρησης». Αὐτό ὅλοι σύσσωμοι ἔλεγαν.

Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν φαντάρων ἔχει πεισθεῖ ὅτι δέ μποροῦν νά μᾶς νικήσουν. Τό κεντρικό ζήτημα πού συζητᾶνε εἶναι τό πώς θά εἰρηνεύσει ὁ τόπος μέ συνεννόηση. Γιά τή συνεννόηση γίνονται διάφορες συζητήσεις καί ἐκφράζονται διάφορες ἀπόψεις. Νά μερικές ἀπ' αὐτές: «Καλά μᾶς τά λένε αὐτοί (δηλαδή ἡ ΠΔΚ καί ὁ ΔΣΕ), ἀλλά οἱ ἄλλοι οἱ κερατάδες, (ἀκολουθοῦνε μιά σειρά ἄλλα ὑβριστικά ἐπίθετα), δέν τή θέλουν». Ἄλλοι: «Ἐδῶ πολεμᾶνε ἀπό τή μιά μεριά οἱ μοναρχοφασίστες μέ τούς ἀγγλοαμερικάνους καί ἀπό τήν ἄλλη ὁ ΔΣ μέ τή Σοβιετική Ἕνωση καί τίς Λαϊκές Δημοκρατίες. Ὅπως πᾶνε τά πράμματα θά γίνει νέος πόλεμος. Θά τσακωθοῦνε οἱ μεγάλοι καί τότε ἐμεῖς θά ἡσυχάσουμε, γιατί θά μπουκάρουν οἱ ἄλλοι ἀπό πάνω καί θά ἡσυχάσουμε μέσα σέ λίγες μέρες». Σάν δύσκολη τή βλέπουν τήν εἰρήνευση ἀφοῦ δέν τή θέλουν οἱ κυβερνῆτες τῆς Ἀθήνας. Ἕνας εἶπε μοιρολατρικά: «Θά φαγωθοῦμε, θά φαγωθοῦμε ὥς πού νά πιαστοῦν οἱ μεγάλοι».

Δέ βλέπουν ἀκόμα ὅτι τό ζήτημα τῆς εἰρήνευσης εἶναι **καί δική τους ὑπόθεση**. Γιά μᾶς πιστεύουν ὅτι θά νικήσουμε, ἀλλά ὄχι πολύ γρήγορα. Βλέπουν ἔτσι μεγάλη διάρκεια τοῦ πολέμου καί ἡ φθορά τους ὅταν περάσουν σέ μᾶς λένε: «Ἀπολυτήριο πιά στή Λαϊκή Δημοκρατία». (Φαίνεται ὅτι αὐτή εἶναι ἡ γνώμη τῶν δημοκρατικῶν καί ἀριστερῶν φαντάρων πού ἔχουν χάσει τόν προσανατολισμό τους).

Ἐχτός ἀκόμα σ' ὁρισμένο βαθμό — περισσότερο οἱ καινούργιοι καί λιγότερο οἱ παληοί — πολιτική σύγχυση καί τά συνθήματα καί ἡ προπαγάνδα τῶν μοναρχοφασιστῶν τούς ἐπηρεάζουν.

Π.χ. Τό συκοφαντικό μοναρχοφασιστικό σύνθημα ὅτι ἐμεῖς σκοτώνουμε τούς αἰχμάλωτους, αὐτό πιάνει στούς καινούργιους, στούς καθυστερημένους φαντάρους καί στούς παληούς, τούς ἔχει κάνει ἄλλους μέν ν' ἀμφιβάλλουν κι' ἄλλους (τούς περισσότερους ἀπό τούς παληούς) νά μήν τό πιστεύουν καθόλου. (Πάντως καί τό σύνθημα αὐτό στή ρευστή καί ἀσταθή ψυχολογία τοῦ φαντάρου ἔχει σ' ὅλους τήν ἀνασταλτική του ἐπίδραση στή σκέψη τους νά περάσουν στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα).

Τό περί Σλάβων κλπ. αὐτό πιάνουν σ' αὐτούς πού ἔρχονται ἀπό τά κέντρα ἐκπαίδευσης καί σ' ἕνα μεγάλο μέρος τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν πού κατά πλειοψηφία προέρχονται ἀπό τά μεσαῖα στρώματα.

Τό σύνθημα γιά τό «παιδομάζωμα» πού κάναμε δῆθεν ἐμεῖς, αὐτό πιάνει στήν πλειοψηφία τῶν φαντάρων. Ἴσως εἶναι λένε τό μόνο σύνθημα πού μπόρεσε νά συγκινήσει τούς φαντάρους. Τούς μιλᾶνε γιά γενίτσαρους, ἐκμεταλλεύονται τά αἰσθήματα καί τίς οἰκογενειακές παραδόσεις τῶν φαντάρων κλπ. κλπ.

Ἀκόμα ἡ ἀντικομμουνιστική προπαγάνδα ἔχει μιά ὁρισμένη ἐπίδραση ἰδίως στόν κόσμο πού δέν πῆρε μέρος στό κίνημα τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης. Τούς λένε π.χ. «οἱ ἀντάρτες λένε δημοκρατία καί πίσω ἀπ' αὐτό κρύβεται ὁ κομμουνισμός. Ἐνῶ στή Ρωσσία δέ μπόρεσε νά γίνει κομμουνισμός καί θά γίνει στήν Ἑλλάδα;» Ἐννοεῖται ὅτι πάνω στήν ἔννοια κομμουνισμός γίνεται ὅλη ἡ γνωστή ἀντιδραστική σπεκουλάτσια καί διαστρέβλωση, συνδυασμένη μ' ὅλες τίς χυδαιότητες.

Οἱ φαντάροι πέρα γιά πέρα δέ θέλουν τόν πόλεμο. Θέλουν τήν εἰρήνη, θέλουν νά γυρίσουν σπίτια τους. Θέλουν ἀπολυτήρια. Στό ἐρώτημα γιατί δέν περνᾶνε στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ἀπάντησαν: «Ἀπό δῶ γιά μᾶς εἶναι ἄγνωστο. Δέν ξέρουμε ὅτι ἀπό δῶ θά ἡσυχάσουμε, ὅτι δέν θ' ἀκολουθήσει... Ἔπειτα οἱ δυσκολίες, ἡ κακοπέραση καί πιό καλά οἱ συνέπειες πού θά ἔχουν οἱ οἰκογένειές μας».

Ἡ ταχτική τῶν κυκλωτικῶν ἐλιγμῶν πού ἀκολουθήσαμε στίς μάχες τοῦ Γράμμου ἀναγκάζει τούς φαντάρους γιά νά παραδοθοῦν, ξεπερνώντας ὅλες τίς ἐσωτερικές ἀντιρράσεις, πού κλείνουν μέσα τους. «Τότε, λένε, **θά παραδοθοῦμε καί θά περάσουμε τόν ἄγνω-**

σόμενοι χωρίς νάχουνε καί συνέπειες οί οικογένειές μας». Χαρακτηριστικά ένας φαντάρος είπε: «Όταν ύπάρχουν περισσότερες δυνατότητες νά πιαστοῦμε καί λιγότερο νά διαφύγουμε τότε όλοι προτιμοῦν τήν παράδοση. Καί σ' αὐτό μᾶς βοηθᾶτε όταν μᾶς κυκλώνετε».

Στό ερώτημα γιά σχηματισμό οργάνωσης μέσα στό Μ.Φ.Σ. οί φαντάροι απάντησαν ότι είναι πολύ δύσκολο, όμως άν θά γίνει καί πρέπει νά γίνει θά είναι πολύ αποτελεσματικό. «Ότι αξίζει ή οργάνωση, δέν αξίζει ούτε ό τηλιβόλας, ούτε ό τύπος», είπε ένας φαντάρος». Ή δουλειά αὐτή, όλοι είπαν, καλύτερα θά γίνει από τά χωριά καί τίς πολιτείες καί τά κέντρα εκπαίδευσης καί από τούς μεταγωγικούς τοῦ μετώπου.

Τό συμπέρασμα είναι τοῦτο: Ό φαντάρος τοῦ Γράμμου είναι άτομο μέ πολύ πεσμένο ήθικό, άβουλος, απροθυμος στήν ψυχολογία, γεμάτος αντιφάσεις από συγκρουόμενες σκέψεις καί κεῖνο πού θέλει είναι νά πάει σπίτι του καί νά μήν ακούσει ξανά μπάμ. Αὐτό μᾶς λέει, ότι τό πρόβλημα τῆς δουλειάς στούς φαντάρους είναι σύνθετο ιδεολογικό—πολιτικό, επιχειρησιακό, διαφωτιστικό, οργανωτικό. Ή αποσύνθεση πού παρουσιάζει ό φαντάρος είναι μιά πορεία πού όλοι αὐτοί οί παράγοντες τήν επηρεάζουν καί έχουν σάν συνισταμένη τό μοιρολάτρη καί άβουλο άνθρωπο, γεμάτο αντιφάσεις. Καί πάνω σ' αὐτή τή βάση θά πρέπει νά τοποθετήσουμε τήν πολιτική μας δουλειά γιά τούς φαντάρους τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ.

Έμεῖς χρειάζεται νά επιμείνουμε στή δουλειά μας μ' όλα τά μέσα ότι δέν σκοτώνουμε τούς αιχμαλώτους, νά τούς μιλήσουμε γιά τήν ευτυχισμένη ζωή τῶν παιδιῶν στίς Λαϊκές Δημοκρατίες, νά τούς ποῦμε ότι άμα περάσουν στήν Ελεύθερη Ελλάδα (αὐτό νά τούς λέμε καί όχι τό προσχωρεῖστε στίς γραμμές τοῦ Δ.Σ.) κανένας δέν τούς υποχρεώνει νά πολεμήσουν, ότι μποροῦν νά ήσυχάσουν, νά έχουν αλληλογραφία μέ τά σπίτια τους κ.λ.π. Έκεῖ πού πρέπει ιδιαίτερα νά επιμείνουμε είναι νά τούς πείσουμε ότι μιά πού εμεῖς θέλουμε τήν Ειρήνη ότι μποροῦμε εμεῖς κι' αὐτοί παρά καί ενάντια στή θέληση τῶν μοναρχοφασιστῶν νά τήν πετύχουμε. Νά καταλάβουν δηλαδή οί φαντάροι ότι τήν Ειρήνη τήν κρατοῦν στά χέρια τους. Μ' άλλα λόγια νά τούς κάνουμε κτῆμα τήν πολιτική μας γιά τή συναδέλφωση. Έδῶ όμως χρειάζεται νά τούς εξηγήσουμε ολόκληρη τήν πολιτική τῆς συναδέλφωσης νά τούς τήν κάνουμε συγκεκριμένη από τήν πιό απλή της μορφή, τήν παθητική αντίσταση, τήν άρνηση δουλειάς στό Μ.Φ.Σ., τό σαμποτάζ κ.λ.π. ώς τήν οργανωμένη τους αντίσταση καί πάλη πού σ' αὐτήν πρέπει νά τείνουμε καί πώς μόνο μέ αὐτή θά σωθοῦνε. Τό γενικό σύνθημα τῆς οργάνωσης νά τούς τό κάνουμε συγκεκριμένο μέ επίμονη καθημερινή καί συστηματική αναλυτική εκλαϊκευμένη δουλειά. (Ή 107 Ταξιαρχία αποφάσισε νά βγάλει ορισμένες υποδείξεις στούς φαντάρους γιά τή συναδέλφωση).

Στήν όλη μας δουλειά χρειάζεται νά μελετηθεῖ καί οργανωθεῖ ή διαφωτιστική δουλειά στήν ώρα τῆς μάχης καί οί μέθοδες πού μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν παράδοση καί αιχμαλωσία τῶν φαντάρων. Είναι ένας τομέας πού θέλει ξεχωριστή προσοχή καί πού έχει άμεσα αποτελέσματα. Πάνω στή μάχη είναι ή πιό κατάλληλη στιγμή γιά μαζική αιχμαλωσία καί παράδοση φαντάρων.

Ή Π.Δ.Ε.Γ. καί ιδιαίτερα ή Ε.Π.Ο.Ν. πρέπει νά δυναμώσουν τή διαφωτιστική δουλειά στούς φαντάρους. Ή Ε.Π.Ο.Ν. πρέπει νά μιλήσει έντονα στήν καρδιά τῶν νέων φαντάρων καί πιό πολύ σ' αὐτούς πού δέν πῆραν μέρος καί πολύ στό κίνημα τῆς εθνικῆς αντίστασης καί είναι περισσότερο επηρεασμένοι από τή μοναρχοφασιστική προπαγάνδα.

Ή δουλειά αὐτή στό Γράμμο οργανώνεται, σ' μερικά σταθερά, χρειάζεται όμως όπως σέ κάθε τομέα δουλειᾶς, νά σταθεροποιηθεῖ (όσο επιτρέπει ό πόλεμος) ένα αχτίφ στελεχῶν γι' αὐτή τή δουλειά πού πάνω σ' αὐτούς νά γίνεται καί από τούς Π.Ε. ξεχωριστή δουλειά καί ακόμα νά εξαλείψουμε ολωσδιόλου τά λίγα υπολείμματα τῆς υποτίμησης αὐτῆς τῆς δουλειάς από ορισμένα στελέχη.

Στό Γράμμο κάτω από τή δική μας επιμονή ό εχθρός σ' ολόκληρη τή διάταξη ακούει καί δέχεται τή διαφωτιστική μάχη (παρά τήν καθαρά απαγορευτική διαταγή τοῦ Τσακαλώτου γι' αὐτό), χρησιμοποιώντας τούς υπεύθυνους πού έβαλε γιά τήν οργάνωση αὐτῆς τῆς δουλειάς. Έμεῖς δέν υπάρχει καμμιά αμφιβολία ότι μποροῦμε νά τόν κατατροπώσουμε στό σημεῖο αὐτό, νά κρατᾶμε πάντα εμεῖς τήν πρωτοβουλία στά χέρια μας καί νά είμαστε στήν προπαγάνδα μας ψυχολογημένοι, πειστικοί, ευχάριστοι καί επιθετικοί (στούς μοναρχοφασίστες εκείνους πού μᾶς μιλᾶνε γιά σλάβους καί ξεπούλημα τῆς Ελλάδας, ότι διανθρωποῦμε τίς γυναίκες γιά όθεν «παιδομάζωμα»).

Στό Γράμμο περισσότερο από κάθε άλλη φορά είναι ανάγκη νά πιαστεῖ γερά καί ... ... ή δουλειά. Αὐτό πρέπει ή πολιτική μας δουλειά νά τό κάνει κτῆμα τοῦ συνόλου μαχητῶν καί στελεχῶν. Αὐτό πού άρχισε έντονα

νά γίνεται πρέπει νά συνεχιστεί μέ τήν ἴδια καί περισσότερη ἔνταση, βάζοντας στή μπάντα κάθε συναίσθημα αὐτοϊκανοποίησης καί ἐπανάπαψης. Βασικό μας πολιτικό ὅπλο σ' ὅλη μας τή δουλειά, οἱ προτάσεις γιά εἰρήνευση τῆς Π.Δ.Κ. καί τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης.

* * *

ΙΙ.—Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ Η ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ:

Τό πρόβλημα αὐτό τό τοποθέτησε ἡ 2η κομματική σύσκεψη τῶν καθοδηγητικῶν στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν στελεχῶν, καί τό Πολιτικό Γραφείο τοῦ Κόμματος μέ τό γράμμα του στούς Π.Ε. τῆς 25 Μάρτη 1949. Μέ βάση τά πορίσματα τῆς σύσκεψης αὐτῆς καί τό γράμμα τοῦ Π.Γ. γίνηκε ἡ ἔρευνα αὐτοῦ τοῦ προβλήματος στά τμήματα τοῦ Γράμμου. Τί διαπιστώθηκε ἀπό τίς συσκέψεις πού ἔγιναν.

Ὀργανωμένη καί καθοδηγημένη δουλειά γιά τήν πολιτική, στρατιωτικοπολεμική ἀξιοποίηση τοῦ ἔντυπου ὑλικοῦ πού κυκλοφορεῖ γίνεται στήν καθημερινή ἐφημερίδα «Πρός τή Νίκη» καί στα «Καθημερινά Νέα», (εἰδικά στενογραφική ἔκδοση τῶν τμημάτων τοῦ Γράμμου) λιγότερο στή «Μαχήτρια» καί τώρα στή «Νέα Γενιά». Γιά τό περιοδικό μας «Δημοκρατικός Στρατός», τίς μπροσοῦρες, τίς κομματικές ἀποφάσεις καί ντοκουμέντα, τίς μεταφράσεις τῶν σοβιετικῶν λογοτεχνικῶν βιβλίων δέν γίνεται σχεδόν τίποτε (λέμε σχεδόν, γιατί ὑπάρχουν ὁρισμένες περιπτώσεις πού κάτι γίνεται ὅπως π.χ. στήν 107 Ταξιαρχία).

Ἡ ἐφημερίδα μας διαβάζεται γιά τίς μονάδες πού ἔχουνε διάταξη ὁμαδικά, κατά ὁμάδα, ὁρισμένες φορές καί διμοιρία (ὑπάρχουν περιπτώσεις πού προηγεῖται καί ἀλλοῦ ἕπεται τό ἀτομικό διάβασμα). Γιά σχηματισμούς πού ἡ ἀποστολή τους ἐπιτρέπει μεγαλύτερη συγκέντρωση δυνάμεων ὅπως π.χ. σ' ἕνα λόχο τῆς 8ης Μεραρχίας, γινότανε ἔτσι. Διαβάζονταν ἀτομικά πρῶτα κατά ὁμάδα καί διμοιρία καί ὕστερα γινότανε φροντιστηριακή συζήτηση στή συγκέντρωση τοῦ λόχου ἤ τῆς διμοιρίας. Νά π.χ. μερικές ἐρωτήσεις πού ὑποβλήθηκαν: Γιατί ἐμεῖς θέλουμε τήν εἰρήνη κι' αὐτοί δέν τή θέλουν; (καινούργιος μαχητής). Γιατί ὁ ἀγώνας μας συνεχίζεται ἀπό το 1821, 1941, 1946; (παληός μαχητής). Στή Λαϊκή Δημοκρατία θά ὑπάρχει ἀτομική ἰδιοχτησία; (καινούργιος μαχητής ἀγρότης). Τί ρόλο παίζει τό Γραφεῖο Πληροφοριῶν τῶν 8 Κ.Κ. (παληός μαχητής).

Ἀπό τό περιεχόμενο τῶν ἐρωτήσεων φαίνεται ὅτι αὐτή ἡ δουλειά χρειάζεται νά παρακολουθιέται ὑπεύθυνα καί ἀπό τόν ΠΕ τοῦ τάγματος καί τῆς ταξιαρχίας. Ἡ μέθοδος αὐτή εἶναι καλή. Περισσότερο βοηθάει ὥστε ὁ τύπος νά γίνει κέντρο αὐτενέργειας καί πνευματικῆς καί πολιτικῆς ζύμωσης ἀνάμεσα στούς μαχητές καί νά τούς παροτρύνει καί στό ἀτομικό διάβασμα πού πρέπει νά τείνουμε. Ὁ τρόπος π.χ. πού γίνεται ἡ λεγόμενη «ἐξήγηση δελτίου» μέ μονορούφι διάβασμα καί ὁρισμένες ἐξηγήσεις πρόχειρες ἀρκετές φορές δέν εἶναι κατάλληλος.

Ἡ προσπάθεια κάθε Ἐπιτρόπου σχετικά μέ τήν ἐφημερίδα νά γίνει στόνα μπορέσει νά χρησιμοποιήσει τήν ἐφημερίδα γιά τό ἀνέβασμα τοῦ ἠθικοῦ τοῦ μαχητή καί νά τήν κάνει κέντρο τῆς πολιτικῆς καί πολεμικῆς κινητοποίησης τοῦ τμήματος. Ὁρισμένοι Ἐπίτροποι λόχων κάνουν τοῦτο. Ἀπό τό περιεχόμενο τῆς ἐφημερίδας διαβάζουν ὁρισμένα κομμάτια, βάζουν καί διαβάζουν μαχητές ὕλη πού ἀναφέρεται στήν πατρίδα τους καί τήν περιοχή τους, βάζουν ἐρωτήματα [illegible] γιά [illegible] πού ἔχει συνέχεια π.χ. πόλεμος στήν Κίνα κ.λ.π.

Ἡ μορφωτική δουλειά στά στελέχη μας:

Τό πρόβλημα αὐτό τέθηκε ἔτσι. Μποροῦμε σήμερα μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες τῶν ἐπιχειρήσεων νά κάνουμε μορφωτική δουλειά στά στελέχη μας στά πλαίσια τῆς ταξιαρχίας, τάγματος καί πῶς θά γίνει αὐτή;

Ἡ ἀπάντηση πού δόθηκε στό ἐρώτημα αὐτό ἦταν καταφατική. Κατάλληλες μέθοδες πού μποροῦμε νά χρησιμοποιήσουμε.

1ον Μελέτη καί γενίκευση τῆς πείρας μιᾶς μάχης, ἄσκησης κλπ μέ μορφή σύσκεψης προετοιμασμένης. Αὐτό εἶναι τό μοναδικό πού σήμερα γίνεται ὀργανωμένα καί οἱ συσκέψεις αὐτές ἔχουνε ἀπόδοση ὅταν ἔρχονται ὅλοι προετοιμασμένοι καί δέν τά περιμένουν ὅλα ἀπό τόν εἰσηγητή καί τό στέλεχος τῆς παραπάνω καθοδήγησης. Στίς συσκέψεις αὐτές καλά εἶναι νά κρατιοῦνται πρακτικά ἀπό τά κυριώτερα σημεῖα καί ἀφοῦ πολυγραφοῦνται νά μοιράζονται στά στελέχη τοῦ τμήματος, ἀλλά καί νά στέλνονται στήν πάνω μονάδα. Ἀκόμα μποροῦν νά γράφονται καί τά συμπεράσματα αὐτῆς τῆς σύσκεψης καί νά μοιράζονται στά στελέχη.

2ο Μελέτη καί ἀξιοποίηση τοῦ περιοδικοῦ μας «Δημοκρατικός Στρατός». Ἡ μελέτη αὐτή δέν ἐλέγχεται. Εἶναι γεγονός ὅτι πολλά στελέχη μας διαβάζουν τό περιοδικό μας, ἀλλά κριτική, ἐπεξεργασία καί δημιουργική ἀφομοίωση δέν κάνουν σ' αὐτά πού διαβάζουν. Ἀναφέρθηκαν στίς συσκέψεις ὁρισμένες περιπτώσεις πού διοικητές ταγμάτων ἀνέλυσαν ἕνα ἄρθρο «ἐπίθεση ἐνάντια [illegible]» γιατί τό τμῆμα τους θά [illegible] ἐπιχείρηση. Αὐτό εἶναι πολύ καλό καί πρέπει νά γίνεται ἀπό ὅλα τά τμήματα. Καί [illegible] γίνεται, ἀφοῦ προηγεῖται [illegible] ματος ἀπό τον κα ἕνα [illegible] νά γίνεται συζήτηση καί ἐπε[illegible] ξι. Εἶναι πολύ καλύτερη [illegible] ζήτηση μέ ἕνα καλό [illegible]

νη ἀνάλυση ἐξαντλητικά τοῦ θέματος ἀπό τόν ὁμιλητή. Ἀκόμα καλά εἶναι ὅταν παίρνει μιά διοίκηση ταξιαρχία τό «Δημοκρατικό Στρατό» νά καθορίζει ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες καί τήν ἀποστολή τῆς ταξιαρχίας ὁρισμένα ἄρθρα πού πρέπει νά διαβαστοῦν ἀπό τά στελέχη καί στίς κομματικές συνεργασίες νά ἐλεγχθοῦν καί βοηθηθοῦν γι᾿ αὐτό.

Ἀκόμα χρειάζεται νά γράφουν τά στελέχη μας στό «Δημοκρατικό Στρατό». Ἄν κρίνουμε ἀπό τά ἄρθρα πού παίρνει ἡ συντακτική ἐπιτροπή τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» βλέπουμε ὅτι ἄρχισαν νά γράφουνε τά στρατιωτικά μας στελέχη. Γιά τήν πολιτική μας ὅμως δουλειά στό ΔΣ ἄν ἐξαιρέσουμε ὁρισμένα ἄρθρα ἀνωτέρων στελεχῶν τοῦ ΔΣ, τέτοια ἄρθρα ἀπό τούς ΠΕ ταξιαρχιῶν, ταγμάτων δέν ἔχουμε ἄν καί ὑπάρχουν τώρα πολλά προβλήματα γιά μελέτη. Τήν πολιτική μας δουλειά χρειάζεται νά ἀρχίζουμε νά τή μελετᾶμε σέ βάθος καί κατά εἰδικά θέματα ἀπό τό περιοδικό μας κι᾿ αὐτό εἶναι ὑποχρέωση ὅλων τῶν ΠΕ τοῦ ΔΣΕ. Νά π.χ. μερικά θέματα:

Ἡ ἀφομοίωση τοῦ καινούργιου μας ὑλικοῦ, τό πρόβλημα τῶν στελεχῶν ΠΕ στή διμοιρία, λόχο, ὁ ρόλος τοῦ ΠΕ στήν ἐνεργητική ἄμυνα, ἀντεπίθεση καί ἐπίθεση. Τό πρόβλημα τῆς ἀξιοποίησης τοῦ ἐπιτελείου μιᾶς ταξιαρχίας καί ἑνός τάγματος. Ἡ ὀργάνωση τῆς καθημερινῆς δουλειᾶς μιᾶς διοίκησης τάγματος. Ἡ ἑνότητα στή στρατιωτική καί πολιτική δουλειά. Μέθοδες καθοδήγησης καί ψυχική ἐπαφή στελεχῶν καί μαχητῶν κλπ. κλπ.

3ο. Βιβλία καί μπροσοῦρες: Πρῶτα-πρῶτα ἀπό τήν ἔκδοση πού ἔγινε, οἱ κομματικές ἀποφάσεις καί ντοκουμέντα, οἱ ἀποφάσεις τῆς 5ης Ὁλομέλειας, τά συμπεράσματα τῆς 2ης κομματικῆς συσκέψης, δέν χρησιμοποιοῦνται δημιουργικά ἀπό τά στελέχη μας. Ὕστερα ἀπό τήν ἀνάλυσή του, σέ κομματικά ἀχτίφ δέν συνεχίζεται ἡ μελέτη καί ἡ ἀφομοίωσή τους στά προβλήματα πού ἡ ἴδια ἡ ζωή καί ὁ πόλεμος προβάλλει. Κι᾿ αὐτό πρέπει πρῶτα νά τό κάνουν οἱ διοικήσεις τῶν μεραρχιῶν, ταξιαρχιῶν, ταγμάτων καί ὕστερα αὐτοί μέ τή σειρά τους νά τό ὑποδείξουν καί στούς παρακάτω. Μέ τόν τρόπο αὐτό οἱ κομματικές ἀποφάσεις θά πλουτίζονται καί θά βοηθοῦν περισσότερο τά στελέχη μας στήν κομματική τους δουλειά.

β) Γιά τά σοβιετικά βιβλία καί τίς ἄλλες ἐκδόσεις: Γιά τή σημασία τους ἔχουνε γραφτεῖ καί ἔχουνε λεχθεῖ ἀρκετά. Ἐδῶ ἐμεῖς μιά πού τό ἄρθρο αὐτό γράφεται γιά τό Γράμμο, πού ὅπως δείχνουν τά πράγματα δέν ἔγινε στίς τελευταῖες ἐπιχειρήσεις καί συγκεκριμένα στήν ἐπίθεση γιά τόν Ἅη—Λιά ὀξυμένη ἐφαρμογή τῆς γενικώτερης τακτικῆς μας τοῦ κυκλωτικοῦ ἑλιγμοῦ, μποροῦμε ν᾿ ἀναφέρουμε ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο τοῦ ΜΠ. ΠΟΛΕΒΟΥ, πού κυκλοφόρησε ἐδῶ καί ἕνα μήνα μέ τόν τίτλο «Ἀπό τό Μπέλγκοροντ ὥς τά Καρπάθια». Περιγράφει τήν ἐπίθεση ἐνάντια σ᾿ ἕνα ὀχυρωμένο χωριό (σελ. 18).

«Τήν περασμένη νύχτα ἀπό τήν Κλησιόφκα (τό ὄνομα τοῦ χωριοῦ) ἤρθαν δυό γέροι. Αὐτοί μᾶς βεβαίωσαν τήν πληροφορία τῶν ἀνιχνευτῶν. Τό χωριό θά μᾶς δυσκολέψει λιγάκι. Ὅταν ἀκόμα καταλαμβάναμε τό Χάρκοβο οἱ γερμανοί ἄρχισαν νά τό ὀχυρώνουν.. Μ᾿ ἄλλα λόγια τό «καρυδάκι» ἦταν ἀναμφισβήτητα μεγάλο.. Δέν πειράζει, θά τό πάρουμε, εἶπε ψιθυρίζοντας μ᾿ ἔξαψη ὁ λοχαγός.. Ὁ λοχαγός ἐξέθεσε στούς ἀξιωματικούς μέ δυό λόγια τό σχέδιο τῆς ἐπίθεσης. Ὁ λοχαγός στήν πολιτική του ζωή ἦταν καθηγητής μαθηματικῶν καί στόν πόλεμο εἰσήγαγε τή μαθηματική ἀκρίβεια. Ἡ διμοιρία πολυβόλων θά πιάσει θέσεις στήν πλαγιά καί μέ τό συνθηματικό θά ἀνοίξει πυρά. Θά χτυποῦν κατά μέτωπο ἐκεῖ ἀπ᾿ ὅπου οἱ γερμανοί περιμένουν ἐπίθεση. Οἱ πολυβολητές θά πρέπει νά συγκεντρώσουν ἐπάνω τους τήν προσοχή τῆς γερμανικῆς φρουρᾶς. Οἱ δυό λόχοι κάτω ἀπό τή διοίκηση τῶν ὑπολοχαγῶν Καποῦσκιν καί Φρόλωφ θά πιάσουν ἀπό τά δεξιά καί ἀριστερά τό ὕψωμα ἀθόρυβα κι᾿ ὅσο εἶναι δυνατόν ἀπαρατήρητα θά περάσουν τή χαράδρα καί θά φτάσουν μέσ᾿ ἀπό τούς θάμνους στό χωριό κι᾿ ὅταν ἡ φρουρά θά συμπλακεῖ μέ τούς πολυβολητές νά χτυπήσουν τό χωριό ἀπ᾿ τά πλευρά. Ἡ διμοιρία αὐτοματιστῶν, θά κάνει κύκλο καί θά περάσει στά νῶτα τῶν γερμανῶν καί θά στήσει ἐνέδρα στό δρόμο ἀπ᾿ ὅπου οἱ γερμανοί θά πρέπει νά συμπτυχθοῦν». Κι᾿ ἀφοῦ περιγράφει πιό κάτω τή θαυμάσια ἐκτέλεση τοῦ σχεδίου καί τήν κατάληψη τοῦ χωριοῦ καταλήγει.

«Εἶναι πάρα πολλές οἱ ἐντυπώσεις ἀπό τίς ὁποῖες αὐθόρμητα βγαίνει τό συμπέρασμα πώς τό σπάσιμο τοῦ «καρυδιοῦ» τῆς Κλησιόφκα εἶναι μιά μικρογραφία τῆς ἐπιχείρησης τοῦ Χαρκόβου. Ἡ ἴδια ἡ τακτική ἀποφυγῆς τῆς κατά μέτωπο ἐπίθεσης ἐνάντια στά ὀχυρά, ὁ ἴδιος κυκλωτικός ἑλιγμός, (ὑπογράμμιση δική μας), τό χτύπημα στά πλευρά, ἡ τανάλια πού ἔκλεινε τή φρουρά, τό ἐπίμονο σφίξιμο αὐτῆς τῆς κλοιοῦ ... φρουρᾶς τοῦ Σορόκιν ἔσπασε τό «καρύδι» τῆς Κλησιόφκα μέ τόν ἴδιο τρόπο ὅπως ὁ στρατηγός Κόνιεφ κατέλαβε πρίν ἀπό τρεῖς βδομάδες τή δεύτερη πρωτεύουσα τῆς Οὐκρανίας.

Ἡ ἰδέα τῆς τανάλιας καί τοῦ ἑλιγμοῦ ἐφαρμόστηκε στό τάγμα» (ὑπογράμμιση δική μας). Αὐτή εἶναι ἡ μορφή τῆς καινούργιας μας ἐπίθεσης. Κάτι παρόμοιο λέχτηκε καί στίς συσκέψεις πού ἔγιναν γιά τά συμπεράσματα τῶν μαχῶν τοῦ Γράμμου. «Ἐπε-

πε «ἡ ἰδέα τοῦ κυκλωτικοῦ ἑλιγμοῦ τῆς καινούργιας μας ἐπίθεσης νά φθάνει ὡς τό τελευταίο τάγμα καί λόχο». Μπορεῖ λοιπόν αὐτό ὅλο τό κομμάτι τοῦ βιβλίου αὐτοῦ νά διαβαστεῖ στά τμήματα πού ἐνήργησαν στόν Ἅη Λιά Ὀξυᾶς, ἀλλά καί σ' ὅλα τά τμήματα τοῦ Γράμμου γιά τήν καλύτερη κατανόηση τῆς ταχτικῆς μας στό Γράμμο.

Στίς συσκέψεις καί συνεργασίες πού ἔγιναν ἄλλοι σύντροφοι ἔκαναν ὁρισμένες προτάσεις ἀπό ἄλλα βιβλία καί αὐτό ἔδειξε πώς μιά ὀργανωμένη δουλειά στό σημεῖο αὐτό μπορεῖ πολλά πράγματα νά ἀποδώσει.

Χρειάζεται νά μᾶς στέλνουμε πάρα πολλά βιβλία γιά διάβασμα. Ἕνα τή βδομάδα ἤ τό πολύ 6 τό μήνα εἶναι ἀρκετά. Ἔξω ἀπό ὁ ἀτομικό διάβασμα πού καί σήμερα γίνεται ἀπό ἕνα ἀριθμό στελεχῶν μας (περισσότερο ἀπό λόχο καί κάτω) προτάθηκε τά ἑξῆς πού οἱ σύντροφοι βρῆκαν ὅτι θά ὠφελήσει. Ὅταν ἡ διαφώτιση τοῦ ΓΑ στέλνει ἕνα βιβλίο ὁποιοδήποτε-νά στέλνει καί ἕνα σημείωμα πού νά γράφει τί περιέχει αὐτό τό βιβλίο καί τί κεφάλαια ἤ ἑνότητες μποροῦν νά χρησιμεύσουν γιά μελέτη, σέ τμήματα μέ διαφορετικές ἀποστολές κλπ.

Ἀνάλογη δουλειά μπορεῖ νά κάνει καί ἡ Ταξιαρχία μέ τό ἐπιτελεῖο πού διαθέτει σήμερα. Αὐτά πού θά χωρίζονται θά διαβάζονται καί θά συζητιοῦνται ἀπό στελέχη καί μαχητές.

Ἡ ἀφήγηση ὁρισμένων κομματιῶν ἀπό καλούς «παραμυθάδες» εἶναι καλός τρόπος, πού θά μπορεῖ νά γενικευτεῖ καί χρειάζεται πραγματικά αὐτοί νά εἶναι πολύ καλοί γιά νά μή χάσουν τήν ἀξία τους τά βιβλία. Τέτοιες ἀφηγήσεις γίνονται, καί εἶναι πολύ καλές, ἀπό παληούς μαχητές σέ καινούργιους, στίς ὧρες τῆς ἀνάπαυσης γιά τόν ἀγώνα μας ὡς σήμερα. Πχ τώρα οἱ περσινοί μαχητές τοῦ Γράμμου διηγοῦνται στούς καινούργιους τήν περσινή ἐποποιΐα, μέ θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ὅλες οἱ προσπάθειες θά πρέπει νά τείνουν στό νά ἀναπτυχθεῖ ἡ ἀγάπη στό διάβασμα καί τή μελέτη, γιατί ἡ ὀ ρ γ α ν ω μ έ ν η κ α ί κ α θ ο δ η γ η μ έ ν η α ὐ τ ο μ ό ρ φ ω σ η παραμένει καί στίς σημερινές συνθῆκες ὁ καλύτερος τρόπος γιά τήν ἀνάπτυξη τῶν στελεχῶν μας.

III ΑΜΙΛΛΑ—ΗΘΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

Τό γράμμα τοῦ ΠΓ στούς ΠΕ ἔγραφε: «Ἡ ἐπαναστατική ἅμιλλα δέν πρέπει νά παρουσιάζει σπασμωδικότητα καί σκαμπανεβάσματα, μά πρέπει νά τείνει σέ διαρκή ἄνοδο, βελτίωση, πρόοδο σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ζωῆς, τῆς ἄσκησης τοῦ πολέμου. Αὐτό εἶναι τό βασικό καθῆκον πού πρέπει νά λύσει ὁ ΠΕ στό τμῆμα του». Πάνω σ' αὐτό τό πνεῦμα ἔγινε καί σ' αὐτό τό πρόβλημα ἡ ἔρευνα. Τί διαπιστώθηκε:

Ἡ ἅμιλλα συγκινεῖ τούς μαχητές καί τίς μαχήτριές μας. Ἡ ἅμιλλα βρίσκεται μέσα στήν καθημερινή ζωή τῶν τμημάτων μας, ἄλλοῦ καλύτερα καί ὀργανωμένα καί ἀλλοῦ ὄχι. Ἡ Σχολή Ἀξιωματικῶν τοῦ ΓΑ καί ἡ 107 Ταξιαρχία εἶχαν προκηρύξει ἅμιλλα ἀνάμεσα στά τμήματά τους, ἀνάμεσα σέ τάγματα, λόχους, διμοιρίες, ὁμάδες καί ἄτομα μαχητές. Ἀπό τή γιορταστική συγκέντρωση πού ἔγινε στήν 107 Ταξιαρχία γιά τήν ἀνακοίνωση τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἅμιλλας, φάνηκε πόσο συγκίνησε τά τμήματα καί τούς μαχητές αὐτῆς τῆς μονάδας ἡ ἅμιλλα. Παίρνοντας τή σημαία τῆς ἅμιλλας τό 589 τάγμα ἔλεγε: «Θά τή στήσουμε πάνω στό Κάμενικ νά τή βλέπουν οἱ μοναρχοφασίστες καί νά τούς πιάνει περισσότερη τρομάρα». Ἡ ἀνακοίνωση δέ τῆς ἐπιτροπῆς ἅμιλλας ὅτι ἀνά δεκαήμερο θά γυρίζει ἡ σημαία τῆς ἅμιλλας στό καλύτερο τάγμα ἐξασφάλισε τή συνέχεια τῆς ἅμιλλας. Τώρα ἡ ἅμιλλα τῆς ΕΠΟΝ καί ἡ ἅμιλλα ἀνάμεσα στίς μαχήτριες Βίτσι—Γράμμου ἀγκαλιάζει ὅλα τά τμήματα.

Γύρω ἀπό τό ζήτημα τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν πρέπει γίνεται στά τμήματα τοῦ Γράμμου μιά σοβαρή πολιτική καί ὀργανωτική δουλειά. Ἐδῶ χρειάζεται νά ἀναφερθεῖ ἡ δουλειά πού ἔκανε καί κάνει ἡ 108 Ταξιαρχία στό σημεῖο αὐτό.

Ἔκανε συγκεντρώσεις καί τοποθέτησε τό πρόβλημα αὐτό καί ἔγινε καί σχετική ἡ συζήτηση πάνω στό ἄρθρο πού δημοσιεύτηκε στό «Δημοκρατικό Στρατό» στό τεῦχος τοῦ Ἀπρίλη. Ὀργάνωσε ἀποστολές τῶν ΠΕ καί τῶν βοηθῶν τους στή βάση γιά τό ζήτημα αὐτό καί στό τέλος ὁ ΠΕ τῆς Ταξιαρχίας μέ τό βοηθό του ξαναγύρισαν καί ἔκαναν προσωπικό ἔλεγχο πάνω στό ζήτημα αὐτό. Ἀπό τήν προσωπική αὐτή περιοδεία βγῆκε ὅτι ὑπῆρχαν ἀκόμα 40 μαχητές, παραπονούμενοι γιά τό ζήτημα τῆς ὀνομασίας τους κλπ. Ἡ ἴδια Ταξιαρχία μέ τά συνεργεῖα της κόλλησε καί ἑτοίμασε ἐπωμίδες (γαλόνια) γιά ὅλους τούς ὑπαξιωματικούς της καί τά μοίρασε σ' ὅλους αὐτούς. Μέσα σέ λίγες μέρες ἄλλο ἠθικό κλίμα ἐπικρατοῦσε.

Ὁ Νόμος 21 γίνεται ἠθικοπολιτικό ὅπλο στίς μάχες τοῦ Γράμμου. Δέν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις πού διοικητές καί ΠΕ τό χρησιμοποιοῦσαν στήν καθημερινή τους δουλειά καί μέσα στή διάρκεια τῶν μαχῶν. Τό Νόμο 21 πρέπει νά τόν γνωρίσουν ὅλοι οἱ μαχητές καί μαχήτριες. Πχ σέ ἕνα τάγμα βρέθηκαν ἀρκετές μαχήτριες πού στήν ἐρώτηση τί εἶναι αὐτή ἡ Ἠλέκτρα δέν ἤξεραν νά ἀπαντήσουν.

Ἀκόμα στήν καμπάνια πού ἔχει ἀνοίξει ἡ ἐφημερίδα μας «Πρός τή Νίκη» γιά τό ζήτημα αὐτό πρέπει νά βοηθήσουν ὅλοι οἱ ΠΕ.

Καί πάλι μέσα ἀπό τήν ἔρευνα διαπιστώθηκε ὅτι οἱ μαχητές μας θέλουν κάθε ἡρωϊκή ἐνέργεια νά κοινοποιεῖται, νά δημοσιεύεται.

Ἀπό παντοῦ ζητᾶνε ἡ ἔκδοσή μας νά δημοσιεύει αὐτές τίς περιπτώσεις. Φυσικά ἡ καθημερινή μας ἐφημερίδα δέν μπορεῖ νά ἀνταποκριθεῖ γιά ὅλες τίς περιπτώσεις. Γι' αὐτό χρειάζε-

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

(ΑΠΟ 1—31 ΜΑΗ 1949)

Οἱ κυριώτερες μάχες ποὺ ἔδωσαν τὰ τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε. στὸ μῆνα Μάη εἶναι οἱ πιὸ κάτω:

1η Μάη. Τμήματα τῆς Ι Μεραρχίας μας χτύπησαν τοὺς μάυδες στὸ Τ.λιότι, Τσιοτάκι καὶ Νεοχωράκι Φαρκαδόνας καὶ ἔπιασαν 6 αἰχμάλωτους. Κυριεύτηκαν λάφυρα 10 ὅπλα κ.ἄ. εἴδη. Ἄλλα τμήματά μας χτύπησαν στὰ Λαρισαίικα ἐνισχυμένο ἐχθρικὸ λόχο καὶ τὸν ἀνέτρεψαν. Ὁ ἐχθρὸς μετέφερε 2 αὐτοκίνητα τραυματίες καὶ ἕνα αὐτοκίνητο νεκρους. Σκοτώθηκε ἕνας Ταγματάρχης τοῦ Μ.Φ.Σ

2)5—Στὸ δρόμο Γιάννενα—Καλπάκι χτυπήθηκαν φάλαγγες ἀπὸ αὐτοκίνητα. Ἐχθρικὲς ἀπώλειες 12 νεκροὶ καὶ τραυματίες.

—Τμήματα τῆς ΙΙ Μεραρχίας μας χτύπησαν τὸν ἐχθρό, τοῦ προξένησαν πολλὲς ἀπώλειες καὶ μπῆκαν στὴ Λιλαία Παρνασσίδας.

—Ὁμάδα τῆς VI Μεραρχίας μας χτύπησε μὲ πάντζερ τὰ γραφεῖα τῶν χιτῶν στὴ συνοικία Τριανδρία Θεσσαλονίκης. Σκοτώθηκαν 4 καὶ τραυματίστηκαν ἄλλοι χίτες.

3,5—Τμήματα Πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ τοῦ Δ.Σ.Ε διέλυσαν καὶ κυνήγησαν στὰ Τρία Καρτέρια Ὄθρυος ἐχθρικὴ διλοχία τοῦ 24 ΕΤΠ. Ὁ ἐχθρὸς ἐγκατέλειψε στὸ πεδίο τῆς μάχης 20 νεκρούς. Πιάστηκαν 10 αἰχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν λάφυρα 2 ὅλμοι με 100 βλήματα, 3 ὁπλοπολυβόλα, 15 ὅπλα, 13.500 σφαῖρες κ.ἄ. εἴδη.

—Τμήμα τῆς VI Μεραρχίας μας στὶς 9.30 τὸ βράδυ ἀνατίναξε μὲ πάντζερ τὸ ἀστυνομικὸ τμῆμα τοῦ συνοικισμοῦ Τριανδρία Θεσσαλονίκης. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 5 νεκροὶ καὶ 9 βαρειὰ τραυματίες.

5)5—Τὶς πρωϊνὲς ὧρες τμήματα τῆς VI Μεραρχίας τοῦ ΔΣΕ χτύπησαν τὴν ἐχθρικὴ φρουρὰ στὸ Νέο Πετρίτσι Σερρῶν. Οἱ ἐχθρικὲς ἀντιστάσεις ἐξοντώθηκαν καὶ τὰ τμήματά μας μπῆκαν στὴν κωμόπολη ἀπ᾽ ὅπου ἀποχώρησαν τὰ μεσάνυχτα. Ἀπεγνωσμένες, ὅλη τὴν ἡμέρα, ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ ποὺ κίνησε ἀπὸ παντοῦ ἐνισχύσεις μὲ θωρακισμένα, πυροβολικὸ καὶ ἀεροπορία γιὰ νὰ ἀνακαταλάβει τὴν πόλη τσακίστηκαν. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 205 νεκροί, 192 τραυματίες καὶ 124 αἰχμάλωτοι. Ἀνατινάχτηκαν 4 ἐχθρικὰ τάνκς καὶ καταρίφθηκε ἕνα ἀεροπλάνο. 80 νέοι καὶ νέες προσχώρησαν καὶ κατατάχτηκαν στὸ Δ.Σ.Ε.

—Τμήματα τῆς Ι Μεραρχίας μας διέλυσαν καὶ κυνήγησαν 2 ἐχθρικὰ Τάγματα ποὺ ἐνεργοῦσαν στὴν περιοχὴ Ὀξυᾶς Ἀντιχασίων. Ὁ ἐχθρὸς ἐγκατέλειψε στὸ πεδίο τῆς μάχης πολλοὺς νεκροὺς καὶ τραυματίες. Πιάστηκαν 7 αἰχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν λάφυρα.

—Στὸ δρόμο Γιάννενα Πρέβεζα χτυπήθηκαν καὶ καταστράφηκαν 6 στρατιωτικὰ αὐτοκίνητα τοῦ ἐχθροῦ καὶ μιὰ μοτοσυκλέττα. Ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις ἐνισχύσεων τσακίστηκαν.

—Ὁμάδες τοῦ Π.Ε. Κιλκὶς ἐνήργησαν κρούση στοὺς ἐχθρικοὺς στόχους τοῦ Κιλκίς.

6)5—Μεταξὺ Πενταλόφου—Τσοτυλιοῦ τμήματα τοῦ ΔΣΕ χτύπησαν ἐχθρικὴ φάλαγγα ἀπὸ αὐτοκίνητα. Ἀνατινάχτηκαν καὶ κάηκαν 7 μεγάλα στρατιωτικὰ αὐτοκίνητα. Ὁ ἐχθρὸς εἶχε ἀπώλειες 55 νεκροὺς καὶ πολλοὺς τραυματίες. Πιάστηκαν 25 αἰχμάλωτοι.

—Τμήματα τῆς Ι Μεραρχίας μας ἀντιμετώπισαν ὅλη τὴ μέρα ἐχθρικὸ τάγμα ποὺ κινήθηκε ἀπὸ Τρίκκαλα πρὸς Τσέβρεχο. Τὶς βραδυνὲς ὧρες τμήματά μας ἀνέτρεψαν καὶ κυνήγησαν τὸν ἐχθρὸ ὡς τὸ Νεοχώρι Τρικκάλων. Ἐχθρικὲς ἀπώλειες 40 νεκροὶ καὶ τραυματίες. Μεταξὺ τους ἕνας λοχαγός. Καταρρίφθηκε ἕνα ἀεροπλάνο. Κυριεύτηκαν πολλὰ λάφυρα.

—Τμήμα μας ἀντιμετώπισε ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις στὸν αὐχένα Δερβιζιανῶν Ἠπείρου.

—Ὁμάδα τοῦ ΔΣΕ στὴ συνοικία Ἑπταλόφου Θεσσαλονίκης ἐξόντωσε 2 προδότες χαφιέδες καὶ ἀνατίναξε τὸ σπίτι τους.

ται-καὶ ἀπὸ ἄλλους λόγους-ἡ κάθε Ταξιαρχία νὰ ἐκδίδει μιὰ πολυγραφημένη ἐφημεριδοῦλα ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση της ποὺ θἄχει σὰν κεντρικό της στόχο νὰ κεντρίζει τὴν ἅμιλλα ἀνάμεσα στοὺς μαχητὲς καὶ μαχήτριες καὶ θὰ ἐκλαϊκεύει τὴ δράση τους. (Θὰ μποροῦσε τὴν καλύτερη ἀπ᾽ αὐτὲς ἐφημερίδα ἡ διαφώτιση τοῦ ΓΑ νὰ τὴν ἐκδόσει καὶ τυπογραφημένη).

Φυσικὰ ὅτι γράφτηκε δὲν ἐξαντλεῖ τὸ ζήτημα τῆς μελέτης αὐτῶν τῶν προβλημάτων τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς.

Ἡ μεγάλη σημασία καὶ ἡ δύναμη ποὺ κλείνουν, ἂς κάνουν κι᾽ ἄλλους συντρόφους νὰ ἀσχοληθοῦν ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ μας μὲ τὰ ζητήματα αὐτά.

26)5)49

7)5—Τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας ἀντιμετώπισαν ἐπιθέσεις ἰσχυρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων στό Ἀνατολικό Μπέλλες.

—Ἀπό νάρκη τῶν μαχητῶν τοῦ Π.Ε Καϊλαρίων ἀνατινάχτηκε ἐχθρικό τάνκς. Σκοτώθηκε ἕνα, καί τραυματίστηκαν 2 ἀπ' τούς ἐπιβαίνοντες.

8)5—Τά τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας στό Ἀνατολικό Μπέλλες ἀφοῦ ἀντιμετώπισαν τίς ἐπανειλημμένες ἐπιθέσεις ἰσχυρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων τίς βραδυνές ὧρες πέρασαν σέ σφοδρές ἀντεπιθέσεις, ἀνέτρεψαν καί καταδίωξαν τόν ἐχθρό ἀπ' ὅλες τίς θέσεις του. Ὁ τρίτος λόχος τοῦ 554 τάγματος τοῦ Μ Φ Στρατοῦ διαλύθηκε τελείως καί ἐγκατέλειψε στό πεδίο τῆς μάχης ὅλο τόν ὁπλισμό του πού συγκεντρώθηκε ἀπ' τα τμήματά μας. Συνολικές ἐχθρικές ἀπώλειες στίς τρεῖς μέρες—6,7 καί 8 τοῦ Μάη—550 νεκροί καί τραυματίες. Καταρρίφθηκαν 3 ἀεροπλάνα καί ἔπαθε βλάβες ἕνα ἄλλο. Κυριεύτηκαν ἄφθονα λάφυρα. Ἀνάμεσα στούς νεκρούς τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἕνας Λοχαγός καί 2 ἀνθυπολοχαγοί.

—Σαμποτέρ τῆς VIII Μεραρχίας μας στίς 5 καί 8 τοῦ Μάη ἀνατίναξαν 9 στρατιωτικά αὐτοκίνητα καί μιά μοτοσυκλέτα.

9)5—Στό Ἀνατολικό Μπέλλες τά τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας ἀνέτρεψαν καί καταδίωξαν τόν ἐχθρό πού ἐνεργοῦσε ἐπίθεση μέ σοβαρή ἐνίσχυση πυροβολικοῦ καί ἀεροπορία, στόν τομέα Σουλτανίτσα. Ἐχθρικές ἀπώλειες 30 νεκροί καί 60 τραυματίες. Καταρρίφθηκε ἕνα ἀεροπλάνο.

10)5—Τμήματα τῆς 24 ταξιαρχίας τοῦ ΔΣΕ διέλυσαν τόν ἐχθρό καί μπῆκαν στό χωριό Πέτρες Ἀμυνταίου. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 16 νεκροί καί 28 τραυματίες. Κυριεύτηκαν λάφυρα. 15 νέοι καί νέες κατατάχτηκαν στό Δ.Σ.Ε.

—Στό Ἀνατολικό Μπέλλες τά τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας μέ σφοδρές ἐπιθέσεις καταδίωξαν τίς ἐχθρικές δυνάμεις πού κατοῦσαν ὁρισμένα σημεῖα ΝΑ τῆς Σουλτανίτσας. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες 30 νεκρούς καί 40 τραυματίες.

Σαμποτέρ μας στό δρόμο Νέο Πετρίτσι—Βυρώνεια ἀνατίναξαν 2 ἐχθρικά στρατιωτικά αὐτοκίνητα. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 12 νεκροί καί 15 τραυματίες.

—Ὁμάδα τοῦ ΔΣΕ ἐπιτέθηκε ἐνάντια σέ ἐχθρική περίπολο στή συνοικία Ἑπταλόφου Θεσσαλονίκης. Σκοτώθηκαν 2 χωροφύλακες καί ὁ ὑπεύθυνος τῆς ΒΞΝ τῆς συνοικίας. Τραυματίστηκαν 3 χωροφύλακες.

13)5—Τμήματα τοῦ ΔΣΕ κατέλαβαν στό Βίτσι τό γερά ὀχυρωμένο ἀπ' τόν ἐχθρό ὕψωμα 1694 (Κουκουθούρια) ἐξοντώνοντας τό μεγαλύτερο μέρος τῆς φρουρᾶς του. Πνίγηκαν στό αἷμα ὅλες οἱ προσπάθειες τοῦ ἐχθροῦ πού μέ ἐνισχύσεις του προσπάθησε νά ἀνακαταλάβει τό ὕψωμα. Ἀπό πυροβολικό μας καταστράφηκαν 2 ἐχθρικές πυροβολαρχίες. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 143 νεκροί, 383 τραυματίες καί 33 αἰχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν πλούσια λάφυρα σέ ὁπλισμό καί ἄλλα εἴδη.

—Τμήματα τῆς 24 ταξιαρχίας μας χτύπησαν τόν ἐχθρό στό χωριό Κέλλη Ἀμυνταίου. Ἄλλα τμήματα μας ἀντιμετώπισαν καί συνέτριψαν ἐπανειλημμένες ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ στήν ἴδια περιοχή. Ἐχθρική φάλαγγα πού κινήθηκε ἀπό Ἀμύνταιο πρός Φλώρινα χτυπήθηκε. Ἐπίσης καταστράφηκαν 10 αὐτοκίνητα. Τμήμα μας χτύπησε τό ΣΔ τῆς 22 ταξιαρχίας τοῦ ἐχθροῦ στή Βεύη. Σ' ὅλες τίς πό πάνω ἐπιχειρήσεις ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες 67 νεκρούς καί τραυματίες.

14)5—Τμήματα τῆς II Μεραρχίας μας χτύπησαν ἐχθρικές δυνάμεις στό χωριό Σιρίτενα καί τίς προξένησαν ἀπώλειες 33 νεκρούς καί 47 τραυματίες.

15)5—Τμήματα τῆς VII Μεραρχίας μας χτύπησαν τον ἐχθρό καί κατέλαβαν τούς Μεταξάδες Ἕβρου. Ἐχθρικές ἐνισχύσεις πού κινήθηκαν γιά ἐνίσχυση τῆς φρουρᾶς χτυπήθηκαν καί καταδιώχθηκαν. Διαλύθηκε ὁ 3ος λόχος τοῦ 553 ΜΦ Τάγματος. Κυριεύτηκαν λάφυρα ὅλος ὁ ἐφοδιασμός τοῦ λόχου.

Ἐχθρικές ἀπώλειες νεκροί 69, τραυματίες 185 αἰχμάλωτοι 15.

16)5—Τμήματα τῆς Ταξιαρχίας Σαμποτέρ χτύπησαν ἐχθρικές δυνάμεις στά Γρεβενά. Ἐχθρικές ἀπώλειες 18 νεκροί καί 25 τραυματίες. Πιάστηκαν 7 αἰχμάλωτοι καί κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα. 11 νέοι κατατάχθηκαν στίς γραμμές τοῦ ΔΣΕ.

—Οἱ συνολικές ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ στά Κουκουθούρια ἀπ' τίς 13 τοῦ Μάη τό πρωΐ ὥς τά σήμερα πού τά τμήματα μας μέ διαταγή τοῦ Γ.Α. ἄφησαν τό ὕψωμα εἶναι 196 νεκροί, 532 τραυματίες καί 33 αἰχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν λάφυρα 21 ὁπλοπολυβόλα, πολυβόλα βίκερς, 6 καν. ἰδέζικοι ὅλμοι, 80 ὅπλα, 2 ἀσύρματοι, 32.000 σφαῖρες καί πολλά ἄλλα εἴδη.

17)5—Τα τμήματα τῆς VII Μεραρχίας μας ἀπέκρουσαν ὅλες τίς ἐχθρικές προσπάθειες γιά ἐνίσχυση τῆς κυκλωμένης φρουρᾶς στό ὀχυρό Μεταξάδες. Λόχος χωροφυλακοματαδόρων πού κινήθηκε ἀπό Δίδυμο ἀνατράπηκε καί καταδιώχτηκε στόν κάμπο ἀφήνοντας ἐκεῖ ὅπου 24 νεκρούς. Πιάστηκαν 3 αἰχμάλωτοι καί κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα. Ἐχθρικό ἀεροπλάνο πού ρίχτηκε μέ φορολόγια στίς γραμμές τῶν τμημάτων μας στό δρόμο Κυριακή Μικρό Δέρειο ἀνατίναξαν 2 στρατιωτικά αὐτοκίνητα. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες 13 νεκρούς καί 26 τραυματίες. Χτυπήθηκε ἕνα ἀεροπλάνο πού προσγειώθηκε ἀναγκαστικά.

18)5—Τμήμα κυνηγών 'Αρτιάτων Μάχης τής XI Μεραρχίας μας χτύπησε ανάμεσα στό Δερβένι καί στά Κουλουθούρια έχθρική φάλαγγα μεταγωγικών. Σκοτώθηκαν 15 στρατιώτες τοῦ έχθροῦ καί 7 μεταγωγικά.

19)5—Τμήματα τής ΥΙΙ Μεραρχίας μας άνέτρεψαν καί νέες έπιθέσεις τοῦ έχθροῦ νά ένισχύσει τή φρουρά τοῦ όχυροῦ Μεταξάδων. 'Ο έχθρός πού χρησιμοποίησε πυροβολικό καί άεροπορία άποκρούστηκε μέ άπώλειες 81 νεκρούς 178 τραυματίες καί 17 αίχμαλώτους.

20)5—Μαχητές τοῦ Π.Ε. Πόλης Κοζάνης άνατίναξαν μεγάλο άμερικάνικο άσύρματο μέ τό αύτοκίνητό του

22)5 Τμήματα τής ΥΙΙ Μεραρχίας μας άνέτρεψαν έχθρικό τμήμα στά ύψώματα Μουκαντέ Σοφλιοῦ. 'Ο έχθρός είχε άπώλειες 26 νεκρούς έπί τόπου καί 57 τραυματίες. Λάφυρα 3 όπλοπολυβόλα ,24 τουφέκια κλπ.

23)5—Τμήμα τής ΥΙΙ Μεραρχίας μας διέλυσε τό άπόσπασμα Αισύμης καί έπιασε 24 αίχμαλώτους Κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα. 'Αλλο τμήμα μας διέλυσε τό άπόσπασμα τοῦ έγκληματία Ψηλογιάννη στό Φουντουκλί Άλεξ)πολης καί άπέκρουσε έχθρικές έπιθέσεις. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ 12 νεκροί, 29 τραυματίες καί 3 αίχμάλωτοι.

24)5—'Από νάρκες σαμποτέρ μας στό δρόμο Μεγα Δέριο—Σίλο Έβρου άνατινάχτηκαν 4 αύτοκίνητα τοῦ έχθροῦ. 'Εξακριβωμένες άπώλειες τοῦ έχθροῦ 15 νεκροί καί 53 τραυματίες.

25)5—Τμήματα τής ΥΙΙ Μεραρχίας μας χτύπησαν καί άνέτρεψαν έχθρικό λόχο πού ήταν όχυρωμένος στά ύψώματα Χλίτης Κομοτηνής. 'Ο έχθρός άφησε έπί τόπου 7 νεκρούς καί 12 τραυματίες αίχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν λάφυρα 2 όπλοπολυβόλα καί ένας άσύρματος.

26)5—Τμήματα τής 21 Ταξιαρχίας μας χτύπησαν τούς μάηδες καί μπήκαν στήν 'Ακοινή Κοζάνης 42 νέοι κατατάχτηκαν στά τμήματά μας 'Εχθρικές ένισχύσεις χτυπήθηκαν, καταδιώχθηκαν μέ άπώλειες τους 5 νεκρούς, 15 τραυματίες καί 2 αίχμάλωτους.

27)5 – Χτυπήθηκαν έχθρικές δυνάμεις στόν κάμπο τής Καρατζόβας. 'Ο έχθρός είχε άπώλειες 25 νεκρούς έπί τόπου καί 40 τραυματίες. Πιάστηκαν 4 αίχμάλωτοι Κυριεύτηκαν άφθονα λάφυρα. Στό Δυτ. Καϊμακτσαλάν άπό τά άντιαεροπορικά μας πυρά καταρρίφθηκε ένα έχθρικό άεροπλάνο.

—Χτυπήθηκε ένεδρευτικά έχθρική δύναμη στό Μπάζι Φενεοῦ στήν Πελοπόννησο. 'Εχθρικές άπώλειες 7 νεκροί καί 16 τραυματίες.

28)5—Ανατράπηκε καί έξοντώθηκε έχθρική δύναμη στά άντερείσματα τοῦ όχυρωμένου ύψώματος Μαρία, στό Γράμμο. Μετρήθηκαν έπί τόπου 45 νεκροί τοῦ έχθροῦ Πιάστηκαν 15 αίχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα.

—Τμήματα τής ΙΙΙ Μεραρχίας μας ένήργησαν ίσχυρή έπιθετική κρούση στήν έχθρική φρουρά καί μπήκαν στήν κωμόπολη Καστανιάς Φενεοῦ. 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ 17 νεκροί, 22 τραυματίες καί 2 συλληφθέντες.

—Τμήματα τής ΥΙ Μεραρχίας μας άνέτρεψαν καί καταδίωξαν σοβαρές έχθρικές δυνάμεις πού κινήθηκαν στήν περιοχή Βαρβάρα Ζωτικα Χαλκιδικής. Οί έχθρικές άπώλειες ξεπερνοῦν τούς 35 σέ νεκρούς καί τραυματίες. Πιάστηκαν 2 αίχμάλωτοι Διαλύθηκε ένας έχθρικός λόχος.

29)5—Τμήματα τής ΙΙ Μεραρχίας μας χτύπησαν τίς έχθρικές δυνάμεις στίς περιοχές Βραΐλας Διάσελου—Γκιώνας καί τίς προξένησαν άπώλειες 28 νεκρούς καί πάνω άπό 95 τραυματίες.

—Οί έχθρικές άπώλειες στήν περιοχή Θεσσαλίας άπ' τήν πρώτη τοῦ Μάη ώς τά σήμερα είναι 153 νεκροί, 493 τραυματίες καί 19 αίχμάλωτοι. Στό ίδιο διάστημα στά μετόπισθεν τής έχθρικής διάταξης καί στόν κάμπο τής Θεσσαλίας τά τμήματα τών μονάδων χώρου καί τών Π. Ε. προξένησαν στόν έχθρό συνολικά άπώλειες 112 νεκρούς καί 350 τραυματίες. 'Ανατινάχτηκαν 3 τάνκς καί 15 αύτοκίνητα 'Επιστρατεύτηκαν 197 νέοι μαχητές.

—'Από 29 τοῦ Μάρτη 1949 ώς τίς 29 τοῦ Μάη τά τμήματα τής ΙΙΙ Μεραρχίας μας ένήργησαν 3 έπιθέσεις σέ κατοικημένους τόπους, 27 κρούσεις σέ έχθρικούς στόχους, κατέστρεψαν 2 σιδηροδρομικές γέφυρες, έδωσαν 9 ένεδρευτικά χτυπήματα, κατέστρεψαν 5 στρατ. αύτοκίνητα. Προξένησαν στόν έχθρό άπώλειες 216 νεκρούς, 532 τραυματίες καί 27 αίχμάλωτους. Κυριεύτηκαν λάφυρα 3 όλμοι μέ 280 βλήματα, 24 όπλοπολυβόλα, 5 πολυβόλα, 11 ήμιαυτόματα, 283 τουφέκια 132 000 σφαίρες, 530 χειρ)δες, 327 χλαίνες, 923 κουβέρτες, 31 μεταγωγικά καί πολλά άλλα είδη 240 νέοι κατατάχτηκαν στό δίμηνο αύτό στά τμήματα τής ΙΙΙ Μεραρχίας.

30)5—Τμήματα τοῦ Δ. Σ Ε. μέ τήν ύποστήριξη καί τοῦ πυροβολικοῦ μας ένήργησαν σφοδρή έπίθεση ένάντια στίς έχθρικές δυνάμεις στό γερά όχυρωμένο ύψωμα Πατώματα Γράμμου. Τα τμήματά μας ύστερα άπό 11ωρη μάχη σύντριψαν όλες τίς έχθρικές άντιστάσεις καί κατέλαβαν τά Πατώματα.

'Εχθρικός λόχος πού πήγαινε γιά ένίσχυση χτυπήθηκε καί διαλύθηκε. 'Αλλα τμήματα μας ένήργησαν ταυτόχρονα άντιπερισπαστικά στούς έχθρικούς στόχους Λανκάδα—Θεοτόκο—Λυξυά—Ταμπούρι— Γύφτισσα—Καντσικι

'Εχθρικές άπώλειες 271 νεκροί, 461 τραυματίες καί 177 αίχμάλωτοι. Μεταξύ τών νεκρών είναι καί ό ταγματάρχης τοῦ Μ.Φ. στρατοῦ Μάνος Κ. Καταστράφηκε ένα έχθρικό

πυροβόλο, καί κυριεύτηκαν λάφυρα όλο τό πολεμικό υλικό τών τμημάτων πού διαλύθηκαν.

31)5—Τμήματα τής ΙΙΙ Μεραρχίας μας στήν Πελοπόννησο χτύπησαν τά έχθρικά φυλάκια στό Λεωνίδι.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ.Ε. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΜΗΝΑ ΜΑΗ 1949

Α) ΜΑΧΕΣ:	155
ΚΡΟΥΣΕΙΣ:	145

Β) Άπώλειες τοῦ έχθροῦ σέ έμψυχο υλικό:

ΝΕΚΡΟΙ:	2907
ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ:	4643
ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ:	539
ΑΥΤΟΜΟΛΟΙ:	38
ΣΥΝΟΛΟ:	8127

Γ) Καταστροφές στόν πολεμικό μηχανισμό τοῦ έχθροῦ:

Αὐτοκίνητα	81
Τάνκς	11
Γέφυρες	4
Τηλεφ. στύλοι	60
Σιδ. γραμμή	1150 μ.
Τοῖχοι άντιστάξης	50 μ.
Μοτοσυκλέττες	1
Τζίπ	1

Καταρρίφθηκαν 10 άεροπλάνα καί άλλα 2 έπαθαν βλάβες.

Δ) Στρατολογήθηκαν 518 νέοι μαχητές.

Ε) Λάφυρα που κυρίεψαν τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε.

Όλμοι διάφοροι	18
Βλήματα όλμων	7830
Όπλοπολυβόλα	85
Τουφέκια	815
Σφαίρες	209000
Πολυβόλα	7
Αὐτόματα	8
Ήμιαυτόματα	61
Μυδράλια	2
Βίκερς	9
Πίατ	8
Χειροβομβίδες	2900
Τόμψον	8
Άσύρματοι	8
Τηλέφωνα	14
Μπαταρίες	4
Κουβέρτες	1153
Άντίσκηνα	864
Χλαίνες	525
Γυλιοί	562
Χιτώνια	370
Παγούρια	460
Νόρκες	3100
Καραβάνες	480
Σακκίδια	350
Πιστόλια	15
Πιστόλια φωτοβολίδων	6
Φωτοβολίδες	1200
Μεταγωγικά	66
Άλογα	17
Κούρσες	3

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

'Ο μήνας πού έκλεισε, ό Μάης, άν δέν παρουσίασε άπό στρατιωτική άποψη τό πλήθος τών γεγονότων τοῦ 'Απρίλη, πού καλύφθηκε σχεδόν ολόκληρος μέ τίς έπιθετικές έπιχειρήσεις τοῦ ΔΣΕ στό Γράμμο, άποχτά ιδιαίτερη σημασία γιά τήν όλη έξέλιξη τοῦ έλληνικοῦ προβλήματος, μέ κεντρικό ζήτημα, τό ζήτημα τής ειρήνης τοῦ τόπου.

'Ο μήνας άρχισε μέ τή συνεδρίαση τής βουλής τών δοσιλόγων καί μέ τίς προγραμματικές δηλώσεις τής κυβέρνησης. Ή κυβέρνηση τών τεσσάρων κομμάτων πού είχε συγκολληθεί άπό τούς Αμερικανοάγγλους καί είχε ρεκλαμαριστεί άπ' αύτούς όσο καμμιά άλλη, είχε καταρρεύσει κάτω άπό τά χτυπήματα πού δέχονταν ό μοναρχοφασιστικός στρατός στό Γράμμο, μπρός στήν άποδιοργάνωση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ άπό τήν άπεργία τών δημοσίων ύπαλλήλων καί μέσα στόν άπύθμενο βοῦρκο τών σκανδάλων λαθρεμπορίου καί καταχρήσεων. Στή θέση της μπήκε ή ίδια κυβέρνηση χωρίς τό κόμμα, πού ήταν πιό έκτεθειμένο άπ' όλα τά άλλα στό ζήτημα τών σκανδάλων, τό παλατιανό κόμμα τοῦ Μαρκεζίνη. Καί είχε γιά σκοπό ή κυβέρνηση αύτή άπό τή μιά νά παρουσιάζει κάποια δήθεν πολιτική σταθερότητα σέ στιγμές πού κλονίζονταν ολόκληρο τό μοναρχοφασιστικό οικοδόμημα καί άπό τήν άλλη νά πνίξει τή βρωμερή υπόθεση τών σκανδάλων. 'Ανάλογες ήταν καί οί προγραμματικές δηλώσεις τοῦ Διομήδη, πού ήταν πολύ πιό συμμαζεμένες άπό τίς προηγούμενες. Μόλις άγγιξε τό οικονομικό πρόβλημα, μιλώντας αόριστα γιά κάποια υδροηλεχτρικά έργα πού θά άρχίσουν νά γίνονται μέσα στό 1949-50, τή στιγμή πού συνεχίζεται ή κατερρείπωση τής χώρας άπό τόν έμφύλιο πόλεμο καί δέ μπορεί νά σταθεί λίθος έπί λίθου στό μαρτυρικό τοῦτο τόπο καί τή στιγμή πού άλλα έπιταχτικά οικονομικά ζητήματα προβάλλουν, όπως τό ζήτημα τής άμεσης άντιμετώπισης τής έπιβίωσης τοῦ λαοῦ πού έπεσε στήν κατώτατη βαθμίδα τής έξαθλίωσης καί τής άνάπτυξης τής παραγωγής σέ κάποιο σχετικό έπίπεδο, τό ζήτημα τοῦ προϋπολογισμοῦ καί άλλα.

Μά ό σκοπός τής «καινούργιας» κυβέρνησης, ήταν όπως είπαμε νά πνίξει τήν υπόθεση τών σκανδάλων πού έπνιγε καί πνίγει τό μοναρχοφασισμό μέ τίς άναθυμιάσεις της γιά νά μπορέσει νά συνεχίσει τόν πόλεμο. Καί δῶ τά κατάφεραν ώς ένα σημείο μέ τήν παραπομπή τής όλης υπόθεσης σέ κάποια άπό τίς συνηθισμένες έξεταστικές κοινοβουλευτικές έπιτροπές ύστερα άπό μερικές μελοδραματικές συνεδριάσεις τής βουλής, καί άφοῦ στό μεταξύ οί δικαστικοί άρχοντες προσπαθώντας νά βγάλουν λάδι τό Μαρκεζίνη καί τή σύλη, άποκάλυψαν έμμεσα καί τή συνενοχή τοῦ Βενιζέλου καί τοῦ Ζέρβα. Πρόκειται γιά τήν υπόθεση τοῦ άπαλλαχτικοῦ βουλεύματος τών πρωτοδικών πού βγήκε πρίν τό νόμο καί άποτελεί αύτό καθ' αύτό ένα άκόμα σκάνδαλο, τέτοιο, πού ό είσαγγελέας έφετών Κομνηνός άναγκάστηκε νά τό άκυρώσει.

'Ενα δεύτερο γεγονός στήν έξέλιξη τής έσωτερικής μας κατάστασης τό Μάη είναι οί συνεχιζόμενοι άγώνες τών έργαζομένων γιά τήν άντιμετώπιση τής οικτρής κατάστασής τους πού τούς έρριξε ό μοναρχοφασισμός καί ή άμερικανοκρατία. 'Ετσι έχουμε τήν άπεργία τών 'Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου πού κηρύχθηκε στήν περιοχή τής πρωτεύουσας. Ή άπεργία αύτή πού βάσταξε μιά ολόκληρη έβδομάδα καί άγκάλιασε κάπου 20 χιλιάδες υπαλλήλους τέλειωσε μέ μερική νίκη τών άπεργών. Ή κυβέρνηση άναγκάστηκε παρά τίς άρχικές άπειλές καί παρά τούς στρατιωτικούς νόμους νά δηλώσει ότι κάνει δεχτά τά περισσότερα άπό τά αιτήματά τους. Είναι έπειτα ή έπιτυχία τών έργατοϋπαλλήλων τοῦ ΟΛΠ (λιμάνι Πειραιώς) πού κάτω άπό τήν άπειλή τής κήρυξης άπεργίας άπόσπασαν τήν ίκανοποίηση τοῦ κύριου αιτήματός τους, τής διανομής τροφίμων. Είναι άκόμα τίς τελευταίες μέρες, ή 48ωρη άπεργία τών υπαλλήλων τής 'Εταιρείας 'Υπεγγύων Προσόδων, ή κίνηση γιά άπεργία τών φωταεριεργατών τής 'Αθήνας, τών καπνεργατών καί άλλες. Οί οικονομικοί αύτοί άγώνες πού βρίσκονται στήν άνάπτυξή τους άποτελοῦν πολύτιμη συμβολή στό γενικότερο άπελευθερωτικό άγώνα τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ καί άνοίγουν μεγάλες προοπτικές άπ' τήν άποψη αύτή.

Μά τό κυριώτερο πολιτικό γεγονός στό μήνα Μάη είναι οί έντατικές ζυμώσεις πού άρχισαν γύρω στό ζήτημα τής ειρήνευσης τής χώρας. Ή έπίμονη συμφιλιωτική πολιτική τής Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης καί τοῦ ΓΑ τοῦ ΔΣΕ άρχισαν νά καρποφοροῦν. Δέν βρήκαν μονάχα βαθύτατη άπήχηση στόν έλληνικό λαό καί στούς φαντάρους τοῦ έχθροῦ πού δέ θέλουν άλλο νά πολεμήσουν, άλλά είχαν

τόν ἀντίχτυπό τους καί ἔξω ἀπό τή χώρα μας. Αὐτό ἔγινε ἰδιαίτερα μέ τήν ἔκκληση τῆς ΠΔΚ τή 27 τοῦ Ἀπρίλη πού δήλωσε πώς εἶναι ἕτοιμη γιά κάθε ὑποχώρηση γιά νά ἐπιτευχθεῖ τό σταμάτημα τῆς αἱματοχυσίας καί αὐτό σέ στιγμές πού ὁ ΔΣΕ θριάμβευε στό Γράμμο. Ἡ ἐπίμονη αὐτή εἰρηνική προσπάθεια τῆς ΠΔΚ καί τό ἀναμφισβήτητο πιά γεγονός πώς ὁ ΔΣΕ δέ μπορεῖ νά νικηθεῖ ἀπό τό μοναρχοφασισμό παρά τήν ἄμεση ἀγγλική βοήθεια, πράγμα πού ἄρχισαν νά τό ὁμολογοῦν ἔμμεσα καί τά ξένα ἀφεντικά του (δηλώσεις τοῦ Μπέβιν στήν ἀγγλική βουλή ὅτι μάχη τοῦ Γράμμου θἄχουμε καί φέτος καί τοῦ χρόνου), καθώς καί ἡ κατακρήμνιση τοῦ ἠθικοῦ τῶν φαντάρων τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ἀνάγκασε τούς ἀμερικανοάγγλους νά ζητήσουν τήν ἔναρξη διαπραγματεύσεων μέ τή Σοβιετική Ἕνωση, μέ θέμα τήν εἰρήνευση τῆς Ἑλλάδας. Σκοπός τους ὅμως ἦταν νά κωλυσιεργήσουν τό ζήτημα γιά νά συνεχίζεται στό μεταξύ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στήν Ἑλλάδα πού ἐπιδιώκει, ὅπως πάντα, τήν ὑποδούλωση τῆς χώρας σ' αὐτούς καί τή μετατροπή της σέ πολεμικό προγεφύρωμα.

Ἡ βολιδοσκόπηση τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης ἔγινε τίς τελευταῖες μέρες τοῦ Ἀπρίλη στή Νέα Ὑόρκη πρός τόν ἀντιπρόσωπό της στήν ΟΕΕ Γκρομίνκο. Ἡ Σοβιετική Κυβέρνηση ἀπάντησε ἀμέσως μέ συγκεκριμένες προτάσεις γιά τήν εἰρήνευση τῆς Ἑλλάδας. Νά πώς ἔχει τό ζήτημα σύμφωνα μέ ἀνακοίνωση τοῦ ἐπίσημου Σοβιετικοῦ Πρακτορείου «Τάς» πού βγῆκε στίς 20 τοῦ Μάη:

«Τίς τελευταῖες μέρες στίς ἀμερικάνικες καθώς καί σέ ἄλλες κατόπιν, ξένες ἐφημερίδες, ἐμφανίστηκαν εἰδήσεις ὅτι μεταξύ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Σ.Ε. στή Γενική Συνέλευση τοῦ Ο.Ε.Ε. στή Ν. Ὑόρκη Γκρομίνκο ἀφ' ἑνός καί τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν κ. Ράστ καί τοῦ Ὑφυπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου τῆς Μ. Βρεττανίας κ. Μάκ Νήλ ἀφ' ἑτέρου ἔγιναν διαπραγματεύσεις γιά νά περιληφθεῖ τό Ἑλληνικό ζήτημα στήν ἡμερήσια διάταξη τῆς ἐπικείμενης στό Παρίσι συνόδου τοῦ Συμβουλίου τῶν 4 Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τό «Τάς» θεωρεῖ ἀπαραίτητο νά ἀνακοινώσει ὅτι οἱ πληροφορίες αὐτές δέν ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα. Στήν πραγματικότητα ἡ ὑπόθεση ἔχει ὡς ἑξῆς. Στίς 29 τοῦ Ἀπρίλη οἱ κ. κ. Ράστ καί Μάκ Νήλ σέ συνάντησή τους μέ τόν Γκρομίνκο πρότειναν ἀνεπίσημα νά συζητηθεῖ τό ζήτημα γιά τά μέτρα τοῦ διακανονισμοῦ τῆς κατάστασης πού δημιουργήθηκε στήν Ἑλλάδα καί τόν τερματισμό τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Ἀπαντώντας σ' αὐτήν τήν πρόταση τοῦ κ. Ράστ καί τοῦ κ. Μάκ Νήλ ὁ Γκρομίνκο δήλωσε ὅτι ἀφοῦ ἡ ἀγγλική καί ἀμερικάνικη κυβέρνηση προτείνουν στή Σ.Ε. νά πάρει μέρος στήν ὑπόθεση τοῦ τερματισμοῦ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί τῆς ἀποκατάστασης τῆς εἰρήνης στήν Ἑλλάδα ἡ Σ.Ε. τότε δέν ἀρνεῖται νά συμμετάσχει σ' αὐτή τήν ὑπόθεση καί ὅτι γιά τή ρύθμιση τῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα θά ἔπρεπε νά χρησιμοποιηθεῖ ἡ δημοσιευθεῖσα τελευταῖα εἰρηνευτική δήλωση τῆς Π.Δ.Κ. τῆς Ἐλεύθερης Ἑλλάδας, γιά τήν ἐπιθυμία της νά σταματήσει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος.

Ἀπαντώντας στήν πρόταση τοῦ Ράστ καί τοῦ Μάκ Νήλ νά ἐκθέσει τίς ἀπόψεις τῆς Σ.Ε. γιά τά μέτρα ἀποκατάστασης μιᾶς κανονικῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα ὁ Γκρομίνκο ὀνόμασε σάν μέτρα πού θά μποροῦσαν νά ἐφαρμοστοῦν τά ἀκόλουθα:

α) Νά γίνει ἔκκληση πρός τίς ἀντιμαχόμενες πλευρές ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῶν δυνάμεων καλώντας τους νά σταματήσουν τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις.

β) Νά δοθεῖ γενική ἀμνηστεία.

γ) Νά ὁρισθοῦν γενικές ἐλεύθερες βουλευτικές ἐκλογές, ἔτσι πού στό ἀνώτατο ὄργανο τῆς Ἑλλάδας ἐπί τῆς διενεργείας τῶν ἐκλογῶν νά συμπεριληφθοῦν ἀντιπρόσωποι τῶν Ἑλληνικῶν Δημοκρατικῶν κύκλων πού ἡγοῦνται τοῦ λαϊκοῦ ἀπελευθερωτικοῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα.

Ταυτόχρονα ὁ Γκρομίνκο παρατήρησε ὅτι θά εἶναι σκόπιμο. δ) νά ἀποκατασταθεῖ ἐποπτεία ἀπό μέρος τῶν ἀντιπροσώπων τῶν δυνάμεων συμπεριλαμβανόμενης καί τῆς Σ.Ε. γιά τή σωστή διενέργεια τῶν ἐκλογῶν στήν Ἑλλάδα.

ε) Νά σχηματιστεῖ κοινή ἐπιτροπή τῶν δυνάμεων μέ συμμετοχή τῆς Σ.Ε. γιά τόν ἔλεγχο τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδας μέ τά γειτονικά βόρεια κράτη.

Ὁ Γκρομίνκο δήλωσε ὅτι μέ τήν ἐγκαθίδρυση ἑνός τέτοιου ἐλέγχου πρέπει νά κηρυχθεῖ, ὅτι παύει ἡ στρατιωτική βοήθεια ἀπό μέρους ξένων κρατῶν στήν Ἑλληνική Κυβέρνηση σέ ἄνδρες καί ὑλικό, καί πρέπει νά καθορισθεῖ ἡ προθεσμία τῆς ἀποχώρησης τῶν ξένων στρατευμάτων ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Ὁ Ράστ καί ὁ Μάκ Νήλ δήλωσαν ἀπό μέρος τους ὅτι τίς κρίσεις τοῦ Γκρομίνκο γιά τά μέτρα ἀποκατάστασης μιᾶς κανονικῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα θά τίς μελετήσουν καί στήν ἑπόμενη συνάντηση θά ἐκθέσουν τίς ἀπόψεις τῶν Κυβερνήσεών τους».

Οἱ συγκεκριμμένες αὐτές προτάσεις τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τοῦ φρουροῦ αὐτοῦ τῆς ἀσφάλειας καί τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν μικρῶν λαῶν καί τῆς εἰρήνης στόν κόσμο καί πού ἀνταποκρίνονται ἀπόλυτα στά συμφέροντα τῆς Ἑλλάδας καί τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, βρῆκαν κατ' εὐθεῖαν στήν ψυχή τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πού τίς ἔκανε σημαία του. Παντοῦ στήν Ἀθήνα, στόν Πειραιά, στή Θεσσαλονίκη, ὅλος ὁ λαός, ἀνεξάρτητα ἀπό πολιτικό κόμμα, ἕνα πράγμα συζητοῦσε: τίς προτάσεις τῆς Σοβιετικῆς Ἕνω-

σης γιά νά σταματήσει ή αίματοχυσία. Τό γεγονός κατατρόμαξε τούς προδότες τής Ἀθήνας, πού δήλωσαν πώς δέ δέχονται τήν εἰρήνη πού προτείνουν ή Σοβιετική Ἕνωση καί ή ΠΔΚ. Καί ἦταν τόσο ἔκδηλη ή ἀνησυχία τους ἀπό τό πανελλήνιο ρεῦμα ὑπέρ τής εἰρήνευσης, πού ὁ Ρέντης ἀναγκάστηκε νά δηλώσει πώς «ἐντωμεταξύ εἶναι ἀπαραίτητον νά συγκρατήσωμεν τό ἠθικόν και τῶν πολιτῶν καί τῶν μαχομένων ἐνόπλων δυνάμεων», πού ὅπως τόνισε ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης στό ἄρθρο του τής 28/5 μέ τόν τίτλο: «Γιατί φοβοῦνται τήν εἰρήνη» ἀποτελεῖ τήν πιό εὔγλωττη αὐτοομολογία χρεωκοπίας πού μποροῦσε νά γίνει. Καί δέν θέλουν τήν εἰρήνη καί τίς ἐκλογές οἱ ἐγκληματίες τής Ἀθήνας, γιατί φοβοῦνται τήν ἐλεύθερη ἐτυμηγορία τοῦ λαοῦ, φοβοῦνται τήν ψῆφο του.

Ἡ ΠΔΚ δέχτηκε μέ χαρά τίς προτάσεις τής Σοβ. Ἕνωσης γιά τήν εἰρήνευση τοῦ τόπου καί συνεχίζει τίς προσπάθειές της πρός τήν κατεύθυνση αὐτή, ἐνισχυμένη ἀπό τήν ἀνοιχτή πιά ὑποστήριξη τής εἰρήνευσης τής Ἑλλάδας ἀπό τή μεγάλη χώρα τῶν Σοβιέτ.

Μά καί οἱ ἀγγλοαμερικάνοι πού πρῶτοι ζήτησαν διαπραγματεύσεις γιά τό ἑλληνικό ζήτημα καί πού δέν περίμεναν μιά τόσο γρήγορη καί εἰλικρινή ἀπάντηση τής ΕΣΣΔ στριμώχτηκαν καί ἄρχισαν νά ὑποχωροῦν. Προσπαθοῦν νά ἀποφύγουν τή συζήτηση πάνω στίς συγκεκριμένες σοβιετικές προτάσεις, φτάσαν μάλιστα εἰς τό σημεῖο νά ἀρνηθοῦν τή διεξαγωγή τῶν διαπραγματεύσεων καί τό γεγονός ὅτι ἡ πρωτοβουλία γι' αὐτές ὀφείλεται στούς ἀγγλοαμερικάνους.

Ὕστερα ἀπ' αὐτό ἡ «Πράβντα» τό ὄργανο τής ΚΕ τοῦ ΚΚ τής ΕΣΣΔ δημοσίεψε στίς 30/5 βαρυσήμαντο ἄρθρο πού ἀποκαθιστᾶ τήν ἀλήθεια μέ βάση τήν ἀνακοίνωση τοῦ Τάςς καί τονίζει ὅτι τό «ἑλληνικό πρόβλημα ὄχι μόνο μπορεῖ ἀλλά καί πρέπει νά λυθεῖ σύμφωνα μέ τα ζωτικά συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, σύμφωνα μέ τα συμφέροντα τής εἰρήνης καί τής διεθνοῦς ἀσφαλείας».

Γεγονός εἶναι σήμερα πώς τό ζήτημα τέθηκε καί τέθηκε γιατί εἶναι ὥριμο νά λυθεῖ. Οἱ ἐπαφές καί οἱ συζητήσεις δέν σταμάτησαν. Οἱ μοναρχοφασίστες τής Ἀθήνας πανικόβλητοι ἀπό τήν παλλαϊκή διάθεση γιά εἰρήνη καί ἀπό τήν ὑποδοχή πού ἔκανε ὁ ἑλληνικός λαός στίς προτάσεις τής ΕΣΣΔ, ἑκατό φορές τήν ἡμέρα ἐπαναλαμβάνουν πώς τό ἑλληνικό ζήτημα δέν θά συζητηθεῖ ἄν δέ ρωτηθοῦν κι' αὐτοί πρᾶγμα πού δέν τούς ἐμπόδισε τουλάχιστον νά παραπονεθοῦν ἐπίσημα γιατί τ' ἀφεντικά τους ἄρχισαν διαπραγματεύσεις χωρίς νά τούς ρωτήσουν. Κι' εἶναι τόσο πιό πανικόβλητοι πού βρίσκονται τίς μέρες πού λογάριαζαν νά ρίξουν τούς φαντάρους στή μεγάλη σφαγή τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ἀπό στρατιωτική ἄποψη ὁ μῆνας πού πέρασε, χωρίς νά ἔχει τήν ἔνταση πού εἶχε ὁ Ἀπρίλης μέ τή μάχη τοῦ Γράμμου, ἔχει ὡς τόσο νά μᾶς παρουσιάσει μιά σειρά ἀπό σημαντικά στρατιωτικά γεγονότα. Ἔχουμε πρῶτα τίς μάχες τοῦ Πετρουσιοῦ καί τῶν Μεταξάδων, ὅπου οἱ δυνάμεις μας τής Ἀν. Μακεδονίας, Δ. Θράκης, μάτωσαν γιά καλά τόν ἐχθρό, πρᾶγμα πού εἶχε καιρό νά γίνει στήν περιοχή αὐτή. Δεύτερο ἔχουμε τήν ἐπανάληψη τῶν ἐπιθετικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ΔΣΕ στήν Πελοπόννησο μέ τίς πρῶτες σκόρπιες καί μικρές ἀκόμα, μά σημαντικές ἐπιτυχίες. Καί δέν χωρᾶ ἀμφιβολία πώς ὕστερα ἀπό τήν ἀραίωση τῶν μοναρχοφασιστικῶν δυνάμεων στήν Πελοπόννησο ἡ κατάσταση ἐκεῖ διαρκῶς θά βελτιώνεται. Αὐτό ἔχει τόσο μεγαλύτερη σημασία πού ἀπό τή μιά ἀπαγορεύει στόν ἐχθρό νά ἀποσύρει πολλές δυνάμεις ἀπό τήν Πελοπόννησο καί ἀπό τήν ἄλλη, κυβέρνηση καί ἀμερικάνοι ἐπιδρομεῖς πανηγυρίζουν τήν «ἐκκαθάριση τής Πελοποννήσου».

Τρίτο σημαντικό στρατιωτικό γεγονός εἶναι οἱ συνεχιζόμενες μάχες στή Ρούμελη καί ἡ ἐπιτυχία πού σημείωσε τό ΚΓΑΝΣ ὕστερα ἀπό μάχες πολλῶν ἑβδομάδων μέ ἰσχυρές δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ πού προσπαθοῦσαν νά κυκλώσουν τίς Θεσσαλικές δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ. Ἀφοῦ δῶσαν γερά χτυπήματα στόν ἐχθρό μέ κατάλληλο ἐλιγμό πέρασαν στά νῶτα τής ἐχθρικής διάταξης ἀφήνοντας μπροστά του μικρές μονάχα παρενοχλητικές μονάδες.

Στό μέτωπο τοῦ Βίτσι ἡ κυριώτερη ἐπιχείρηση ἦταν ἡ κρούση στά Κουλκουθούρια πού στοίχισε στόν ἐχθρό ἑκατοντάδες νεκρούς, τραυματίες καί αἰχμαλώτους.

Στό μέτωπο τοῦ Γράμμου ὕστερα ἀπό μιά σειρά μικρές ἤ μεγαλύτερες ἐπιτυχίες ἀκολούθησε τίς δυό τελευταῖες μέρες τοῦ Μάη ἡ λαμπρή νίκη στό Πάτωμα πού καταλήφθηκε μέ σοβαρότατες ἀπώλειες γιά τόν ἐχθρό, χωριστά ἀπό τή σημασία τοῦ Πατώματος σάν στήριγμα καί ὁρμητήριο τοῦ ἐχθροῦ πού προεξεῖχε μέσα στή διάταξή μας.

Με τή λαμπρή ἐπιτυχία τοῦ Πατώματος πού ἦταν ἕνα ἀπό τά καλύτερα ὀχυρωμένα στηρίγματα τοῦ ἐχθροῦ ἔκλεισε ὁ Μάης. Μά ἀνεξάρτητα καί παράλληλα μέ τίς μεγάλες αὐτές ἐπιχειρήσεις ἔχουμε τό μῆνα αὐτό μιά σοβαρή προώθηση τοῦ ἀνταρτοπόλεμου πού χτυπᾶ ἀδιάλειπτα τόν ἐχθρό, καί βοηθεῖ στήν ἐκπλήρωση μεγαλύτερων πολεμικῶν σκοπῶν.

1η Ἰούνη 1949

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Μετά τό Παγκόσμιο Συνέδριο τῶν ὀπαδῶν τῆς εἰρήνης πού συνῆλθε τίς 20—24 τοῦ Ἀπρίλη ἡ Πρωτομαγιά στάθηκε ἀφορμή γιά τή μεγαλειωδέστερη κινητοποίηση τῶν ἐργαζομένων καί ὅλων τῶν δυνάμεων τῆς εἰρήνης, τῆς προόδου καί τῆς δημοκρατίας πού γνώρισε ποτέ ὁ κόσμος ἐνάντια στίς δυνάμεις τοῦ πολέμου καί τῆς πισωδρόμησης.

Σ' ὁλόκληρη τή μεγάλη χώρα τοῦ σοσιαλισμοῦ καί ἰδιαίτερα στήν πρωτεύουσά της, στή Μόσχα ὅπου στό γιορτασμό τῆς πρωτομαγιᾶς παρέλασαν περί τό 1.500.000 λαός καί στρατός διαδηλώθηκε ἡ ἀκλόνητη πίστη καί ἀφοσίωση λαοῦ καί στρατοῦ, πρός τήν Κυβέρνηση τῆς ΕΣΣΔ, τό Μπολσεβίκικο Κόμμα καί τό μεγάλο ἀρχηγό τῶν λαῶν σ. Στάλιν, πού τούς ὁδηγοῦν ἀπό νίκη σέ νίκη πρός τήν εὐτυχία, πρός τόν Κομμουνισμό, τή στιγμή πού στόν κόσμο τοῦ καπιταλισμοῦ βασιλεύει ἡ πείνα, ἡ ἀνεργία καί ἡ χρεωκοπία.

Ἡ κινητοποίηση τῶν ἐργαζομένων στίς χώρες τῆς Δυτ. Εὐρώπης, τῶν ἀποικιῶν, τῆς Ἀμερικῆς κλπ. πῆρε πρωτοφανεῖς στήν ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος διαστάσεις. Στήν πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας, τό Παρίσι, στήν πρωτομαγιάτικη ἐκδήλωση πῆραν μέρος 1.000.000 ἐργαζόμενοι μέ τό σύνθημα «δέν θά πολεμήσουμε ἐνάντια στούς ἥρωες τοῦ Στάλινγκραντ»—ἕνα σύνθημα πού ἐξέφραζε τήν ἀπόφαση τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ νά μήν ἐπιτρέψει τούς ἀμερικάνους ἰμπεριαλιστές νά μετατρέψουν τή Γαλλία σέ πιόνι στά χέρια τους, καί ὄργανο γιά τά ἀντισοβιετικά καί φιλοπόλεμα σχέδιά τους. 800.000 ἐργαζόμενοι στό Βερολίνο, 500.000 στό Τόκιο καί ἑκατομμύρια ἄλλα στίς πρωτεύουσες καί τίς πόλεις τῶν ἄλλων χωρῶν διακήρυξαν τήν ἀπόφασή τους νά σφυρηλατήσουν, νά δυναμώσουν τήν ἑνότητα τῶν ἐργαζομένων καί νά ὑπερασπιστοῦν τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης μέ ὅλα τά μέσα, στό πλευρό καί μ' ἐπί κεφαλῆς τή μεγάλη Σοβ. Ἕνωση.

Ἡ πρώτη τοῦ Μάη τοῦ 1949 ἦταν ἡ μεγαλειωδέστερη ἐπίδειξη τῆς ἀκατάβλητης δύναμης τοῦ παγκόσμιου δημοκρατικοῦ στρατοπέδου, ἱκανοῦ νά συντρίψει ὅλα τά τυχοδιωκτικά σχέδια τῶν ἐμπρηστῶν πολέμου.

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ

Κάτω ἀπό τήν τεράστια πίεση τῶν δυνάμεων τῆς εἰρήνης καί τῆς δημοκρατίας σ' ὅλο τόν κόσμο πού διαδήλωσαν τήν ἀπόφασή τους νά ὑπερασπίσουν τήν ὑπόθεση τῆς εἰρήνης, καί μπροστά στήν ἀποφασιστική στάση τῆς Σοβ. Ἕνωσης, οἱ ἀμερικανοάγγλοι ἰμπεριαλιστές ἀναγκάστηκαν νά χαμηλώσουν τόν τόνο τῆς φωνῆς τους. Βολιδοσκόπησαν τήν ἀντιπροσωπεία τῆς Σοβ. Ἕνωσης στό Λέικ—Σαξές, κατά τή διάρκεια τῶν συνεδριάσεων τοῦ ΟΗΕ, καί ζήτησαν νά ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις γιά τό ζήτημα τοῦ Βερολίνου καί ὅλης τῆς Γερμανίας.

Συνεπής στή φιλειρηνική πολιτική της ἡ Σοβ. Κυβέρνηση δέχτηκε ν' ἀρχίσουν διαπραγματεύσεις. Ἔτσι ἀποφασίστηκε στό Λέικ Σαξές ἀνάμεσα στή Σοβ. Ἕνωση ἀπό μιά καί τῆς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, τήν Ἀγγλία καί τή Γαλλία ἀπ' τήν ἄλλη νά ἀρθοῦν στίς 12 Μάη ὅλοι οἱ περιορισμοί πού ἐπιβλήθηκαν κι' ἀπ' τίς δυό πλευρές ἀπό τήν 1η τοῦ Μάρτη 1948 στό Βερολίνο καί ἀνάμεσα στήν ἀνατολική καί στίς δυτικές ζῶνες τῆς Γερμανίας. Πραγματικά οἱ περιορισμοί ἔπαψαν νά ὑπάρχουν ἀπό τίς 12 τοῦ Μάη. Ἐπίσης ἀποφασίστηκε ὅπως τίς 23 τοῦ Μάη νά συνέλθει τό Συμβούλιο τῶν τεσσάρων ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν γιά νά συζητήσει γιά τό γερμανικό ζήτημα κι' νά βρεῖ τή λύση του.

Στή σύνοδο τῶν 4 ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν πού ἄρχισε στίς 23 τοῦ Μάη στό Παρίσι ὁ ὑπουργός τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Σοβ. Ἕνωσης Βισίνσκυ, ξεσκέπασε τήν πολιτική κατοχῆς καί τῶν διαρκῶν ἀντισοβιετικῶν προκλήσεων τῶν ἀμερικανοάγγλων καί Γάλλων ἰμπεριαλιστῶν καί τήν πολιτική πείνας, ἀνεργίας καί ἀναβίωσης τοῦ Γερμανικοῦ φασισμοῦ πού ἐφαρμόζουν στίς δυτικές ζῶνες τῆς Γερμανίας. Ὁ Βισίνσκυ τόνισε ὅτι ἡ Σοβ. Κυβέρνηση ἐπιμένει στήν ἐφαρμογή τῶν ἀρχῶν πού διατυπώθηκαν σέ συμφωνία μέ τούς ἄλλους τρεῖς μεγάλους στά σύμφωνα τῆς Γιάλτας καί τοῦ Πότσνταμ πού μέ σαφήνεια καί πάνω σέ δημοκρατικές ἀρχές προδιαγράφουν τό μέλλον τῆς Γερμανίας καί τήν ἀποκατάστασή της σέ ειρηνικό κράτος.

Ὁ Βισίνσκυ ὑπέβαλε τίς παρακάτω προτάσεις τῆς Σοβ. Κυβέρνησης:

1) Γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ἑνότητας τῆς Γερμανίας. α) Νά ἐπανεπιρρωθεῖ ἡ δράση τοῦ Συμβουλίου ἐλέγχου στή Γερμανία πάνω στήν προηγούμενη βάση σάν ὄργανο πού προορίζεται νά ἀσκήσει τήν ἀνώτερη ἐξουσία στή Γερμανία. β) Νά ἀποκατασταθεῖ τό διασυμμαχικό Φρουραρχεῖο στό Βερολίνο γιά τήν ἀσφάλεια καί γιά τό λ... [illegible] ... τρων σ' ὅλη τήν πόλη.

2) Γιά τήν πραγματοποίηση τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ἑνότητας τῆς Γερμανίας. α) Νά ἱδρυθεῖ, μέ βάση τά ὑπάρχοντα στήν Α καί Δ ζῶνες τῆς Γερμανίας οἰκονομικά ὄργανα παν-

γερμανικό Κρατικό Συμβούλιο. β) Ν' άποκατασταθεί τό Δημοτικό Συμβούλιο ολόκληρου τού Βερολίνου. Τό ζήτημα γιά τήν ημερομηνία τών εκλογών τού Δημοτικού Συμβουλίου ολόκληρου τού Βερολίνου ν' άνατεθεί στήν άρμοδιότητα τού διασυμμαχικού φρουραρχείου τού Βερολίνου.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Μετά τήν κατάληψη τού Νανκίν τά λαϊκοαπελευθερωτικά στρατεύματα τής Κίνας ξεχύθηκαν πρός Νότο καί στίς 25 τού Μάη κατέλαβαν τή μεγαλύτερη πόλη τής Κίνας καί μιά άπ' τίς μεγαλύτερες πόλεις τού κόσμου, τή Σαγκάη, μέ 6.000.000 πληθυσμό καί τό μεγαλύτερο εμπορικό καί βιομηχανικό κέντρο τής χώρας. Κατέλαβαν πάνω άπό 110 πόλεις νότια τού Γιάνγκ—Τσέ καί εξόντωσαν πάνω άπό 250.000 στρατό τού Κουόμιτανγκ ενώ αιχμαλώτισαν ολόκληρα στρατεύματα μαζί μέ τά επιτελεία συγκροτημάτων στρατιών, στρατιών, μεραρχιών κλπ. Συνεχίζοντας τήν προέλασή τους τά λαϊκοαπελευθερωτικά στρατεύματα έφτασαν σέ απόσταση 500.000 χιλιομέτρων άπό τή δεύτερη πρωτεύουσα τού Κουόμιτανγκ, τήν Καντώνα, όπου κατέφυγε ή συμμορία τού Τσάν—Κάϊ—Σέκ μετά τή φυγή τους άπό τό Νανκίν. Τήν ίδια στιγμή ισχυρές άνταρτικές δυνάμεις μέ ακατάπαυστες επιθέσεις ενάντια στά υποχωρούντα στρατεύματα τού Τσάν—Κάϊ—Σέκ, τούς κατάφεραν δυνατά χτυπήματα καί μέ τή βοήθεια τού λαού απελευθέρωσαν πολλές πόλεις καί ταυτόχρονα εμπόδισαν τίς άρχές νά καταστρέψουν τίς εγκαταστάσεις τους.

Άπ' άφορμή τού επεισοδίου τού βρετανικού άντιτορπιλικού «Άμεθιστ» πού προσπάθησε νά προστατεύσει στό Γιάνγκ—Τσέ τά άθλια βαριά υπολείμματα τού Τσάν—Κάϊ—Σέκ καί τό βομβαρδισμό του άπό τό πυροβολικό τού Λαϊκού Στρατού, ό εκπρόσωπος τού Γενικού Αρχηγείου τού Λαϊκού Στρατού στρατηγός Λιντσεου ζήτησε άπό τήν αγγλική κυβέρνηση νά πληρώσει αποζημίωση γιά τά θύματα πού προξένησε τό «Άμεθιστ» σκοτώνοντας καί τραυματίζοντας 250 στρατιώτες τού Λαϊκού Στρατού καί νά ζητήσει συγγνώμη. Επίσης απαίτησε νά φύγουν άπ' τά εδάφη τής Κίνας όλες οί στρατιωτικές δυνάμεις τών Ενωμένων Πολιτειών, Αγγλίας καί Γαλλίας.

Τόσο ραγδαία ήταν ή προέλαση τών λαϊκών στρατευμάτων καί τέτοια ή μεθοδικότητα μέ τήν όποία ενήργησαν άμέσως οί άρχές τής Νέας Κίνας στήν αποκατάσταση ομαλής, ειρηνικής καί οργανωμένης ζωής στίς καταλαμβανόμενες περιοχές καί ιδιαίτερα στίς μεγάλες πόλεις, Νανκίν, Σαγκάη κλπ, ώστε καί αυτό τό Λονδίνο ομολόγησε τήν αλήθεια αυτή.

Στό μεταξύ σύγχιση καί πανικός επικρατεί στίς κινήσεις τού Κουόμινταγκ. Ό Τσάν-Κάϊ-Σέκ κατέφυγε στό νησί Φορμόζα ενώ ή κυβέρνηση τής Καντώνας τού έκανε έκκληση ν' αναλάβει τήν ηγεσία τών στρατευμάτων. Παραιτήθηκε γιά δεύτερη φορά ή κυβέρνηση τού Κουόμινταγκ καί ή νέα κυβέρνηση εκκενώνει τήν Καντώνα όπου κήρυξε τό στρατιωτικό νόμο καί ετοιμάζεται νά μεταφέρει τήν έδρα της στό Τσούγκ—Κινγκ.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΙΣ ΛΑΪΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Στίς 15 τού Μάη στίς Λαϊκές Δημοκρατίες Βουλγαρίας καί Ουγγαρίας έγιναν γενικές βουλευτικές εκλογές στίς όποίες οί λαοί τών χωρών αυτών κατήγαγαν περιφανή νίκη ενάντια στίς δυνάμεις τής αντίδρασης, εκδήλωσαν τήν απεριόριστη εμπιστοσύνη τους στό λαϊκοδημοκρατικό καθεστώς πού μέ τό αίμα καί τούς κόπους τους θεμελίωσαν καί τό στερέωσαν ακόμα περισσότερο.

Στή Βουλγαρία άπό τούς 4.542.000 ψηφοφόρους υπέρ τού Πατριωτικού Μετώπου ψήφισαν τά 3.859.000.

Στήν Ουγγαρία άπό τούς 5.239.000 ψηφοφόρους υπέρ τού Λαϊκού Μετώπου ψήφισαν τά 5.006.000.

Μέ τή μεγαλειώδη τους αυτή επιτυχία οί λαοί τών δυό αυτών Λαϊκών Δημοκρατιών χάρισαν μιά ακόμα νίκη στό παγκόσμιο στρατόπεδο τής Ειρήνης καί τής Δημοκρατίας.

1 Ιούνη 1949